

Nagy Gusztáv

Drupal 6

alapismeretek

NAGY GUSZTÁV
DRUPAL 6 ALAPISMERETEK

NAGY GUSZTÁV

DRUPAL 6 ALAPISMERETEK

Ad Librum Kiadó

Budapest, 2010

Szerző: Nagy Gusztáv

2010. július

CC – Néhány jog fenntartva

A műnek erre a változatára a *Nevezd meg!-Ne add el!-Ne változtasd!* licenc feltételei¹ érvényesek: a művet a felhasználó másolhatja, többszörözheti, továbbadhatja, amennyiben feltünteti a szerző nevét és a mű címét, de kereskedelmi célra nem használhatja fel.

A könyv elektronikus változata letölthető a [HTTP://NAGYGUSZTAV.HU/](http://NAGYGUSZTAV.HU/) oldalon.

A kiadvány létrejöttét a **Neumann János Számítógép-tudományi Társaság**² és a **Kecskeméti Főiskola**³ **Gépipari és Automatizálási Műszaki Főiskolai Kar**⁴ támogatta.

Kiadó: Ad Librum Kft.

1107 Budapest, Mázsa tér 2-6.

[HTTP://WWW.ADLIBRUM.HU](http://WWW.ADLIBRUM.HU)

INFO@ADLIBRUM.HU

E könyv megrendelhető a kiadótól: [HTTP://WWW.ADLIBRUM.HU/DRUPAL](http://WWW.ADLIBRUM.HU/DRUPAL)

Nyomda: Litofilm Kft.

Borító terv: Várhegyi Attila

ISBN 978-615-5014-43-7

A *Drupal Dries Buytaert*⁵ bejegyzett védjegye.

1 [HTTP://CREATIVECOMMONS.ORG/LICENSES/BY-NC-ND/2.5/HU/](http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/2.5/hu/)

2 [HTTP://WWW.NJSZT.HU/](http://WWW.NJSZT.HU/)

3 [HTTP://WWW.KEFO.HU/](http://WWW.KEFO.HU/)

4 [HTTP://WWW.GAMF.HU/](http://WWW.GAMF.HU/)

5 [HTTP://BUYTAERT.NET/](http://BUYTAERT.NET/)

AJÁNLÓ

Egy igazán hiánypótló és nagyszerű művet tart kezében az olvasó, hisz magyar nyelvű Drupal könyv ezidáig még nem jelent meg nyomtatásban, és olyan könyvet sem tarthatott a kezében az Olvasó amely komolyabban foglalkozik a webes alkalmazások tervezésének metodikájával.

Gusztávot a Harmadik PHP Konferencián ismertem meg, ahol az általa megvizsgált weboldal tervezési metodikák közül mutatott be egyet részletesen. Igencsak meglepett mennyire széles látókörrrel rendelkezik az adott területen és a hatalmas tudásanyag lényegi részét milyen könnyedén és közérthetően adja elő magával ragadó stílusában.

Megvallom őszintén, amikor először hallottam arról, hogy *Webes tartalomkezelő rendszerek* címmel könyvet akar írni, nem hittem el, hogy valaha is sikerülhet ez neki. Egyrészt a vázolt tartalomjegyzék hatalmas témakört ölelt fel. Másrészt ezen a területen olyan gyorsan változnak a dolgok, úgy gondoltam igen nehéz lesz egy időtálló művet alkotni.

Legnagyobb meglepetésemre a könyv – *Drupal 6 alapismeretek* címmel – elkészült. Örömmel tapasztaltam, hogy a könyv az írójára jellemző szakmai precizitással és közérthető fogalmazással készült el. Nem telt el hét, hogy ne ajánlottam volna két-három embernek ezt a nagyszerű alkotást.

Amikor egy beszélgetés alkalmával megemlítettem neki, hogy jó lenne nyomtatásban is megjelentetni a könyvet, kiderült nyitott kapukat döngetek és már csak egy kis segítség hiányzik az álom megvalósulásához. Szerencsére a *Neumann János Számítógéptudományi Társaság* és annak *Webalkalmazás Fejlesztés Szakosztálya* örömmel támogatta a kiadványt.

Fogadják hát szeretettel ezt a művet. Köszönjük Gusztáv!

*Palócz István*⁶

KÖSZÖNETNYILVÁNÍTÁS

„A szabad vagy nyílt forráskódú szoftverek (FLOSS) szabadon használható, másolható, terjeszthető, tanulmányozható és módosítható számítógépes programok. Ilyen például a Linux operációs rendszer, a Mozilla Firefox böngésző vagy az OpenOffice.org irodai csomag.”

A nyílt forrás (open source) és a szabad szoftver (free software) filozófiája, és a benne „hívő” szakemberek munkája tette lehetővé, hogy a Drupal⁸ tartalomkezelő rendszert Ubuntu⁹ Linux operációs rendszeren és a Mozilla Firefox¹⁰ böngészőt használva megismerjem, valamint a magam és mások tapasztalatait az OpenOffice.org¹¹ irodai programcsomaggal és Magyar Linux Libertine betűtípussal¹² leírjam, és közzé tegyem.

Köszönettel tartozom a Drupal alaprendszer és a kiegészítő modulok, sminkek lelkes fejlesztői, valamint a fordítások készítői részére is.

A Drupal megismerésében nagy segítségemre volt a hazai Drupal közösség által szervezett konferenciákon túl a fórumokon tapasztalt hihetetlen segítőkészség. Célom, hogy ezt a hozzáállást én is továbbadjam másoknak.

Ezen kívül szeretném megköszönni a Neumann János Számítógép-tudományi Társaság,¹³ és a Webalkalmazások Fejlesztése Szakosztály¹⁴ szakmai és anyagi támogatását, amely hozzájárult e könyv megjelenéséhez.

7 Forrás: [HTTP://HU.WIKIPEDIA.ORG/WIKI/SZABAD_SZOFTVER](http://hu.wikipedia.org/wiki/Szabad_szoftver)

8 [HTTP://DRUPAL.HU/](http://drupal.hu/)

9 [HTTP://UBUNTU.HU/](http://ubuntu.hu/)

10 [HTTP://WWW.MOZILLA-EUROPE.ORG/HU/FIREFOX/](http://www.mozilla-europe.org/hu/firefox/)

11 [HTTP://HU.OPENOFFICE.ORG/](http://hu.openoffice.org/)

12 [HTTP://HUP.HU/CIKKEK/20100316/MAGYAR_LINUX_LIBERTINE](http://hup.hu/cikkek/20100316/magyar_linux_libertine)

13 [HTTP://WWW.NJSZT.HU/](http://www.njszt.hu/)

14 [HTTP://WFSZ.NJSZT.HU/](http://wfsz.njszt.hu/)

TARTALOMJEGYZÉK

1. Alapismeretek.....	13	5.6. Jogosultságok.....	89
1.1. Honlap típusok.....	13	6. Menük és blokkok kialakítása.....	91
1.2. Hogyan olvasunk a weben?.....	17	6.1. Elsődleges linkek menü.....	92
1.3. Webes tipográfiai alapismeretek	17	6.2. Navigáció menü.....	93
1.4. Keresőoptimalizálási alapismeretek.....	18	6.3. A blokkok beállítása.....	94
1.5. A web működése.....	18	6.4. Részletesebb beállítások.....	96
1.6. A honlap célja.....	22	6.5. A főmenü elkészítése.....	98
1.7. A honlap megtervezése.....	23	6.6. Kétszintű felső menü.....	99
1.8. HTML alapismeretek.....	25	6.7. Jogosultságok.....	100
1.9. Tartalomkezelő rendszerek jellemzői.....	32	7. Az alaprendszer szolgáltatásai.....	101
1.10. Mi a Drupal?.....	34	7.1. Dátum és idő.....	101
2. Drupal kézikönyv kezdőknek.....	35	7.2. Teljesítmény beállítások.....	102
2.1. Felhasználókezelés.....	36	7.3. RSS közzététel.....	105
2.2. Tartalmak kezelése.....	41	7.4. Hibajelentések beállításai.....	106
3. Szerver és kliens kialakítása.....	49	7.5. Képfelkezelő eszközkészlet.....	107
3.1. Az XAMPP integrált telepítő csomag.....	49	7.6. Rövid webcímek.....	108
3.2. Telepítés Linux alatt.....	53	8. Az alaprendszer moduljai.....	109
3.3. Letöltés.....	54	8.1. A Book modul.....	110
3.4. Kitömörítés localhost-ra.....	55	8.2. A Contact modul.....	113
3.5. Fájlok feltöltése távoli szerverre	56	8.3. A Database logging modul.....	118
3.6. Az adatbázis előkészítése.....	58	8.4. A Help modul.....	120
4. Telepítés.....	59	8.5. A Locale és Content translation modulok.....	120
4.1. Nyelv választás.....	59	8.6. A Path modul.....	128
4.2. Adatbázis-kapcsolat.....	60	8.7. A Search modul.....	129
4.3. Webhely beállítása.....	61	8.8. A Statistics modul.....	133
4.4. Problémák telepítés után.....	66	8.9. A Taxonomy modul.....	134
4.5. Webhely karbantartás.....	71	8.10. A Throttle modul.....	139
4.6. Webhely információk.....	73	8.11. A Tracker modul.....	140
5. Tartalmak.....	75	8.12. A Trigger modul.....	140
5.1. Beviteli formák.....	75	8.13. Az Update status modul.....	143
5.2. Tartalmak beállításai.....	78	8.14. Az Upload modul.....	144
5.3. Tartalom típusok.....	79	8.15. További fejezetekben bemutatásra kerülő alapmodulok.	147
5.4. Tartalom beküldése.....	83	8.16. Részletesen nem tárgyalt modulok.....	148
5.5. A tartalmak megtekintése.....	88	9. Felhasználókezelés.....	149
		9.1. Felhasználók létrehozása.....	149
		9.2. Felhasználók menedzselése.....	151

9.3.Jogosultságkezelés.....	152	12.21.A Wysiwyg modul.....	214
9.4.Jogosultságok.....	154	12.22.További modulok.....	218
10.Blog oldal kialakítása.....	155	13.Sminkek használata.....	221
10.1.Tartalmaink címkézése.....	155	13.1.Az adminisztrációs smink.....	221
10.2.A Comment modul.....	157	13.2.A Color modul.....	222
11.Közösségi oldal kialakítása	159	13.3.A smink telepítése.....	223
11.1.A Profile modul.....	159	13.4.Jogosultságok.....	225
11.2.A Forum modul.....	164	13.5.Sminkek módosítása.....	225
11.3.A Poll modul.....	166	13.6.Új smink létrehozása.....	231
11.4.A Blog modul.....	168	14.A Views modulok.....	237
11.5.Tartalmak megosztása RSS		14.1.Views alapmodulok.....	237
csatornákon.....	170	14.2.A Views UI felépítése.....	238
11.6.Az Aggregator modul.....	170	14.3.A Simple views modul.....	239
12.További modulok kiválasztása,		14.4.Gyári nézetek.....	243
telepítése.....	173	14.5.Nézetek létrehozása.....	249
12.1.Bevezető.....	173	14.6.Kapcsolódó kiegészítő modulok	
12.2.Az Administration Menu modul		254
.....	175	15.A CCK modulok.....	255
12.3.A Backup and Migrate modul		15.1.Elméleti háttér: Egyed-kapcsolat	
.....	176	modell.....	255
12.4.A BUEditor modul.....	177	15.2.Telepítés.....	257
12.5.A Captcha modul.....	179	15.3.Használható mezőtípusok és	
12.6.A Content Access modul.....	182	felületi elemek.....	258
12.7.Az External Links modul.....	184	15.4.Mezők megjelenítése.....	262
12.8.Az FCKEditor modul.....	185	15.5.További, CCK-ra épülő modulok	
12.9.A Global Redirect modul.....	185	263
12.10.A Google Analytics modul. .	186	16.Esettanulmány.....	265
12.11.Az Image modul.....	187	16.1.Miért kell új verzió?.....	265
12.12.Az IMCE modul.....	193	16.2.Látogatói csoportok.....	266
12.13.A Lightbox2 modul.....	194	16.3.Felhasználói csoportok.....	267
12.14.A Pathauto modul.....	195	16.4.Hírek és címloldal.....	269
12.15.A Poormanscron modul.....	197	16.5.Szervezetek.....	270
12.16.A Simplenews modul.....	197	17.Adminisztrációs feladatok.....	273
12.17.A SpamSpan modul.....	198	17.1.Biztonsági mentés.....	273
12.18.A Tagadelic modul.....	199	17.2.Honlap átköltöztetése,	
12.19.Az Ubercart modul.....	201	visszaállítása.....	277
12.20.A Webform modul.....	209	17.3.Frissítés.....	277

1

ALAPISMERETEK

Ezt a fejezetet ajánlom minden olvasóm figyelmébe. Azok számára is, akik számára ismerősek a fejezet témái, és azok számára is, akik nem foglalkoztak még ezekkel a kérdésekkel.

Egyes témákat alaposabban meg fogunk vizsgálni, más témákhoz pedig további anyagok forrásait fogjuk megnézni.

1.1. Honlap típusok

Nézzük meg röviden a mai weboldalak néhány típusát.

1.1.1. Klasszikus céges weboldalak

E honlapok eredetét a régóta ismert céges szóróanyagok, brosrák, valamint a cégtáblák környékén kell keresnünk. A web hőskorában (az 1990-es évek eleje-közepe) az a néhány vállalat, amelyik egyáltalán belekezdett a „web meghódításába”, többnyire e szóróanyagok webre vitelét hajtotta végre.

Később a céges oldalak a pusztá elérhetőségi adatok, a cégvezető/tulajdonos fényképe és a cégprofil közlése mellett a nyújtott szolgáltatások, termékek bemutatását is egyre komolyabban vették. Sok oldal még ma is elsősorban ezt a modellt követi.

Megjegyzés: Bizonyos esetekben ennél több nem is várható el egy cégtől, illetve nincs is feltétlenül többre szüksége.

Példaként nézzünk meg a *Koch Sándor Csongrád Megyei Tudományos Ismeretterjesztő Társulat*¹⁵ oldalát (1. ábra). A cég fő profilja a tanfolyamok szervezése, így a legtöbb oldal a tanfolyami tematikákat, és kapcsolattartási információkat tartalmazza.

Megjegyzés: Jogos a felvetés, hogy itt sok lehetőség lenne még az információk bemutatására, interakciók lehetőségének (pl. előjelentkezés webes felületen, hírlevél, hozzászólási lehetőségek, fórum stb.) kiaknázására. Kü-

lönösen a webtől idegenkedő vezetők szokták a webes jelenlétet apró lépésekben, a konkurenciától lemaradva növelni.

1. ábra: Céges honlap: Koch Sándor Csongrád Megyei TIT

A Hírös Táncsport Egyesület¹⁶ honlapja is hasonló célokat tűzött ki maga elé, de itt a tartalom dinamikusabban, időszzerű információkkal bővül (2. ábra).

2. ábra: Céges honlap: Hírös Táncsport Egyesület

16 [HTTP://HIROSTANC.HU/](http://hirostanc.hu/)

1.1.2. Közösségi oldalak

Ma, az – egyesek által még mindig vitatott – Web 2 korszakában közösségi oldalak alatt az olyan „nagyokat” szokás érteni, mint pl. az iwiw¹⁷. Pedig a néhány nagy árnyékában sok száz/ezer honlap van, ahol nem a személyes, magánéleti kapcsolatok, hanem valamilyen szakmai vagy egyéb téma alapján gyűlnek össze a szakértők és az érdeklődők, és végeznek közösségi tartalom-előállítás.

Példaként érdemes megnézni két szakmai portál, a *Weblabor*¹⁸ (3. ábra) és a *Programozói portál*¹⁹ felépítését. Mindkettőre jellemző, hogy vannak ugyan a szűk körű szerkesztőségi csapat részéről mértékadó anyagok, de a tartalom jelentős, sőt domináns része a napi több ezer látogató által a fórumokon és (a Weblabor esetén blogmark, de akár hír küldése által is) összegyűjtött tartalom.

3. ábra: Weblabor szakmai-közösségi oldal

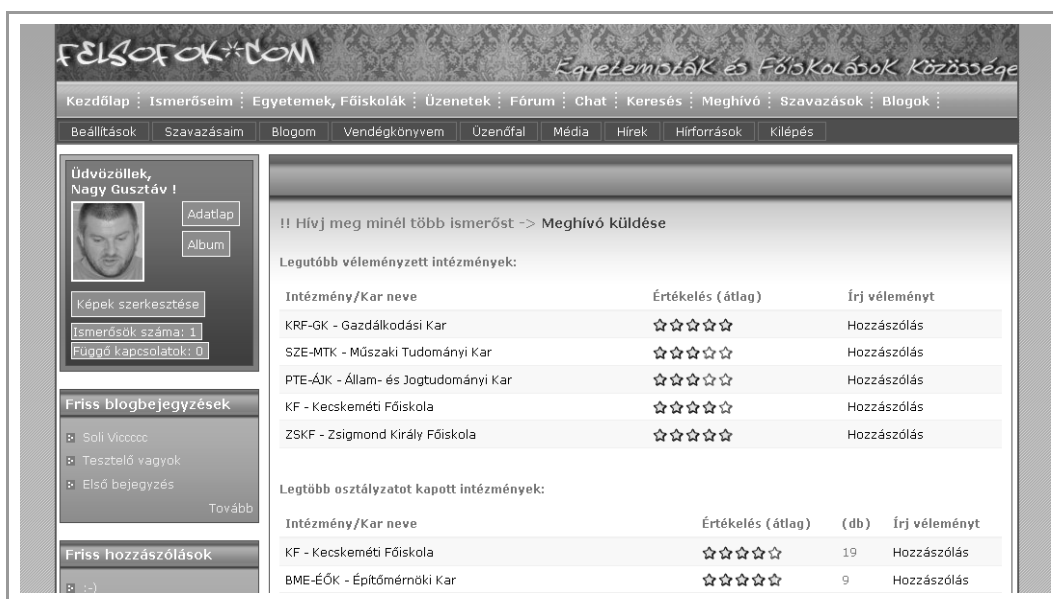
Nézzünk egy újabb példát, amely céljaiban, szolgáltatásaiban az iwiw-szerű oldalakhoz hasonlítható. A *felsofok.com*²⁰ Berka Viktor szakdolgozati feladata (4. ábra).

17 [HTTP://IWIW.HU/](http://iwiw.hu/)

18 [HTTP://WEBLABOR.HU/](http://weblabor.hu/)

19 [HTTP://PROG.HU/](http://prog.hu/)

20 [HTTP://FELSOFOK.COM/](http://felsofok.com/)

4. ábra: A felszok.com közösségi honlap

1.1.3. Blogok

A weblogok, vagyis webes naplók (legalábbis magyar nyelvterületen) viszonylag újdonságnak számítanak. A gyökereket exhibicionista („magamutogató”) fiatalok személyes, sőt sokszor bizalmas²¹ naplójánál kell keresni.

Mára a helyzet jelentősen átalakult. Nem szűntek meg ugyan a személyes (én) blogok, de okkal nagyobb jelentőségűek az egy-egy független szakértő által fenntartott (pl. Doransky²² a webes trendek világban), vagy éppen a vállalatokhoz kapcsolódó blogolás. Ez utóbbi akár a cég egészét megjelenítő, ún. céges blog, akár a nagyobb vállalatok meghatározó munkatársainak (különösen az ún. evangelistáknak²³) önálló blogjai is lehetnek. Utóbbira példa olyan neves vállalatok, mint a Sun²⁴, Mozilla²⁵ vagy Microsoft²⁶ vezető fejlesztőinek blogjai, ahol a legfrissebb publikus szakmai információkat lehet megismerni.

21 „Nem mondhatom el senkinek, elmondom hát mindenkinek” életézés.

22 [HTTP://DORANSKY.HU/](http://doransky.hu/)

23 Az eredetileg keresztény fogalmat ma már az egyes vállalatokat és/vagy termékeket népszerűsítő, nagy tekintélyű munkatársakra is alkalmazzuk.

24 [HTTP://BLOGS.SUN.COM/](http://blogs.sun.com/)

25 [HTTP://BLOG.MOZILLA.COM/](http://blog.mozilla.com/)

26 [HTTP://BLOGS.MSDN.COM/](http://blogs.msdn.com/)

1.2. Hogyan olvasunk a weben?

Ha weboldal készítésére adjuk a fejünket, akkor jó, ha tisztában vagyunk a látogatói szokásokkal. E témát egyre többen és egyre átfogóbban kutatják. Itt most csak egy rövid ajánló erejéig foglalkozunk a témával. Legalább a következő cikkek elolvasása célszerű a továbbhaladás előtt:

- **Hogyan olvasunk a weben?**

[HTTP://WWW.AGENT.AI/MAIN.PHP?FOLDERID=4&ARTICLEID=2217&CTAG=ARTICLELIST&IID=1](http://www.agent.ai/main.php?folderID=4&articleID=2217&ctag=articlelist&iid=1)

- **Kámán Veronika: A jelen forradalma: olvasás a weben**

[HTTP://KRONO.INAPLO.HU/INDEX.PHP/INTER/WEBLIBRARY/816-A-JELEN-FORRADALMA-OLVASAS-A-WEBEN](http://krono.inaplo.hu/index.php/inter/weblibrary/816-A-JELEN-FORRADALMA-OLVASAS-A-WEBEN)

- **Kovács Balázs: Írás és olvasás a weben**

[HTTP://WWW.CARNATION.HU/HIRL_CIKK.PHP?ID=47&CID=1](http://www.carnation.hu/hirl_cikk.php?id=47&cid=1)

1.3. Webes tipográfiai alapismeretek

Sokunkba próbálták jól-rosszul beleverni a szövegszerkesztési alapismereteket. Azonban a papíralapú szövegszerkesztéssel kapcsolatos tapasztalataink néha hátrányunkra válnak, ha nem értjük meg a papír és a weboldal közötti különbségeket. bevezetésként egy gondolat:

A webes tipográfia korlátai²⁷

A hagyományos nyomdászoknak kismillió lehetőség áll a rendelkezésükre, amikor szóba kerül a tipográfia, mint például a betűkészletek pusztaszáma vagy az elrendezési lehetőségek széles skálája. A webes tipográfia ennél sokkal korlátozottabb, mivel olyan típusokkal és elrendezéssel kell dolgozzunk, amelyről tudjuk, hogy elérhető és használható lesz azokon a gépeken is, amelyeken az olvasók megnyitják a lapot – senki nem fejleszt csak saját magának weboldalt.

A webes tipográfia korlátai többek között a következők:

- Korlátozott betűkészlet.
- Nincs elválasztás, így a sorkizárt elrendezés csúnya lesz keskenyebb oszlopok esetén.
- Nincs befolyásunk az alávágásra (a szóközökkel való feltöltésre).
- Nem lehet tudni, hogy hol és hogyan nézik majd meg a munkát, így a dizájnereknek minden képernyőméretre, felbontásra és környezetre gondolniuk kell.

²⁷ Az első olvasmány, Paul Haine cikkéből.

Ennek megértésére a következők olvasása javasolt:

- Paul Haine: Tipográfia a weben
[HTTP://DEV.OPERA.COM/ARTICLES/VIEW/11-TIOPGRAFIA-A-WEBEN/](http://dev.opera.com/articles/view/11-tiografia-a-weben/)
- rrd (Radharadhya dasa): Web tipográfia 1
[HTTP://WEBMANIA.CC/WEB-TIOPGRAFIA-1/](http://webmania.cc/web-tiografia-1/)
[HTTP://WEBMANIA.CC/WEB-TIOPGRAFIA-2/](http://webmania.cc/web-tiografia-2/)
[HTTP://WEBMANIA.CC/WEB-TIOPGRAFIA-3/](http://webmania.cc/web-tiografia-3/)

1.4. Keresőoptimalizálási alapismeretek

Ha egy weboldalt fáradságos munkával elkészítünk, szeretnénk, ha minél több látogató megtalálná az oldalunkat. Aki elolvassa a cikkeinket, hozzászól a blogunkhoz, vásárol a termékeink közül.

A látogató „szerzése” minden honlapnak célja. Ezért e témával is foglalkozunk néhány ajánlott irodalom elejéig. A látogatószerzés klasszikus módja a keresőmotorokban (pl. Google) való megjelenés.

Bár a témával foglalkozó írások, weboldalak, vállalkozások nem mindig tesznek különbséget a keresőoptimalizálás és keresőmarketing között, itt ezt meg tesszük.

- A **keresőoptimalizálás** a saját oldalunk fejlesztésével történik. Emiatt minden weboldal-tulajdonosnak szüksége van rá. Mi itt erre tudunk koncentrálni.
- A **keresőmarketing** sok egyéb eszközt (pl. hírlevél, fizetett hirdetések) is felhasznál, amelyek nem képezik a weboldalunk részét.

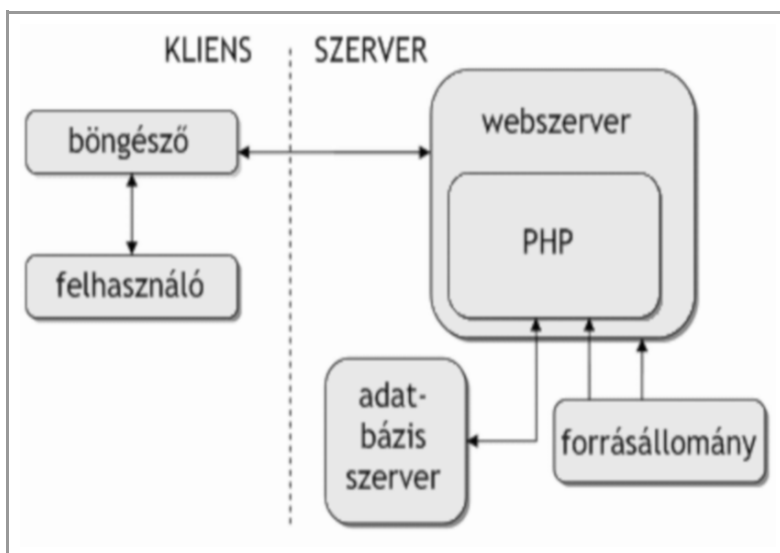
Néhány hasznos információforrás:

- Google keresőmotor-optimalizálási útmutató kezdőknek
[HTTP://GOOGLEWEBMASTERCENTRAL.BLOGSPOT.COM/2009/06/SEO-STARTER-GUIDE-NOW-AVAILABLE-IN-40.HTML](http://googlewebmastercentral.blogspot.com/2009/06/seo-starter-guide-now-available-in-40.html)
- Jároli József: Mi a keresőoptimalizálás (Keresőmarketing)?
[HTTP://WEBNI.INNEN.HU/KERES_C5_91OPTIMALIZ_C3_A1L_C3_A1S](http://webni.innen.hu/keres_c5_91optimaliz_c3_a1l_c3_a1s)
- Longhand: Keresőoptimalizálás
[HTTP://LONGHAND.HU/KERESOOPTIMALIZALAS](http://longhand.hu/keresooptimalizalas)

Érdemes azonban megjegyezni, hogy a keresőmarketing területén sok „sarlatán” is vadászik a pénzünkre.

1.5. A web működése

Az 5. ábra sokat segíthet a további információk megértésében.

5. ábra: A kliens-szerver architektúra

A **felhasználó**, aki a web szolgáltatásait ki akarja használni, megteheti ezt egy tetszőleges modern **webböngészővel**. (E két „szereplőt” együttesen a **kliens oldalnak** tekintjük.)

A felhasználó a böngészőt használva kezdeményezheti egyes weboldalak letöltését. A web kezdeti időszakában a webszerver azokat az állományokat tudta kiszolgáltatni, amiket a háttértárain elhelyeztek. (Ez tulajdonképpen **statikus tartalmat** eredményez, vagyis az ilyen tartalom jellemzően nem változik.) Bizonyos esetekben ez ma is így van: például egy honlapba illesztett kép nem fog megváltozni, akárhányszor töltjük is le, ezért a webszervernek a böngésző kérésére mindössze vissza kell adni azt válaszul.

Később egyre nagyobb igény lett a **dinamikus tartalmak** iránt, amikor a tartalom már a látogató tevékenységei, vagy más okok miatt színesebb, változóbb lehet. Ebben az esetben a webszerver nem önmaga válaszol a böngésző kérésére, hanem (leggyakrabban) PHP nyelvű program állítja elő a választ, amit a webszerver csak továbbít.

Tovább növelheti az oldal dinamizmusát, ha a tartalmak előállításához szükséges adatokat (legalább részben) **adatbázisban tároljuk**. Ekkor a PHP nyelvű forrásprogram az adatbázis-szerverrel kapcsolatot épít fel, és adatbázisból származó információkat is felhasznál a válasz elkészítéséhez, illetve a felhasználók válaszait is eltárolja az adatbázisban.

1.5.1. Webszerver

A webkiszolgáló/webszerver egy kiszolgáló, mely elérhetővé teszi a helyileg (esetleg más kiszolgálón) tárolt weblapokat a HTTP protokollon keresztül. A webszerverekhez webböngészőkkel lehet kapcsolódni.

Bár a webszerverek többnyire különböznek a részletekben, az alapvető funkcióik azonosak. Minden webszerver HTTP kéréseket fogad a hálózatról, és HTTP válaszokat küld vissza. A

HTTP válasz az esetek többségében egy HTML dokumentum, de lehet még egyszerű szöveges fájl, kép, vagy más típusú fájl is.

1.5.2. Webtárhely

A mai weboldalak kis hányada igényli, hogy egy vagy esetleg több (ún. dedikált) szerver teljes egészében a weboldal kiszolgálását végezze. Éppen ezért a legtöbb honlap más honlapokkal osztozik egy webtárhely erőforrásain.

A **virtuális webtárhely** szolgáltatás alatt egy olyan internetes szolgáltatást értünk, ahol egy webszerver erőforrásait több felhasználó/honlap között osztják fel. Minden felhasználó egy a rendszer által dedikált tárhelyet foglal el, aminek nyilvános tartalma egyedi domén néven érhető el. Kisebb forgalmú weboldalt költséghatékonyan lehet bérelt webtárhelyen üzemeltetni. Tárhelyet ún. tárhelyszolgáltatóktól²⁸ bérelhetünk.

A webtárhely szolgáltatás általában tartalmaz egy adminisztrációs felületet (pl. cPanel²⁹), hogy a bérlő a tárhelyét menedzselni tudja.

Osztott tárhelyszolgáltatók rendszerint az egyes szolgáltatásokat fizikailag elkülönített kiszolgáló rendszereken oldják meg, az ügyfélkiszolgáló és adminisztrációs rendszer, a levelező kiszolgáló, az adatbázis szerver, a webszerver fizikailag elkülönített kiszolgálókon működik. A legtöbb webkiszolgáló alacsony költségű Linux vagy FreeBSD operációs rendszer alapú LAMP szerver.

Az egyes operációs rendszerekre épített szolgáltatások lényegében meghatározzák a felhasználó által elérhető technológiák csoportját is. Windows alapú webhosting esetén a felhasználó választhat akár ASP.NET és Microsoft SQL Server, de akár PHP és MySQL Server támogatást is; míg LAMP szerver esetén csak PHP nyelvű weboldalakat készíthetünk MySQL Server támogatással.

1.5.3. URL

A böngészőnk minden egyes weboldal-kérést egy URL formájában állítanak össze. Pl. `http://drupal.hu/tracker`. Ebben az esetben a `http://drupal.hu` azt mondja meg a böngészőnknek, hogy a `drupal.hu` domént kiszolgáló webszervert kell megkérnie a kérés kiszolgálására. Ami viszont a domén név után szerepel (`/tracker`), azt értelmezés nélkül a webservernek továbbítja.

A web kezdeti korszakában ezeket az információkat egyszerűen a webszerver alkönyvtárainak és állományainak kellett megfeleltetni. Pl. a `/terkep/kecskemet.html` kérés ténylegesen egy *terkep* alkönyvtárban található *kecskemet.html* állomány megkeresését és kiszolgálását róta feladatul a webszerver számára. Az ilyen weboldalakat **statikus oldalaknak** nevezzük.

²⁸ `HTTP://TARHELY.LAP.HU/`

²⁹ `HTTP://WWW.CPANEL.NET/`

Ma azonban, amikor a weboldalak **dinamikusan**, a kérés pillanatában generálódnak, az URL végén nehezen értelmezhető technikai információk látszhatnak. Pl. a *comments.php?mid=9546&id=33* kérést a webszerver a *comments.php* (PHP programozási nyelven írt) álmánynak adja át. A *?* utáni résszel csak a *comments.php* fog valamit kezdeni. Drupal alatt egy klasszikus kérés így néz ki: *http://drupal.hu/index.php?q=tabor/2010* Mivel az *index.php* minden kérésben előfordul, ezért általában elhagyható, vagyis a kérés egyszerűsödik: *http://drupal.hu/?q=tabor/2010* A mai technológiák segítségével azonban megoldható az is, hogy a *?q=* rész is elhagyható legyen, vagyis a *http://drupal.hu/tabor/2010* cím elegendő. Ez a cím hasonlít egy hagyományos statikus kérésre, de mégsem az.

1.5.4. Alapvető hardver és szoftver szükségletek

Nézzük meg közelebbről, hogy a Drupal használatához milyen erőforrásokra van szükségünk.

A jelenleg forgalmazott **webtárhelyek** többsége megfelel a Drupal 6.x verzió futtatása alapvető követelményeinek. Ezzel szemben az ingyenes tárhelyek többnyire alkalmatlanok az alapvető futtatásra is, gyanúsán olcsó szolgáltatóknál pedig fejlesztés vagy üzemeltetés közben fog kiderülni, hogy rosszul választottunk.

Ezen kívül akár a saját Windows vagy más operációs rendszerrel meghajtott PC-nket is szerverré alakíthatjuk. A **saját gép** szerverként való használatának egyik legnagyobb hátránya, hogy nehéz a Drupal közösségtől³⁰ segítséget kérni a tanulás kezdeti fázisánál.

Szerver

Az alábbi követelményeket a saját Windows alapú gépünkön (pl. XAMPP segítségével), Linux alapú gépünkön saját konfigurálással és telepítésével könnyedén teljesíthetjük. A lista inkább tárhelyszolgáltató választásához lesz érdekes.

A **minimális** követelmények tehát:

- webszerver (Apache 2)
- PHP 5.2 (az 5.3 nem alkalmas)
- adatbázis-szerver (MySQL 5)
- phpMyAdmin

(A tanuláshoz) nem nélkülözhetetlen, de ajánlott:

- mod-rewrite, .htaccess támogatás
- cron támogatás
- HTTP kérések engedélyezése (hogy a futó PHP kód más weboldalak szolgáltatásait igénybe tudja venni)

PHP konfigurációs követelmények:

- memória limit: 64-128Mb (a használni kívánt modulok memóriaigényétől függően)
- feltöltési méret: amekkorát a honlap célja megkövetel (minimum 8-16Mb)
- levélküldési lehetőség (PHP mail vagy SMTP támogatás)
- GD library
- kikapcsolt register_globals és safe_mode

Klients

A munka nagy része a böngésző használatával fog zajlani. Itt is meg kell említeni, hogy a szerző (és sok más webfejlesztő) véleménye szerint ehhez a Chrome³¹, Firefox³², Opera³³ és Safari³⁴ a legjobb választások.

Ezen kívül néha szükség lesz valamilyen FTP kliensre az állományok szerverre feltöltéséhez. Erre a célra meg fog felelni a méltán népszerű Total Commander. (Még jobb, ha ismerjük a FileZilla³⁵ alkalmazást.)

1.6. A honlap célja

Mielőtt egy honlap kivitelezésébe belekezdenénk, érdemes minél alaposabban megtervezni azt. Képzeljük el, mi lenne, ha egy felhőkarcoló építésébe tervrajzok és előzetes (például statikai) számítások nélkül kezdenénk bele. Egy rossz honlap esetén ugyan nem lesznek emberáldozatok, de a célját biztosan nem fogja betölteni, és végső soron jelentős (pl. anyagi) kárt okozhat.

A szerző a megrendelővel való kommunikációt egy interjú formájában javasolja kezdeni, a következő kérdésekkel.

A kérdésekre adott válaszok között persze nagy lehet az átfedés, az interjú célja az elérendő célok teljes körű feltérképezése. (Egy konkrét esetben tehát bizonyos kérdéseket ki is hagyhatunk, ha azok feleslegesnek, értelmetlennek tűnnek.)

- Mi a célunk a honlappal?
- Kik lesznek a látogatóink?
- Mit szeretnénk bemutatni?
- Mik a kulcsfontosságú funkciók?

31 [HTTP://WWW.GOOGLE.COM/CHROME/](http://www.google.com/chrome/)

32 [HTTP://WWW.MOZILLA-EUROPE.ORG/HU/FIREFOX/](http://www.mozilla-europe.org/hu/firefox/)

33 [HTTP://WWW.OPERA.COM/](http://www.opera.com/)

34 [HTTP://WWW.APPLE.COM/SAFARI/](http://www.apple.com/safari/)

35 [HTTP://FILEZILLA-PROJECT.ORG/](http://filezilla-project.org/)

- Milyen visszajelzéseket várunk a látogatóinktól?
- Részt vesznek-e a látogatóink a tartalom előállításában?
- Miben fog a tartalom és a szolgáltatás fejlődni (pl. 1 hónap, 1 év múlva)?
- Ki fogja az oldalt karbantartani?
- Milyen csoportos és személyes jogosultsági körökre lesz szükség?
- Hol és hogyan szeretnék a honlapot az interneten reklámozni?
- Látogatottsági statisztikákat szeretnénk-e megismerni?

Természetesen a kérdések akkor is alkalmazhatók, ha a saját vagy cégünk honlapját szeretnénk elkészíteni.

További részletek a szerző honlapján találhatóak:

- [HTTP://NAGYGUSZTAV.HU/HONLAP-INTERJU-MI-AZ-OLDAL-CELJA](http://NAGYGUSZTAV.HU/HONLAP-INTERJU-MI-AZ-OLDAL-CELJA)

1.7. A honlap megtervezése

Ha már tudjuk, mi a célunk a honlapunkkal, akkor kezdjünk bele az oldal megtervezésébe. Ehhez meg kell válaszolnunk még a következő kérdéseket.

Milyen oldalaink lesznek?

A válasz egy konkrét, tételes lista legyen. Például:

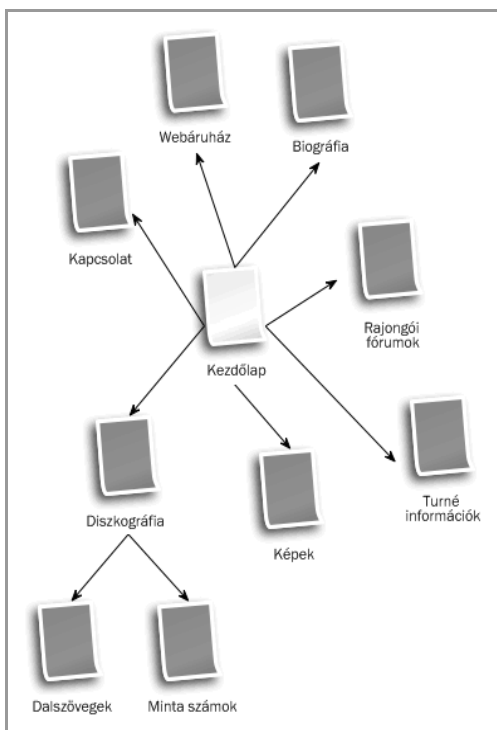
- kezdőoldal (hírekkel)
- kapcsolat
- termékkategóriák tartalomjegyzéke
- termékkategóriák oldalai
- termékek oldalai
- vendégkönyv oldal
- stb.

Milyen viszonyban állnak az oldalak egymással?

Itt az alá-fölé rendeltségi viszonyon kívül gyakori a mellérendelt kapcsolat is. A válasz az oldal navigációjának kitalálásában fog segíteni.

Illusztrációként nézzünk meg egy zenei együttes honlapjának oldaltérképét³⁶ (6. ábra).

36 Forrás: [HTTP://DEV.OPERA.COM/ARTICLES/VIEW/6-INFORMACIOS-ARCHITEKTURA-EGY-WEBSITE-T/](http://DEV.OPERA.COM/ARTICLES/VIEW/6-INFORMACIOS-ARCHITEKTURA-EGY-WEBSITE-T/)

6. ábra: Oldaltérkép

Ezután nevezzük el az oldalainkat, és írjuk hozzá rövid tartalmi összefoglalókat.

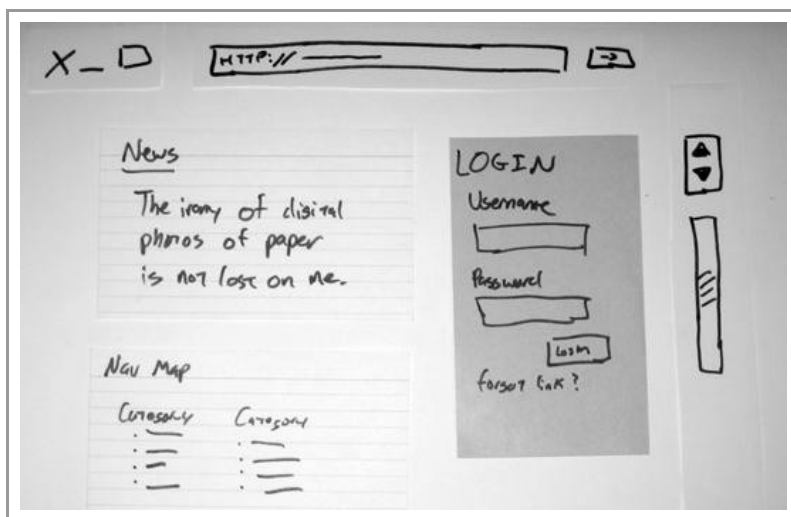
Hogyan épüljenek fel az oldalaink?

Az oldal funkcionális látványtervét tervezve el kell döntenünk, hogy

- a klasszikus 1, 2 és 3 oszlopos oldalelrendezés közül melyiket választjuk,
- hova kerüljön a logó, főcím, lábléc stb.
- hogyan épüljön fel a navigációs struktúra (felső menü, bal oldali menü, kenyérmorzsamenü, címkefelhő, stb.)
- a menük egy vagy többszintűek legyenek
- melyik szélső oszlopban milyen tartalmú dobozokat és milyen sorrendben szerepeljenek

Jól át kell gondolnunk, hogy a látogatóink számára leglogikusabb, legáttekinthetőbb struktúrát tudjuk nyújtani.

Az oldalelrendezés megtervezéséhez igen hasznos a *Paper prototyping* módszere (7. ábra).

7. ábra: Paper prototyping példa

További információk:

- [HTTP://DEV.OPERA.COM/ARTICLES/VIEW/6-INFORMACIOS-ARCHITEKTURA-EGY-WEBSITE-T/](http://dev.opera.com/articles/view/6-informacios-architektura-egy-website-t/)
- [HTTP://WWW.ALISTAPART.COM/ARTICLES/PAPERPROTOTYPING](http://www.alistapart.com/articles/paperprototyping)

1.8. HTML alapismeretek

A HTML nyelv alapfokú ismerete igen hasznos, ha Drupal alapú weboldalt szeretnénk létrehozni. A következőkben csak néhány alapfogalmat tudunk tisztázni³⁷.

1.8.1. Mi az a HTML?

- A HTML a Hyper Text Markup Language rövidítése
- A HTML állomány egyszerű szövegállomány, amely rövid jelölő tagokat tartalmaz
- A jelölő tagok alapján tudja a böngésző, hogyan kell megjelenítenie az oldalt
- A HTML állomány html kiterjesztéssel rendelkezik
- A HTML állományt egyszerű szöveges (editor) programokkal (pl. Jegyzettömb) is létrehozhatunk

Egy minimális HTML oldal a következőképpen néz ki:

³⁷ Komolyabb ismerkedéshez a [HTTP://DEV.OPERA.COM/ARTICLES/VIEW/12-A-HTML-ALAPJAI/](http://dev.opera.com/articles/view/12-a-html-alapjai/) cikksorozatot javasoljuk.


```
<html>
  <head>
    <title>Az oldal címe</title>
  </head>
  <body>
    Ez az első honlapom. <strong>Ez a szöveg kiemelt</strong>.
  </body>
</html>
```

A példa magyarázata

A dokumentum első tagja a `<html>`. A böngésző erről fogja tudni, hogy hol kezdődik a HTML oldal. Az utolsó tag a `</html>`, itt ér véget a dokumentum a böngésző számára.

A `<head>` és `</head>` tagok közötti rész a fejléc információ. Az itt megjelenő szöveget a böngésző nem jeleníti meg közvetlenül.

A `<title>` tagok közötti szöveget a böngésző a címsorában jeleníti meg.

A `<body>` tagok közötti szöveg jelenik meg a böngésző ablakában.

A `` és `` tagok hatására a szöveg kiemelten jelenik meg.

1.8.2. Tagok

A HTML állomány egyszerű szövegállomány, amely rövid jelölő tagokat tartalmaz.

A HTML tagok segítségével elemek definiálhatók.

HTML tagok jellemzői

A HTML tagok jelölik ki a HTML elemeket

- A HTML tagot a `<` és `>` írásjelek veszik körül (ezek az írásjelek az egyszerű szövegekben nem engedélyezettek)
- A HTML tagok általában párban vannak, mint a `` és ``
- A pár első tagja a kezdő, a második a záró tag
- A szöveg (tartalom) a kezdő és a záró tag között helyezkedik el

HTML elemek

Az előző példában az alábbi egy elem:

```
<strong>Ez a szöveg kiemelt</strong>
```

A HTML elem kezdő tagja ``, a tartalmazott szöveg *Ez a szöveg kiemelt*, és a záró tag ``.

A következő is egy HTML elem:

```
<body>
  Ez az első honlapom. <strong>Ez a szöveg kiemelt</strong>.
</body>
```

Az elem kezdő tagja `<body>` és a záró tagja `</body>`.

1.8.3. Tag tulajdonságok (attribútumok, jellemzők)

A tagok tartalmazhatnak tulajdonságokat is. Ezek a jellemzők járulékos információk az elem egészére nézve.

Például az `` tag egy kép beszúrását teszi lehetővé. Ebben az esetben meg kell adnunk, hogy mi a neve a letöltendő képnek. De megadhatjuk a kép helyettesítő szövegét is:

```

```

A tulajdonságok név-érték párokkal adhatók meg, egymástól szóközzel elválasztva akár több is.

1.8.4. Alapvető HTML tagok

A HTML legalapvetőbb és leggyakrabban használt tagjai azok, amelyek segítségével címet, bekezdéseket és sortöréseket lehet létrehozni.

Címek³⁸

A címek a `<h1>` ... `<h6>` tagok segítségével adhatók meg. `<h1>` a legnagyobb (legfelsőbb szintű) címet jelenti, `<h6>` pedig a legkisebbet. (Általában egy oldalon legfeljebb 2-3 szintet indokolt alkalmazni, ekkor pl. a `h1` és `h2` alkalmazható.) A következő példa bemutatja a címek hierarchiáját:

```
<h1>Szöveges részek megjelölése HTML-ben</h1>
  valamilyen szöveg
<h2>Bevezető</h2>
  valamilyen szöveg
  <h3>Általános bekezdések</h3>
    valamilyen szöveg
<h2>Space – az űr a legvégső határ</h2>
  valamilyen szöveg
<h2>Blokk szintű elemek</h2>
  valamilyen szöveg
  <h3>A lap szakaszcímei</h3>
    valamilyen szöveg
  <h3>Általános bekezdések</h3>
    valamilyen szöveg
```

Bekezdések

A bekezdéseket a `<p>` taggal lehet definiálni:

38 Bővebben: [HTTP://DEV.OPERA.COM/ARTICLES/VIEW/15-SZOVEGES-RESZEK-MEGJELESE/](http://dev.opera.com/articles/view/15-szoveges-reszek-megjelelese/)

```
<p>Ez egy bekezdés</p>
<p>Ez egy másik bekezdés</p>
```

A bekezdésekhez a böngésző alapértelmezetten térközöket is kapcsol.

A következő példában hiába szerepel az 'új sor' és több szóköz karakter, a böngésző minden elválasztó karakter-sorozatot egy szóközként értelmez és jelenít meg. A tényleges tördelést a böngésző ablakmérete és a benne levő szöveg határozza meg.

```
<p>
  Ez egy      több
  sorból      álló      és      sok
  szóközt      tartalmazó
  bekezdés.
</p>
```

Sortörések

A `
` tag használható, ha új sort szeretnénk kezdeni, de nem akarunk új bekezdést kezdeni. A `
` kikényszeríti a sortörést.

```
<p>Ez itt<br>egy több<br>sorra tördelt bekezdés</p>
```

Folyó szövegben használható tagok³⁹

- `` Kiemeli a szöveget
- `` Erősebb kiemelés
- `<sub>` Alsó indexet definiál
- `<sup>` Felső indexet definiál
- `<ins>` Beszúrt szöveget jelöl
- `` Törölt szöveget jelöl

Linkek⁴⁰

A HTML linkeket (hivatkozásokat) használ arra, hogy az oldalunkhoz más tartalmakat kapcsolhassunk.

Egy link hivatkozni tud egy tetszőleges webes erőforrásra, pl. egy HTML oldalra, egy képre, zenére stb.

A link szintaxisa a következő:

```
<a href="url">Megjelenő szöveg</a>
```

A `href` tulajdonsághoz rendelt érték határozza meg, hogy a böngésző hogyan reagáljon a link kattintására. A kezdő és a záró tag közötti szöveg (vagy akár bonyolultabb tartalom) lesz kattintható, és (alapértelmezetten) kék színű, aláhúzott link.

39 Bővebben: [HTTP://DEV.OPERA.COM/ARTICLES/VIEW/21-KEVESSE-ISMERT/](http://dev.opera.com/articles/view/21-kevesse-ismert/)

40 Bővebben: [HTTP://DEV.OPERA.COM/ARTICLES/VIEW/18-HTML-HIVATKOZASOK/](http://dev.opera.com/articles/view/18-html-hivatkozások/)

A következő példa egy linket definiál a Weblabor honlapjára:

```
<p>A <a href="http://weblabor.hu/">Weblabor</a>  
honlapja.</p>
```

Táblázatok⁴¹

Táblázatokat a `<table>` tag segítségével lehet létrehozni. Egy tábla sorokat tartalmaz (`<tr>` tag), és minden sor cellákat (`<td>` tag). A tábla cellái szöveget, képet, bekezdést, listát, űrlapokat, újabb táblázatokat is tartalmazhatnak.

Nézzünk egy egyszerű, 2•2 cellás táblázatot:

```
<table border="1">  
  <tr>  
    <td>1. sor, 1. cella</td>  
    <td>1. sor, 2. cella </td>  
  </tr>  
  <tr>  
    <td>2. sor, 1. cella </td>  
    <td>2. sor, 2. cella </td>  
  </tr>  
</table>
```

Listák⁴²

A HTML támogatja a számozott, felsorolt és definíció-listák létrehozását.

Felsorolt lista

A felsorolt listák olyan elemeket tartalmaznak, amelyeket nem kell számozással azonosítanunk, ehelyett egy felsorolási szimbólum (alapértelmezetten egy fekete karika) jelzi vizuálisan a listaelemek kezdetét.

A felsorolt lista az `` elemmel írható le, a lista elem pedig `` elemmel.

```
<ul>  
  <li>Kávé</li>  
  <li>Tea</li>  
</ul>
```

Számozott lista

A számozott listák elemei (többnyire) számmal azonosítottak.

A számozott listát `` taggal kell létrehozni, a lista elemek az előzőhöz hasonlóan ``-vel definiálhatók.

```
<ol>  
  <li>Kávé</li>  
  <li>Tea</li>  
</ol>
```

41 Bővebben: [HTTP://DEV.OPERA.COM/ARTICLES/VIEW/19-HTML-TABLAZATOK/](http://dev.opera.com/articles/view/19-html-tablazatok/)

42 Bővebben: [HTTP://DEV.OPERA.COM/ARTICLES/VIEW/16-HTML-LISTAK/](http://dev.opera.com/articles/view/16-html-listak/)

Képek⁴³

A HTML nyelvben az `` tag segítségével tudunk képeket definiálni. Ez az elem üres, és nincs záró tagja sem (hasonlóan a `
` elemhez).

A kép megjelenítéséhez először is meg kell adni a `src` tulajdonságot, vagyis az állomány helyét és nevét. A szintaxis a következő:

```

```

Az `url` lehet abszolút vagy relatív megadású is. Abszolút:

```

```

A következő abszolút hivatkozás a szerver gyökerében keres:

```

```

A következő hivatkozás relatív. A képet ugyanabban a könyvtárban keresi, ahol a HTML állomány is van:

```

```

Az *alt* tulajdonság

Az *alt* tulajdonság alternatív szöveg definiálását teszi lehetővé. A szabvány szerint tehát ennek a szövegnek akkor kell a böngészőben láthatóvá válni, ha a kép valamilyen oknál fogva nem jeleníthető meg (pl. még nem töltődött le, nem érhető el, vagy eleve ki van kapcsolva a képek letöltése).

```

```

Megjegyzés: a Microsoft Internet Explorer akkor is megjeleníti ezt a szöveget, ha az egérkurzort visszük a kép fölé, de ez eltér a HTML eredeti céljától.

Méret megadása

A böngésző ugyan a méret megadása nélkül is meg tudja jeleníteni a képet, mégis célszerű a *width* és *height* tulajdonságokat megadni. Lassú kapcsolat vagy sok nagy kép esetén ki-mondottan zavaró lehet, amikor egy újabb kép letöltődésekor – az ekkor ismertté vált méret adatok alapján – a félig megjelent oldal „ugrik”.

```

```

Természetesen a kép fizikai méretétől eltérő méretek is megadhatók, ekkor kicsinyítés, nagyítás, vagy akár torzítás is lehet az eredmény.

Kép használata linkként

Link aktív felületéhez szöveg mellett vagy helyett kép is rendelhető. Erre mutat példát a következő kód:

43 Bővebben: [HTTP://DEV.OPERA.COM/ARTICLES/VIEW/17-KEPEK-A-HTMLBEN/](http://dev.opera.com/articles/view/17-kepek-a-htmlben/)

```
<p>
  <a href="lastpage.htm">
    
  </a>
</p>
```

Űrlapok⁴⁴

Az űrlapokat arra használhatjuk, hogy különböző módokon lehetőséget adjunk a látogatónak visszajelzésre, vagyis adatok megadására.

A `<form>` elem más elemeket tartalmaz. Ezek az űrlap elemek teszik lehetővé az adatbevitelt. A leggyakrabban használt elem az `<input>`. A *type* tulajdonságával állítható be, hogy pontosan milyen adatbeviteli módot szeretnénk (pl. *checkbox*, *password*, *radio*, *text*).

Példaként egy egyszerű hozzászólás űrlap:

```
<form>
  Név: <input type="text" name="nev" id="nev" value="" />
  E-mail: <input type="text" name="email" id="email" value="" />
  Megjegyzés: <textarea name="megjegyzes" id="megjegyzes"
    cols="25" rows="3"></textarea>
  <input type="submit" value="küldés" />
</form>
```

1.8.5. Hogy nézzük meg egy oldal HTML kódját?

Gyakran előfordul, hogy a weben böngészve megtetszik egy oldal, és szeretnénk megnézni a forrását. (A szerző véleménye szerint ez az egyik legjobb módszer a tanulásra, hiszen ekkor nem külső, hanem belső motiváló erő hat.) De az is gyakori, hogy a készülő Drupal oldalunk HTML/CSS kódját kellene alaposabban megértenünk, a lehetséges hibákat kijavítanunk. Hogyan tehetjük ezt meg?

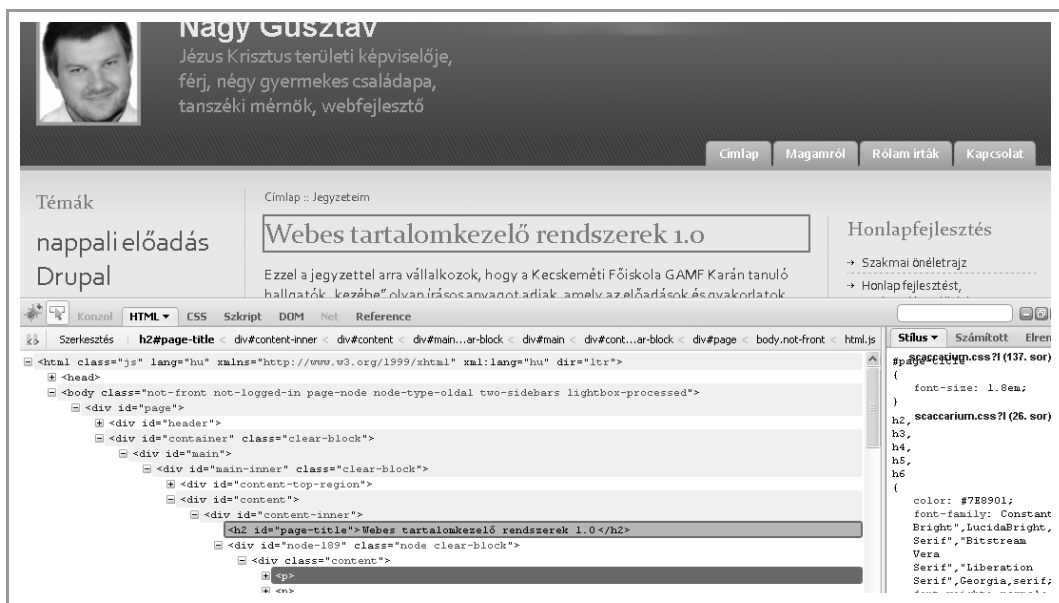
Egyszerűbb megoldásként keressük meg a böngészőnk *Nézet* menüjét, majd *Forrás*, vagy *Oldal forrása* (vagy valami hasonló nevű) menüpontot.

A hatékonyabb megoldás viszont a **Firefox** nevű böngésző használata (amely eleve webfejlesztők számára lett kifejlesztve, és sok kiterjesztése eleve a HTML forrás könnyen áttekinthető megjelenítését szolgálja). A kiegészítők közül elegendő a **Firebug**⁴⁵ megismerkednünk.

A 8. ábra jól mutatja, hogyan láthatjuk a kész oldal és a HTML struktúra összefüggéseit.

⁴⁴ Bővebben: [HTTP://DEV.OPERA.COM/ARTICLES/VIEW/20-HTML-URLAPOK/](http://dev.opera.com/articles/view/20-html-urlopek/)

⁴⁵ [HTTP://GETFIREBUG.COM/](http://getfirebug.com/)

8. ábra: Firebug működés közben

A következő videókkal alaposabban megismerhetjük a Firebug szolgáltatásait:

- rrd (Radharadhya dasa): Firebug 10 percben

[HTTP://WEBMANIA.CC/FIREBUG-10-PERC BEN/](http://webmania.cc/firebug-10-percben/)
[HTTP://WEBMANIA.CC/FIREBUG-10-PERC BEN-2/](http://webmania.cc/firebug-10-percben-2/)
[HTTP://WEBMANIA.CC/FIREBUG-10-PERC BEN-3/](http://webmania.cc/firebug-10-percben-3/)

1.9. Tartalomkezelő rendszerek jellemzői

A Wikipédia szerint⁴⁶

„a tartalomkezelő rendszer (angolul Content Management System, CMS) olyan szoftverrendszer, amely nem strukturált információk, mint például az internetes portálok, akár több felhasználó általi elkészítését, kezelését, és tárolását segíti. Továbbá gondoskodik a tartalmak strukturált megjelenítéséről, statisztikák készítéséről, kiegészítő funkciók integrálásáról.”

E definícióhoz – könyvünk szempontjából – legfontosabb kiegészítés, hogy tartalomkezelő rendszerek használata esetén a kis-közepes méretű honlapok nem, vagy csak kisebb részben (elsősorban a honlap elindításánál) igényelnek webfejlesztői, programozói közreműködést. A honlap fenntartását akár teljes egészében meg tudja oldani, aki az e könyvben foglaltakat megfelelő szinten megismeri.

46 [HTTP://HU.WIKIPEDIA.ORG/WIKI/TARTALOMKEZELŐ_RENDSZER](http://hu.wikipedia.org/wiki/TARTALOMKEZELŐ_RENDSZER)

1.9.1. Melyiket válasszunk?

Tartalomkezelő rendszerből sokféle van. Vannak

- fizetők és ingyenesek/nyílt forrásúak⁴⁷
- egyszerűbbek és komplexebbek
- különböző szerver környezeten (pl. *Java*, *.Net*, *PHP*, *Python*, *Ruby* platformon) üzemeltethetők
- kezdetlegesek és jól kiforrottak
- magyarul elérhetők, vagy csak más nyelven (általában angolul) használhatók
- általános célúak és specializáltak (pl. e-learning, e-commerce, fórum , blog stb.)

A választáshoz hasznos, ha ki tudjuk próbálni a CMS-t döntés előtt. Itt mutatkozik meg a nyílt forrású rendszerek nagy előnye: akár online, előre telepített módon is kipróbálhatjuk őket. A magyar nyelven is használható, nyílt forrású CMS-ek legtöbbjét a *CMS Award*⁴⁸ oldalon bárki kipróbálhatja. Ezen kívül (angol nyelven) még több rendszer kipróbálható az *OpensourceCMS*⁴⁹ oldalon.

További nem elhanyagolható előny, ha egy CMS aktív felhasználóiból álló magyar közösség is működik. A magyar felhasználók között legnépszerűbb CMS-ek aktív közösséggel rendelkeznek:

- Drupal ([HTTP://DRUPAL.HU](http://drupal.hu))
- Joomla ([HTTP://WWW.JOOMLA.ORG.HU/](http://www.joomla.org.hu/))
- Moodle ([HTTP://MOODLE.ORG](http://moodle.org))
- Wordpress ([HTTP://WORD-PRESS.HU](http://word-press.hu))

Míg a Moodle oktatási oldalaknál, Wordpress blogok esetén a legnépszerűbb, a Drupal és Joomla az általános kategóriában küzd⁵⁰.

Jól látszik, hogy ez alapján nem könnyű a választás. A szerző véleménye azonban az, hogy a Drupal a legtöbb felmerülő szempont szerint előnyös választás.

⁴⁷ Érdemes megemlíteni, hogy az ingyenes és a nyílt forrású fogalom nem ugyanazt jelenti. Sokszor azonban, és a CMS-ek esetén különösen sokszor az ingyenesek egyben nyílt forrásúak is.

⁴⁸ [HTTP://WWW.CMSAWARD.HU/](http://www.cmsaward.hu/)

⁴⁹ [HTTP://OPENSOURCECMS.COM/](http://opensourcecms.com/)

⁵⁰ Pl. [HTTP://DRUPAL.HU/HIREK/20071104/PACKTNYERTES](http://drupal.hu/hirek/20071104/packtnyertes)

1.10. Mi a Drupal?

Néhány alapfogalmat érdemes tisztázni a Drupallal kapcsolatban is.

1.10.1. A Drupal felépítése

Drupal oldalunk építésekor a CMS motor központi mag része (*core*) és a kiegészítők (*contributions*) között különbséget kell tennünk.

Drupal Motor

A Drupal alapfunkcionalitásait megvalósító alkalmazás. Már önmagában is rendkívül sok szolgáltatással bír, mégis alapvetően az a feladata, hogy a különböző funkciókat hatékonyan fogja össze. **Garantált**, hogy az itt található kódok alaposan tesztelve, az esetek döntő többségében korrektek és használhatóak, valamint a Drupal alapkoncepciójához illeszkednek. A felfedett hibákra igen gyorsan újabb kiadással reagálnak.

Kiegészítők

A Drupal közösség által beküldött kiegészítő funkcionálisok (modulok), kinézetek (sminkek), felület fordítások és dokumentációk tartoznak ide. Jellemzően fogva nincs olyan erős irányítás alatt, mint a motor, ezért **nem csak tökéletesen működő** komponenseket találhatunk itt. Sajnos előfordul, hogy a kiegészítők fejlesztője egy idő után már nem tartja karban a projektjét.

Körültekintéssel kell tehát a kiegészítőket használnunk.

Másrészt tudnunk kell, hogy a fejlesztők (mind a mag, mind a kiegészítők esetén) **megkülönböztetnek stabil és fejlesztői** (*dev* jelöléssel ellátott) **változatot**. Az utóbbiakat csak óvatosan, nagy körültekintéssel szabad használni. (Tanuláshoz esetleg alkalmazhatók, de éles környezetben inkább korábbi, stabil változatot használjunk.)

1.10.2. Ingyenes a Drupal?

Bizonyos értelemben igen, ingyenes. Más értelemben már nem.

A Drupal fejlesztői a mai napig ingyen teszik közzé a munkájukat, az alaprendszert és a kiegészítőket. Mára sok ezren vesznek részt az alaprendszer, és a kiegészítők fejlesztésében, a fordítások készítésében, közösségi tudásbázis építésében vagy éppen népszerűsítő előadások tartásában. A Drupal tehát nem ingyen van, sok ember szabadidejébe került. Érdemes tehát minden alkalommal erre gondolni, amikor a Drupalt alkalmazzuk.

Aki ebbe a közösségi szellembe belekóstol, egy idő után nem tud csak passzív fogyasztója lenni a közösségnek. Érdemes idejében felkészülni arra, hogy bennünket is meg fog fertőzni a szellemisége :-)

2

DRUPAL KÉZIKÖNYV KEZDŐKNEK

Ez a fejezet segíteni fog a Drupal alapú weboldalak használatában. Bemutatja, hogyan hozunk létre felhasználói azonosítót (másként fogalmazva: hogyan regisztráljunk), hogyan lépünk be, hogyan állítsuk be személyes adatainkat, és végül, hogyan hozunk létre tartalmakat (weboldalakat).

A Drupal egy **tartalomkezelő rendszer**. Célja, hogy **egyszerűen** lehessen tartalmakat (szövegeket, képeket, csatolt állományokat, stb.) felvinni, és azokat elérhetővé tenni a látogatók számára. Nem kell a technikai részletekkel (túl sokat) foglalkoznunk, elsősorban a **tartalmakra kell koncentrálnunk**.

A Drupal a tartalmakat adatbázisban tárolja, ahonnan – a felhasználó böngészőjének kérésére – a tartalmakat közzéteszi.

Természetesen a Drupal lehetőséget ad arra, hogy a weboldal látogatói **különböző szerep-körökben és különböző jogosultságokkal** használhassák a weboldalunkat. Van, akinek tartalmakat feltölteni, másoknak szerkeszteni, a legtöbb látogatónak pedig „csupán” olvasni van lehetősége az oldalakat. (Bár ez utóbbi sem mindig így van, hiszen lehetnek zárt oldalak is, amelyeket csak bizonyos látogatók tekinthetnek meg.)

Ahhoz, hogy minden látogató pontosan azt (nem többet és nem kevesebbet) tehesse meg a honlapon, amire az oldal tulajdonosa vagy adminisztrátora fel akarja jogosítani, bizonyos esetekben **elengedhetetlen a látogató személyének beazonosítása**. Ennek régóta bevált módszere, hogy a felhasználók számára azonosítót hozunk létre (más néven regisztrálunk), amihez jogosultságokat rendelünk, a felhasználó pedig a honlap későbbi használatai esetén a felhasználónevének és jelszavának megadásával azonosítja magát (bejelentkezik).

Bevezetésként még érdemes megemlíteni, hogy a Drupal weboldal **adminisztrátora** jogosult arra, hogy a honlapon olyan feladatokat is elvégezzen, amelyek senki másnak nem engedélyezettek, például egy regisztrált felhasználó jogosultságainak pontos beállítása.

2.1. Felhasználókezelés

A felhasználó azonosítása azért szükséges, hogy a Drupal el tudja dönteni: mihez van joga a látogatónak.

2.1.1. Regisztráció

A Drupal oldalakon a tartalmak beküldése (létrehozása), szerkesztése általában csak **regisztrált, és bejelentkezett** látogatók számára (vagy azok közül is csak némely szűkebb csoport számára) engedélyezett. (Speciális esetekben a látogatók **bejelentkezés nélkül** is küldhetnek be tartalmakat: tipikusan fórum bejegyzések, illetve hozzászólások esetén szokás ezt engedélyezni.)

A regisztráció – az oldal üzemeltetőjének döntése alapján – kétféle módon történhet:

- saját magunkat regisztráljuk, vagy
- az adminisztrátor regisztrál.

Saját magunk regisztrálása

A látogatók **maguk végezhetik el a regisztrációt**. Ennek módja, hogy a honlap belépésre szolgáló részén megkeressük a Felhasználó létrehozása linket (9. ábra).

Fórum	Témák
Állás	2
Szolgáltatás	1

9. ábra: Felhasználó létrehozása link

A linkre kattintva megjelenik a *Saját adatok* oldal (10. ábra), ahol a kívánt *Felhasználói név* és az *E-mail* cím megadása szükséges. Ezen kívül további adatok megadására is lehet szükség, illetve lehetőség, az adminisztrátor által meghatározott módon. Sajnos egyre gyakrabban van szükség például a *Captcha*⁵¹ ellenőrzés beiktatására.

⁵¹ „A captcha vagy CAPTCHA (magyarosan kapcsa) egy 2000-ben megjelent védekezési módszer a spamek, közelebbről a kommentspamek ellen. A módszer lényege, hogy a hozzászóláshoz a képen látható szót is be kell írni, ez azonban a képfájlon torzítva jelenik meg, tehát a spamrobot nem ismeri föl.” forrás:

[HTTP://HU.SPAM.WIKIA.COM/WIKI/CAPTCHA](http://hu.spam.wikia.com/wiki/CAPTCHA)

Saját adatok **Felhasználó létrehozása** Belépés Elfelejtett jelszó

Felhasználói név: *

Írásjelek a pont, kötőjel, aláhúzás és a szóközök kivételével nem megengedettek.

Email cím: *

Egy működő email cím. A rendszer minden levelet erre a címre fog küldeni. Ez az email cím nem jelenik meg nyilvánosan, és csak új jelszóérésnél, illetve feliratkozást igénylő szolgáltatásoknál kerül felhasználásra.

10. ábra: Felhasználó létrehozása

Megjegyzés: Ha az ábrán látható oldalon a jelszó megadására nincs lehetőség, akkor ennek biztonsági oka van, és a jelszó a megadott e-mail címre fog érkezni. Hamarosan visszatérünk erre az esetre.)

A **felhasználói név** megválasztásánál egyre elterjedtebb megoldás a saját nevünk alkalmazása, főleg olyan oldalaknál, ahol a honlap látogatói nem csak virtuálisan (a honlap látogatóiként), hanem fizikai valójukban is találkozhatnak, ismerhetik egymást.

A **jelszó** kiválasztásánál érdemes a következőket figyelembe venni:

- olyan jelszót válasszunk, amelyik nem található ki a személyünk ismeretében sem,
- minden honlapon más jelszót használjunk,
- a jelszó lehetőleg tartalmazzon számokat, nagybetűket és írásjeleket is, és legalább 6-8 karakterből álljon.

Fontos megjegyezni, hogy az űrlapokon begépett adatoknak **nem lesz végleges hatásuk**, amíg az űrlap alján található Beküldés, Mentés vagy hasonló (jelen esetben Felhasználó létrehozása) feliratú gombra kattintva el nem küldjük azokat a honlapot kiszolgáló web-szervernek.

A weboldal adminisztrátora szigorúbb lépéseket is beiktathat a fenti regisztrációs folyamatba. Ez azonban az adminisztrátornak csupán lehetősége, nem minden esetben él vele. Ilyen lépések lehetnek például:

- A regisztráció során megadott e-mail címre **automatikusan érkezhetsz egy levél**, amelyben a leírt teendőket követve véglegesíthetjük a regisztrációt. (E lépés célja, hogy korrekt, működő e-mail címmel rendelkezzen minden regisztrált látogató.) Ebben az esetben a jelszót nem tőlünk várja a weboldal, hanem később tudjuk azt beállítani.
- A regisztráció **adminisztrátori elfogadáshoz kötött** is lehet. Ekkor az adminisztrátor elfogadásáig csak zárolt (vagyis pillanatnyilag nem használható) regisztrált felhasználóval rendelkezünk, az adminisztrátor engedélye után pedig Aktív felhasználóval.

lővá válunk. (Aktív felhasználónak tehát azt tekintjük, aki be tud jelentkezni az oldalra.)

Az adminisztrátor regisztrál

Előfordulhat, hogy az adminisztrátor maga hoz létre a felhasználók számára felhasználói azonosítót. Ebben az esetben a Drupal (vagy az adminisztrátor) egy e-mailben értesíti a leendő felhasználót a regisztráció megtörténtéről. Ennek előnye, hogy a felhasználó megfelelő jogosultságait már ekkor megkaphatja. Zárt oldalakra csak így lehet bekerülni.

Az *OpenID* használata

Technikailag létező, de Magyarországon alig ismert megoldás az *OpenID* használata. A Wikipédia⁵² szerint „az *OpenID* egy nyílt, decentralizált, ingyenes internetes szolgáltatás, ami lehetővé teszi a felhasználók számára, hogy egyetlen digitális identitással lépjenek be különböző oldalakra”. Természetesen a Drupal alkalmas az *OpenID* bejelentkezések kezelésére.

2.1.2. Be-, és kijelentkezés

Addig, amíg az oldalra be nem jelentkezünk a felhasználónév és jelszó megadásával, mindössze azonosítatlan (*anonymous*, a továbbiakban *névtelen* vagy *vendég*) felhasználóként tudjuk az oldalt használni. Ha ki akarjuk használni a regisztrált felhasználói azonosítónkkal járó plusz szolgáltatásokat, akkor **mindenképpen be kell jelentkezünk**.

A bejelentkezés legegyszerűbb módja, hogy a 9. ábrán látható űrlapon megadjuk a felhasználónevünket és a jelszavunkat, majd a *Belépés* gombra kattintunk.

A sikeres belépésre utal többek között, hogy az eddig látható *Belépés űrlap* (célja nem lévén) nem lesz látható. Látszik viszont helyette az ún. *Navigációs menü* (11. ábra), amelynek címe a saját felhasználói nevünk. Itt található a *Saját adatok* és a *Kilépés* link, ez utóbira kattintva ismét névtelen felhasználóvá válunk a Drupal alapú oldal számára.

11. ábra: Navigációs menü

A böngészőnk (beállításaitól függően) felajánlhatja, hogy a begépelte adatokat *ementi*. Ezt csak akkor fogadjuk el, ha a számítógéphez fizikailag más nem tud hozzáférni. Például net-

52 [HTTP://HU.WIKIPEDIA.ORG/WIKI/OPENID](http://hu.wikipedia.org/wiki/OpenID)

kávézóban, iskolai gépteremben nem szabad elmentenünk, mert akkor illetéktelenek használhatják a honlapot a mi nevünkben és jogosultságunkkal.

Ha engedélyezzük a belépési adatok elmentését, akkor a legközelebbi látogatáskor a böngészőnk fel fogja ajánlani (12. ábra) a korábbi adatokat, így azokat nem kell újra begépelnünk.

12. ábra: A böngésző ajánlata

Biztonsági okokból lehetőleg **mindig lépünk ki** a *Kilépés* link (11. ábra) segítségével.

2.1.3. Saját adatok módosítása

A regisztrált felhasználók saját adataikat megváltoztathatják a *Saját adatok* (11. ábra) linkre, majd a *Szerkesztés* fülre kattintva.

Az e-mail cím és a jelszó megváltoztatása minden esetben lehetséges (13. ábra). Az adminisztrátor beállításaitól függ, hogy pontosan ezen kívül mit tudunk az oldalon beállítani. A következők szoktak előfordulni:

- Ha engedélyezve van, megváltoztathatjuk a **felhasználónevünket**⁵³.
- Ha engedélyezve van, itt feltölthetünk egy **saját arcképet**, ami például a beküldött tartalmaink, hozzászólásaink mellett jelenhet meg.
- Többnyelvű oldal esetén a felhasználói felület **nyelvét** megváltoztathatjuk.
- Ha engedélyezve van, az időzóna megadásával korrigálhatjuk a szerver és a mi számítógépünk közötti esetleges **időzóna-eltérést**.

⁵³ Ezt ritkán szoktuk engedélyezni, inkább az adminisztrátor hatáskörében szokás hagyni.

Teszt Elek Megtekintés **Szerkesztés**

Felhasználói adatok

Email cím: *

Egy működő email cím. A rendszer minden levelet erre a címre fog küldeni. Ez az email cím nem jelenik meg nyilvánosan, és csak új jelszó kérsénél, illetve feliratkozást igénylő szolgáltatásoknál kerül felhasználásra.

Jelszó:

Jelszó megerősítése:

A jelszó megváltoztatásához az új jelszót mindkét mezőbe be kell írni.

Nyelvi beállítások

Nyelv:
☐ Angol (English)
☒ Magyar
Az email-ek küldéséhez használt alapértelmezett nyelv.

Nyelvi beállítások

Időzóna:
 ▾
Helyi időzóna beállítása. A dátum és időértékek az egész weboldalon ezen időzóna szerint jelennek majd meg.

13. ábra: Saját adatok szerkesztése

- Ha az oldal többféle kinézettel (sminkkel) rendelkezik, beállíthatjuk a számunkra megfelelőt.
- Ha engedélyezve van, a hozzászólásainknál megjelenő **aláírás szöveget** is megadhatunk.

2.2. Tartalmak kezelése

A Drupal tartalomkezelő rendszer fő célja, hogy a honlap tartalmait (oldalait) kezelje, vagyis lehetővé tegye az oldalak létrehozását, módosítását, törlését, megtekintését. (Természetesen a szolgáltatásokat csak az adott feladat ellátására jogosult felhasználók érhetik el.)

2.2.1. Tartalmak megtekintése

Ez az a funkció, amit minden webet használó jól ismer. Az egyes oldalak tartalmait többféle módon érhetjük el. Tipikus lehetőségek:

- A **címlapon** találhatóak általában a legfrissebb tartalmak címei, bevezetői. (Blogok esetén nem csak bevezető, hanem a teljes tartalom megjelenítése is szokásos.)
- Jellemzően felül és bal oldalt megjelenő **menüpontok** közvetlenül vagy közvetve újabb oldalakra vezethetnek.
- Egyre jellemzőbb, hogy többféle úton is elérhetünk egyes tartalmakat, és ebben többféle navigációs eszköz is a segítségünkre lehet.

2.2.2. Tartalmak létrehozása

Amennyiben rendelkezünk megfelelő jogosultságokkal, a navigációs menün megjelenik a *Tartalom beküldése* link (14. ábra).

Teszt Elek <ul style="list-style-type: none">○ Saját adatok▼ Tartalom beküldése<ul style="list-style-type: none">○ Oldal○ Kilépés	Tartalom beküldése <p>A megfelelő tartalom típus kiválasztása a listából:</p> <p>Oldal</p> <p>Statikus oldal, például kapcsolat vagy impresszum oldal hozzáadásához érdemes az oldal típust használni.</p>
--	---

14. ábra: Tartalom beküldése

Itt olyan tartalom típusok közül választhatunk, amelyek beküldésére jogunk van. (A 14. ábra esetén csak *Oldal* típusú tartalmat tudunk beküldeni.)

A *Cím* a beküldött oldal címét, míg a *Törzs* a tartalom érdemi részét várja (15. ábra).

Oldal beküldése

Cím: *

Törzs:

Összefoglaló elválasztása a kurzornál

☐ A webcímek és email címek automatikusan linkeké alakulnak.

☐ Engedélyezett HTML elemek: `<a>` `` `` `<cite>` `<code>` `` `` `` `<dl>` `<dt>` `<dd>`

☐ A sorokat és bekezdéseket a rendszer automatikusan felismeri.

További információ a formázási lehetőségekről

MentésElőnézet

15. ábra: Oldal beküldése

Összefoglaló és teljes nézet

A tartalmunk beküldésekor gondoljunk arra, hogy egyes esetekben (pl. címlapra küldött tartalom esetén) nem a teljes tartalom, hanem annak csak egy összefoglalója/előnézete jelenik meg.

A törzs megadása felett az összefoglaló és a teljes nézet viszonyát adhatjuk meg. Az alapértelmezett esetben (a 15. ábra szerint) az összefoglaló a teljes nézetben is megjelenik, tehát mintegy előzetes funkcionál.

Hogy a tartalomnak mennyi része legyen az összefoglaló, az több módon is eldőlhet. Az alapbeállítások szerint néhány száz karakternyi szöveg kerül automatikusan az összefoglalóba. Ha nem szeretnénk ezt az automatizmust hagyni, akkor az *Összefoglaló elválasztása a kurzornál* gombbal ezt kikapcsolhatjuk, és mi magunk dönthetünk róla (16. ábra).

Oldal beküldése

Cím: *

☒ Összefoglaló megjelenítése a teljes nézetben is

Összefoglaló beolvasztása

Törzs:

A tartalmunk beküldésekor gondoljunk arra, hogy egyes esetekben (pl. címlapra küldött tartalom esetén) nem a teljes tartalom, hanem annak csak egy összefoglalója/előnézete jelenik meg.

A törzs megadása felett az összefoglaló és a teljes nézet viszonyát adhatjuk meg. Az alapértelmezett esetben az összefoglaló a teljes nézetben is megjelenik, tehát mintegy előzetes funkcionál.

Hogy a tartalomnak mennyi része legyen az összefoglaló, az több módon is eldőlhet.

16. ábra: Oldal beküldése leválasztott összefoglalóval

Beviteli forma

A Törzs mező alatt (15. ábra) pontos információkat kaphatunk arra nézve, hogy e beküldendő tartalmat hogyan kell megadnunk.

Szituációtól függően sokféle eset lehetséges. A Drupal alapértelmezett beállításai a 15. ábrán láthatóak.

Ahogy láthatjuk, az alapbeállítások szerint néhány HTML tagot is használhatunk a szövegünk formázására és tagolására. (Nem kell azonban megijednünk, az adatbevitelre többnyire kényelmesebb, kevesebb szaktudást igénylő eszközök is a rendelkezésünkre állnak.) A leírásban nem szereplő HTML tagok kiszűrésre fognak kerülni.

Mindenképpen figyelembe kell azonban venni, hogy a weboldalak szövegformázásának logikája (az eltérő megjelenítési logika miatt) eléggé eltér a hagyományos, papír alapú szövegszerkesztéstől. Ezért egy kicsit el kell felejtenünk a szövegszerkesztőnk papír alapú logikáját, és meg kell tanulnunk, mit is jelent a felbontásfüggetlen tipográfia.

Előfordulhat, hogy a *Mentés* nem, csak az *Előnézet* gomb látható. Ez arra utal, hogy az előnézet használata kötelező, csak második lépésben fogjuk megtalálni a *Mentés* gombot.

Vizuális szerkesztő

Ha az oldal adminisztrátora engedélyezi, akkor lehetőségünk van ún. vizuális szerkesztő (WYSIWYG⁵⁴ editor) használatára is. A 17. ábrán látszik, hogy a tartalmak bevitele a vizuális szerkesztő segítségével hasonló módon oldható meg, mint ahogy azt a szövegszerkesztőnkben is megszokhattuk.

54 [HTTP://HU.WIKIPEDIA.ORG/WIKI/WYSIWYG](http://hu.wikipedia.org/wiki/WYSIWYG)

17. ábra: Oldal beküldése vizuális szerkesztővel

Érdemes azonban figyelembe venni, hogy egy weboldal – eltérően egy nyomtatásra szánt, szövegszerkesztőben készített dokumentumtól, – akár minden látogató esetén máshogy fog kinézni. Ezért érdemes csupán alapvető formázási tevékenységre szorítkozni. (Egy jól beállított weboldal esetén csak az engedélyezett elemeknek megfelelő gombok használhatók a vizuális szerkesztőn.)

Előnézet

Előnézet kérése esetén megtekinthetjük (18. ábra), milyen lesz az oldalunk, ha véglegesen beküldjük. (Ha most kilépnénk a szerkesztési oldalról, és nem a *Mentés* gombra kattintanánk, akkor az eddig bevitt tartalom véglegesen elveszne.)

Az oldal *Bevezető előnézete* akkor fog szerephez jutni, ha az éppen beküldés alatt álló tartalom a kezdő oldalon (vagy más hasonló listázó oldalon) is megjelenő tartalom lesz. Általában a *Teljes tartalom előnézetével* kell elsősorban foglalkoznunk.

Az ismét megjelenő szerkesztőben még szükség esetén módosíthatjuk az oldal tartalmát, majd ha kész vagyunk, kattintsunk a *Mentés* gombra. Ezzel a tartalmunk elkészült.

Oldal beküldése Megtekintés Szerkesztés

Oldal beküldése Oldal létrejött.

A tartalmunk beküldésekor gondoljunk arra, hogy egyes esetekben (pl. címlapra küldött tartalom esetén) nem a teljes tartalom, hanem annak csak egy összefoglalója/előnézete jelenik meg. A törzs megadása felett az összefoglaló és a teljes nézet viszonyát

19. ábra: A tartalom sikeresen beküldve

További információk megadása

Bizonyos esetben a címen és a törzsen kívül további információk megadására is van lehetőség. Néhány eset ezek közül:

Ha van jogunk hozzá, a tartalmat valamelyik **menübe** is elhelyezhetjük.

Fórum téma beküldése esetén (20. ábra) kiválaszthatjuk, hogy **melyik fórumhoz** tartozzon.

Fórum téma beküldése

Tárgy: *

Fórumok: *

- Oktatás
- Oktatás
- Java programozás tantárgy
- Web programozás tantárgy**
- Webes tartalomkezelő rendszerek tantárgy
- Szakma
- CMS-ek általában
- Drupal
- Java
- Web ergonómia
- Web programozás
- Személyes

20. ábra: Fórum téma beküldése témamegjelöléssel

Bizonyos esetekben (tipikusan hírek esetén) megadhatunk (21. ábra) egy vagy több **kulcsszót** (más néven címkét vagy jelölőt), amellyel a tartalom témáját jelöljük. A kulcsszavakat (még pontosabban kulcskifejezéseket, mivel több szavasak is lehetnek) vesszővel kell egymástól elválasztani.

Cím: *

Barna és Fiai

Témák:

Drupal, Referencia

A tartalmat meghatározó kifejezések vesszővel elválasztott listája. Például: moka, kötélugrás, mogyorós csoki, "Cégnév, Kft."

Törzs:

Forráskód

21. ábra: Tartalom beküldése témamegjelöléssel

Az így beküldött tartalmak esetén a címen és a törzsön kívül megjelennek (22. ábra) a témák is.

Barna és Fiai

Drupal Referencia 2007. október 21. 22.35

A Dr. Barna Tamás és fiai (Péter és Balázs) számára készített honlap (részemről) elkészült.

Klasszikus céges honlap, ahol a kínált termékek és szolgáltatások vannak a középpontban.

22. ábra: Beküldött tartalom a témák listájával

A téma felirata linkként is működik, rákattintva a témához tartozó tartalmak listája érhető el.

Egyes esetekben (tartalomtípustól és jogosultságoktól függően) a tartalom mellékleteként **csatolt állományok** is alkalmazhatók. A melléklet állományokra nézve méret- és típuskorlátozás lehet érvényben.

Az állomány helyét és nevét a *Tallózás* gombbal adhatjuk meg (23. ábra). A *Csatol* gomb elvégzi a tényleges feltöltést, majd *Leírást* adhatunk meg, ami a fájlnev helyett lesz látható.

Figyelem! Ha az *Előnézet* gombot használjuk, a megjelenő előnézetben nem szabad a csatolmányok linkjére kattintani! Ekkor a csatolmány még nincs a végleges helyén, csak a tartalom beküldésekor fog oda kerülni.

▼ Csatolmányok

A változások nem maradnak tartósak, csak a tartalom rögzítése után! Az első olyan fájl, mely a tartalom végén listában is megjelenik, az RSS csatornába is bekerül.

Törlés	Lista	Leírás	Méret
	☐	☒ Linux_lev_zh_02.pdf http://nagygusztav.hu/sites/default/files/Linux_lev_zh_02.pdf KB	32.15
	☐	☒ eletrajz.jpg http://nagygusztav.hu/sites/default/files/eletrajz.jpg KB	206.9

Új fájl csatolása:

Tallózás...

A maximálisan feltölthető fájl méret 8 MB. Csak a következő kiterjesztésű fájlok tölthetők fel: jpg jpeg gif png txt doc xls pdf ppt pps odt ods odp swf.

Csatol

23. ábra: Csatolmányok feltöltése és kezelése

Megjegyzés: egyelőre nem foglalkozunk azzal a kérdéssel, hogy az adott oldal hol (pl. milyen menüpontban) lesz elérhető a honlapunkon.

2.2.3. Tartalom szerkesztés, törlés

Ha később visszalátogatunk az előzőleg létrehozott oldalunkra, akkor az oldal címe mellett az aktuális *Megtekintés* fül mellett a *Szerkesztés* fület is megfigyelhetjük (19. ábra).

A Szerkesztés fülön a beküldéshez hasonlóan **módosítani** vagy akár **törölni** tudjuk a tartalmunkat.

Figyelem! A tartalom törlése nem visszavonható művelet! Ezért inkább a tartalom elrejtését szokás végezni a tényleges törlés helyett.

3

SZERVER ÉS KLIENS KIALAKÍTÁSA

A Drupal tartalomkezelő a telepítést és a frissítést lehetővé tevő grafikus **telepítővel** rendelkezik. Ennek működéséhez azonban célszerű egy megfelelő környezetet összeállítanunk, amely a Drupal számára a lehető legjobb futási feltételeket biztosítja.

Egyáltalán nem mindegy, hogy a Drupal telepítését a **saját**, szerverre kinevezett **gépünkön** (ún. localhost-on) akarjuk végrehajtani, vagy egy **tárhelyszolgáltatónál**. Előbbi esetben (megfelelő szakértelemmel) gyors hatást tudunk gyakorolni a rendszer konfigurációjára, a szükséges beállításokat (pl. fájl jogosultságok megadása) hamar el tudjuk végezni. Utóbbi esetben viszont lehet olyan szerencsénk, hogy a beállítások megfelelnek a telepítéshez, és így akár könnyebb dolgunk is lehet; előfordulhat azonban, hogy a rendszergazdával kell egyeztetnünk bizonyos módosítások érdekében.

Tanuláshoz (először) az első eset ajánlható. Nézzük meg, hogyan tudjuk a Windows (3.1. fejezet), illetve Linux (3.2. fejezet) alapú gépünket szerverre alakítani.

3.1. Az XAMPP integrált telepítő csomag

Mivel a szerver alkalmazások önálló telepítése nem mindig egyszerű feladat, próbálkozhatunk előre csomagolt, és minden szükséges alkalmazást telepítő és bekonfiguráló programokkal is. Ezek közül csak egyet nézünk meg közelebbről, a többi alkalmazása hasonló⁵⁵. A szolgáltatások körében lehetnek jelentősebb eltérések is.

A szerző által (Windows használata esetén) leginkább ajánlott csomag az XAMPP⁵⁶. Ennek segítségével ki tudunk alakítani egy a Drupal számára megfelelő futtatókörnyezetet (szervert).

⁵⁵ A http://www.szgtl.bmf.hu/~gtoth/wiki/index.php/Drupal_telepités_és_konfigurálás oldalon a WAMP szerverrel és az az alatti Drupal telepítéssel ismerkedhetünk.

⁵⁶ <http://www.apachefriends.org/>

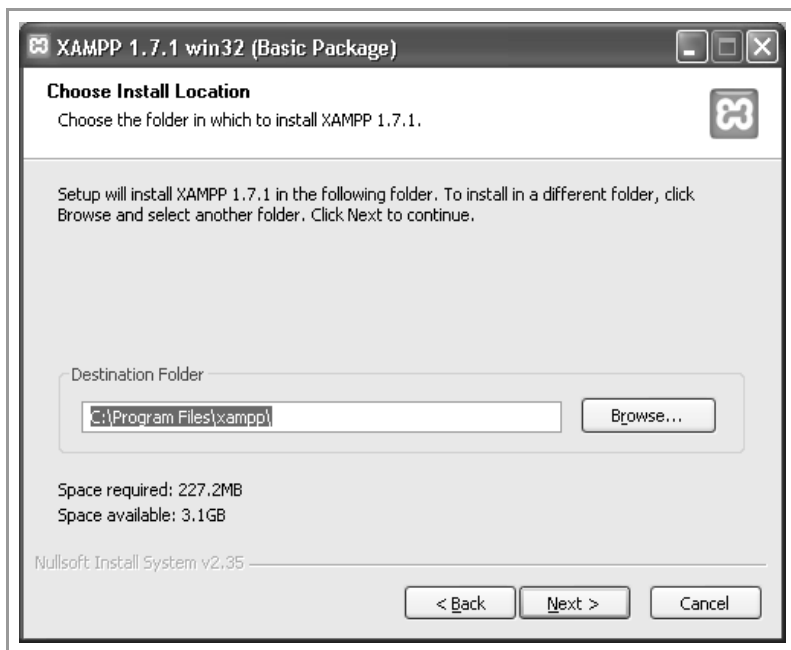
Figyelem! Az XAMPP újabb verziói a PHP 5.3-as verzióját tartalmazzák, ami nem alkalmas egyes Drupal modulok futtatására. Emiatt az XAMPP 1.7.1-es verzióját érdemes letölteni a [HTTP://SOURCEFORGE.NET/PROJECTS/XAMPP/FILES/](http://sourceforge.net/projects/xampp/files/) címről.

Letöltésre a következők közül válasszunk:

- xampp-win32-1.7.1-installer.exe: hagyományos, Windowsos telepítő, itt ezt fogjuk használni
- xampp-win32-1.7.1.exe: önkicsomagoló tömörített állomány; nem telepít, csak kicsomagol
- xampp-win32-1.7.1.zip: hagyományos tömörített állomány; nem telepít, csak kicsomagol

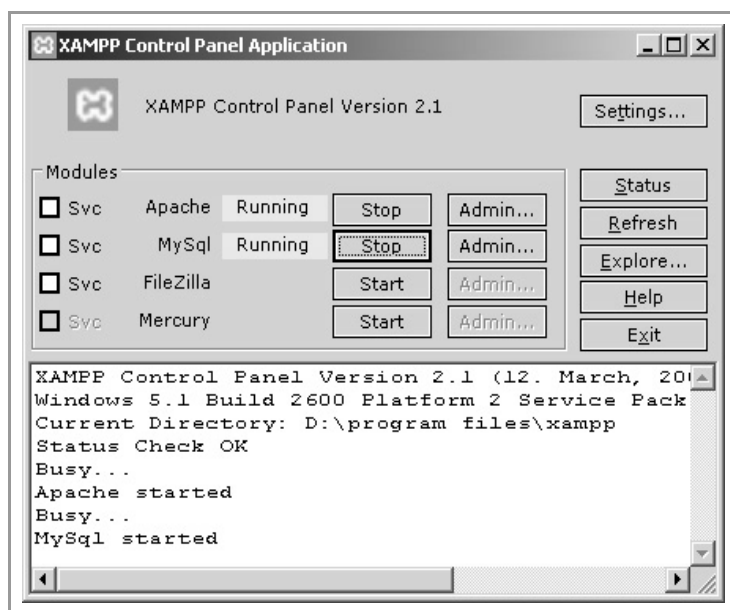
3.1.1. Telepítés

A letöltött telepítőprogram lényegében a telepítéskor szokásos kérdéseket teszi fel. Legfontosabb a telepítés helye (24. ábra). Célszerű a *C:\xampp*, esetleg a *C:\Program Files\xampp* könyvtárat használnunk.

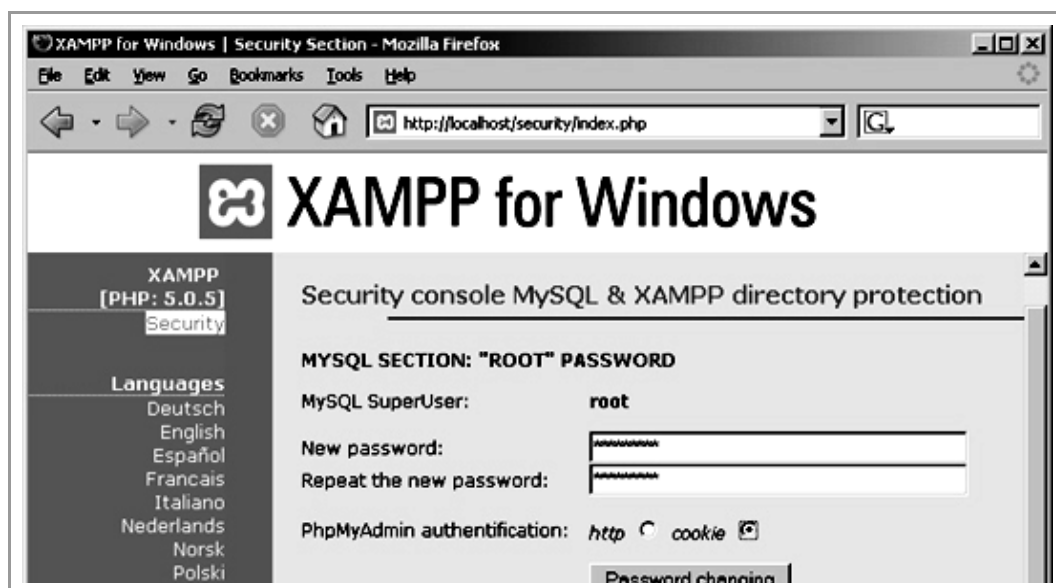
24. ábra: A telepítés helye

A telepítés után a Start menüből és parancssorból is vezérelhetjük az alkalmazásokat, de legegyszerűbb az *XAMPP Control Panel* alkalmazása. A 25. ábrán látható, hogy az Apache és a MySQL futtatását kell kezdeményeznünk.

25. ábra: XAMPP Control Panel

A telepítés után a feltelepült rendszer kipróbálása (böngészőnk cím sorába: *localhost*) és a MySQL jelszó megadása célszerű a *Security* oldalon.

26. ábra: MySQL jelszó megadása

Adjuk meg a MySQL *root* nevű felhasználójának (általunk kitalált) jelszavát⁵⁷. Ha nem változtatjuk meg, akkor marad az üres jelszó.

3.1.2. Alap konfigurálás

Érdemes még megemlíteni, hogy a webszerver a telepítéskor megadott könyvtáron (24. ábra) belül létrejött a *htdocs* nevű alkönyvtár. (Az egyszerűség kedvéért a továbbiakban a *C:\xampp\htdocs* könyvtárról fogunk beszélni.) E könyvtár tartalmát tekintjük a webszerver dokumentum-gyökerének, vagyis (elsősorban) e könyvtár tartalmát tudja a webszerver statikus vagy dinamikus módon kiszolgálni.

Megjegyzés: Az Apache komplexebb konfigurálásával más könyvtárak is elérhetővé válnak. Pl. a 26. ábrán látszik a *Security* oldal [HTTP://LOCALHOST/SECURITY/INDEX.PHP](http://localhost/security/index.php) útvonala. Ez a fájlrendszerben a *C:\xampp\security\htdocs\index.php* helyen található.

Név	Kit.	Méret	Dátum	Attr.
[...]		<DIR>	2007.03.01 23:44	---
[forbidden]		<DIR>	2007.01.29 13:25	---
[pma]		<DIR>	2007.03.01 13:15	---
[restricted]		<DIR>	2007.01.29 13:25	---
[xampp]		<DIR>	2007.01.29 13:25	---
apache_pb	gif	2 326	2005.12.01 14:34	-a--
apache_pb	png	1 385	2005.12.01 14:34	-a--
apache_pb2	gif	2 414	2005.12.01 14:34	-a--
apache_pb2	png	1 463	2005.12.01 14:34	-a--
apache_pb2_an	gif	2 160	2005.12.01 14:34	-a--
favicon	ico	21 630	2005.11.08 14:17	-a--
index	html	202	2005.12.04 20:54	-a--
index	php	267	2005.12.03 11:06	-a--

27. ábra: Az *xampp\htdocs* könyvtár telepítés után

A Drupal kipróbálásához itt érdemes például egy *drupal* nevű alkönyvtárat létrehozni. Ebben az esetben a Drupal a *localhost/drupal* címen lesz elérhető a böngészőnkben. E megoldás előnye még, hogy így több alkönyvtárban több Drupal oldalt párhuzamosan helyezhetünk el, és a *phpMyAdmin* alkalmazás is elérhető marad a *localhost/phpmyadmin* címen.

Szintén egyszerűen kezelhető megoldás, ha a *htdocs* könyvtárat átnevezzük valami másra, és mi magunk hozzuk létre az üres *htdocs* könyvtárat. Ekkor a Drupal a *localhost* címen lesz elérhető a böngészőnkben. (Emiatt a PhpMyAdmin elérése problémás lehet, vagyis csak hozzáértőknek ajánljuk e megoldást.)

⁵⁷ A MySQL jogosultságkezelését a [HTTP://WEBLABOR.HU/CIKKEK/MYSQLTELEPITES](http://weblabor.hu/cikkek/mysqltelepites) cikkből is megismerhetjük.

3.1.3. További konfigurálás

Apache szerverünk finomabb konfigurálása az `xampp\apache\conf\httpd.conf` állomány szerkesztésével⁵⁸ végezhető. Szerkesztés után a webszervert mindenképpen **újra kell indítanunk** (*Stop*, majd *Start*, 25. ábra).

Másik könyvtár használata

Keressük meg a *DocumentRoot* bejegyzést, és írjuk át a könyvtár elérési útvonalát arra, amelybe a web oldalunkat fejlesztjük. (Fontos, hogy a Linux világában szokásos hagyományos `/` jelet, és ne a fordított `\` jelet használjuk!)

Eredeti állapot például:

```
DocumentRoot "C:/xampp/htdocs"
```

Új állapot például:

```
DocumentRoot "C:/munka/wwwroot"
```

Ezen kívül még keressük meg a

```
<Directory "C:/xampp/htdocs">
```

sort, és ezt is cseréljük le:

```
<Directory "C:/munka/wwwroot">
```

Rövid webcímek használata

Drupal oldalunk használatához kényelmesebb, és sok szempontból előnyösebb a rövid webcímek⁵⁹ használata. Ezért keressük meg a konfigurációs fájlban a

```
LoadModule rewrite_module modules/mod_rewrite.so
```

sort, és ha `#` (megjegyzés) jellel kezdődik, töröljük a `#` karaktert.

3.2. Telepítés Linux alatt

Telepítéshez⁶⁰ mindenképpen a disztribúció saját csomagkezelőjét érdemes használni. Telepítsük a következő csomagokat:

- `apache2`
- `php5`
- `mysql-server`

⁵⁸ Szerkesztés előtt érdemes biztonsági másolatot készítenünk az állományról.

⁵⁹ A `HTTP://LOCALHOST/?Q=KAPCSOLAT` helyett a `HTTP://LOCALHOST/KAPCSOLAT` forma.

⁶⁰ További információk: pl. `HTTP://WWW.TANARURKEREM.HU/NODE/101`

- php5-mysql
- phpmyadmin
- php5-gd

Ubuntu esetén pl. a `/var/www` könyvtár a beállított *DocumentRoot*. Ebbe a könyvtárba fogjuk a Drupal telepítő állományait felmásolni, és később a Drupal is hoz itt létre/módosít fájlokat. Emiatt szükséges, hogy a könyvtár tulajdonosát, vagy hozzáférési jogait megfelelően állítsuk be.

Megjegyzés: Most még nem látszanak a konkrét teendők. De érdemes megjegyezni, hogy a későbbi telepítési problémáknál ide kell majd visszalépnünk.

Figyelem! Itt nincs lehetőségünk biztonsági és hálózati beállításokról tanulnunk. Egy publikus webszerver biztonságos beüzemelése már rendszergazdai feladat.

3.3. Letöltés

A [HTTP://DRUPAL.HU](http://drupal.hu) oldalról le kell töltenünk a Drupal alap és a nyelvi csomag legfrissebb verzióit⁶¹ (28. ábra).

28. ábra: A telepítőcsomag letöltése

A letöltött állományok `.tar.gz` kiterjesztésétől nem kell megijedni: Total Commanderrel lényegében ugyanolyan egyszerűen kezelhető tömörített formátum, mint a jól ismert `.zip`.

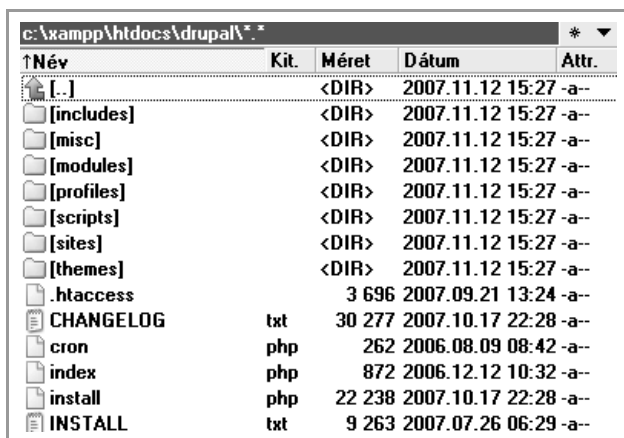
61 2010 tavaszán ez a 6.16-os verziót (*drupal-6.16.tar.gz*) és a 6.x-es fordítást (*hu-6.x-1.1.tar.gz*) jelentette.

3.4. Kitömörítés *localhost*-ra

Ha a saját gépünket szerverré alakítottuk, akkor a *htdocs* alkönyvtárban korábban (27. ábra) létrehozott *drupal* alkönyvtárba fogjuk bemásolni a tömörített állomány tartalmát. Keressük meg tehát Total Commanderrel az alkönyvtárunkat.

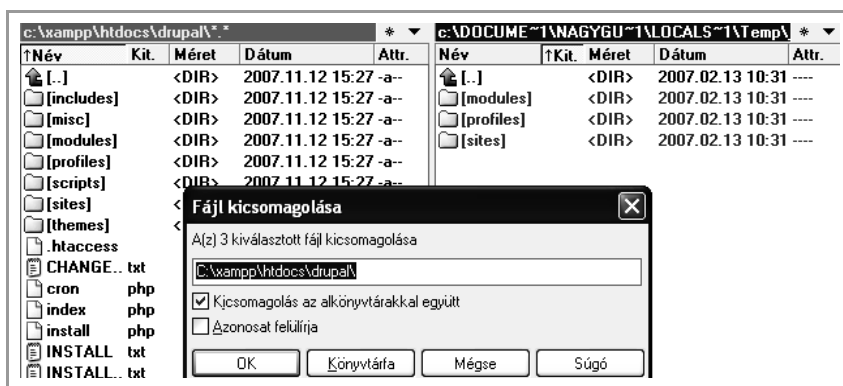
A másik panelben keressük meg a letöltött állományunkat, lépünk bele a tömörített állományba kétszer, majd az alkönyvtárba is, jelöljük ki a fájlokat és alkönyvtárakat, majd másoljuk át azokat a *htdocs/drupal* alkönyvtárunkba. Végeredményként a 29. ábrához hasonlót kell látnunk.

Ugyanebbe a könyvtárba kell kitömörítenünk a magyar fordításban kapott fájlokat is. A magyar csomag úgy van kialakítva, hogy egyrészt a meglévő Drupal könyvtárrendszerbe helyezi saját fájljait, másrészt egy új telepítési profilt is ad a rendszerhez.

29. ábra: Kitömörítés után

A tömörített fájl paneljén keressük meg a fordítás állományát is, és ugyanide másoljuk át a három könyvtárat. (A 30. ábrán jobb oldalon kijelölt könyvtárakat másoljuk a bal oldalra.)

30. ábra: Nyelvi fájlok kitömörítése

Ennek eredményeként egy olyan könyvtár struktúrát kell kapnunk, amelyben a Drupal alapsomagjának könyvtárai és fájljai mellett a magyar csomagban érkezett nyelvi állományokat is tartalmazza.

3.5. Fájlok feltöltése távoli szerverre

E megoldás elsősorban akkor javasolható, ha a saját gépen beüzemelt Drupal működtetésében **bizonyos gyakorlatot** szerzünk. Legelső alkalommal inkább az előző megoldást érdemes kipróbálni.

Mielőtt tovább haladnánk, érdemes megállni egy kérdésre:

3.5.1. Miért nem jók az ingyenes szolgáltatók?

Az ingyenes szolgáltatók által nyújtott tárhely általában egyszerű weboldalak tesztelésére alkalmas. A szolgáltatók igazából csak egyfajta ismertséget akarnak maguknak szerezni ezen az áron. Nekik nem az elégedett ügyfél a céljuk, hanem sok olyan ügyfél, aki az ingyenes szolgáltatás hiányosságait felismerve, fizetős szolgáltatásra vált át.

A Drupal használatához sok speciális paraméterrel kell rendelkezni a szervernek. Ezek közül a legtöbb ingyenes szolgáltatónál jó néhány nem teljesül. Még ha kisebb-nagyobb problémákon átverekedve magunkat, sikeresen telepítenénk is, az oldal kialakítása közben nagy eséllyel futunk bele valamilyen komoly korlátba.

Ráadásul az ingyenes szolgáltatók semmilyen garanciát nem vállalnak arra, hogy a szolgáltatás akár még egy hét múlva is üzemelni fog⁶², vagy az addig épphogy elegendő szolgáltatások a jövőben is elérhetőek lesznek.

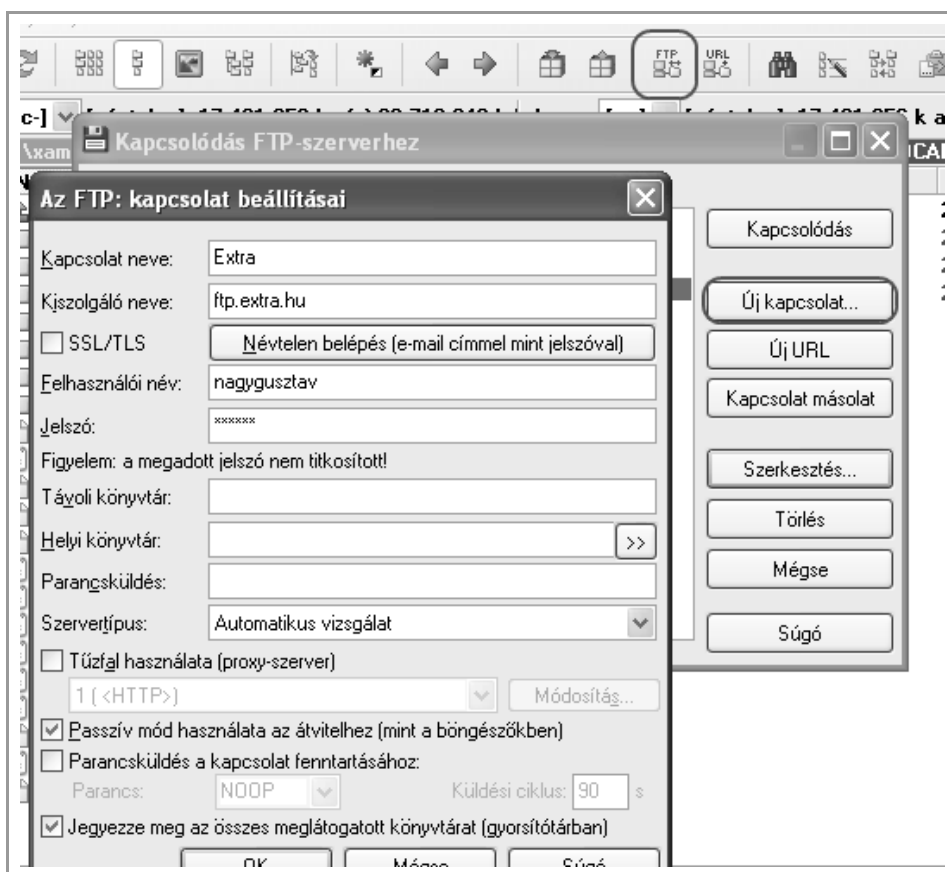
3.5.2. FTP kapcsolat

Szükségünk lesz egy FTP programra, amivel a fájlokat fel tudjuk tölteni a szerverre. Ez nem probléma, a Total Commander el tudja látni az FTP kliens feladatát.

Megjegyzés: Aki hosszabb távon gondolkodik weboldalak készítésében, mindenképpen érdemes egy célszoftvert, pl. a FileZillát megismernie.

A Total Commanderben **létre kell hoznunk egy FTP kapcsolatot**. (Ezt később többször is használhatjuk, de most egyszer létre kell hoznunk.) Ehhez keressük meg az eszköztár FTP gombját. A felugró ablakon hozzunk létre egy *Új kapcsolatot* (31. ábra).

62 A CWI 2008-ban, az Extra 2010-ben egy csapásra megszüntette ingyenes szolgáltatását.

31. ábra: Új FTP kapcsolat létrehozása

A *Kapcsolat* nevéként bármit megadhatunk, ez a kapcsolatok közötti későbbi eligazodásunkat segíti. A *kiszolgáló neve*, *felhasználói név* és *jelszó* a regisztrációkor/szerződéskötéskor közölt adatokat jelenti.

Ha sikeresen beállítottuk az FTP kapcsolatunkat, akkor a *Kapcsolódás* gombbal **felépíthetjük az FTP kapcsolatot**, és másolhatjuk is az állományainkat a szerverre.

Szolgáltatótól függően, van, amikor az FTP bejelentkezés után a gyökeri könyvtárunkba kell másolni az állományokat, de igen gyakori, hogy egy *public_html* nevű könyvtárba.

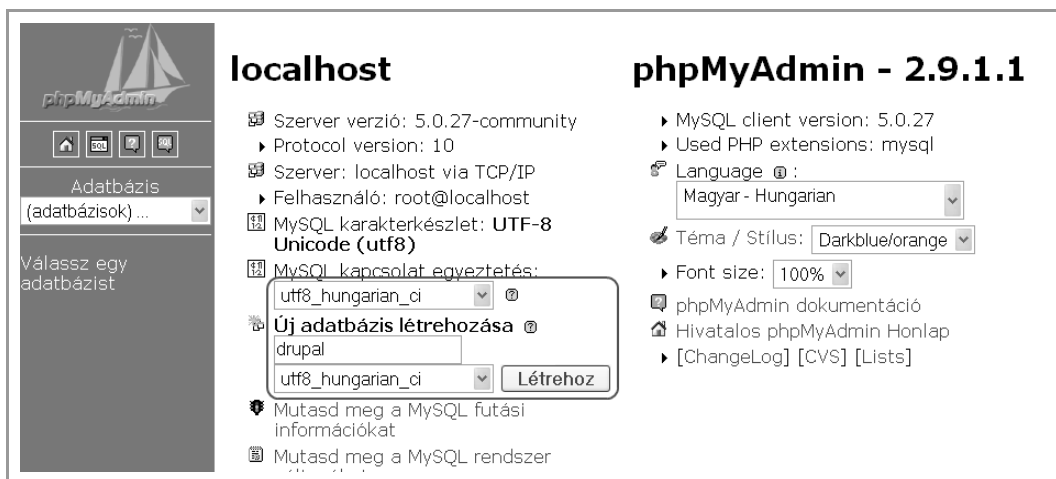
Meg kell még jegyezni, hogy egyes szolgáltatóknál további probléma lehet azzal, hogy a fájlok feltöltése után nincs jogunk annak a jogait változtatni (pl. 644 helyett 444 jogosultság, vagy tulajdonosváltás beállítása⁶³). Ebben az esetben ezt a lehetőséget a szolgáltatóval kell egyeztetni.

63 Elméleti háttér pl.: [HTTP://WWW.SLACKWARE.HU/NODE/444](http://www.slackware.hu/node/444)

3.6. Az adatbázis előkészítése

Amennyiben saját gépünket használjuk szerverként, mindenképpen létre kell hoznunk a Drupal számára egy adatbázist.

E művelet az XAMPP részeként feltelepülő phpMyAdmin segítségével könnyedén megoldható. A `HTTP://LOCALHOST/PHPMYADMIN` címen adjuk meg az adatbázis nevét, és hozzuk létre a *drupal* nevű adatbázist (32. ábra).

32. ábra: Adatbázis létrehozása

Az adatbázishoz a *root* nevű felhasználó jelszó nélkül hozzáférhet, ha a telepítés után (26. ábra) nem adtunk meg jelszót.

Ha a **szolgáltatónk biztosítja** számunkra az adatbázist, akkor a szolgáltatótól kell megtudnunk a használható adatbázis nevét, illetve a műveletek végzésére jogosult felhasználó nevét és jelszavát.

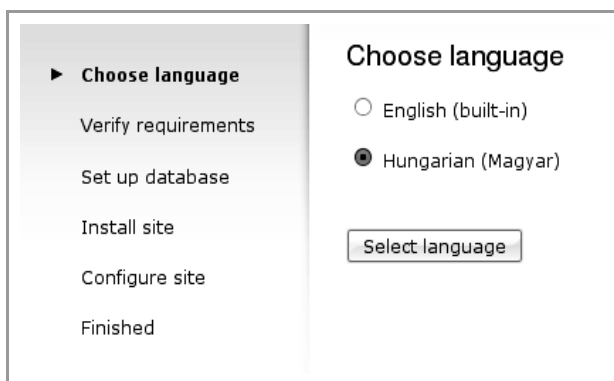
4

TELEPÍTÉS

Miután előkészítettük a fájlrendszert és az adatbázist, már csak a webes telepítőt kell futtatnunk, amely beállítja a Drupal számára a használt adatbázist, felhasználót, illetve létrehozza az alapértelmezésben alkalmazott adatbázis-szerkezetet. Ennek elindításához látogassunk el webböngészőnkkel a <http://example.com/drupal/install.php> címre, ahol a <http://example.com/drupal/> annak a hosztnak, illetve könyvtárnak webszerveren elérhető címe, ahova a fájlokat előkészítettük. (Saját gépünk esetén például <http://localhost> vagy <http://localhost/drupal> lesz a szerver címe.)

4.1. Nyelv választás

Ha a magyar nyelvi fájlokat is felmásoltuk (30. ábra), akkor most egy nyelvválasztó képernyő fogad bennünket angol nyelven (33. ábra).

The screenshot shows the 'Choose language' step of the Drupal installation process. On the left, a sidebar contains a list of installation steps: 'Choose language' (highlighted with a right-pointing triangle), 'Verify requirements', 'Set up database', 'Install site', 'Configure site', and 'Finished'. The main content area is titled 'Choose language' and features two radio button options: 'English (built-in)' and 'Hungarian (Magyar)'. The 'Hungarian (Magyar)' option is selected, indicated by a filled circle. Below these options is a button labeled 'Select language'.

33. ábra: Nyelv választás

Innentől kezdve magyarul szól hozzánk a telepítő. A Drupal egyből kéri (34. ábra), hogy **másolással** hozzuk létre a *sites/default/settings.php* állományt.

Figyelem! Nem átnevezni, hanem **lemásolni** kell a *default.settings.php* állományt! Addig nem folytathatjuk a telepítést, amíg mindkét állomány a szükséges helyen meg nem található.

✓ Nyelv kiválasztása

► **Követelmények ellenőrzése**

Adatbázis beállítás

Webhely telepítése

Fordítások betöltése

Webhely beállítása

Fordítások betöltése

Kész

Egy előfeltétellel probléma adódott

Az alábbi hibát meg kell oldani, mielőtt a telepítési folyamat folytatható:

A Drupal telepítéséhez szükség van egy beállításokat tartalmazó fájlra a létrehozására.

1. Egy másolatot kell készíteni a *./sites/default/default.settings.php* fájlról *./sites/default/settings.php* néven.
2. A fájl jogosultságait úgy kell beállítani, hogy a webkiszolgáló számára írható legyen. A fájljogosultságainak beállításáról további információ az online kézikönyvben található.

A Drupal telepítéséről részletes leírás (angol nyelven) az *INSTALL.txt*-ben olvasható.

A hibaüzenetek ellenőrzése után érdemes újra próbálkozni.

34. ábra: A *settings.php* másolása szükséges

Szükség lesz még a *sites/default/files* alkönyvtár létrehozására, valamint a *files* és *settings.php* írási jogosultságára.

Megjegyzés: Ez **Windows** alatt, saját gépen csak annyit jelent, hogy ne legyen *írásvédett*. **Linux** alatt az szükséges, hogy a webszerver futtató felhasználónak legyen joga írni azokat. Gyakorló honlapon a 777 jog megadása nem jelent különösebb kockázatot.

Ha a szükséges lépéseket elvégeztük, az *érdemes újra próbálkozni* linkkel indítsuk újra az ellenőrzést.

4.2. Adatbázis-kapcsolat

A korábban ismertetett lépéseket követve azonnal az adatbázis-beállító képernyőt kell kapnunk (35. ábra). Kezdjük az *Alapvető beállítások* csoporttal.

Az elérhető adatbázis-kezelők listáját (*mysql*, *mysqli*, *pgsql*) csak akkor látjuk, ha a telepítő többféle lehetőséget is felderít.

XAMPP esetén a 32. ábrán megadott adatbázis nevet, a *root* felhasználónevet és a beállított jelszavunkat kell megadnunk.

Legtöbb esetben a webszerver tartalmazó gépen (*localhost*) találjuk az adatbázis kiszolgálót is (a szolgáltató adja meg a pontos információkat), és nem használunk speciális portot vagy táblázat név előtagokat. (Ez utóbbit akkor célszerű alkalmazni, ha az adatbázisunkat más célra is szeretnénk használni.) Ha bármelyik értéke nem megfelelő a számunkra, a *Haladó beállítások* alatt módosíthatjuk.

Adatbázis beállítás

Alapvető beállítások

Drupal adatbázis beállítások.

Adatbázis típus: *

☒ mysqli
☐ pgsql

Drupal adatok tárolására használt adatbázis típusa.

Adatbázis neve: *

Drupal adatok tárolására használt adatbázis neve. Ennek már léteznie kell a szerveren a telepítés megkezdése előtt.

Adatbázis felhasználói név: *

Adatbázis felhasználói jelszó:

—▷ Haladó beállítások

35. ábra: Adatbázis beállítás

Tovább lépve a rendszer megpróbálja ellenőrizni, hogy minden szükséges adatbázis művelet elvégezhető-e. Ha a telepítéshez elengedhetetlen műveletek valamelyikére a megadott adatbázis felhasználó nem jogosult, vagy valamilyen adatot hibásan adtunk meg, akkor erre figyelmeztet, és a hibát el kell hárítanunk. Ha minden előzetes beállítást elvégeztünk, akkor a telepítő létrehozza az adatbázis tábláinkat, és a magyar nyelvű felülethez szükséges szövegeket is az adatbázisba tölti.

4.3. Webhely beállítása

A telepítő varázsló következő lépése sokrétű, de csak egyszer beállítandó információkat vár a honlapról.

4.3.1. Webhely információk

Ha XAMPP-ot használunk, a telepítés után egy tájékoztató szöveget láthatunk (36. ábra). Linux alatt hibaüzenetet kaphatunk, mivel ott a webszervernek kevesebb jogosultsága van a fájlok módosításához. Ilyenkor kézi beállításra is szükség lesz.

A *weboldal neve* nemcsak az oldal felső részén, a logó mellett jelenik meg, hanem a böngésző címsorában is.

✓ Nyelv kiválasztása

✓ Követelmények ellenőrzése

✓ Adatbázis beállítás

✓ Webhely telepítése

✓ Fordítások betöltése

► **Webhely beállítás**

Fordítások betöltése

Kész

Webhely beállítása

./sites/default/settings.php és ./sites/default minden szükséges módosítása elvégezve. Csak olvasható jogosultságúra lettek állítva a biztonságos működés érdekében.

A webhely beállításához az alábbi adatok megadására van szükség.

Webhely-információk

A weboldal neve: *

Drupal

Webhely email cím: *

nagy.gusztav@gmail.com

Regisztráció, új jelszó igénylése és más értesítések során automatikusan küldött emailek *Feladójának* címe. (Ajánlott a webhely domainjére végződő címet megadni. Ez segít megelőzni, hogy a küldött emaileket spamnek tekintsék.)

36. ábra: Webhely beállítása

A *Webhely e-mail cím* mezőben megadott cím fog feladóként szerepelni minden olyan levélben, amelyet a rendszer küld (pl. regisztrációkor), ezért erre a címre fog válasz is érkezni a látogatók részéről. Fontos tehát, hogy érvényes címet adjunk meg.

4.3.2. Adminisztrátor felhasználó

Létre kell hoznunk egy felhasználót, amely a továbbiakban minden jogosultsággal rendelkezni fog a rendszer adminisztrációját illetően. Ő lesz az első számú felhasználó.

Megjegyzés: Adatbázis-szinten is ő az 1-es kódú (*UID, User ID*) felhasználó.

Először a kívánt felhasználói nevet és e-mail címünket kell megadnunk (37. ábra). A megadott felhasználónév a belépéshez lesz szükséges, de a további látogatók is ezen a néven fognak bennünket látni. (Itt érdemes hangsúlyozni, hogy a magyar helyesírás szabályai szerint érdemes a nevünket leírni.) Az e-mail cím nem fog az oldalon publikusan megjelenni, maga a Drupal rendszer azonban küldhet rá üzeneteket. Ezen kívül a kapcsolati úrlapon keresztül feladott üzenetek lesznek erre a címre elküldve.

A jelszó megadásánál egyből értékelést is kaphatunk a jelszavunk „erősségét” illetően. (Érdemes erős jelszót választani, hiszen egy Drupal rendszer esetén az adminisztrátor jelszava a honlap feletti teljes hatalmat jelenti.)

Adminisztrátor felhasználó

Az adminisztrátor felhasználó mindent megtehet a webhelyen, minden jogosultsággal rendelkezik. Ez lesz az egyetlen felhasználó, amely bizonyos tevékenységeket kizárólagosan gyakorolhat, ezért érdemes titokban tartani az adatait.

Felhasználói név: *

Írásjelek a pont, kötőjel és aláhúzás kivételével nem megengedettek, szóköz használható.

Email cím: *

A rendszer minden levelet erre a címre fog küldeni. Ez az email cím nem jelenik meg nyilvánosan, és csak új jelszó kérésnél, illetve feliratkozást igénylő szolgáltatásoknál kerül felhasználásra.

Jelszó: *

Jelszó erősség: Közepes

Jelszó megerősítése: *

Jelszavak megegyeznek: Igen

A jelszó nem elég változatos ahhoz, hogy biztonságos legyen. Javasolt változtatások:

- ☐ Kis- és nagybetűk hozzáadása.
- ☐ Írásjel hozzáadása.

37. ábra: Adminisztrátor felhasználó létrehozása

4.3.3. Webszerver beállítások

Az alapértelmezett időzónát a látogatóközönség zömének időzónája szerint érdemes beállítani (38. ábra).

Megjegyzés: Érdemes belegondolni, hogy a webszerver időzónája nem feltétlenül esik ezzel egybe, és az egyes látogatók között is lehetnek eltérések. A szerző által üzemeltetett egyik magyar nyelvű honlap látogatóinak közel 15%-a más időzónából érkezik.

Ha a webszerverünk szolgáltatásai lehetővé teszik, érdemes a rövid webcímek használatát engedélyezni. (Ennek célja a `?q=` webcím résztől való megszabadulás.)

Ha nem tudjuk kiválasztani az *Engedélyezett* lehetőséget, a szolgáltatás megfelelő működése érdekében a webszerver konfigurálásához kell nyúlnunk. (Ez jellemzően a rendszer-gazda feladata, és túlmutat a jelen jegyzet keretein is.)

Megjegyzés: E hiányossággal még megfelelő a honlap működése, csak az útvonalaink lesznek kissé zavaróak.

Végül a frissítési figyelmeztetéseket is érdemes bekapcsolva tartani, hogy az újabb, hibajavító verziók megjelenése esetén a hibákat egyből orvosolni is tudjuk.

Megjegyzés: Ez a szolgáltatás ingyenes tárhelyszolgáltatónál többnyire nem elérhető, mert a HTTP kérések nem engedélyezettek.

Webszerver beállítások

Alapértelmezett időzóna:

szombat, május 17, 2008 - 19:28 +0200 ▾

A dátum és időértékek alapértelmezésben az egész weboldalon ezen időzóna szerint jelennek majd meg.

Rövid webcímek:

☒ Tiltott

☐ Engedélyezett

Lehetőség van rövid webcímek használatára, azaz a ?q= webcím résztől való megszabadulásra.

A rendszer jelenlegi konfigurációja nem támogatja ezt a funkciót. A rövid webcímek kézikönyv lapja (angol) további információkkal szolgál.

Frissítési figyelmeztetések:

☒ Frissítések automatikus ellenőrzése

Engedélyezésével a Drupal értesítést küld, amikor új kiadás jelenik meg. Ezáltal jelentősen erősíthető a webhely biztonsága, használata **erősen ajánlott**. Működéséhez szükséges, hogy a webhely a telepített összetevőkről anonim információkat küldjön a drupal.org címre. További információ a frissítési értesítések sűgó oldalon található.

38. ábra: Webszerver beállítások

A telepítés sikeresen befejeződött (39. ábra).

- ✓ Nyelv kiválasztása
- ✓ Követelmények ellenőrzése
- ✓ Adatbázis beállítás
- ✓ Webhely telepítése
- ✓ Fordítások betöltése
- ✓ Webhely beállítása
- ✓ Fordítások betöltése
- ✓ Kész

Drupal telepítése sikeres

A telepítés sikeresen befejeződött.

A működő webhely megtekinthető.

39. ábra: A telepítés elkészült

Most már a működő webhelyre léphetünk (40. ábra).

Nagy Gusztáv

- Saját adatok
- ▷ Tartalom beküldése
- ▷ Adminisztráció
- Kilépés

Üdvözlét a frissen telepített Drupal alapú webhelyen!

A telepítés befejezéséhez és a használat megkezdéséhez az alábbi lépéseket kell még megtenni:

- 1. A webhely beállítása**

Belépés után az adminisztrációs részből érhető el a webhely összes általános beállítása.
- 2. További funkciók bekapcsolása**

Következő lépésként érdemes áttekinteni a modulok listáját és engedélyezni azokat, amelyekre szükség van. Továbbiak a Drupal modulok letöltése oldalon találhatóak.
- 3. A megjelenés megváltoztatása**

A webhely kinézetének megváltoztatását a smink beállító részben lehet megtenni. Számos beépített smink választható, de újat is le lehet tölteni a Drupal smink letöltése oldalon.
- 4. Tartalom feltöltése**

Végül megkezdhető a tartalmak beküldése. Ez az üzenet az első címlapra is kerülő tartalom beküldése után eltűnik.

Az ismerkedést javasolt az adminisztráció menü alapos áttanulmányozásával, a Drupal kínálja számtalan lehetőség felfedezésével kezdeni. Ebben a Drupal beépített súgója is segíthet. További információért érdemes felkeresni a magyar nyelvű vagy az angol nyelvű Drupal kézikönyvet. A felmerült kérdéseket a magyar nyelvű levelezési listákon és fórumon érdemes feltenni.

40. ábra: A telepítés után

Az ábra bal oldalán a *Navigáció* nevű bal oldali menüblokk jelent meg. Bejelentkezett felhasználóként a blokk címe az azonosítónkat (az ábrán *Nagy Gusztáv*) láthatjuk. Itt érhetjük el a mostantól sokat használt *Adminisztráció* menüpontot és almenüit.

Ha most ismét megnézzük az adatbázisunkat a *PhpMyAdmin* segítségével, jól látszik, hogy az adatbázis már nem üres, hanem több tucat adattáblát tartalmaz. Ezek a táblák teszik lehetővé a tartalmak beküldését, *felhasználók* kezelését, stb.

4.3.4. Jogosultságok

A továbbiakban rendszeresen fel fogjuk sorolni a modulokhoz kapcsolódó jogosultságokat. Ezek használatáról a 9.3. fejezetben olvashatunk. Az első ismerkedés alkalmával ezekkel még nem kell sokat foglalkoznunk.

A *System* modul beállítható ide kapcsolódó jogosultságai:

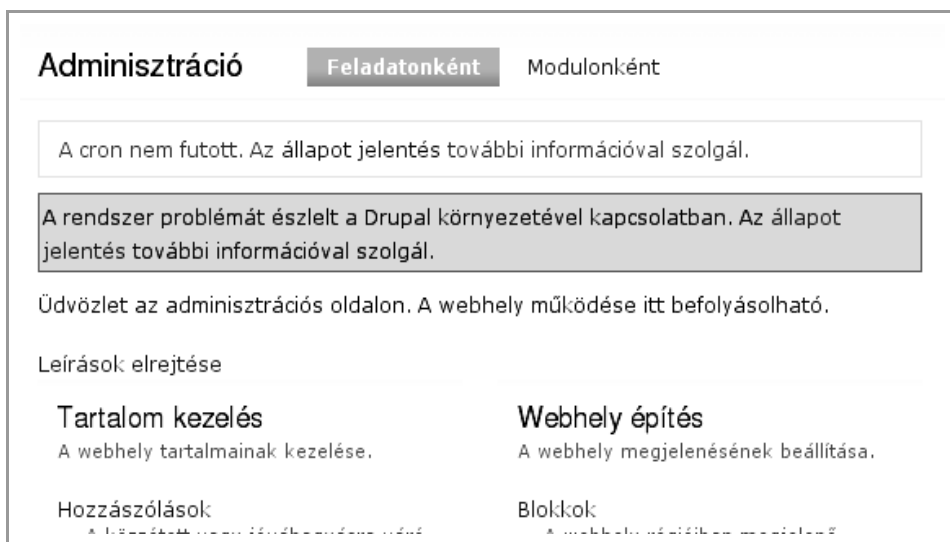
- *adminisztrációs oldalak hozzáférése*: ki használhassa az *admin* oldalakat

- webhely beállítások adminisztrációja: ki tudja az *admin/settings/site-information* oldalt használni

4.4. Problémák telepítés után

A telepítés befejeztével elvégezhetjük azokat a lépéseket, amelyeket az oldalunk testreszabása érdekében teszünk.

Amikor megkíséréljük első alkalommal megtekinteni a webhely *Adminisztrációs (admin)*⁶⁴ oldalát, biztosan egy piros dobozban írt figyelmeztetés fogad majd bennünket az oldal tetején (41. ábra). Ez figyelmeztet arra, hogy még nincs minden rendben a Drupal webhelyünk beállításával.

41. ábra: Adminisztráció oldal

Amíg a fennálló problémákat meg nem szüntetjük, minden adminisztrációs oldalon⁶⁵ látni fogjuk ezt az üzenetet.

Érdemes még itt megemlíteni, hogy a *Feladatonkénti* csoportosítás mellett – főleg az egyes modulok alaposabb megismerésének igénye esetén – érdemes kipróbálni a *Modulonkénti* (*admin/by-module* oldal) bontást is.

4.4.1. Állapotjelentés

Nézzük először a piros üzenetben is javasolt *Állapotjelentést*. Az oldal a rendszer korrektül működő és hibás jellemzőiről egyaránt informál (42. ábra).

⁶⁴ A továbbiakban az adminisztrációs oldalak relatív URL-jét zárójelben közöljük.

⁶⁵ Az *admin/** útvonalú oldalak.

Állapot jelentés

A Drupal webhely környezetéről és az esetleges problémákról itt lehet tájékozódni. Közösségi támogatás vagy a tárhely szolgáltatóval való egyeztetés esetén érdemes ezt az információt a támogatást kérő levélbe illetve fórum témába másolni.

Drupal	6.16
✓ Adatbázis frissítések	Aktuális
⚠ Drupal alrendszer frissítési állapota	Nincs a frissítésekről adat
Nem érhető el információ a telepített modulok és sminkek esetleges új kiadásairól. A frissítések ellenőrzése érdekében az időzített feladatokat le kell futtatni vagy manuálisan kell ellenőrizni. Az elérhető frissítések keresése sok időt vehet igénybe, ezért türelmesen érdemes kivárni az eredményt.	
✓ Frissítési értesítők	Engedélyezett
✓ Fájlrendszer	Írható (<i>nyilvános</i> letöltési mód)
✓ GD kiterjesztés	bundled (2.0.34 compatible)
⚠ Időzített feladatok	Soha nem futott le
Az időzítő nem futott le. További információ található a kézikönyv időzített feladatok beállítása oldalán. Az időzítő böngészőből is futtatható.	
✓ Konfigurációs fájl	Védett
✓ MySQL adatbázis	5.0.51b
✓ PHP	5.2.6
✓ PHP memória korlátozás	128M
✓ PHP register globals	Tiltott
✓ Unicode könyvtár	PHP mbstring kiterjesztés
✓ Webszerver	Apache/2.2.9 (Win32) DAV/2 mod_ssl/2.2.9 OpenSSL/0.9.8h mod_autoindex_color PHP/5.2.6
✓ update.php elérése	Védett

42. ábra: Állapot jelentés hibákkal

Természetesen a piros szín súlyos hibát, a sárga kisebb problémát jelent.

Nézzük meg, mivel lehet problémánk, és melyik információnak mi a jelentősége.

Adatbázis frissítések

Itt akkor lehet hibajelzésünk, ha az oldalunkat frissítettük egy újabb kiadásra, de az ilyenkor kötelező *update.php* futtatás elmaradt.

Drupal alaprendszer frissítési állapota

Ha a telepítés során bekapcsoltuk a *Frissítési figyelmeztetések ellenőrzését* (38. ábra), előfordulhat, hogy a hálózati kapcsolatunk nem megfelelő. Pl. helyi tűzfal vagy céges proxy okozhat ilyen problémát. Ilyenkor *Nincs a frissítésekről adat*.

Frissítési értesítők

Ha a telepítés során kikapcsoltuk a *Frissítési figyelmeztetések ellenőrzését* (38. ábra), akkor itt hibaüzenetet kapunk. Kapcsoljuk be a modult az *admin/build/modules* oldalon!

Fájlrendszer

Ha a Drupal nem tudja automatikusan beállítani a fájlrendszer jogosultságait, nézzük meg a 4.4.2. fejezetet.

GD kiterjesztés

A képek átméretezéséhez, és hasonló funkciókhoz hasznos GD⁶⁶ nem elérhető el. (Ha az előző fejezet alapján telepítettünk, nem lehet ilyen problémánk.) Más esetben keressük meg a rendszergazdát, vagy a szolgáltatót.

Időzített feladatok

Ezt hamarosan rövid-, és hosszú távon is orvosolni fogjuk, nézzük meg a 4.4.3. fejezetet.

Konfigurációs fájl

Ha Linux alatt nem változtattuk meg a *sites/default/settings.php* jogait, akkor itt erre ismét felhívja a figyelmünket.

MySQL adatbázis, PHP, Webszerver

Ha olyan verziókat használunk, amelyek nem felel meg a minimum követelményeknek, akkor itt figyelmeztetést kapunk.

PHP memória korlátozás

Érdemes legalább 64-128MB-os értékről gondoskodnunk. (*php.ini: memory_limit* beállítása.)

PHP *register globals*, Unicode könyvtár

Ha hibaüzenetet kapunk, keressük meg a szolgáltatót, vagy rendszergazdát, és mutassuk meg neki a hibaüzenetet.

66 A PHP grafikus kiegészítő modulja: [HTTP://PHP.NET/MANUAL/EN/BOOK.IMAGE.PHP](http://php.net/manual/en/book.image.php)

update.php elérése

Ha valamilyen ok miatt kézzel belenyúltunk a `sites/default/settings.php` állományba, és a

```
$update_free_access = FALSE;
```

sort átírtuk, akkor állítsuk vissza az eredeti állapotot.

4.4.2. Fájrendszer

Akár jelez hibát az *Állapot jelentés*, akár nem, érdemes ránézni a *Fájrendszer* beállítások (`admin/settings/file-system`) oldalra (43. ábra).

Fájrendszer

Fájrendszer könyvtára:

A rendszer által kezelt fájlok tárolási helyének könyvtára a szerver fájlrendszerében. A megadott könyvtárnak létezni kell és írhatónak kell lennie a Drupal számára. Nyilvános letöltési mód esetén a Drupal telepítési könyvtárához képest relatív útvonalat kell megadni, azaz elérhetőnek kell lennie a könyvtárnak a weben keresztül. Privát letöltési mód esetén éppen ellenkezőleg a megadott könyvtárnak nem szabad elérhetőnek lennie a weben. Az itt megadott érték megváltoztatása az összes fájl letöltési webcímet módosítja, így a webhely használata közben problémákat okozhat. Ezért csak akkor szabad megváltoztatni, ha előzőleg meggyőződünk a módosítás várható következményeiről.

Ideiglenes fájlok könyvtára:

A fájlrendszer azon könyvtára, ahol a feltöltött fájlok előnézetek idején tárolódnak majd.

Letöltési mód:

☒ Nyilvános - a fájlok közvetlenül elérhetőek a weben

☐ Privát - a fájlok a Drupal rendszeren keresztül érhetőek el

A *Nyilvános* letöltési mód választása javasolt, hacsak nem kell jogosultságokat rendelni a fájlok letöltéséhez. A letöltési mód megváltoztatása az összes fájl webcímet módosítja, így egy meglévő webhelyen váratlan problémákhoz vezethet.

43. ábra: Fájrendszer beállításai

Kezdjük a végén. Választhatunk a nyilvános vagy a privát **letöltési mód** között. Mi a különbség?

- **Nyilvános** letöltési mód esetén a HTML forráskód direkt linket tartalmaz az állományra, így azt bárki le tudja tölteni a link ismeretében. Pl. a könyv korábbi változata a `HTTP://NAGYGUSZTAV.HU/SITES/DEFAULT/FILES/WEBESTKREK_JEGYZET_1.0.PDF` címről közvetlenül letölthető.

- **Privát** letöltési mód esetén az állomány tartalmát egy PHP oldal szolgálja ki, így illetéktelenek nem jutnak hozzá a fájl közvetlen címéhez. Ha azonban teljes biztonságot szeretnénk, a *Fájlrendszer könyvtárát* a *document root*-on kívül kell elhelyeznünk. Privát módot akkor érdemes választani, ha esetleg elő fog fordulni, hogy nem mindenki számára szeretnénk elérhetővé tenni a csatolt állományokat, vagy épp a letöltések számát szeretnénk megtudni. Ha egyik ok miatt sem szükséges módosítanunk, hagyhatjuk a nyilvános beállítást.

Figyelem! Ezt a beállítást a rendszer működése közben (ha már csatoltunk állományt valamelyik tartalomhoz) nem célszerű megváltoztatni, mivel ennek módosítása problémákat okozhat. (A letöltési módot hiába állítjuk vissza publikussá, attól a fájlok nem lesznek elérhetőek. Fordítva pedig: hiába rejtjük el a már feltöltött fájlokat, attól az még nem fog átkerülni a biztonságos (*document root*-on kívüli) helyre.

Be kell állíthatjuk az **ideiglenes fájlok** könyvtárát is. Ez az a hely, ahova a feltöltött fájlok kerülnek az előnézet során, és szintén írhatónak kell lennie a webszerver számára. (Linux alatt erre a célra a */tmp* könyvtár szolgál.

Sok esetben azonban ez nem lesz megfelelő, mert a */tmp* könyvtárban nem lesz jogunk alkönyvtárat létrehozni, pedig egyes modulok ezt igényelnék. Ilyenkor inkább a *sites/default/tmp* könyvtárát érdemes használnunk.

4.4.3. Időzített feladatok

Egy webhely karbantartása során gyakran felmerülnek olyan feladatok, melyeket rendszeresen végre kell hajtani. Két példa a sok lehetséges közül:

- A Drupal rögzíti a rendszerben történt fontosabb eseményeket és az azokhoz kapcsolódó információkat. Ha ez az eseménynapló folyamatosan csak nőne, akkor az adatbázisunk kezelése feleslegesen lassulna, a rendelkezésre álló hely pedig egy idő után elfogyna. Ezért célszerű időről-időre kitörölni a régebbi naplóbejegyzéseket.
- Ha a Drupal beépített keresőjét használjuk, a beküldött tartalmak szövegét be kell indexelni az adatbázisba, hogy a későbbi keresések hatékonyak lehessenek. Mivel ez időigényes feladat lehet, nem célszerű a tartalom beküldésekor tenni ezt. Jobb megoldás a kötegelt megoldás.

Természetesen még számos ilyen időzített feladat lehet egy Drupal webhelyen.

Az alapproblémát egy böngészőből történő futtatás (42. ábra, az *időzítő böngészőből is futtatható*) időlegesen megoldja. De keressük meg a teljes megoldást is.

A Drupal modulok időzített feladatait a *cron.php* futtatja le, melynek neve a Unix/Linux rendszereken elérhető *cron*⁶⁷ szolgáltatás nevére utal. Amennyiben kiszolgálónknál elérhető ez a szolgáltatás, akkor érdemes ennek segítségével beállítani, hogy adott időközönként lefusson a *cron.php*. Attól függően, hogy milyen szolgáltatónál helyeztük el webhelyünket, különböző módja lehet az időzített feladatok beállításának. Lehetséges, hogy e-mailben

⁶⁷ „A *cron* egy háttérfolyamat, amely szabályos időközönként programo(ka)t futtat (például: minden percben, naponta, hetente vagy havonta).” Forrás: [HTTP://WIKI.HUP.HU/INDEX.PHP/CRON](http://wiki.hup.hu/index.php/Cron)

kell felkeresnünk a rendszergazdát, előfordulhat, hogy webes felületen tudjuk menedzselni az időzítéseket.

Példaként nézzünk meg egy adminisztrációs felületet, más szolgáltatók hasonló adatok megadását engedélyezhetik (44. ábra).

Új időzített PHP hozzáadása

PHP fájl URL-je:
[http:// kell az url elé]
http://nagygustav.hu/cron.php

Futási eredményt erre az e-mail címre küldjük (nem kötelező):

Automatikus törlés db futás után (nem kötelező)

Időpont:

perc:	5
óra:	Minden óra
nap:	Minden nap
hónap:	Válasszon
hét napjai:	Válasszon

mehet

44. ábra: Cron beállítás egy szolgáltatónál

Ha semmilyen módon nem tudjuk a cron-t futtatni, akkor egy kevésbé elegáns megoldással (*Poormanscron* modul) is megoldhatjuk. (A megoldást a 12.15. fejezetben mutatjuk be.)

4.5. Webhely karbantartás

Ha a honlapot nyilvános helyen fejlesztjük, célszerű azt *offline* állapotba (45. ábra) helyezni, és csak a honlap publikálható állapotba kerülésekor visszahelyezni *online* állapotba. De modul frissítéskor, vagy biztonsági mentés készítésekor is ajánlott az oldalt a nyilvánosság számára leállítani. Ilyenkor egyedül az adminisztrátor használhatja az oldalt.

45. ábra: Karbantartás

Mindezt a *Webhely karbantartás* (*admin/settings/site-maintenance*) oldalon tehetjük meg (46. ábra). Az *offline* kapcsolón túl a látogatók számára megjelenítendő üzenetünket is megfogalmazhatjuk. A szerző személyes véleménye szerint nagyon zavaró, ha egy ilyen üzenetben nem szerepel az időpont, amikortól a honlap ismét üzemel majd. Célszerű ezért legalább hozzávetőlegesen meghatározni a nyitás időpontját.

Webhely karbantartás

Webhely állapota:

☐ Online

☒ Offline

„Online” beállítás esetén a látogatók a megszokott módon böngészhetnek a webhelyet. „Offline” beállítás esetén csak a „webhely beállítások adminisztrációja” jogosultsággal rendelkezők érhetik el a webhelyet karbantartás céljából, minden más látogató az alább megadott offline üzenetet látja majd. Az erre jogosult felhasználók „offline” módban is beléphetnek a felhasználó beléptetés oldalon.

Webhely üzeneten kívüli állapotát jelző üzenet:

Ez a webhely jelenleg karbantartás alatt áll. Tartalmunk rövidesen újra elérhető lesz. Köszönjük a türelmet.

A látogatóknak megjelenítendő üzenet, ha a webhely karbantartás miatt üzeneten kívül van.

46. ábra: Karbantartás

Az oldal *offline* állapotára folyamatosan figyelmeztet bennünket a Drupal oldalunk: minden oldal tetején olvashatjuk az *Offline módú működés* feliratot.

Az *offline* állapotnak még „veszélye” az is, hogy kilépés után maga az **adminisztrátor sem fog tudni a szokásos módon belépni**, hiszen a nyitóoldalon csak az előbb megfogalmazott üzenet olvasható, nincs lehetőség a belépésre. Ezért érdemes megjegyezni, hogy ha bármilyen szituációban begépelhetjük a *?q=user* szöveget a honlap URL-jének végére a böngészőnk cím sorába (pl. <http://localhost/drupal/?q=user>), máris kapunk egy belépési lehetőséget.

Megjegyzés: A szerző saját oldalán sokáig nem is jelent meg a belépésre használható oldalsó blokk, hanem csak az erre az útvonalra mutató menüpont *Belépés* címmel.

4.6. Webhely információk

A *Webhely információk* (*admin/settings/site-information*) adminisztrációs oldal néhány beállítását már telepítéskor megtehattük (név, e-mail cím; 36. ábra), ezen azonban utólag változtathatunk, illetve néhány további jellemzőt beállíthatunk (47. ábra).

A következő három mező (*Jelmondat*, *Küldetés*, *Lábléc üzenet*) sminkfüggő, hogy megjelenik-e az oldalon. Bizonyos sminkek megjelenítik ezeket a szövegeket az oldalon, mások nem. A *Jelmondat* egyes sminkeknél a cím alatt, másoknál a böngésző címsorában jelenik meg. A *Küldetés* a címlapon szokott megjelenni, az egyéb tartalmak felett. Pl. a [HTTP://DRUPAL.HU](http://drupal.hu) oldalon látható kép és linkek (28. ábra) is *Küldetés*.

A *Névtelen felhasználó* megnevezése (pl. *Névtelen* vagy *Vendég*) névtelen hozzászólásoknál lesz érdekes, ugyanis a Drupal név híján ezt a szót fogja a hozzászólás „tulajdonosaként” megjeleníteni.

A *node* alapértelmezett címlapot csak akkor szokás megváltoztatni, ha a kezdőoldalt nem a friss hírekkel akarjuk megtölteni. Szokás itt egy konkrét tartalmat, (pl. *node/1*) vagy egy másféle listázást megvalósító nézetet (*Views* modul) megjeleníteni.

Webhely információk

Név: *

A webhely neve.

Email cím: *

Regisztráció, új jelszó igénylése és más értesítések során automatikusan küldött emailek *Feladójának* címe. (Ajánlott a webhely domainjére végződő címet megadni. Ez segít megelőzni, hogy a küldött emaileket spamnek tekintsék.)

Jelmondat:

A webhely mottója, jelmondata (gyakran a webhely címe mellett jelenik meg).

Küldetés:

A webhely küldetése (gyakran a honlapon kiemelten jelenik meg).

Lábléc üzenet:

Bizonyos sminkek megjelenítik ezt a szöveget az oldal alján. Itt lehet elhelyezni például a copyright megjegyzéseket is.

Névtelen felhasználó: *

A látogatók (és be nem lépett felhasználók) megnevezése.

Alapértelmezett címlap: *

http://localhost/drupal/?q=

A címlapon ehhez a Drupal útvonalhoz tartozó kimenet jelenik majd meg. Alapértelmezett értéke a „node”.

47. ábra: Webhely információk

5

TARTALMAK

A tartalomkezelő rendszerek legalapvetőbb fogalma a tartalom. Ilyen értelemben e fejezet alapos megismerése az egyik legfontosabb feladatunk.

E könyv legtöbb olvasója nem fog gyakran Drupal telepítést végrehajtani. De a tartalmak kezelése egy kis cég vagy egy közösség honlapja esetén is napi feladat lehet.

5.1. Beviteli formák

A tartalomkezelő rendszerek egyik alapvető célja, hogy a tartalom előállításához ne legyen szükség komolyabb webfejlesztői ismeretekre. Ezért a tartalom felviteléhez, formázásához a felhasználók számára olyan segítséget célszerű nyújtani, ami a szövegszerkesztők használatához hasonló, de azért ne adjon lehetőséget az oldal kinézetének „tönkretételéhez”.

A *Beviteli formák* (*admin/settings/filters*) a felhasználók által megadható szövegek különböző feldolgozási módjait határozzák meg. A szűrők (vagyis a *Filter* modul) alkalmazását illetően minden beviteli forma (48. ábra) saját lehetőségekkel rendelkezik, segítségével többek közt kiszűrhetők a rosszindulatú HTML elemek, vagy automatikusan kattinthatóvá tehetők a beírt webcímek.

Tartalom beküldésekor a felhasználók a számukra megfelelő beviteli formát választhatják ki az engedélyezettek közül. (Sok esetben a felhasználóknak nincs választási lehetőségük, csak egyféle beviteli forma engedélyezett a számukra, mint a 15. ábrán is.)

A beviteli formák használata csoportokhoz köthető, és egy *alapértelmezett* forma is kiválasztható, amely minden látogató számára elérhető lesz. Ezért célszerű alapértelmezettként a lehető legkevesebbet megengedő formát választani.

Beviteli formák

Lista

Beviteli forma hozzáadása

A *beviteli formák* a felhasználók által beküldött tartalmak feldolgozását végzik. Minden beviteli forma szűrőket használ a szövegek átalakításához. A legtöbb beviteli forma többféle szűrőt alkalmaz előre meghatározott sorrendben. Minden szűrő egy meghatározott feldolgozási műveletet végez, és vagy eltávolít, vagy hozzáad elemeket a megjelenítendő szöveghez. A felhasználók tartalom beküldésekor választhatnak a számukra engedélyezett beviteli formák közül.

Az alábbi lista segítségével meghatározható, hogy az egyes felhasználói csoportok mely beviteli formákat használhatják; valamint kiválasztható az alapértelmezett beviteli forma, amelyet például tartalmak importálásakor használ a rendszer. Az alapértelmezett beviteli forma mindig használható. A „szűrők adminisztrációja” jogosultsággal rendelkező felhasználók minden beviteli formát használhatnak.

Alapértelmezett	Név	Csoportok	Műveletek
☒	Szűrt HTML	Az összes csoport használhatja az alapértelmezett formát	beállítás
☐	Full HTML	Egyik csoport sem használhatja ezt a beviteli formát	beállítás törlés

Alapértelmezett beviteli forma beállítása

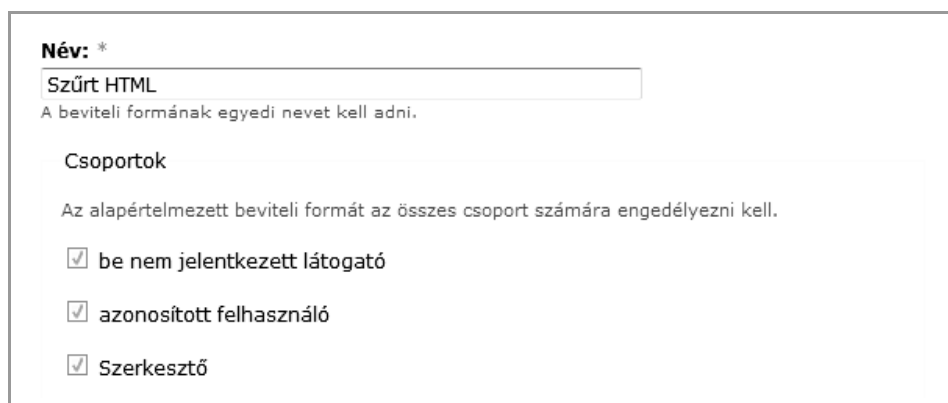
48. ábra: Beviteli formák

5.1.1. Alapértelmezett beviteli forma

Először a *Filtered HTML* formát állítsuk be (*beállítás* művelet).

A nevet érdemes magyarítani (49. ábra), ha szélesebb felhasználói rétegnek lesz lehetősége többféle beviteli forma közül választani.

Az engedélyezett csoportokat ebben az esetben nem szűkíthetjük, hiszen az alapértelmezett formának mindenki számára elérhetőnek kell lennie.

Név: *

Szűrt HTML

A beviteli formának egyedi nevet kell adni.

Csoportok

Az alapértelmezett beviteli formát az összes csoport számára engedélyezni kell.

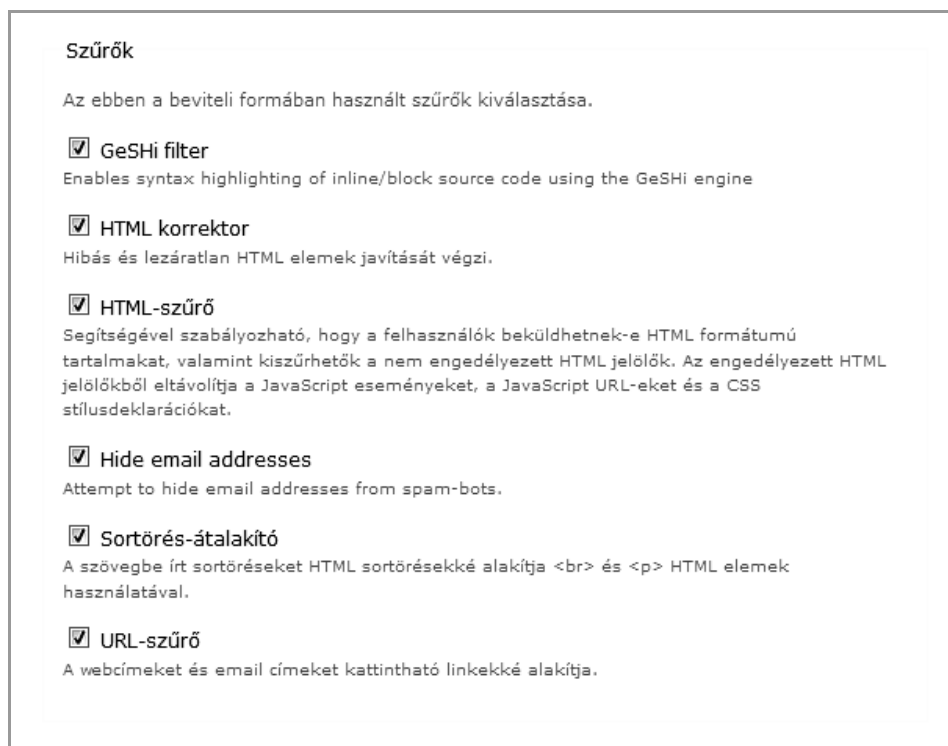
☒ be nem jelentkezett látogató

☒ azonosított felhasználó

☒ Szerkesztő

49. ábra: Beviteli forma beállításai

Nézzük a *Szűrők* beállításait (50. ábra).

Szűrők

Az ebben a beviteli formában használt szűrők kiválasztása.

☒ GeSHi filter

Enables syntax highlighting of inline/block source code using the GeSHi engine

☒ HTML korrektor

Hibás és lezáratlan HTML elemek javítását végzi.

☒ HTML-szűrő

Segítségével szabályozható, hogy a felhasználók beküldhetnek-e HTML formátumú tartalmakat, valamint kiszűrhetők a nem engedélyezett HTML jelölők. Az engedélyezett HTML jelölőkből eltávolítja a JavaScript eseményeket, a JavaScript URL-eket és a CSS stílusdeklarációkat.

☒ Hide email addresses

Attempt to hide email addresses from spam-bots.

☒ Sortörös-átalakító

A szövegbe írt sortöréseket HTML sortörésekké alakítja
 és <p> HTML elemek használatával.

☒ URL-szűrő

A webcímeket és email címeket kattintható linkekkel alakítja.

50. ábra: Szűrők ki-be kapcsolása a beviteli formáknál

A *HTML-szűrő* segítségével korlátozható a felhasználók HTML beküldési lehetősége, ezt mindjárt finomhangolni is fogjuk. Az *URL szűrő* átalakítja a web és e-mail címeket kattintható linkekkel, hagyhatjuk ezt is bekapcsolva. A *HTML korrektort* is hagyjuk meg, hiszen a hibás HTML kódjainkat próbálja javítani. A *Sortörös-átalakító* a bekezdések és soremelések automatikus kezeléséhez nyújt segítséget.

A későbbiek folyamán külső modulok újabb bekapcsolható szűrőket adhatnak a beviteli formákhoz. Az ábrán két ilyen (*GeSHi filter* és *Hide email addresses*) feliratú szűrőt is láthatunk.

5.1.2. A beviteli formák finomhangolása

A *Beállítás* fülön elvégezhetjük a finomhangolást is. Most mindössze egyetlen beállítást változtassuk meg: Az *Engedélyezett HTML elemek* közé (az ott lévők előtt, vagy után) vegyük fel azokat a HTML tagokat, amiket engedélyezni szeretnénk minden látogató számára, Pl.:

```
<h3> <h4> <p> <br> <table> <tr> <th> <td> <img> <div> <span>
```

Így az alapértelmezetten elég csupasz formázási lehetőségeket komolyabban kibővítettük a hosszabb szöveges oldalaknál elengedhetetlen címek, bekezdések, valamint a táblázatok és képek beviteléhez.

A további beállítások megváltoztatására csak speciális esetekben van szükség.

5.1.3. Jogosultságok

A *Filter* modul beállítható jogosultsága:

- *szűrők adminisztrációja*: ki tudja a szűrőket adminisztrálni (az 5.1. fejezet beállításait végrehajtani)

5.2. Tartalmak beállításai

Mielőtt tényleges tartalommal töltenénk fel a honlapunkat, állítsuk be a tartalmaink jellemzőit is az *admin/content/node-settings* oldalon. Ezen az oldalon (51. ábra) először is beállíthatjuk, hogy pl. a kezdőoldalon hány tartalom előzetes (tipikusan hír) jelenjen meg egyszerre. Itt a 10 egy szokásos érték, általában nem szükséges megváltoztatni.

A *Bevezető hossza* szintén egy általában megfelelő 600-as értéket tartalmaz, nem szükséges megváltoztatnunk. (A HTML tartalmi egységeket nem fogja „kettévágni” ez a határ, tehát ténylegesen nem 600 karakter lesz a bevezető hossza.) Ha ez az automatikus vágás nem megfelelő a számunkra, az egyes tartalmak beküldésekor (15. ábra, *Összefoglaló elválasztása a kurzornál*) magunk dönthetünk a bevezető pontos hosszáról.

Az *Előnézet szükségességét* érdemes bekapcsolni. Ennek hatására a felhasználónak a tartalom beküldésekor mindenképpen meg kell néznie a készülő oldal előnézetét. Ez különösen kezdő felhasználók esetén fontos.

Megjegyzés: A szerző egyedül az oldal fejlesztési, mások számára nem elérhető fázisában szokta kikapcsolni a gyorsabb tömeges feltöltés érdekében.

Tartalmak beállításai

Oldalakon megjelenő tartalmak száma:

10 ▾

Az áttekintő oldalakon (mint például a címlap) megjelenő tartalmak száma.

Bevezetők hossza:

600 karakter ▾

A törzs kezdetéből előállított bevezető maximális hossza karakterben. A bevezető a címlapon és az XML csatornáknál is felhasználásra kerül. Kikapcsolásához a „korlátlan” hosszt kell választani. A beállítás változtatása nem lesz hatással a már beküldött tartalmakra, csak az ezután felvett vagy szerkesztett szövegekre.

Előnézet:

☒ Nem szükséges

☐ Szükséges

Beküldés előtt kötelező-e az előnézet megtekintése?

Beállítások mentése

Visszaállítás alapértelmezésre

51. ábra: Tartalmak alapbeállításai

5.3. Tartalom típusok

A *Tartalom típusok* (*admin/content/types*) arra szolgál, hogy a különböző jellegű tartalmakat logikailag el tudjuk egymástól különíteni, illetve a későbbi munkát a jellemzőik testreszabásával jelentősen meggyorsítani. (Hamarosan látni fogjuk ennek előnyeit.)

Telepítés után Drupal oldalunk két tartalomtípust tartalmaz: *Írást* és *Oldalt* (52. ábra). E kettő között az alapbeállítások szempontjából az az egyetlen különbség, hogy az *Írás* alapértelmezetten megjelenik a kezdőoldalon, az időbeli aktualitással rendelkező tartalmak között, míg az *Oldal* alapértelmezetten nem.

Ezen az oldalon tudunk újabb tartalomtípusokat létrehozni (*Tartalomtípus hozzáadása*), meglévőket szerkeszteni vagy törölni.

Megjegyzés: Később egyes telepített modulok (pl. *Blog*, *Book*, *Forum*, *Poll*) is létrehozhatnak tartalomtípusokat, amelyeknél nem lesz kézi törlési lehetőségünk, illetve bizonyos jellemzőket nem módosíthatunk.

Tartalomtípusok

Lista

Tartalomtípus hozzáadása

Az alábbi tartalomtípusok vannak használatban a webhelyen. Minden tartalom ezek közül valamelyik típusba tartozik.

Név	Típus	Leírás	Műveletek
Oldal	oldal	Az <i>oldal</i> megjelenésre ugyan az <i>írásra</i> hasonlít, azonban célja olyan információ megjelenítése, ami ritkán változik, mint például egy „Impresszum” oldal a webhelyen. Alapértelmezésben az <i>oldalak</i> nem teszik lehetővé a hozzászólást, és nem jelennek meg a honlapon a tartalmak listájában.	szerkesztés törlés
Írás	story	Az <i>írás</i> megjelenésre ugyan az <i>oldalhoz</i> hasonlít, ám célja olyan időszzerű információk megjelenítése, amelyek informálják vagy bevonják a webhely látogatóit. Sajtóközlemények, webhely hírek, blogbejegyzésre hasonlító tartalmak közlésére ideális az <i>írás</i> típus. Alapértelmezésben az <i>írásk</i> a honlapon lévő tartalmi listában is megjelennek, és lehetővé teszik hozzászólások beküldését.	szerkesztés törlés

52. ábra: Tartalomtípusok

A szerző véleménye szerint általában célszerű, ha az *Írást* átnevezzük *Hírre* a *szerkesztés Műveletek* oldalon, kifejezve annak időponthoz szorosan kapcsolódó jellegét (53. ábra), az *Oldal* elnevezés alatt pedig a statikus, ritkán vagy soha nem változó oldalakat (például *Kapcsolat*) viszünk fel, amelyeket a menü fix helyén teszünk elérhetővé.

A *Név* mezőn kívül állítsuk be a *Típust* is, és adjunk egy rövid *Leírást* is a leendő felhasználóinknak. Például: *Időponthoz kötött tartalmak számára*. Ez a szöveg a tartalom beküldésekor (14. ábra) jelenik majd meg.

Hír

Azonosítás

Név: *

Hír

A tartalom típus emberek számára olvasható neve. A *Tartalom beküldés* oldal listájában ez a név fog megjelenni. Célszerű a nevet nagybetűvel kezdeni és csak betűket, számokat illetve **szóközőket** használni benne. A névnek egyedinek kell lennie.

Típus: *

hir

A tartalom típus programok által kezelt neve. A nevet a rendszer például a tartalom típushoz tartozó beküldési oldal webcímének kialakításához fogja használni. Csak kisbetűk, számok és aláhúzás karakterek lehetnek benne. Az aláhúzásokat kötőjelekké változtatja a rendszer a tartalom beküldő oldal webcímének kialakításakor. A névnek egyedinek kell lennie.

Leírás:

Időponthoz kötött tartalmak számára

A tartalom típus rövid leírása. A szöveget a *tartalom beküldés* oldalon jeleníti meg a rendszer.

53. ábra: Írás-ból Hír tartalomtípus

Beküldési űrlap beállítások

A *Cím* és *Törzs* elnevezéseket (54. ábra) sokszor nem szükséges módosítani, bár időnként érdemes. A *Törzs* elhagyásával a tartalmi rész kiiktatható.

Megjegyzés: Törzs nélküli tartalomtípusnak még nem sok értelme látszik, de később, a CCK modulok használatánál (15. fejezet) találhatunk rá példákat.

A további beállítások magukért beszélnek.

▼ Beküldési űrlap beállítások

Cím mező felirata: *

Törzs mező felirata:

A törzs mező elhagyásához ezt üresen kell hagyni.

A beírandó szavak minimális száma:
 ▼
A törzs mezőbe írandó szavak minimális száma. A rövid, jellemzően beküldést próbálgató tartalom beküldések kiszűrésére használható.

Beküldési irányelvek:

A tartalom beküldési űrlap felett megjelenő szöveg, melyben a felhasználókat segítő szöveg adható meg.

54. ábra: Beküldési űrlap beállítások

Általános beállítások

Az *Alapértelmezett beállítások* (55. ábra) a majdan beküldendő minden egyes tartalom alapértelmezése lesz. Persze a *Tartalmak adminisztrációja* jogosultsággal rendelkező felhasználók módosíthatják ezeket a beállításokat az egyes tartalmak beküldésekor.

A *Közzétett* kapcsoló azt határozza meg, hogy a beküldött tartalom a nyilvánosság számára elérhető-e. Ha ezt kikapcsoljuk, akkor tulajdonképpen piszkozatot, félkész tartalmat hozunk létre, amit persze később megváltoztatva a tartalom publikussá válik. Itt, az *Alapértelmezett beállításoknál* (hacsak nem akarunk moderálást alkalmazni) ezt nem szoktuk kikapcsolni.

A *Hír* és az *Oldal* között itt következik a leglényegesebb különbség: a *Címlapra kerül* kapcsoló befolyásolja, hogy a tartalom alaptól kikerüljön-e a címlapra, vagy ne. Célszerű itt megtartani az alapbeállításokat.

A címlapon az oda kerülő tartalmak alapértelmezetten fordított időrendben jelennek meg, vagyis a legfrissebb tartalom legfelül. Ez alól egy kivételt tehetünk: ha bekapcsoljuk a *Kiemelt, az oldal tetejére kapcsolót*, akkor a címlapra kerülő tartalmak időrendjénél erősebb sorrendiséget is alkalmazhatunk. Először tehát a kiemelt tartalmak látszanak időrendben, majd a nem kiemelték szintén időrendben.

▼ Általános beállítások

Alapértelmezett beállítások:

☒ Közzétett

☒ Címlapra helyezve

☐ Kiemelt, az oldal tetejére

☐ Új változat készítése

A tartalmak adminisztrációja jogosultsággal rendelkező felhasználók befolyásolhatják ezeket a beállításokat.

Több nyelv támogatása:

☒ Tiltott

☐ Engedélyezett

Több nyelv támogatásának bekapcsolása erre a tartalomtípusra nézve. Ha be van kapcsolva, egy nyelv választó elem jelenik meg a beviteli és szerkesztő űrlapokon, lehetővé téve a **bekapcsolt nyelvek** közül egy nyelv kiválasztását. Ha ki van kapcsolva, az új tartalmak az alapértelmezett nyelven lesznek elmentve. A meglévő tartalmakra nézve semmilyen azonnali hatással nincs a beállítás megváltoztatása (későbbi szerkesztésükkor azonban a fentiek szerint viselkednek majd).

55. ábra: Alapértelmezett beállítások

Az *Új változat készítése* kapcsoló akkor hasznos, ha a tartalom módosításakor meg akarjuk őrizni az előző változatot is, hogy esetleg később vissza lehessen rá térni. Enélkül egy tartalom módosítása végérvényesen felülírja az előző változatot.

Ha több nyelvű oldalt szeretnénk létrehozni, akkor célszerű a *Több nyelv támogatása*. Enélkül az ehhez a típusoz tartozó tartalmakat nem tudjuk több nyelvre lefordítani, és az egyes nyelvi változatokat egymásnak megfeleltetni.

Csatolmányokat is engedélyezhetünk a tartalomtípusunkhoz. A *Hozzászólások* beállításai-val a 10.2. fejezetben foglalkozunk. Egyes modulok további beállítási lehetőséget is megje-leníthetnek.

5.4. Tartalom beküldése

Sok előkészítés után elérkeztünk oda, hogy beküldjük az első, tesztelésre szolgáló tartal-munkat.

Honlapunkon eddig is megfigyelhető volt a *Navigáció* nevű bal oldali menüblokk. Beje-lentkezett felhasználóként a blokk címeként az azonosítónkat (az 56. ábrán *Nagy Gusztáv*) láthatjuk. Itt most a *Tartalom beküldése (node/add)* menüponton kell kattintanunk. Mind a menüben, mind az oldalon választhatunk a rendelkezésre álló tartalomtípusok közül. Ez utóbbinál megjelenik a korábban megadott leírásunk is.

<p>Nagy Gusztáv</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Saját adatok ▼ Tartalom beküldése <ul style="list-style-type: none"> ○ Hír ○ Oldal ▷ Adminisztráció ○ Kilépés 	<p>Tartalom beküldése</p> <p>Hír Időponthoz kötött tartalmak számára.</p> <p>Oldal Az <i>oldal</i> megjelenésre ugyan az <i>írásra</i> hasonlít, azonban célja olyan információ megjelenítése, ami ritkán változik, mint például egy „Impresszum” oldal a webhelyen. Alapértelmezésben az <i>oldalak</i> nem teszik lehetővé a hozzászólást, és nem jelennek meg a honlapon a tartalmak listájában.</p>
--	--

56. ábra: Tartalom beküldése

A kipróbálás kedvéért küldjünk be egy hírt a honlap fejlesztésével kapcsolatban (57. ábra). Egyelőre csak a hír címét és törzsét töltjük ki.

Hír beküldése

Cím: *

Az oldal fejlesztése elindult

—▷ Menü beállítások

Összefoglaló elválasztása a kurzornál

Törzs:

A mai nappal elindult az oldal fejlesztése Drupal alapon.

57. ábra: Hír beküldése

Az *Előnézet* gombbal lépünk tovább (58. ábra).

Jól látszik a *Közzétételi beállítások*nál, hogy a *Hír* tartalomtípusnál beállítottak szerint a *Közzétett* és a *Címlapra kerül* kapcsoló be van kapcsolva. Ezt akár felül is bírálhatjuk erre a hírre nézve: ekkor kapcsoljuk ki a *Közzétett* kapcsolót.

Megjegyzés: Más tartalombeküldők esetén nem biztos, hogy engedélyezni fogjuk az alapbeállítások módosítását. Például erre a lehetőségre építve megoldható, hogy a beküldött híreket a szerkesztő moderálni tudja.

Végül a *Beküldés* gombbal mentjük el a hírünket.

Előnézet

Az oldal fejlesztése elindult
sze, 03/24/2010 - 08:27 — Nagy Gusztáv

A mai nappal elindult az oldal fejlesztése Drupal alapon.

Cím: *

— ▸ Menü beállítások

Törzs:

58. ábra: Hír előnézete

Tartalom létrejött

A mentett **hír inentől kezdve létezik** (*Az oldal fejlesztése elindult* című Hír létrejött, 59. ábra). Ha korábban egy másik oldalra navigáltunk volna, akkor a félkész tartalmunk elveszett volna. Emiatt a tartalom beküldésekor nagy figyelemmel kell dolgoznunk. A példánkhoz hasonlóan csak piszkozatként (nem *Közzétett*) is beküldhetjük a tartalmat, amit később tovább bővíthetünk, majd közzétehetünk.

Az oldal fejlesztése elindult Szerkesztés

Az oldal fejlesztése elindult Hír létrejött.

sze, 03/24/2010 - 08:38 — Nagy Gusztáv

A mai nappal elindult az oldal fejlesztése Drupal alapon.

59. ábra: Hír létrejött

Tartalmak szerkesztése, változatok

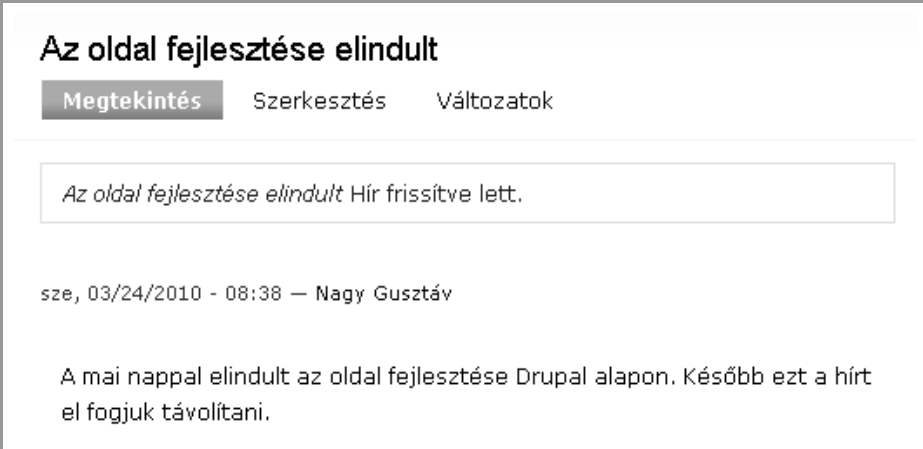
Jól látszik az ábrán, hogy a tartalmaink megtekintésekor az alapértelmezett *Megtekintés* mellett szerepel a *Szerkesztés* lehetősége is. Ez utóbbi hatására visszajutunk a szerkesztési felülethez, ahol módosítani, bővíteni, törölni, vagy akár az egyéb jellemzőket módosítani tudunk.

Példaként módosítsuk a beküldött tartalmunkat a *Szerkesztés* gombbal. A szöveg módosításán kívül jelöljük be az *Új változat készítése* kapcsolót (60. ábra). Írjuk le a változás hátér-információit, ha az később hasznos lehet. (Ezt a szöveget csak a szerkesztési joggal rendelkezők fogják látni.) Példaként vegyük ki a *Közzétett* jelzőt is!

60. ábra: Új változat készítése

Beküldés után nem csak a szöveg módosulása, hanem a két további módosításunk következménye is látszik (61. ábra).

61. ábra: A tartalom módosult

Az alapértelmezett smink (*Garland*) használata esetén egy halvány rózsaszín háttérszín jelzi, hogy ez a tartalom nem *Közzétett*, vagyis a látogatók nem fogják elérni. (Más sminkek máshogy jelezhetik ezt az információt.)

Másik fontos újdonság, hogy megjelent a *Változatok* gomb, mivel most már egynél több mentett változatunk van. Nézzük meg, milyen lehetőségeket tartogat (62. ábra).

Az oldal fejlesztése elindult változatai

Megtekintés
Szerkesztés
Változatok

A változásokövetés lehetővé teszi a különböző korábbi állapotokra való visszatérést, és az azokkal való összehasonlítást.

Változatok	Műveletek
03/24/2010 - 08:58, Nagy Gusztáv	
Ez egy másik változat	aktuális változat
03/24/2010 - 08:38, Nagy Gusztáv	visszaállítás törlés

62. ábra: Tartalom változatai

Az információk között megjelent az *Üzenet* szövege (60. ábra) is. Az egyes változatokat megtekinthetjük, törölhetjük, illetve visszaállhatunk (*visszaállítás*) egy korábbi változatra. Ekkor egy újabb verzió jön létre, a visszaállítandó verzió másolataként.

A szerző célszerűnek tartja azt a gyakorlatot, hogy a tartalomtípusoknál bekapcsolja az *Új változat* jelzőt (55. ábra), és a tartalom beküldőinek, szerkesztőinek csak a változatok megtekintéséhez ad jogot, törléséhez nem. Sőt a tartalmak törléséhez sem. Így elég „bolondbiztos” megoldást kapunk figyelmen kívül hagyva szerkesztők esetére.

Megjegyzés: egy tartalom törlésekor az összes változata törlődni fog.

A tartalom szerzője

Általában nem sokat szoktunk foglalkozni a *Szerzői információk*kal, mert nincs rá szükség. De egy gyors pillantás elejéig szerkesszük ismét a tartalmunkat (63. ábra).

▼
Szerzői információk

Szerző:

☐

Üresen hagyandó ha *Anonymous*.

Beküldés ideje:

Formátum: 2010-03-24 08:38:45 +0100. Üresen hagyva a beküldés ideje lesz felhasználva.

63. ábra: Szerzői információk

Már a tartalom beküldésekor is megadhattunk volna más szerzőt (vagyis egy regisztrált felhasználót), és *Beküldés idejeként* is írhattunk volna valamit a beküldés időpillanata helyett.

E két információ nemcsak a tartalom címe alatt jelenhet meg, hanem egyéb következménye is lesz. A *Beküldés ideje* pl. a hírek sorrendjére lehet hatással, a *Szerző* pedig speciális jogokkal rendelkezhet, pl. a saját tartalmait szerkesztheti.

A szerző gyakran kihasználja ez utóbbi lehetőséget. Pl. egy szervezeti egység adminisztrátorának szeretnénk az oldal karbantartására lehetőséget adni. Ekkor

1. *Szervezeti egység* nevű tartalomtípust hoz létre
2. Létrehoz egy *Szervezeti egység* típusú tartalmat, az adminisztrátort szerzőként megadva
3. Az adminisztrátornak jogot ad a saját *Szervezeti egységek* módosítására.

5.5. A tartalmak megtekintése

Jogos az igényünk, hogy a beküldött tartalmainkat a későbbiekben is bármely látogató megtalálhassa. Ha szörfözzünk a honlapunkon, nem mindig egyszerű a tartalmakat megtalálni.

Címlap

Természetesen azok a tartalmak, amelyek a *Címlapra kerül* és *Közzétett* jelzővel küldünk be, a címlapon (egész pontosan a *node* útvonalon, ami alapértelmezetten a címlap beállítása is, 47. ábra) jelennek meg az első, vagy valamelyik további oldalon.

Menük

Azok a tartalmak, amelyeket valamelyik menübe is beillesztünk, természetesen a menü elemeként elérhetőek. Ezzel a témával azonban a 6. fejezetben fogunk foglalkozni.

Tartalmak keresése

Természetesen van más lehetőségünk is egy tartalom megkeresésére. A honlapunkon sminktól függően és/vagy blokkok beállításától függően elérhető lehet egy *Keresés* űrlap, amivel kulcsszavak alapján kereshetünk. Természetesen itt csak a publikus és már leindexelt tartalmaink között kereshetünk. Ezzel a témával is később fogunk foglalkozni.

Tartalom

A jelen esetben a legkézenfekvőbb a *Tartalom* (*admin/content/node*) menüpont, ahol listázhatjuk, szűrhetjük az eddigi tartalmakat (64. ábra).

Megjegyzés: Nem közzétett, vagyis *rejtett* tartalmakat máshogy nem is nagyon találhatunk meg.

Tartalom

[további segítség...]

Csak azok mutatása, melyek

☒ állapot

közzétett ▼

☐ típus

Hír ▼

☐ nyelv

Nyelvfüggetlen ▼

Szűrő

Frissítési lehetőségek

Közzététel ▼

Frissítés

☐	Cím	Típus	Szerző	Állapot	Nyelv	Műveletek
☐	Az oldal fejlesztése elindult	Hír	Nagy Gusztáv	rejtett	Magyar	szerkesztés
☐	Oldal beküldése	Oldal	Teszt Elek	közzétett	Magyar	szerkesztés

64. ábra: Tartalmak listázása

A táblázatban közvetlen szerkesztési linket is találhatunk (*Műveletek*). Ha sok tartalom között kell keresnünk, jól fog jönni a különböző lehetőségek (az ábrán *állapot*, *típus* és *nyelv*) szerinti szűrési lehetőség.

A *Frissítési lehetőségek* között válogatva akár csoportosan is végezhetünk műveleteket a kijelölt tartalmainkkal (*Frissítés*). Akár itt közzé is tehetjük az eddig rejtett tartalmunkat.

5.6. Jogosultságok

A *Node* modul beállítható jogosultságai:

- *tartalmak hozzáférése*: ki tudja a tartalmakat megtekinteni (csak az összes tartalom-típusra, tartalomra egységesen adható jog)
- *tartalom típusok adminisztrációja*: ki tudja a tartalomtípusokat szerkeszteni (*admin/content/types*, 52. ábra)
- *tartalmak adminisztrációja*: ki tudja a tartalmak beküldőjét, dátumát, közzétett, címlapra kerül stb. jelzőjét állítani (A Drupal alaprendszerrel nincs lehetőség a jogokat külön-külön szabályozni.)

- *create * content*: ki tudjon * típusú tartalmat beküldeni
- *delete any * content*: ki tudja bármelyik * típusú tartalmat törölni
- *delete own * content*: ki tudja a saját * típusú tartalmait törölni (az előző jog részhal-maza)
- *edit any * content*: ki tudja bármelyik * típusú tartalmat szerkeszteni (a törlés nincs benne)
- *edit own * content*: ki tudja a saját * típusú tartalmait szerkeszteni (az előző jog rész-halmaza; a törlés nincs benne)
- *delete revisions*: ki tudjon verziókat törölni
- *visszatérés korábbi verzióra*: ki tudjon egy előző verzióra visszaállni (ettől semelyik nem fog törlődni)
- *verziók megtekintése*: ki láthatja az egyes verziókat

6

MENÜK ÉS BLOKKOK KIALAKÍTÁSA

A legritkább eset, amikor az oldal menüpontjai egy mindössze néhány elemű listába helyezhetők. Sokkal gyakoribb, hogy almenükben, illetve többféle menüben kell gondolkodnunk.

A Drupal a menüpontokat technikailag kétféle módon teszi használhatóvá. Egyrészt a többnyire vízszintes felső menüként szereplő *Elsődleges linkek* nevű menü, másrészt a többnyire valamelyik oldalsávon (oszlopban) megjelenő menüblokkokban. Az utóbbira már eddig is láthattunk (sőt használhattuk is) egy példát, ez pedig a *Navigáció* menü.

A menüink az *admin/build/menu* oldalon tekinthetők meg (65. ábra).

Menük **Menük listázása** Menü hozzáadása Beállítások

A menük hivatkozások (menüpontok) csoportjai, melyek a webhelyen való navigációt segítik. Az oldalon jelenleg elérhető menük alább jelennek meg. A menüpontok kezeléséhez válassz egy menüt a listából.

[további segítség...]

- Elsődleges linkek
- Másodlagos linkek
- Navigáció
- Nyelvek

65. ábra: Menük listázása

6.1. Elsődleges linkek menü

Először az *Elsődleges linkek* összeállítását érdemes megtanulnunk, hiszen egyszerűbb esetekben ezzel minden *Oldalt* közvetlenül elérhetővé lehet tenni. Az *Elsődleges linkek* megjelenése és a megjelenés helye smink kérdése (13. fejezet).

Megjegyzés: Bizonyos sminkek nem jelenítik meg az *Elsődleges linkeket*, más sminkek akár a másodlagos stb. menüt is megjelenítik. Mi magunk is kikapcsolhatjuk a sminkünkben az *Elsődleges linkek* megjelenítését.

Az *Elsődleges linkek* egyik előnye, hogy a menü már létezik, csak menüpontokkal kell feltölteni. (Hamarosan látni fogjuk, hogy más menüket először létre kell hoznunk, és valahol meg kell azokat jelenítenünk.)

Ha beküldünk pl. egy *Oldal* típusú tartalmat, akkor megfigyelhetjük a *Menü beállítások* eddig nem használt részt (66. ábra).

Megjegyzés: A szerző *Oldal* típusú tartalmat javasol az *Elsődleges linkek* menü pontjaiként. *Híreket* nem, esetleg hír listákat szokás menübe tenni. (Bővebben a 8.9. fejezetben olvashatunk erről.)

▼ Menü beállítások

Menü link címfelirata:

A tartalom linkjének neve a menüben. Üresen hagyva nem fog megjelenni a menüben.

Szülő menüpont:

Egy elem és összes leszármazottjának maximális mélysége 9 lehet. Lehetséges, hogy ennek következtében néhány menüpont nem választható szülőként.

Súly:

Nem szükséges. A menüben a súlyosabb menüpontok lesüllyednek, míg a könnyebbek a lista tetejéhez közelebb helyezkednek el.

66. ábra: *Oldal* elhelyezése az *Elsődleges linkek* menüben

A *Menü link címfelirata* a menüben megjelenő feliratot fogja jelenteni. Általában nem célszerű jelentősen eltérni a tartalom címétől. Esetleg rövidebb, de még felismerhető szöveget érdemes írni.

A *Szülő menüpont* segítségével állíthatjuk be a menüpontnak a menühierarchiában betöltött helyét. Az oldalunkon elérhető több menü egy közös fába szervezve jelenik meg, a megfelelő pont kiválasztásával tehát a menüt, és az azon belüli pozíciót is meg tudjuk határozni.

Végül a *Súly* az egy helyen (egy szülő alatt) levő menüpontok relatív sorrendjét szabályozza. A nagyobb számokkal ellátott „nehezebb” menüpontok lesüllyednek.

6.2. Navigáció menü

Ebben a menüben (*admin/build/menu-customize/navigation*) jelennek meg a legalapvetőbb navigációs lehetőségeken (pl. *Kilépés*, *Saját adatok*) kívül a honlap fejlesztéséhez, adminisztrálásához szükséges menüpontok (67. ábra).

Navigáció

Elemek listája

Menüpont hozzáadása

Menü szerkesztése

A menüelemek átrendeizhetők a *Menüelem* oszlop „fogd és vidd” fogantyúinak használatával, melyekkel egy elem vagy elemek csoportja a bal egérgombot nyomva tartva – „megfogva” – a lista új helyére mozgatható. A módosítások nem lesznek elmentve egészen az oldal alján található *Beállítások mentése* gomb megnyomásáig.

Menüpont	Engedélyezett	Nyitott	Műveletek
+ Saját adatok	☒	☐	szerkesztés
+ Szerkesztési tippek (tiltva)	☐	☐	szerkesztés
+ Tartalom beküldése	☒	☐	szerkesztés
+ Hír	☒	☐	szerkesztés
+ Oldal	☒	☐	szerkesztés
+ Adminisztráció	☒	☐	szerkesztés

67. ábra: Navigáció menü beállításai

Jól látszik, hogy egyes menüpontok almenüpontokat tartalmaznak, amelyek a szülő menüpont kiválasztásakor lesznek láthatóak.

A *Navigáció* menü beállításainak megfelelően jelennek meg a bal oldali menüpontok: A nem engedélyezett (szürkével szereplő) *Szerkesztési tippek* menüpont nem jelenik meg a navigációs menüben, viszont a *Saját adatok* igen. Ráadásul a sorrendben és a hierarchiában is könnyen megfigyelhető az összefüggés. (Az ábrán terjedelmi okok miatt nem szerepel a teljes *Navigáció* menü.)

Jól látszik, hogy a nem *Engedélyezett* menüpontok könnyen bekapcsolhatók.

A *Menüpont hozzáadása* linkkel új menüpontokat is felvihetnénk, de most ezt ne tegyük meg. A szerző véleménye szerint a *Navigáció* menüt érdemes eredeti formájában fenntartani, az egyes tartalmaknak, funkcióknak pedig más menüket alkalmazni.

Az *Elsődleges linkek* menübe viszont célszerű felvenni egy új menüpontot *Címlap* névvel és *<front>* útvonallal, a lehető legkisebb súllyal.

6.3. A blokkok beállítása

A menük (az *Elsődleges linkek* kivételével) blokkokban elhelyezve jelennek meg az oldalon. Ezért meg kell néznünk, hogy mit is tehetünk a blokkjainkkal.

Megjegyzés: Blokkokban nem csak menük jelenhetnek meg, ahogy azt később látni fogjuk.

Nézzük meg a *Blokkok* (*admin/build/block*) adminisztrációs oldalát (68. ábra).

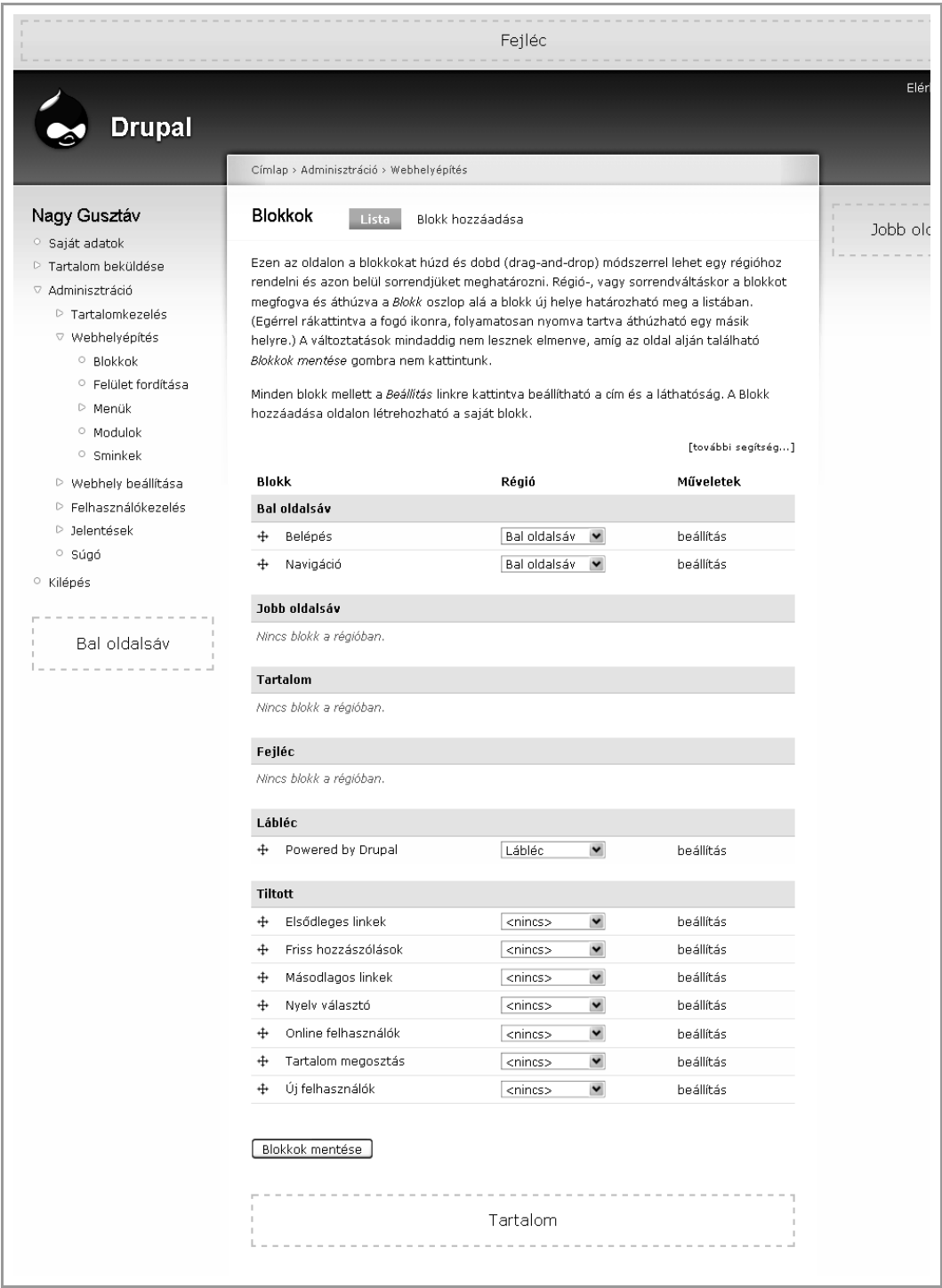
Az oldal specialitása a csak ezen adminisztrációs oldalra jellemző, szaggatott szegéllyel jelzett régió-feliratok megjelenése. E feliratok (*Fejléc*, *Bal oldalsáv*, *Jobb oldalsáv*, *Tartalom*, *Lábléc*) azt jelzik, hogy az oldal (egész pontosan a smink) milyen helyekre tud blokkokat helyezni.

Megjegyzés: Terjedelmi okokból a *Jobb oldalsáv* és a *Lábléc* az ábrán nem szerepel.

Megjegyzés: Egyes sminkek akár egész más nevű és helyű régiókat is tartalmazhatnak. Az előbb felsorolt régiók a smink készítőik számára javasolt alapértelmezések.

Az ábrán mindössze három engedélyezett és hét *Tiltott* blokkot láthatunk. Ezen az oldalon beállíthatjuk, hogy melyik blokk hol jelenjen meg, és mi legyen a blokkjaink relatív sorrendje.

Megjegyzés: Itt a háttérben a korábban már említett súlyozás van, de a Drupal 6-os verziója itt elrejtí ezt előlünk, és akár egérvonszolással is befolyásolható a sorrend.

68. ábra: Blokkok adminisztrációs oldal

6.4. Részletesebb beállítások

Nézzük meg a részletesebb beállítások (*admin/build/block/configure/user/1*) lehetőségeit, kattintsunk a *Navigáció* blokk melletti *beállítás* linkre (69. ábra).

Megjegyzés: Az útvonal végén szereplő *1*-es szám a *Navigáció* menü azonosító száma.

A *Blokk címe* mezőbe írt szöveg felülbírálja a blokk „örökölt” címét (például a *Navigáció* szó a menü neve, amit a blokkban meg akarunk jeleníteni), de akár cím nélküli megjelenítést is kérhetünk, ha a *<none>* szöveget írjuk bele.

„Navigáció” blokk

▼ Blokkspecifikus beállítások

Blokk címe:

Az alapértelmezett cím felülbírálása. A *<none>* jelzés használható a cím törléséhez, üresen hagyható az alapértelmezett blokk cím megjelenítéséhez.

▼ Felhasználó által testre szabható megjelenítés

Testre szabható láthatóság:

☒ A felhasználók nem befolyásolhatják a blokk megjelenését.

☐ Alapértelmezésben megjelenik, a felhasználók kikapcsolhatják maguknak.

☐ Alapértelmezésben nem jelenik meg, a felhasználók bekapcsolhatják maguknak.

Lehetővé tehető a felhasználók számára, hogy a blokk megjelenését testre szabhassák.

69. ábra: Navigáció blokk

Beállíthatjuk, hogy a felhasználók testre szabhassák-e az oldalukat a blokk kikapcsolásával. (Ez elsősorban a sok időt honlapon töltő felhasználóknál érdekes, például közösségi oldalak esetén.)

A blokk megjelenését köthetjük jogosultsághoz is (70. ábra). Drupal alatt a jogosultságkezelés alapvetően csoportos szinten működik, vagyis megjelenítést felhasználói csoportonként engedélyezhetjük. Alapértelmezetten a blokkok mindenki számára elérhetők.

A megjelenést akár útvonalakhoz is köthetjük. Ekkor a blokk csak az útvonalak által meghatározott, vagy ellenkezőleg: azok által kizárt oldalakon fog megjelenni. (Gyakori pl. a csak a címlapon megjelenő blokk.)

▼ Felhasználói csoportoktól függő megjelenítés

Megjelenítés bizonyos csoportok számára:

☐ anonymous user

☐ authenticated user

Csak a megadott csoportok tagjai láthassák a blokkot. Ha egy csoport nincs kiválasztva, minden felhasználó láthatja a blokkot.

▼ Oldalaktól függő megjelenítés

Megjelenítés bizonyos oldalakon:

☒ A felsorolt oldalak kivételével mindenütt jelenjen meg.

☐ Csak a felsorolt oldalakon jelenjen meg.

☐ Csak abban az esetben jelenik meg, ha a következő PHP kód TRUE értékkel tér vissza (PHP-módban, csak tapasztaltaknak ajánlott).

Oldalak:

Soronként egy Drupal elérési útvonalat kell megadni. A „*” használható speciális helyettesítőként. Példák: „blog” a blogok főoldalához és „blog/*” a személyes blogok főoldalaihoz. „<front>” a címlapot jelenti. Ha a PHP-mód lett kiválasztva, a PHP kód megadható <?php ?> jelölések között. Hibásan megadott PHP kód működésképtelenné teheti a webhelyet!

70. ábra: Navigáció blokk

Célszerű lehet egyes blokkokat kikapcsolni az adminisztrátori oldalakon. Ekkor az *Oldalak* mezőbe ezt írjuk:

```
admin
admin/*
```

Ügyes útvonal álnév tervezéssel szép megoldásokat tudunk elérni. Pl. ha a szeretnénk a kínált termékeink oldalain egységesen egy *Rendelési információk* című szöveges blokkot megjeleníteni, akkor a *termek*ek útvonalra egy áttekintő oldalt, a *termek*ek/*drupalkonyv*, *termek*ek/*javajegyzet* stb. útvonalakon pedig az egyes termékeket küldjük be.

Ekkor a blokk beállítandó útvonalai:

```
termek
termek/*
```

Így a blokk a termékeket listázó oldalon, és az egyes termékek oldalain lesz látható.

Végül érdemes megemlíteni, hogy a blokk beállítások a sminkekhez is kötődnek. Emiatt ha az egyik sminknél beállítjuk a blokk helyét, attól a másik sminkben nem fog módosulni a beállítás.

6.5. A főmenü elkészítése

Sok oldalnál előfordul, hogy az *Elsődleges linkek* menü nem teszi lehetővé az összes igény kiszolgálását. Néhány indok:

- nem fér ki minden menüpont
- túl zsúfolt lenne, nem vihető bele csoportosítás
- nem (túl egyszerűen) vihető bele többszörös hierarchia

Ezért megnézzük annak lehetőségét, hogy hogyan tudunk a *Navigáció* menühöz hasonló újabb menüt (akár többet is) létrehozni.

Példaként egyetlen menüblokkot hozunk létre, ami a *Menü* nevet fogja kapni. Nézzük meg, hogyan is alakítsuk ki a menünket.

Először is menjünk a *Menü* adminisztrációs oldalra (*admin/build/menu*). Hozzunk létre egy új menüt (*Menü hozzáadása*, 71. ábra).

71. ábra: Menü hozzáadása

Ezután hozzunk létre egy menüpontot (*Menüpont hozzáadása*) a kezdőoldalra mutató *<front>* útvonallal és *Címlap* címmel.

A cím alatt megadhatnánk egy leírást, ami kis súgó szöveggént (*tooltip*) fog megjelenni, ha az egérmutatót a menüpontra visszük.

Megadhatjuk a szülő menüpontot (esetünkben *Menü*) és a menüpontok relatív sorrendjét definiáló *Súlyt* is.

Menünk még mindig nem látszik sehol, ugyanis a *Menü* nevű blokkot az alapértelmezett *Tiltott* állapotból még nem állítottuk át. Tegyük be a *Bal oldalsávba* a *Blokkok adminisztrációja* oldalon, a 68. ábrának megfelelően. Ezek után a *Menünk*nek meg kell jelennie az oldalon.

A menüblokkokban szereplő menüpontok kialakításával további oldalakat fűzhetünk be az oldal menüszerkezetébe.

6.6. Kétszintű felső menü

Igen gyakori, hogy egy weboldal főbb menüpontjai nem férnek el egyelten menüben. Sem a hely nem elegendő, se az áttekinthetőség nem biztosítható. Az viszont gyakori, hogy egy kétszintű hierarchia megfelelően áttekinthetővé teszi a menüt. Ilyen esetekben a kétszintű felső menü egy lehetséges technikai megoldás (72. ábra).

72. ábra: Kétszintű Elsődleges linkek menü

A hierarchia kifejezésére a menü pontjait olyan módon kell kialakítani, hogy az első szint közvetlenül az *Elsődleges linkek* menü gyökerébe kerüljön, a második szint menüpontjai pedig a megfelelő szülő alá.

Ezen kívül az *admin/build/menu/settings* oldalon mindhárom beállításnál az *Elsődleges linkek* legyen kijelölve.

Végül fontos, hogy a smink támogassa ezt a megoldást, és a smink beállításainál (*admin/build/themes/settings/**) engedélyezve legyen az *Elsődleges* és *Másodlagos* linkek is.

6.7. Jogosultságok

A modulok beállítható jogosultságai:

- *blokkok adminisztrációja*: ki szerkeszthesse, ki állíthassa a blokkok helyét, sorrendjét, láthatóságát stb.
- *blokk láthatóság beállítása PHP kóddal*: ki használhassa url-ek helyett (az igen veszélyes) PHP kódot a beállításoknál
- *menü adminisztrációja*: ki szerkeszthesse a menüket, menüpontokat

7

AZ ALAPRENDSZER SZOLGÁLTATÁSAI

A fejezet a *System* és *Node* alapmodulok egyes szolgáltatásait ismerteti. Jelen beállításokat az oldal kialakításának kezdetén célszerű véglegesen elvégezni.

7.1. Dátum és idő

Az *admin/settings/date-time* oldalon a dátum és idő megjelenítésével kapcsolatos beállítások, valamint a rendszer alapértelmezett időzónája állíthatók be (73. ábra).

Dátum és idő

Nyelvi beállítások

Alapértelmezett időzóna:
péntek, március 26, 2010 - 10:47 +0100 ▼
Az alapértelmezett időzóna beállítása.

Beállítható időzónák:
☐ Tiltott
☒ Engedélyezett
Ha engedélyezett, a felhasználók a saját beállított időzónájuk szerint látják majd a dátumokat.

A hét első napja:
vasárnap ▼
A hét első napja naptár nézetben.

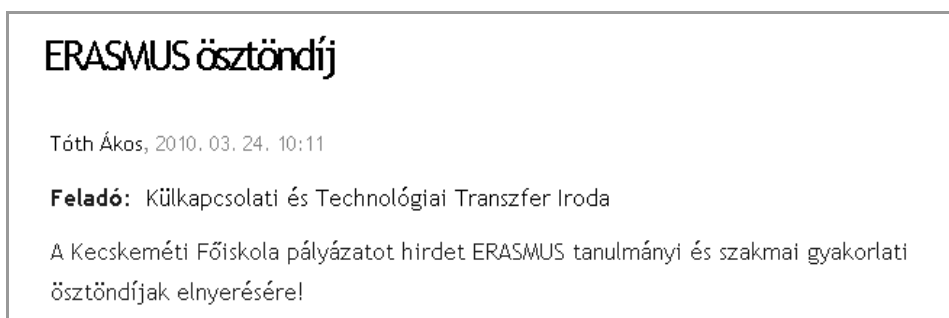
73. ábra: Dátum és idő beállítások

Az *Alapértelmezett időzónát* már a telepítéskor beállíthattuk (38. ábra).

Regisztrált felhasználók számára akkor érdemes engedélyezni az időzóna testreszabását, ha előfordulhat, hogy a szerver és a látogatók más időzónába tartoznak.

A *hét első napjának* beállítása naptár jellegű megközelítés esetén lesz fontos.

A formázás a dátumok háromféle megjelenítési beállítását (*Rövid, Közepes és Hosszú dátumforma*) szabhatjuk testre. A magyar szokásokhoz leginkább az *Egyéni formátum* használatával, és pl. *Y. F j. H:i* formátumkóddal idomulhatunk. Ebben az esetben pl. hírek esetén a következő dátumot láthatjuk (74. ábra).

74. ábra: Dátum forma testre szabva

Sok mindentől (pl. a sminktől) függ, hogy a *Rövid, Közepes és Hosszú dátumforma* közül hol melyik lesz alkalmazva.

7.2. Teljesítmény beállítások

A Drupal több lehetőséget is ad (*admin/settings/performance*) az oldalunk teljesítményének finomhangolására. Természetesen ezek a gyorsítási funkciók hátrányokkal is járhatnak, ezért óvatosan kell velük bánnunk.

A *Gyorstárazási mód* bekapcsolása *Normál* értékre (75. ábra) jelentős teljesítmény javulást eredményezhet. A Drupal képes a be nem jelentkezett felhasználók által kért oldalak gyorstárazására. A gyorstárazás használatával a Drupalnak nem kell minden oldallekérésnél előállítania a weblapot, hanem azt a gyorstárból (*cache-ből*) tudja kiszolgálni.

Megjegyzés: Egy bonyolultabb szerkezetű oldal vagy blokk legenerálásához a Drupal oldalunknak akár több tucatnyi SQL kérést kell továbbítania az adatbázis-szerver felé, hogy abból tudja a HTML kimenetet előállítani. Ha a végeredményt eltároljuk az adatbázis egy másik részében, akkor a következő oldallekérésnél a több tucatnyi helyett alig néhány lekérdezést kell végrehajtani.

Nagy forgalmú webhelyek esetén szükséges lehet a *Minimális gyorstár élettartam* beállítására. A beállított időnek el kell telnie azelőtt, hogy egy oldal gyorstárazott kimenete eldobásra, majd újra generálásra kerülne. A hosszabb minimális gyorstár élettartam jobb teljesítményt nyújt, azonban a felhasználók hosszabb ideig nem látják majd a legfrissebb változásokat (pl. új tartalmakat, friss hozzászólásokat). Az oldal kialakítása alatt érdemes az

alapértelmezett `<nincs>` értéket meghagyni, vagy még inkább kikapcsolni a gyorstárazást, és csak az éles használat fázisában bekapcsolni.

Teljesítmény

Oldal gyorstár

A gyorstár bekapcsolása jelentős teljesítmény javulást eredményezhet. A Drupal képes az anonim felhasználók (látogatók) által kért webcímeket illető tömörített gyorstárazott oldalak tárolására és küldésére. A gyorstárazás használatával a Drupal-nak nem kell minden oldallekérésnél előállítania a weblapot.

Gyorstárazási mód:

☒ Tiltott

☐ Normál (javasolt, nincsenek mellékhatásai)

☐ Agresszív (csak haladóknak, mellékhatások lehetségesek)

A normál gyorstárazási mód a legtöbb webhely számára megfelelő, és nem okoz semmilyen mellékhatást. Az agresszív gyorstárazás a Drupal modulok init és exit lépéseit kihagyja gyorstárazott oldal kiszolgálása esetén. Ez jobb teljesítményt eredményez, de nem várt mellékhatásokat is okozhat.

Jelenleg minden bekapcsolt modul együtt tud működni az agresszív gyorstárazással.

Érdemes ezt az oldalt egy újabb modul bekapcsolása után ellenőrizni az együttműködés ellenőrzése érdekében.

Minimális gyorstár élettartam:

▼

Nagy forgalmú webhelyek esetén szükséges lehet a gyorstár élettartamának minimális értékét adni. A gyorstár minimális élettartama az az idő, aminek el kell telnie azelőtt, hogy a gyorstár kiürítésre majd újra feltöltésre kerülne. A hosszabb minimális gyorstár élettartam jobb teljesítményt nyújt, azonban a felhasználók hosszabb ideig nem látják majd a legfrissebb tartalmakat.

75. ábra: Teljesítmény beállítások

Néha egy-egy blokk generálása erőforrás-igényesebb, mint a tartalom legenerálása. Éppen ezért általában érdemes a *Blokk gyorstár*at is bekapcsolni (76. ábra).

A Drupal alapú honlapunk jó eséllyel több CSS és JavaScript állomány letöltését is szükségessé teszi az oldal megjelenítéséhez. De maga a generált HTML oldal se a legoptimálisabb a letöltési sebesség szempontjából.

Blokk gyorstár

A blokk gyorstár minden felhasználó számára teljesítmény javulást okozhat, elkerülve a blokkok minden oldalletöltés során történő előállítását. Ha az oldalak gyorstárazása is be van kapcsolva, a blokk gyorstár elsősorban a belépett felhasználók számára jelent majd teljesítmény növekedést.

Blokk gyorstár:

- ☐ Tiltott
- ☒ Bekapcsolva (ajánlott)

A blokkok gyorstárazása nem működik, ha tartalom elérést szabályozó modulok vannak bekapcsolva.

76. ábra: Blokk gyorstár beállítása

A *Sávszélesség optimalizálás* a webhely felé irányuló kérések számának és méretének csökkentését teszi lehetővé. Ez csökkentheti a szerver terhelését, a használt sávszélességet, és az oldalak betöltődésének átlagos idejét. E beállítások (77. és 78. ábra) engedélyezése fejlesztés közben nem javasolt.

Oldal tömörítés:

- ☐ Tiltott
- ☒ Engedélyezett

Alapértelmezésben a Drupal a gyorstárazott oldalakat tömöríti a sávszélesség megtakarítása érdekében, javítva a letöltési időt. Ki kell kapcsolni, ha a webszerver önmagában is biztosít tömörítést.

77. ábra: Oldal tömörítés

Sávszélesség optimalizálás

A Drupal automatikusan optimalizálni tudja a külső erőforrásokat is, mint a CSS és JavaScript fájlok. Ez a webszerver felé irányuló kérések számát is csökkenti a kiszolgált fájlok mérete mellett. A CSS fájlok összevonása és tömörítése is lehetséges, míg a JavaScript fájloknál csak összevonás történik (tömörítés nem). Ezek a beállítások javíthatják a szerver terhelhetőségét, csökkenthetik a használt sávszélességet és növelhetik az oldalak letöltési sebességét.

Nem kapcsolhatóak be ezek a lehetőségek, ha a fájlok könyvtára nincs beállítva, vagy ha privát letöltési módot használ a webhely.

CSS fájlok optimalizálása:

- ☒ Tiltott
☐ Engedélyezett

Csak éles webhelyen javasolt a bekapcsolása. Sminkek kialakítása közben nehezítheti a munkát az idejétmúlt CSS másolatok megtartása miatt.

JavaScript fájlok optimalizálása:

- ☒ Tiltott
☐ Engedélyezett

Csak éles webhelyen javasolt a bekapcsolása. Modulok fejlesztése közben nehezítheti a munkát az idejétmúlt JavaScript másolatok megtartása miatt.

78. ábra: Sávszélesség optimalizálás

Fejlesztés alatt hagyjuk e lehetőségeket *Tiltott* állapotban.

7.3. RSS közzététel

„Az RSS webes együttműködésre szolgáló XML állományformátumok családja, mely megkíméli a felhasználókat attól, hogy az ilyen megoldást használó weboldalakat rendszeresen kelljen látogatniuk az új tartalom ellenőrzése miatt, vagy levélben kelljen értesítést kapniuk erről. Egy feed-olvasóként vagy aggregátorként ismert program képes ellenőrizni az RSS-t használó weboldalakat a felhasználó helyett és képes megjeleníteni a frissített cikkeket. (Például a csak hetente-havonta frissülő, de egyébként érdekes blogokat nem kell minden nap meglátogatni, hogy van-e rajtuk új poszt, ha van, akkor az megjelenik a feed-olvasóban.)

Az RSS-t gyakran frissülő sajtók (többek között blogok, portálok) használják, az oldalon megjelenő új tartalom (cikkek, bejegyzések) rövid összefoglalójának terjesztésére. Sok szempontból a hírlevél Web 2.0-es utódjának tekinthető.” Forrás: [HTTP://HU.WIKIPEDIA.ORG/WIKI/RSS](http://hu.wikipedia.org/wiki/RSS)

Az *admin/content/rss-publishing* oldalon az alapértelmezett *rss.xml* útvonalhoz tartozó hírcsatorna beállításai végezhetők el (79. ábra).

Megjegyzés: a hírcsatornába alapbeállítások esetén ugyanaz a 10 tartalom kerül, mint ami a címlapon is szerepel.

RSS-közzététel

Az elemek száma hírcsatornánként:

10 ▼

A hírcsatornánkénti hírek alapértelmezett száma.

Hírcsatorna tartalom:

Cím és bevezető ▼

A tartalmak alapértelmezett megjelenése a rendszer által létrehozott hírcsatornában.

Beállítások mentése

Visszaállítás alapértelmezésre

79. ábra: RSS-közzététel

7.4. Hibajelentések beállításai

A Drupal csak azokat az útvonalakat mutathatja a látogatónak, amelyek léteznek és a látogatónak joga is van megtekinteni. Ha valamelyik nem teljesül, a Drupal oldalunk hibaüzenettel jelzi.

Mi magunk is készíthetünk hibaoldalakat (*node*-okat), ha az alapértelmezett szöveg helyett mást szeretnénk ilyen esetben megjeleníteni. Az *admin/settings/error-reporting* oldalon a 403-as (*tiltott hozzáférés*) és 404-es (*nem található*) eseményekre megjelenítendő tartalmak útvonalát állíthatjuk be (80. ábra).

Hibajelentés

Alapértelmezett 403 (tiltott hozzáférést jelző) oldal:

http://localhost:88/

Ehhez a Drupal útvonalhoz tartozó kimenet jelenik meg, ha a kért webcím hozzáférése az aktuális felhasználó számára tiltott. Alapértelmezésben üres, mely esetben a Drupal maga biztosít egy rövid üzenetet.

Alapértelmezett 404 (nem található) oldal:

http://localhost:88/

Ehhez a Drupal útvonalhoz tartozó kimenet jelenik meg, ha a kért oldal nem található. Alapértelmezésben üres, mely esetben a Drupal maga biztosít egy rövid üzenetet.

Hibajelentés:

▼

A Drupal, a PHP és az SQL hibaüzenetek naplózásának helye. Éles környezetben ajánlott a hibákat csak az eseménynaplóba írni. Fejlesztői kiszolgáló esetén nagy segítséget jelenthet, ha a hibaüzenetek a képernyőn is megjelennek.

80. ábra: Hibajelentések beállításai

7.5. Képezelő eszközkészlet

A mai weboldalak készítésekor megkerülhetetlen a képek alkalmazása, feltöltése. Azt azonban nem várhatjuk el, hogy a látogató mindig precízen előkészítse a képeket a megfelelő méretben. Emiatt célszerű ezt a funkciót a Drupalra bízni. A Drupal képes a feltöltött képek átméretezésére. Az *admin/settings/image-toolkit* oldalon a veszteséges tömörítésű JPEG állományok átméretezési minőségét állíthatjuk be (81. ábra).

Képezelő eszközkészlet

A GD eszközkészlet telepítve van és helyesen működik.

JPEG minőség:

%

A JPEG műveletek során alkalmazott képminőség, melyet nulla és száz közötti számként kell megadni. A nagyobb értékek jobb minőségű de nagyobb fájl méretű képet eredményeznek.

81. ábra: GD beállítások

7.6. Rövid webcímek

A látogatók és a keresőrobotok⁶⁸ (pl. *Google bot*) számára is előnyösebb, ha a webcímekben található `?q=` karaktersorozatot „eltüntetjük”.

Megjegyzés: Webfejlesztők számára érdekes információ, hogy az URL-t az *index.php?q=...* formában is írhatnánk, de az *index.php* általában probléma nélkül elhagyható.

Már a telepítéskor (38. ábra) ki tudjuk választani e lehetőséget, ha a webszerver támogatja a *mod-rewrite* és *.htaccess* használatot. Utólag az *admin/settings/clean-urls* címen tudjuk beállítani (82. ábra).

Rövid webcímek

Rövid webcímek:

☐ Tiltott

☒ Engedélyezett

Ezzel a beállítással lehetőség van rövid webcímek használatára, azaz a `?q=` webcím résztől való megszabadulásra.

Beállítások mentéseVisszaállítás alapértelmezésre

82. ábra: Rövid webcímek beállítása

68 További információk pl.: [HTTP://WEBNI.INNEN.HU/KERES_C5_91ROBOT](http://webni.innen.hu/keres_c5_91robot)

8

AZ ALAPRENDSZER MODULJAI

A Drupal funkciói modulokba szervezve érhetők el. Az egyes modulokat az *admin/build/modules* oldalon lehet engedélyezni vagy kikapcsolni.

Megjegyzés: Most egyelőre csak az alaprendszer egyes modulaival foglalkozunk. Az alaprendszer további modulaival a későbbi fejezetekben fogunk találkozni. A kiegészítő modulok telepítése és alkalmazása szintén későbbi témánk lesz (12. fejezet).

Egyes modulok igényelhetik más modulok engedélyezését. Pl. a *Forum* modul *Commentek* nélkül értelmetlen lenne.

Az engedélyezést követően a modul konfigurálásához az *Adminisztráció* (*admin*) menü megfelelő (moduloktól függően más-más) menüpontját (menüpontjait) kell kiválasztani. Egy engedélyezett modul új felhasználói jogosultságok beállítását is igényelheti.

Az alaprendszer szükséges (vagyis kikapcsolhatatlan) moduljait csak egy gyors lista erejéig vegyük szemügyre (83. ábra).

▼ Alaprendszer - szükséges			
Engedélyezett	Név	Változat	Leírás
☒	Block	6.16	Az oldalak fő tartalma körül megjelenő dobozokat kezeli.
☒	Filter	6.16	A tartalmak szűrésének kezelését végzi, megjelenítésre előkészítve azokat.
☒	Node	6.16	Tartalmak beküldését és megjelenítését lehetővé tevő alapmodul.
☒	System	6.16	A webhely általános beállításait kezeli, az adminisztrátorokat segítve.
☒	User	6.16	Felhasználók regisztrációját és beléptetését teszi lehetővé.

83. ábra: Szükséges modulok

A lista jól mutatja, mik azok az alapszolgáltatások, amit minimálisan kell tudni egy tartalomkezelő rendszernek.

A többi modul ki-be kapcsolása egyszerű művelet: a *Modulok* (*admin/build/modules*) oldalon a jelölőnégyzet segítségével, majd a beállítások mentésével véglegesíthetjük. Természetesen a modulok bekapcsolás után még konfigurációt is igényelhetnek.

Modulok használatba vétele

Most pedig nézzük meg az alaprendszer „nem szükséges” moduljait. (Talán érdemes úgy gondolni ezekre a modulokra, hogy ugyan nem létszükséglet a használatuk, de többségüket igen gyakran alkalmazzuk.)

Az alaprendszer moduljai esetén követnünk kell a tipikus három lépést:

1. A modult használat előtt engedélyezni (bekapcsolni) kell.
2. Konfigurálni kell a rendszert.
3. Használhatjuk a céljainknak megfelelően.

8.1. A *Book* modul

A *Book* modul segítségével a tartalmainkat (node-okat) hierarchiába szervezhetjük (mint egy könyv fejezetei és alfejezetei). A *Book* alapmodul engedélyezése után megjelenik a *Book page* tartalomtípus, amelynek újdonsága lesz a plusz hierarchia szerinti navigáció felépítése és alkalmazása. (A tartalomtípust célszerű átnevezni *Könyvlapra*.)

A *Könyvlap* beküldésekor megjelenik (*Könyv vázlat*, 84. ábra) egy lista, amely segítségével a tartalmunkat valamelyik könyvbe illeszthetjük.

84. ábra: *Könyvlap* beküldése

Nézzük a választási lehetőségek jelentéseit:

- *<nincs>*: a könyvlap önálló (mint mint minden eddigi *node* is)
- *<új könyv létrehozása>*: ez a könyvlap lesz egy új könyv gyökere
- *további lista*: a már létező könyvek közül választhatunk

A *további lista* választása esetén az adott könyv eddigi lapjainak listáját láthatjuk, mint az új könyvlapunk lehetséges szülő-lapjait (85. ábra).

85. ábra: A könyvlap szülő-lapjának beállítása

A könyvlapok felvitele után láthatjuk a többi könyvlap felé mutató navigációs lehetőséget is a tartalom alatt (86. ábra).

0-42.750 Ft	22.000 Ft
42.751-57.000 Ft	18.000 Ft
57.001-71.250 Ft	16.000 Ft
<hr/>	
< Szociális kölcsön	Ápolási díj >
<hr/>	
Gyermek lap hozzáadása Nyomtatóbarát változat 2 olvasás	

86. ábra: Könyv navigáció

Érdemes még megemlíteni, hogy a *Nyomtatóbarát változat* linken nem csak az aktuális tartalom, hanem a gyermekei és további leszármazottai is egyszerre nyomtathatóak.

Megjegyzés: Érdekes ezt a Drupal kézikönyvön ([HTTP://DRUPAL.HU/KEZIKONYV](http://drupal.hu/kezikonyv)) kipróbálni.

A *Book* modul lehetőségei még ezen is túlmutatnak: Többféle típusú tartalmat bevihetünk a könyv-hierarchia alá. Az *admin/content/book/settings* oldalon konfigurálhatjuk a modul működését. Megadhatjuk, hogy mely tartalomtípusok lehetnek könyv részei, és mi legyen az alapértelmezett gyermek lap típus (87. ábra).

Könyvek Lista **Beállítások**

Engedélyezett könyvvázlat típusok: *

☐ Hír

☒ Könyvlap

☐ Oldal

Olyan tartalomtípusokat kell választani, amelyeket a *tartalom könyvekhez csatolása* jogosultsággal rendelkező felhasználók hozzáadhatnak a könyv struktúrához. A *könyvvázlatok adminisztrációja* jogosultsággal rendelkező felhasználók minden tartalomtípust hozzáadhatnak.

Alapértelmezett gyermek lap típusa: *

☐ Hír

☒ Könyvlap

☐ Oldal

A *Gyermek lap hozzáadása* linkhez tartozó tartalomtípusnak az engedélyezett könyvvázlat típusok egyikének kell lennie.

87. ábra: Könyvek beállításai

A *tartalom Vázlat* menüpontjának segítségével tudjuk a megfelelő típusú tartalmakat könyv részévé tenni (88. ábra). Természetesen ettől a lépéstől a tartalom eredeti típusa nem változik meg, nem válik *Könyvlap* típusúvá.

A kész könyvlap esetén megjelenik a *Gyermek lap hozzáadása* szerkesztési link is, amivel az aktuális könyvlaphoz hozhatunk létre aloldalt.

A blokkok között megjelenő *Könyv navigáció* blokk nagyon szépen áttekinthető menüt ad a navigációhoz. Így egy jól szervezett könyv-hierarchia különösebb menükészítés nélkül is jól navigálhatóvá tehető.

Családon belüli erőszak áldozatává vált?

Megtekintés

Szerkesztés

Vázlat

Követés

A vázlat lehetővé teszi, hogy bármilyen tartalom bekerülhessen a könyvek rendszerébe. A tartalmak mozgathatók a struktúrában vagy akár az egész könyv átrendezésére is lehetőség van.

Könyv vázlat

Könyv:

<nincs>

Az oldal a kiválasztott könyv lapja lesz.

Nincs kiválasztott könyv.

Súly:

0

Az egy szinten található lapok először súly szerint, majd cím szerint lesznek sorrendezve.

88. ábra: Tartalom könyvbe illesztése

8.1.1. Jogosultságok

A modul beállítható jogosultságai:

- *nyomtatóbarát változat hozzáférése*: ki tudja a könyvlap és gyermekeit egyetlen nyomtatóbarát oldalként megtekinteni (és akár kinyomtatni)
- *tartalom könyvekhez csatolása*: ki tudja az általa szerkeszthető tartalmakat beilleszteni valamelyik könyvbe
- *könyv-vázlatok adminisztrációja*: ki tud tetszőleges (pl. általa nem szerkeszthető) könyvlapokat létező könyvbe illeszteni
- *új könyvek létrehozása*: ki tudja a saját tartalmánál az <új könyv létrehozása> sort kiválasztani

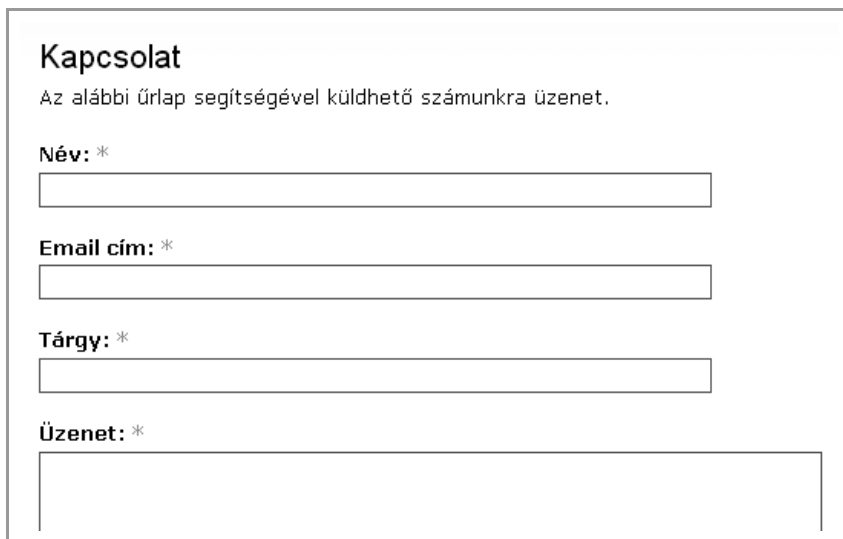
8.2. A Contact modul

A modul személyes és webhely szintű kapcsolatfelvételi űrlapokat biztosít.

A weboldalakon régóta fontos igény, hogy a látogatók kapcsolatba tudjanak lépni a weboldal tulajdonosával, vagy a honlap más szereplőjével. Ezt hagyományosan az e-mail cím közzétételével tehetjük meg. Amióta azonban spammelési célokból gyűjtik a címeinket, ez

egy felelőtlen megoldás. Vannak ugyan jó-rossz megoldások, de a legbiztosabb a *Contact* modul által is képviselt megoldás: az e-mail cím el se jut a kliens gépre. A kapcsolatfelvételi űrlap (*contact* útvonal, 89. ábra) segítségével úgy küldhető az e-mail címünkre üzenet, hogy a megfelelő mezők kitöltésével, és a honlap részére beküldve, a szerver fog az e-mail tényleges elküldéséről gondoskodni.

Megjegyzés: Nem minden szerver alkalmas a levélküldésre, a részleteket a szolgáltatóunktól tudhatjuk meg. Pl. a saját gépünkre telepített XAMPP esetén se volt még szó a levelezőszerver beállításáról, így a levelek nem fognak elmenni.

89. ábra: Kapcsolat űrlap

A fenti ábrán névtelen látogatók számára elérhetővé tett űrlapot látunk. Bejelentkezett felhasználóként az első két adatot nem kell megadnunk, hiszen az a profil adatainkból ismert.

8.2.1. Webhely szintű kapcsolati űrlap

Az *admin/build/contact/add* oldalon először is vegyünk fel egy vagy több címzettet, akiket ezzel a módszerrel szeretnénk elérhetővé tenni (90. ábra). Célszerű nem (csak) neveket, hanem témákat megjelölni, hiszen a látogatót többnyire nem egy alkalmazott neve, hanem az ő problémaköre érdekli.

Magyarázatra egyedül a *Kiválasztott* szorul: a látogató a címzettek listájában alapértelmezetten ezt látja kiválasztottnak.

Megjegyzés: ha csak egy kategóriát veszünk fel, akkor ennek nincs jelentősége, sőt a *Kategória* neve sem fog megjelenni.

Kapcsolatfelvételi űrlap

[Lista](#) **Kategória hozzáadása** [Beállítások](#)

Kategória: *

Példák: 'vélemény a webhelyről' vagy 'termék információ kérés'.

Címzettek: *

Példák: 'webmester@example.com' vagy 'ertekesites@example.com'. Több email cím is megadható vesszővel elválasztva.

Automatikus válasz:

Automatikus válasz üzenet szövege. Üresen hagyható, ha nem kívánt az automatikus válasz küldés.

Súly:
 ▼
A kategóriák felsorolásakor a könnyebbek (kisebb súlyúak) kerülnek a lista elejére, a nehezebbek (nagyobb súlyúak) kerülnek a végére. A megegyező súlyú kategóriák alfabetikus sorrendbe lesznek helyezve.

Kiválasztott:
 ▼
Igen értékre állítva ez a kategória lesz az alapértelmezett.

90. ábra: Kapcsolatfelvételi kategória hozzáadása

Az `admin/build/contact` oldalon (91. ábra) a már létrehozott Kategóriákat tekinthetjük át. De szerkeszthetjük vagy törölhetjük is a korábban létrehozottakat.

Kapcsolatfelvételi űrlap

Lista Kategória hozzáadása Beállítások

„Webmester” kategória hozzá lett adva.

Itt állítható be a kapcsolatfelvételi oldal. Különböző kategóriák adhatóak meg, melyek más-más email címekre irányíthatják a leveleket. A webhelyről küldött vélemények például a webmesterhez érkezhettek, míg a termékekről információt kérő üzeneteket az értékesítéssel foglalkozó munkatársak kaphatják. A kapcsolatfelvételi űrlap felett akár telefonszámot vagy postacímet is meg lehet adni, az ott megjelenő információ is testre szabható.

A kapcsolat modul egy alapértelmezetten kikapcsolt menüpontot is elhelyez a navigációs blokkban.

[további segítség...]

Kategória	Címzettek	Kiválasztott	Műveletek
Webmester	nagy.gusztav@gmail.com	Nem	szerkesztés törlés

91. ábra: Kapcsolatfelvételi űrlap kategóriák

A kapcsolatfelvételi űrlap *Beállítások* (*admin/build/contact/settings*) oldalon (92. ábra) tudjuk a működést finomhangolni. A *További információ* a 89. ábrán látható módon fog megjeleni. Érdeemes megfigyelni, hogy nincs beviteli forma beállítási lehetőség, így az alapértelmezett beviteli forma fog működni.

A regisztrált felhasználók saját maguk eldönthetik, hogy a saját címükre szeretnének-e üzenetet fogadni a látogatók részéről. Az utolsó beállítás a jövőben regisztráló látogatók alapértelmezett beállítása lesz, amit később igényük szerint módosíthatnak.

Kapcsolatfelvételi űrlap

Lista Kategória hozzáadása **Beállítások**

További információ:

Az alábbi űrlap segítségével küldhető számunkra üzenet.

A kapcsolat oldalon megjelenítendő információ. Bármilyen lehet itt, a beküldést segítő tanácsoktól kezdve a telefonszámtól vagy postacímtól.

Óránkénti korlátozás:

3 ▼

Legfeljebb ennyi üzenetet küldhet egy felhasználó óránként.

☒ Személyes kapcsolatfelvételi űrlap engedélyezése alapértelmezésként

A személyes kapcsolatfelvételi űrlap alapértelmezett engedélyezése.

92. ábra: Kapcsolatfelvételi űrlap beállítások

8.2.2. Személyes kapcsolatfelvételi űrlap

Ma a modult használatba vettük, akkor a látogatók a saját adataik szerkesztésénél tudják engedélyezni vagy tiltani a kapcsolatfelvételi űrlapjukat (93. ábra).

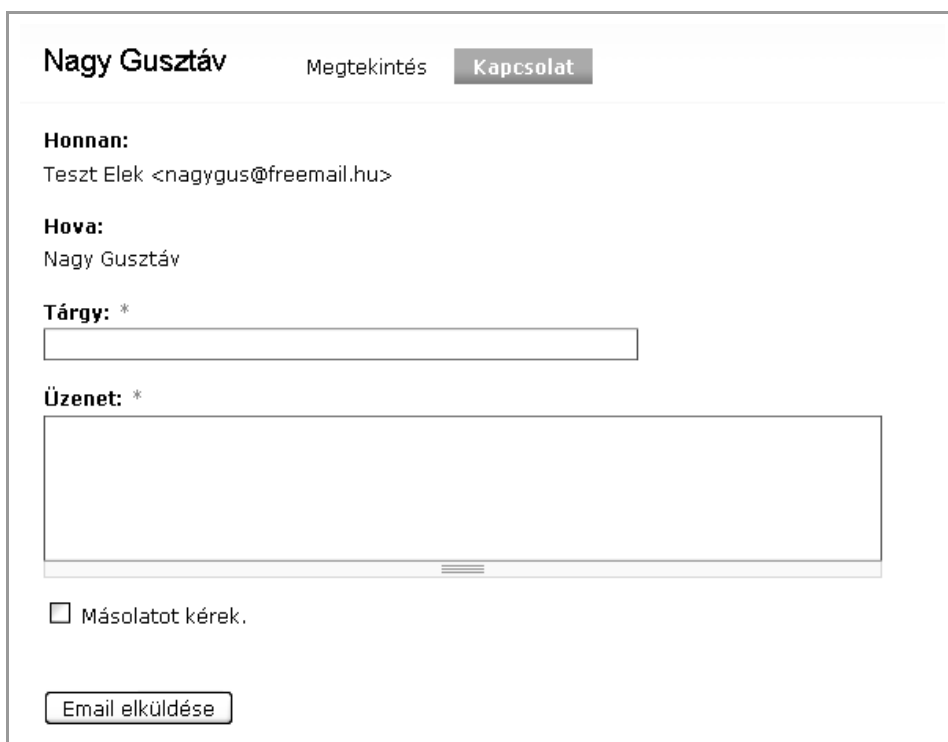
▼ Kapcsolatfelvételi beállítások

☐ Személyes kapcsolatfelvételi űrlap

Lehetővé teszi más felhasználók számára, hogy levelet küldjenek a személyes kapcsolatfelvételi űrlap segítségével. A webhelyen használt email cím ezzel sem válik nyilvánossá, de megfelelő jogosultsággal rendelkező felhasználók akkor is elérhetik a beállításoknál megadott email címet, ha a személyes kapcsolatfelvételi űrlap nincs bekapcsolva.

93. ábra: Kapcsolatfelvételi beállítások

Azok a regisztrált látogatók, akiknek van joguk a felhasználói profilokat megtekinteni, a felhasználó neve melletti *Kapcsolat* fület is láthatják (94. ábra), és e-mailt küldhetnek a felhasználónak.

The screenshot shows a web form for a contact named 'Nagy Gusztáv'. At the top, the name is displayed in a large font, followed by a 'Megtekintés' (View) link and a 'Kapcsolat' (Contact) button. The form fields are as follows:

- Honnan:** A text field containing 'Teszt Elek <nagygus@freemail.hu>'.
- Hova:** A text field containing 'Nagy Gusztáv'.
- Tárgy: *** A text input field.
- Üzenet: *** A large text area for the message.
- ☐ Másolatot kérek.
-

94. ábra: Személyes kapcsolatfelvételi űrlap

8.2.3. Jogosultságok

A modul beállítható jogosultságai:

- *webhely szintű kapcsolat űrlap elérése*: ki tudja használni a kapcsolat űrlapot
- *webhely szintű kapcsolat űrlap adminisztrációja*: ki tudja adminisztrálni az űrlapokat

Érdemes itt megjegyezni, hogy a regisztrált látogatók maguk dönthetik el, akarják-e mások számára közzétenni az űrlapjukat.

8.3. A *Database logging* modul

A modul a rendszer által kiadott üzeneteket adatbázisba naplózza. A modul bekapcsolása után elérhető lesz három új adminisztrációs menüpont.

A *Legutóbbi napló bejegyzések* (*admin/reports/dblog*) oldalon a rendszer üzeneteit listázhathatjuk, szűrhetjük (95. ábra).

Legutóbbi napló bejegyzések

Az adatbázis alapú eseménynapló a webhely komponensei által kiadott rendszer üzeneteket tárolja, hogy azokat később egy megfelelő jogosultsággal rendelkező felhasználó át tudja tekinteni. Rögzíti azokat az említésre méltó történéseket (használati, teljesítmény, hiba, figyelmeztetés és működési információkat), melyek a webhely működése során előfordultak. Érdemes rendszeresen ellenőrizni a napló alapján készülő jelentéseket, mivel nagyon jó segítséget nyújt a webhelyen történt események követéséhez.

[további segítség...]

▼ Napló bejegyzések szűrése

Típus:

actions
content
locale
mail
php
update
user

Szint:

vészeset
figyelmeztetés
kritikus
hiba
figyelmeztetés
megjegyzés
információ
hibakeresés

Szűrő

Típus	Dátum ▼	Üzenet	Felhasználó	Műveletek
felhasználó	03/30/2010 - 12:04	„Nagy Gusztáv” felhasználó bejelentkezett.	Nagy Gusztáv	
felhasználó	03/30/2010 - 12:04	„Teszt Elek” felhasználó kijelentkezett.	Teszt Elek	

95. ábra: Legutóbbi naplóbejegyzések

A legtöbbet látogatott nem található oldalak (*admin/reports/page-not-found*) és A legtöbbet látogatott tiltott oldalak (*admin/reports/access-denied*) oldalak segítségével törölt linkeket, illetéktelen használatot stb. fedezhetünk fel.

A felszaporodott bejegyzéseket időnként törölnünk kell. A megőrzött bejegyzések számát az Adatbázis napló (*admin/settings/logging/dblog*) oldalon módosíthatjuk (96. ábra).

Adatbázis napló

Naplóbejegyzések törlése a következő sorszám felett:

1000 ▼

Az adatbázis táblában tárolt napló rekordok maximális száma. A régebbi rekordok automatikusan törölődnek. Az időzített feladatok helyes beállítása szükséges a megfelelő működéshez.

96. ábra: Adatbázis napló

8.3.1. Jogosultságok

A modul beállítható ide kapcsolódó jogosultsága:

- *webhely jelentések hozzáférése*: ki láthassa a jelentéseket

8.4. A *Help* modul

A modul a súgók megjelenítését biztosítja.

A *Súgó* (*admin/help*) oldalon minden modulról kaphatunk egy rövid áttekintést.

8.5. A *Locale* és *Content translation* modulok

A *Locale* modul nyelv kezelési képességekkel ruhazza fel a rendszert, lehetővé téve a felhasználói felület angoltól eltérő nyelvre fordítását és nyelvek tartalmakhoz rendelését. A *Content translation* modul tartalmak különböző nyelvekre fordítását teszi lehetővé.

Ha a 4. fejezetben bemutatott módon, vagyis a magyar nyelvű telepítési fájlokat feltöltve, magyarul telepítjük a Drupalt, akkor a magyar telepítési profil miatt eleve elérhető, használható lesz a magyar nyelv, és ez is lesz az alapértelmezett. Emiatt tudjuk a Drupalt magyar nyelven használni a telepítéstől kezdve. A magyar telepítési profil tehát eleve bekapcsolja nekünk a *Locale* modult, és alapértelmezett nyelvként a magyart állítja be. Erről magunk is meggyőződhetünk a *Nyelvek* (*admin/settings/language*) oldalon (97. ábra).

Nyelvek
Lista
Nyelv hozzáadása
Beállítás

Ezen az oldalon a webhelyen beállított nyelvek listája található. Ha több nyelv is rendelkezésre áll és be van kapcsolva, a webhely felülete több nyelvre is lefordítható és a felhasználók a *Saját adatok* oldalon kiválaszthatják az előnyben részesített nyelvüket, a tartalmak bevitelkor pedig az erre beállított típusoknál a nyelvet is ki lehet választani. A webhely alapértelmezett nyelve a be nem lépett látogatók és a másképp nem rendelkező felhasználók alapértelmezett nyelve.

Az elérhető nyelvek *szerkesztés* linkje használható a nyelv beállításához, beleértve a nyelv nevét, opcionálisan az útvonal előtagot vagy domain nevet és a nyelv jobbról balra vagy balról jobbra irányultságát. A bekapcsolt nyelvek elérhetőek a több nyelv kezelésére beállított tartalmak bevitelkor a *Nyelv* választó listában.

A nyelv hozzáadása oldalon vehetőek fel újabb nyelvek (automatikusan betöltve a fordítás csomagokat, amennyiben elérhetőek), a felület fordítása oldalon kereshetőek meg a lefordítandó karaktersorozatok, és az import oldalon tölthetők be egyes .po formátumú fordítás fájlok. Számos, a közösség tagjai által elkészített fordítási csomag elérhető a Drupal.org fordítások oldalán.

Engedélyezett	Kód	Angol név	Név	Írány	Alapértelmezés	Súly	Műveletek
☒	en	English	English	Balról jobbra	☐	0 ▼	szerkesztés
☒	hu	Hungarian	Magyar	Balról jobbra	☒	0 ▼	szerkesztés

97. ábra: Nyelvek

Ha weboldalunkat nem tervezzük többnyelvűvé tenni, célszerű az angol nyelv engedélyét megvonni, és kész is vagyunk. Ekkor a felhasználóknak nem lesz lehetősége a saját adatai között angolra állítani az oldal nyelvét.

8.5.1. A Drupal többnyelvűség alapjai

Először is érdemes leszögeznünk, hogy minden Drupal oldal első megközelítésben angol nyelvű felülettel működik. Az angol felület működik, működőképes és teljes akkor is, ha esetleg magyar nyelvet is engedélyezzük, sőt alapértelmezettnek állítjuk be, vagy akár az angolt nem engedélyeztetjük. A felszín alatt tehát mindig egy angol nyelvű működés áll, ami elfedhető a korábban bemutatott módon, és így a látogató tisztán magyar oldalt lát maga előtt.

A Drupal alaprendszer és – jobb esetben – a kiegészítő modulok, sminkek úgy készülnek, hogy az oldal működési kódja és a megjelenő szöveges elemek egymástól logikailag elvá-

lasztva jönnek létre. Így nincs annak akadályja, hogy a teljes felület, 100%-ban fordítható legyen egy adott nyelvre.

Megjegyzés: Ez a megfogalmazás tudatosan pontatlan, laikus felhasználóknak szól. De jelen esetben a jegyzet céljainak jobban megfelel, mint a programozói megközelítés.

Amikor a telepítés során felmásoltuk a szerverünkre a magyar nyelvi fájlokat, akkor ez az elkülönülés tetten is érhető. Ha belenézünk például a *modules/block/translations* könyvtárba, akkor láthatjuk a *modules-block.hu.po* állományt. Ez az a fájl, amelyben a *Block* alapmodul felületi szövegeinek magyar megfelelői találhatók. Nézzünk meg ebből néhány sort:

```
#: modules/block/block-admin-display-form.tpl.php:42
msgid "Region"
msgstr "Régió"

#: modules/block/block-admin-display-form.tpl.php:57
msgid "No blocks in this region"
msgstr "Nincs blokk a régióban."

#: modules/block/block.admin.inc:85
msgid "Save blocks"
msgstr "Blokkok mentése"
```

Ennek a modulnak a fordításai a telepítéskor bekerülnek az adatbázis megfelelő tábláiba, így eleve magyarul tudjuk használni.

Megjegyzés: Ezeket a fájlokat hiába változtatjuk tehát utólag, az a rendszer működésére nem lesz hatással.

8.5.2. Központi fordítások beszerzése

Ha egy kiegészítő modult veszünk használatba, és a modul eleve tartalmazza a magyar nyelvi fájlokat, akkor (legalább részben) magyar nyelven lesz elérhető. Igen sok modul van, amelynek fordítását ilyen módon használhatunk, sokszor azonban ez a fordítás nem teljes, sőt időnként kisebb-nagyobb fordítási hibákkal is találkozhatunk.

A [HTTP://LOCALIZE.DRUPAL.ORG/TRANSLATE/LANGUAGES/HU](http://localize.drupal.org/translate/languages/hu) oldalt is érdemes megismerni. Ehhez a következő lépések szükségesek:

1. felhasználói fiók létrehozása a [HTTP://DRUPAL.ORG](http://drupal.org) oldalon
2. a [HTTP://LOCALIZE.DRUPAL.ORG/TRANSLATE/LANGUAGES/HU/](http://localize.drupal.org/translate/languages/hu/) címen csatlakozás (*Join*) a magyar fordítói csapathoz
3. a [HTTP://LOCALIZE.DRUPAL.ORG/TRANSLATE/LANGUAGES/HU/EXPORT](http://localize.drupal.org/translate/languages/hu/export) címen a keresett modul fordításának letöltése

Ezután bemásolhatjuk a megfelelő helyre (a *translations* könyvtár tartalmát a szerveren levő modul *translations* könyvtárába), és a modul telepítése közben a fájl tartalma bekerül az adatbázisba.

8.5.3. Kézi felület fordítás

A *Felület fordítása* (*admin/build/translate/search*) oldalon kézi fordítást végezhetünk. Először keressünk rá a le nem fordított szövegrészre (98. ábra).

Felület fordítása Áttekintés **Keresés** Import Export

Ezen az oldalon lefordított és fordítatlan karaktersorozatok keresésére nyílik lehetőség, azok fordításainak megadása és javítása érdekében. (Megjegyzés: több karaktersorozatot is érintő fordítás készítéséhez érdemes lehet exportálni a karaktersorozatokat és egy asztali Gettext szerkesztőprogramban megadni a fordításokat.) A keresést szövegcsoporthra és nyelvre is lehet szűkíteni.

Keresés

A karaktersorozat tartalma:

Az összes karaktersorozat megtekintéséhez maradjon üresen. A keresés kisbetű/nagybetű érzékeny.

Nyelv:
☐ Az összes nyelv
☒ Angol (az eredeti Drupal változat)
☐ Magyar

Keresés:
☐ Lefordított és fordítatlan karaktersorozatok
☐ Csak lefordított karaktersorozatok
☒ Csak fordítatlan karaktersorozatok

98. ábra: Felület fordítása

Ideális esetben a találati listában (99. ábra) hamar rátalálunk a keresett szövegre, és a szerkesztés link után már írhatjuk is a fordításunkat. Érdemes azonban megjegyezni, hogy ez a módszer nem a legyszerencsebb, érdemes az ábrán is látható megjegyzést figyelembe venni.

Fordítás importálása

Nyelvi fájl:

E:\x_Temp\general.hu.po

Tallózás...

Egy Gettext Portable Object (.po) fájl.

Import:

Magyar

A fordítások importálásának célnyelve. Még be nem állított nyelv választása esetén az importálás előtt a nyelv is felvételre kerül.

Szövegcsoport:

☒ Beépített felület

A betöltött fordítások ebbe a szövegcsoportba kerülnek elmentésre.

Mód:

☐ A feltöltött karaktersorozatok felülírják a létezőket, az új karaktersorozatokkal bővül az adatbázis

☒ A már fordítással rendelkező karaktersorozatok megmaradnak, csak az új karaktersorozatokkal bővül az adatbázis

Import

100. ábra: Fordítás importálása

Végül meg kell jegyezni, hogy ezzel a módszerrel csak a felület, és nem a tartalmak lesznek többnyelvűek.

8.5.5. Többnyelvű tartalmak

A többnyelvű publikus felület mellett gyakori igény, hogy a honlap egyes tartalmai több nyelven is elérhetőek legyenek. Ennek alapvető eszköze a *Content translation* modul.

Megjegyzés: Igen ritka, hogy egy weboldal esetén mindent több nyelven kell közzétenni.

Tartalom típusonként engedélyezhetjük, hogy lehessenek-e többnyelvűek az adott tartalmak (101. ábra).

Több nyelv támogatása:

- ☐ Tiltott
☐ Engedélyezett
☒ Engedélyezett, fordítás támogatással

Többnyelvű tartalom kezelés támogatás bekapcsolása ehhez a tartalomtípushoz. Ha engedélyezett, egy nyelv választó mező jelenik meg a szerkesztési űrlapon, lehetővé téve a tartalom valamely engedélyezett nyelvhez rendelését. A tartalomtípus fordítási támogatással is ellátható, mely lehetővé teszi a beküldött tartalmak több nyelvre fordítását. Ha nincs engedélyezve, az új tartalmakat az alapértelmezett nyelven menti el a rendszer. A meglévő tartalmak nem változnak meg a beállítás módosításával.

101. ábra: Több nyelv támogatása tartalomtípusonként

Ilyen tartalmak beküldésénél kiválaszthatjuk, hogy mi legyen a tartalom nyelve (102. ábra). Ha többnyelvű tartalmat akarunk használni, mindenképpen az angol nyelvűt érdemes először beküldeni, és csak az után a további nyelvekét.

102. ábra: Oldal beküldése nyelv megadásával

A beküldés után a tartalom felső menüje kiegészül a fordítások összehangolására szolgáló *Fordítás* gombbal. Itt új fordításokat (*node-okat*) tudunk létrehozni, vagy már létező fordításokat (*node-okat*) a tartalomhoz rendelni (103. ábra).

Bemutakozás fordításai

Megtekintés
Szerkesztés
Vázlat
Változatok
Követés
Fordítás

A beküldött tartalmak fordításai fordítás csomagokba vannak szervezve. Minden fordítási csomag egy forrás tartalommal rendelkezik és bármennyi fordítással az engedélyezett nyelvek valamelyikére. Minden fordítás aktuális vagy nem attól függően, hogy a forrás tartalom jelentősen frissült-e, mióta a fordítást legutóbb frissítették.

Nyelv	Cím	Állapot	Műveletek
English	Introduction	Közzétett	szerkesztés
German	Vorstellung	Közzétett	szerkesztés
Hungarian (forrás)	Bemutakozás	Közzétett	szerkesztés

Select translations for *Bemutakozás*

Alternatively, you can select existing nodes as translations of this one or remove nodes from this translation set. Only nodes that have the right language and don't belong to other translation set will be available here.

English	Introduction [nid:29]	☐
German	Vorstellung [nid:20]	☐

103. ábra: Fordítások kezelése

A témában következő lépésként az *Internationalization* modult érdemes megismerni.

A többnyelvű weboldalak kialakításához fontos olvasmány lehet Hojtsy Gábor⁶⁹ *Multilingual Web Applications with Open Source Systems* című szakdolgozata.

8.5.6. Jogosultságok

A modulok beállítható jogosultságai:

- *nyelvek adminisztrációja*: ki tudjon egy adott nyelvet engedélyezni
- *felület fordítása*: ki tudja a felület fordításokat szerkeszteni
- *tartalom fordítása*: ki tudjon a tartalmakhoz fordításokat rendelni

69 [HTTP://HOJTSY.HU/](http://hojtsy.hu/)

8.6. A *Path* modul

A modul lehetővé teszi az alapértelmezett webcímek elfedését álnevekkel.

A *Path* modullal a Drupal webcímeihez álnevek rendelhetők. Ezek az álnevek javíthatják a webcímek olvashatóságát, és segíthetnek az internetes keresőknek a tartalom hatékony indexelésében.

Megjegyzés: Keresőoptimalizálási okokból érdemes az oldalak kettőzését (vagyis, hogy két különböző címen ugyanaz a tartalom érhető el) elkerülni. Erre egyszerű megoldást ad a *GlobalRedirect* külső modul (12.9. fejezet). Ezt minden esetben érdemes a *Path* modullal együtt használni.

Néhány példa az útvonal álnevekre:

útvonal	álnév
<i>user</i>	<i>belepes</i>
<i>image/tid/16</i>	<i>tajkepek</i>
<i>taxonomy/term/7+19+20+21</i>	<i>aruhaz/termek/kiegészitok</i>
<i>node/3</i>	<i>kapcsolat</i>

A *Path* modul a megfelelő jogosultsággal rendelkező felhasználók számára egy kiegészítő mezőt (104. ábra) jelenít meg a tartalmak beküldési és szerkesztési űrlapján, mely segítségével a tartalom útvonalát elfedő álnév közvetlenül létrehozható.

104. ábra: Az útvonal beállításai

Az *Útvonal álnevek* (*admin/build/path*) oldalon a már meglévő álnevek megtekintésére és szerkesztésére van lehetőségünk (105. ábra).

Útvonalálnevek

Lista

Álnév hozzáadása

Álnevek törlése

Automatikus álnév beállításai

A Drupal képes a webcímeket – elsősorban a könnyű megjegyezhetőség, illetve az olvashatóság érdekében – álnév segítségével elfedni. Például a „node/1” útvonalat elfedhetjük a „rolunk” álnévvel. A rendszerben egy útvonalhoz több álnév is kapcsolódhat.

[további segítség...]

Álnevek szűrése

Szűrő

Álnév ▲	Rendszer	Nyelv	Műveletek
aprilisi-tanchaz	node/7	Magyar	szerkesztés törlés
aprilisi-tanchaz-0	node/104	Magyar	szerkesztés törlés
csoportok	node/5	Magyar	szerkesztés törlés

105. ábra: Útvonal álnévek

Időnként szükséges lehet nem tartalomhoz kötődő álnévek használatára is. Pl. A *Contact* modul kapcsolatfelvételi űrlapja alapértelmezetten a *contact* útvonalon érhető el, de célszerű a *kapcsolat* álnévet hozzárendelni.

A 12.14. fejezetben látni fogjuk, hogy a *Pathauto* kiegészítő modul segítségével az útvonal álnévek egységes rendszerben és automatikusan generálhatók.

8.6.1. Jogosultságok

A modul beállítható jogosultságai:

- *útvonal álnévek létrehozása*: ki tudjon a tartalom beküldésénél útvonal álnévet megadni
- *útvonal álnévek adminisztrációja*: ki tudjon bármelyik tartalom útvonal álnévén változtatni

8.7. A Search modul

A modul kulcsszavas keresést tesz lehetővé a webhely teljes tartalmában.

A keresőmotor a webhelyen közzétett tartalmak és felhasználói adatok alapján felépített index segítségével működik. A modul beállításaival szabályozható az index feltöltésének módja. Az időzítő (*cron*) beállítása és rendszeres futtatása szükséges a kereső működéséhez.

Egyes sminkek eleve megjeleníthetnek kereső űrlapot, máskor a *Keresés* blokkot szokás bekapcsolni. A *Keresés* (*search*) oldalon részletes beállításokat is alkalmazhatunk (106. ábra).

Keresés

Tartalom Felhasználók

A keresendő kulcsszavak:

Alapszabály Keresés

▼ Részletes keresés

Tartalmazza ezen szavak bármelyikét:	Csak az ilyen kategóriában:	Csak az ilyen tartalmakban:
<input type="text"/>	<div>Fórum Tanodáról Honlapról Galéria 2007 -Hajdújárás 2010</div>	☐ Belső hír ☐ Esemény ☐ Fórum téma ☐ Hír ☐ Kép ☐ Oldal ☐ Szavazás
Tartalmazza pontosan ezt a kifejezést:		
<input type="text"/>		
Ne tartalmazza ezeket a szavakat:		
<input type="text"/>		

106. ábra: Részletes keresés

Az *admin/settings/search* oldalon végezhetjük el a modul finomhangolását (107. ábra).

Az *indexelés állapota* mutatja, hogy mennyi tartalom vár indexelésre. Szükség esetén az indexelt információk eldobhatók a *Webhely újraindexelése* gombbal.

A cron futása során csak korlátos számú tartalmat szabad feldolgozni. Az *indexelt tartalmak száma* adja meg az időzítő egyszeri lefutásakor leindexelendő tartalmak számát. Az érték alacsonyra állításával elkerülhető, hogy az időzítő túllépje a maximális futási időt, vagy kifogyjon a rendelkezésre álló memóriából.

Keresés beállításai

A keresőmotor a webhelyen közzétett tartalmak és felhasználói adatok alapján felépített index segítségével működik. A modul beállításaival szabályozható az index feltöltésének módja. Az időzítő (cron) beállítása és rendszeres futtatása szükséges a kereső működéséhez.

[további segítség...]

Offline módú működés.

Az indexelés állapota

A webhely 0% része indexelve. 0 elemet kell még indexelni.

Webhely újraindexelése

Indexelés visszafogó

Időzítő (cron) futásonként indexelt tartalmak száma:

100 ▼

Legfeljebb ennyi tartalmat indexel le a modul egy időzített futás során. Alacsony értékre érdemes állítani, különben az időzített folyamatok kifuthatnak a maximális végrehajtási időből vagy elfogyhat a rendelkezésre álló memória.

107. ábra: Keresés beállításai

Az *indexelés beállításai* oldalon (108. ábra) az alapbeállításokhoz képest talán a sorba rendezés szempontjainak súlyozását érdemes még átgondolni. Pl. egy technológiai honlaponál nagyobb, míg egy botanikai honlaponál kisebb súllyal érdemes a közzététel frissességét figyelembe venni.

Az indexelés beállításai

A beállítások megváltoztatása a webhely keresési indexének újraépítését teszi szükségessé. Az kereső indexe nem törlődik, de fokozatosan frissül az új beállítások figyelembevételével. A keresés továbbra is működni fog, de az új tartalmak nem lesznek indexelve addig, amíg a már meglévők újraindexelése be nem fejeződött.

Az alapértelmezett beállítások a legtöbb webhely számára megfelelőek.

Az indexbe kerülő szavak minimális hossza:

3

Az a karakterszám, amellyel megegyező hosszúságú vagy hosszabb szavak az indexbe kerülnek. A kisebb érték jobb keresési eredményt nyújt nagyobb adatbázisméret mellett. Minden keresési feltételnek legalább egy olyan kifejezést kell tartalmaznia, amely legalább ennyi karakterből áll.

☒ Egyszerű KJK kezelés

Alkalmazni kell-e az egyszerű kínai/japán/koreai felismerő algoritmust az egymást átfedő sorozatokon? Külső előfeldolgozó használata esetén ezt a lehetőséget ki kell kapcsolni. A többi nyelvet ez a beállítás nem érinti.

Rangsorolás

A következő számok határozzák meg, hogy milyen szempontok alapján rendezi a találatokat sorba a kereső. Nagyobb szám nagyobb befolyást jelent, nulla esetén a szempont figyelmen kívül lesz hagyva. A számok változtatása nem teszi szükségessé a keresési index újraépítését, így a módosítások azonnal érvényre lépnek.

Szempont	Súly
Találati pontosság	5 ▼
Közzététel frissessége	5 ▼

Beállítások mentése

Visszaállítás alapértelmezésre

108. ábra: Keresés beállításai

Megjegyzés: A modul csak egész szavakat indexel, így szótöredékekre sajnos nem tudunk vele keresni.

8.7.1. Jogosultságok

A modul beállítható jogosultságai:

- *tartalmak keresése*: ki tudja a keresési űrlapot használni
- *haladó kereső használata*: ki tudja a részletes keresés (*search/node* és *search/user*) oldalakat használni

- *keresés adminisztrációja*: ki tudja a modul beállításait szerkeszteni

8.8. A *Statistics* modul

A modul nyilvántartja a webhely olvasottsági adatait.

A modul bekapcsolása után a *Hozzáférési napló beállításai* (*admin/reports/settings*) oldalon tudunk néhány beállítást megtenni (109. ábra).

A hozzáférési napló a látogatók oldallátogatásait rögzíti, és a beállított idő után törli. (A törléshez szükséges a cron megfelelő működése.) Ennek megtekintését általában az adminisztrátoroknak tartjuk fenn. A megtekintést akár tartalmanként (*Követés* fül, *node/*/track*), akár látogatónként (*Tartalmak követése*, *user/*/track*; *Oldal látogatások követése*, *user/*/track/navigation*) végezhetjük. Szintén adminisztrációs célokból elérhetőek a *Jelentések* (*admin/reports*) menü egyes új pontjai (pl. *Legutóbbi megtekintések*, *Népszerű oldalak*, *Gyakori látogatók*).

Hozzáférési napló beállításai

A webhely olvasottsági információinak kezeléséhez kapcsolódó Drupal beállítások. Az aktuális statisztikák a legutóbbi megtekintések oldalán találhatók.

Hozzáférési napló beállításai

Hozzáférési napló engedélyezése:

- ☒ Engedélyezett
☐ Tiltott

Minden oldal megtekintésének naplózása. Szükséges a hivatkozók rögzítéséhez.

Hozzáférési napló elemeinek élettartalma:

3 nap ▼

Minden ennél az időnél öregebb naplóbejegyzés (a hivatkozók adatai is) automatikusan törölve lesz. (Ehhez szüksége van egy jól beállított időzített feladat végrehajtó (cron) szolgáltatásra.)

Olvasottság számláló beállítások

Tartalmak olvasottságának mérése:

- ☒ Engedélyezett
☐ Tiltott

Számláló hozzárendelése a webhely tartalmi elemeihez.

109. ábra: Hozzáférési napló beállításai

A látogatottsági adatokhoz akár névtelen látogatóknak is adhatunk jogosultságot.

8.8.1. Jogosultságok

A modul beállítható jogosultságai:

- *olvasottságmérő megtekintése*: ki láthassa a tartalmak letöltésének számát
- *olvasottsági adatok hozzáférése*: ki láthassa, hogy ki és mikor nézett meg egy oldalt

8.9. A *Taxonomy* modul

A modul a tartalmak kategorizálását teszi lehetővé.

- A szabad szavas címkézéssel a felhasználók a tartalom beküldésekor (ahogy számos közösségi link gyűjtő oldalon vagy blog oldal esetében) hozhatnak létre kifejezéseket.
- A kötött szótárakat használva az adminisztrátorok előre meghatározott kifejezések összetett struktúráját hozhatják létre, az egyes kifejezések között szülő-gyermek kapcsolattal.

Ezek a kategóriák eltérő tartalomtípusokhoz rendelhetők és más modulokkal összekapcsolhatók a tartalmak eltérő osztályozás szerinti megjelenítésének érdekében.

Minden taxonómia-kifejezés (amely különböző helyeken gyakran „kategória” vagy „címké” formában van említve) a rá illeszkedő tartalmakból automatikusan nyújt egy lista-oldalt illetve egy RSS csatornát. Ezek az URL-ben *taxonomy/term* formában szerepelnek: Pl. a [HTTP://NAGYGUSZTAV.HU/TAXONOMY/TERM/44](http://NAGYGUSZTAV.HU/TAXONOMY/TERM/44) útvonal a szerző Drupal témájú híreit listázza, a [HTTP://NAGYGUSZTAV.HU/TAXONOMY/TERM/44/0/FEED](http://NAGYGUSZTAV.HU/TAXONOMY/TERM/44/0/FEED) cím pedig a hozzá tartozó RSS csatorna címe.

Az oldalak szűrőfeltételei kombinálhatóak is.

- A *taxonomy/term/63+42* oldal a *taxonomy/term/63* és a *taxonomy/term/42* listák elemeit (vagyis az uniót) listázza.
- A *taxonomy/term/63,42* oldal a *taxonomy/term/63* és a *taxonomy/term/42* listák közös elemeit (vagyis a metszetet) listázza.

A kifejezések szülő-gyermek viszonyba rendezhetők az adminisztrációs felületen keresztül, amely támogatja a többszörös öröklődést is. Ilyen esetben a következő szintaxis is használható:

- A *taxonomy/term/4/ALL* a 4-es kódú kifejezés, és annak minden gyermek kifejezése közös listáját (vagyis azok unióját) mutatja.

A taxonómia modul támogatja a kifejezések egymáshoz való viszonyának tárolását és a szinonimák definiálását, de ezek a funkciók közvetlenül nem, csak kiegészítő modulok révén használhatóak.

A már létező szótárakat a *Taxonómia* (*admin/content/taxonomy*) oldalon nézhetjük meg (110. ábra). Szótárat mi magunk is létrehozhatunk, de egyes modulok is létrehozhatják a saját szótárukat. Az ábrán a *Forum*, *Image Gallery* és *Simplenews* modulok által létrehozott három szótár is megfigyelhető. Ezen kívül látszik az is, hogy a szótárak egy vagy több tartalomtípushoz vannak rendelve.

Taxonómia

Lista

Szótár hozzáadása

A taxonómia modul segítségével a tartalmak adminisztrátorok által létrehozott listákba csoportosíthatóak, vagy akár szabadon címkézhetőek. Rendkívül rugalmas eszköz, amely nagy segítséget nyújt a tartalmak osztályozásához. Induláskor létre kell hozni egy „szótárat”, amely kifejezéseket – más néven címkéket – fog tartalmazni. Létrehozható olyan szótár is, amely minden tartalom szabadszavas címkékkel látható el, vagy olyan is, ahol a csoportosítási szempontok egy előre meghatározott listában vannak meghatározva. Például ilyen csoportosítás lehet az „Országok” vagy a „Színek”.

Az alábbi lista a webhely szótárainak áttekintésére és beállítására vagy az ezekben használt kifejezések (címkék) listázására illetve kezelésére használható. A szótárak tartalom típusokhoz rendelhetők, ahogy a *Típus* oszlop mutatja. A szótár kifejezés választója ilyen típusú tartalmak bevitelkor és szerkesztésekor jelenik meg. Azonos típushoz rendelt több szótár az alábbi sorrendben fog megjelenni. A szótárak sorrendjének megváltoztatására a szótárt megfogva és áthúzva a *Név* oszlop alatt a szótár új helyre mozgatásával nyílik lehetőség. (Egérrel rákattintva a fogó ikonra, folyamatosan nyomva tartva áthúzható egy másik helyre.) A változtatások mindaddig nem lesznek elmenve, amíg az oldal alján található *Mentés* gombra nem kattintunk.

[további segítség...]

Név	Típus	Műveletek
✚ Fórum témák	Fórumtéma	<div>szótár</div> <div>szerveztése</div> <div>kifejezések listája</div> <div>kifejezések hozzáadása</div>
✚ Apróhirdetés téma	Apróhirdetés	<div>szótár</div> <div>szerveztése</div> <div>kifejezések listája</div> <div>kifejezések hozzáadása</div>
✚ Galéria		<div>szótár</div> <div>szerveztése</div> <div>kifejezések listája</div> <div>kifejezések hozzáadása</div>
✚ Kép és videó téma	Kép, Videó	<div>szótár</div> <div>szerveztése</div> <div>kifejezések listája</div> <div>kifejezések hozzáadása</div>
✚ Newsletter	Newsletter issue	<div>szótár</div> <div>szerveztése</div> <div>kifejezések listája</div> <div>kifejezések hozzáadása</div>

110. ábra: Taxonómiák listája

Nézzük meg, milyen alapbeállítások érhetők el egy szótár esetén.

8.9.1. Szótár létrehozása, szerkesztése

A céljainknak megfelelő szótárt a *Szótár hozzáadása* (*admin/content/taxonomy/add/vocabulary*) oldalon hozhatjuk létre. A szótár utólagos szerkesztésével is hasonló felépítésű oldalra (*admin/content/taxonomy/edit/vocabulary/**) juthatunk (111. ábra).

A *Beállítások* rész három jelölője igényli a legtöbb magyarázatot.

- A *Címkék* bejelölése esetén a tartalom beküldésekor nem csak az előre megadott kifejezések közül választhatunk, hanem dinamikusan bővíthetjük is azt a megadott címkékkel. Blogoknál használatos szabad-szavas címkézésnél ezt a beállítást kell választanunk. De egy apróhirdetési oldal fix kategóriái esetén nem szabad bejelölnünk.
- A *Többszörös választás* bejelölése esetén lehetőség van több elem kiválasztására is.
- A *Szükséges* használatával pedig kötelező lesz kifejezést választanunk.

Végül a *Súly* mezővel azt befolyásolhatjuk, hogy a tartalom címéhez és törzséhez képest, esetleg a többi szótárhoz képest milyen sorrendben jelenjen meg.

Megjegyzés: A tartalom címe alapértelmezetten a -5-ös, a törzs pedig a 0-ás súlyt kapja. Ha a tipikus szokásoknak megfelelően a kettő között akarjuk a kifejezéseinket megjeleníteni, akkor pl. a -3-at válasszuk

A helyzetet tovább komplikálja, hogy egyes sminkek a kifejezéseket ettől függetlenül, a smink készítőjének szimpatikus helyen jelenítik meg.

Szótár szerkesztése

▼ Azonosítás

Szótár neve: *

A szótár neve. Például „Cikkek”.

Leírás:

A szótár leírása, melyet más modulok megjeleníthetnek.

The ID for excluding or including this element is: edit-description - the path is: admin/content/taxonomy/edit/vocabulary/1

Súgó szöveg:

Kifejezés kiválasztásakor megjelenő útmutató, például „Vesszővel elválasztott szavak listája.”

▼ Tartalom típusok

Tartalom típusok:

☒ Cikk

☐ Kép

☐ Könyvlap

☐ Oldal

Azoknak a tartalomtípusok listája, melyek ezt a szótárt használják.

▼ Beállítások

☐ Címkék

A vesszővel elválasztott kifejezések a tartalom beküldésekor jönnek létre.

☐ Többszörös választás

Engedélyezi a tartalmak számára, hogy több ebbe a szótárba tartozó kifejezéshez kapcsolódjanak (szabad címkézés esetén mindig engedélyezett).

☒ Szükséges

A tartalomnak legalább egy ebbe a szótárba tartozó kifejezéshez kapcsolódniuk kell.

Súly:

 ▼

A szótárak a súlyozásuknak megfelelően növekvő sorrendben jelennek meg.

111. ábra: Szótár szerkesztése

8.9.2. Kifejezések kezelése

A 110. ábrán láthattuk a *kifejezések listája* (*admin/content/taxonomy/**) linkeket. Ezek segítségével áttekinthetjük, szerkeszthetjük a kifejezéseinket (112. ábra).

Kifejezések ebből a szótárból: *Cikk kategória*

Lista

Kifejezés hozzáadása

Ez (*Cikk kategória*) egy egyszintű szótár. A kifejezések átrendezhetőek a táblázat bal oldalán található fogantyúkkal. Egy kifejezés nevének vagy leírásának megváltoztatásához a szerkesztés linkre kell kattintani.

[további segítség...]

Név	Műveletek
+ Láttuk, hallottuk	szerkesztés
+ Itthon	szerkesztés
+ A nagyvilágban	szerkesztés
+ Születőben	szerkesztés
+ Fejlesztések	szerkesztés
+ Rekonstrukció	szerkesztés

112. ábra: Kifejezések listája

A *Kifejezés hozzáadása* (*admin/content/taxonomy/*/add/term*) link segítségével új kifejezést vihetünk fel, ahol a más kifejezésekkel való kapcsolatot is meghatározhatjuk.

8.9.3. A kifejezések felhasználása

Tartalmak beküldésekor, módosításakor (a szótár beállításaitól függően) kiválaszthatjuk (20. ábra) vagy beírhatjuk (21. ábra) a tartalomhoz kapcsolódó kifejezéseket. Ezzel természetesen nem csak jelzőket aggatunk a tartalmunkra, hanem navigációs lehetőségeket is kapunk. A látogató akár rá is kattinthat. Érdemes megfigyelni a kapcsolódó útvonalat: pl. *taxonomy/term/100*.

Persze a navigáció nem csak a tartalomtól indulhat. Például a *Forum* modul az összes kifejezést felsorolja a *forum* összefoglaló oldalon. De mi magunk is használhatjuk linkelésre a fenti útvonalakat, vagy akár menübe is tehetjük.

8.9.4. Jogosultságok

A modul beállítható jogosultsága:

- *taxonómia adminisztrációja*: ki tudjon szótárakat és kifejezéseket szerkeszteni

A 10.1. fejezetben még foglalkozunk a modullal.

8.10. A *Throttle* modul

A modul segítségével beállítható a torlódásvédelmi visszafogó funkció.

Olyan torlódásvédelmi funkcióval ruházza fel a webhelyet, amely automatikusan észreveszi a bejövő forgalom ugrásszerű növekedését. Ha az oldal látogatóinak száma jelentősen megnő, a webhelyre linket helyez el egy másik népszerű weblap, vagy „szolgáltatás ellehetetlenítési” (Denial of Service – DoS) támadás alatt áll, a webkiszolgáló túlterhelődhet. A visszafogó által alkalmazott módszerrel automatikusan optimalizálható a többi modul teljesítménye, a webszervert jelentősebben terhelő funkciók kikapcsolásával. Például, a webhely sminkjében letiltható a képek megjelenítése (az átviteli sebesség növelése érdekében) vagy a modulokban ki lehet kapcsolni néhány összetett megoldást (pl. bonyolultabb listázási funkciókat.).

A visszafogó automatikusan bekapcsol, ha a webhelyet olvasó anonim látogatók száma vagy a bejelentkezett felhasználók száma túllépi az *admin/settings/throttle* oldalon beállított értéket.

Végül a *Modulok* (*admin/build/modules*) oldalon azt is beállíthatjuk, hogy mely modulok legyenek hatástalanok a *Visszafogó* bekapcsolása esetén (113. ábra).

▼ Alaprendszer - nem szükséges				
Engedélyezett	Visszafogó	Név	Verzió	Leírás
☐	☐	Aggregator	6.12	RSS, RDF és Atom formátumú megosztott tartalmak olvasását teszi lehetővé.
☐	☐	Blog	6.12	Könnyen és rendszeresen frissíthető felhasználói blogok hozhatók létre segítségével.
☐	☐	Blog API	6.12	Lehetővé teszi tartalmak beküldését XML-RPC alapú blog szerkesztő alkalmazásokkal.
☐	☐	Book	6.12	Lehetővé teszi tartalmak hierarchikus rendszerbe szervezését.

113. ábra: Visszafogandó modulok beállítása

Ha még így sem tud a rendszer egy elérhető teljesítményszintet produkálni, akkor a *Webhely karbantartáshoz* (45. ábra) hasonló oldalt fognak a látogatók kapni.

8.11. A *Tracker* modul

A modul lehetővé teszi a friss tartalmak követését.

A honlapot gyakran használó, és minden változást követni akaró felhasználók számára rendkívül hasznos a *Tracker* modul. Bekapcsolása esetén a *Navigáció* menüben megjelenik a *Friss tartalom* menüpont (114. ábra).

Friss tartalom					
Friss tartalom		Egyedi szűrés	Új tartalmak	Látnom kell	Saját tartalmaim
Típus	Cím		Szerző	Válaszok	Last Post ▼
Fórum téma	Saját kód futtatás függvény után - szép megoldás? frissült		bimbo000	5 2 new	2009. júl 4., 15:16
Fórum téma	Webforms frissült		Den	2 1 new	2009. júl 4., 14:41
Fórum téma	Druoópal frissítése új		Roland73		2009. júl 4., 14:41
Fórum téma	Hirdetés Feladása		Roland73	5	2009. júl 4., 00:21
Fórum téma	Link szavak		stewes	1	2009. júl 4., 00:12
Fórum téma	hírek listázása oldal blokkba		kizsbendo	14	2009. júl 3., 19:24

114. ábra: *Friss tartalom*

Megjegyzés: A szerző a [HTTP://DRUPAL.HU](http://drupal.hu) kezdőoldala helyett is a [HTTP://DRUPAL.HU/TRACKER](http://drupal.hu/tracker) címet szokta megnézni.

8.12. A *Trigger* modul

A modul akciók rendszereseményekhez (pl. új tartalom beküldése) kapcsolódó futtatását teszi lehetővé.

Az alapmodulokhoz kapcsolódó triggerek is igen sokféle lehetőséget adnak. A szerző például kisebb forgalmú weboldalak esetén az új tartalmak, új hozzászólások és új regisztrációk esetén e-mail értesítést szokott beállítani (*admin/build/trigger/node* oldal, 115. ábra).

Triggerek
Hozzászólások
Tartalom
Időzítő
Taxonómia
Felhasználók

A triggerek olyan rendszer események, mint például új tartalom beküldése vagy egy felhasználó belépése. A trigger modul ezekhez az eseményekhez akciókat tud rendelni, például elrejteni egy tartalmat vagy emailt küldeni a webhely gazdájának. Az akciók beállító oldala a rendszerben rendelkezésre álló akciók listáját mutatja, lehetővé téve új akciók létrehozását és ezek szerkesztését.

Az alábbi űrlap segítségével akciók rendelhetők bizonyos tartalmakkal kapcsolatos eseményekhez. Például email-t kaphat a webhely gazdája, amikor egy tartalmat beküldenek vagy frissítenek.

[további segítség...]

Trigger: Új tartalom bevitelkor vagy meglévő tartalom frissítésekor

Akció kiválasztása

Trigger: Új tartalom bevitel után

Név	Művelet
Email elküldése Gusztinak	hozzárendelés törlése
Email elküldése Ottónak	hozzárendelés törlése

Akció kiválasztása

Trigger: Meglévő tartalom frissítése után

Név	Művelet
Email elküldése Gusztinak	hozzárendelés törlése

Akció kiválasztása

Trigger: Tartalom törlése után

Akció kiválasztása

Trigger: Amikor egy azonosított felhasználó olvas egy tartalmat

Akció kiválasztása

115. ábra: Tartalom triggerek beállítása

Az egyes eseményekhez rendelhető akciók az *admin/settings/actions* oldalon (116. ábra) kezelhetők.

Akciók

Az akciók olyan egyedülálló feladatok, melyeket a rendszer le tud futtatni, mint például egy tartalom elrejtése vagy egy felhasználó kitiltása. Olyan modulok, mint a trigger modul ezeket az akciókat tudják eseményekhez rendelni, például ha egy új tartalmat küldenek be vagy egy felhasználó belép. A modulok további akciókat biztosíthatnak.

Az akcióknak két típusa van: egyszerű és konfigurálható. Az egyszerű akciók nem igényelnek további beállítást így automatikusan elérhetőek. A konfigurálható akciók azonban többet tudnak, például egy megadott email címre küldenek egy sablon szerinti levelet vagy megadott szavakat keresnek egy szövegben. Ezeket az akciókat létre kell hozni a kívánt beállításokkal mielőtt felhasználhatók lennének. Egy konfigurálható akció beállítására a lenyíló menüből való választás után a *Létrehozás* gombra kattintva nyílik lehetőség.

A triggerek oldalán rendelhető az akciók különböző rendszer eseményekhez.

Elérhető akciók:

Akció típus▲	Leírás	Műveletek	
comment	Hozzászólás elrejtése		
node	Tartalom közzététele		
node	Tartalom elrejtése		
node	Tartalom kiemeltté tétele		
node	Tartalom nem kiemeltté tétele		
node	Tartalom címlapra helyezése		
node	Tartalom levétele a címlapról		
node	Tartalom mentése		
system	Email elküldése Gusztinak	beállítás	törlés
system	Email elküldése Ottónak	beállítás	törlés
user	Aktuális felhasználó blokkolása		
user	A jelenlegi felhasználó IP-címének tiltása		

Új konfigurálható akció beállítása

Konfigurálható akció választása

Konfigurálható akció választása
 A megadott karakterláncot tartalmazó hozzászólások elrejtése...
 Tartalom szerzőjének megváltoztatása...
 Bizonyos kulcsszavakat tartalmazó tartalom elrejtése...
 Üzenet megjelenítése a felhasználó számára...
 Email elküldése...
 Átirányítás egy webcímre...

Létrehozás

116. ábra: Akciók listája, konfigurálható akció létrehozása

Az egyszerű akciókon kívül mi magunk is hozhatunk létre konfigurálható akciókat, pl. e-mail küldést. Ezen kívül jó néhány kiegészítő modul is nyújt kapcsolódási felületet a *Trigger* modullal.

8.13. Az *Update status* modul

A modul a Drupal alarendszer és a kiegészítő modulok, illetve smink frissítéseinek elérhetőségét és szükségességét figyel. A Drupal telepítésekor – hacsak ki nem kapcsoltuk a *Frissítések automatikus ellenőrzését* (38. ábra) – a modul bekapcsolt állapotba került.

A modul használatához szükséges, hogy a szolgáltató engedélyezze a PHP számára a más szerverekhez való (HTTP) kapcsolódás lehetőségét. A modul működése esetén minden adminisztrációs oldalon figyelmeztetést, és az *admin/reports/updates* oldalon részletes tájékoztatást kapunk a frissítendő komponensekről (117. ábra).

Elérhető frissítések

Lista

Beállítások

A rendszerben telepített modulok és smink elérhető frissítéseinek listája itt található. Minden modul vagy smink egy *projekt* része, amely akár azonos nevű is lehet, de nem feltétlenül. Egy ilyen projekt akár több modult vagy sminket is tartalmazhat.

A webhely képességeinek növelése illetve megjelenésének változtatása számos a közösség által közzétett modullal illetve sminkkel lehetséges.

Utolsó ellenőrzés ideje: 13 óra 13 perc (Manuális ellenőrzés)

Drupal alarendszer

Drupal 6.12	Biztonsági frissítés szükséges! 	
Biztonsági frissítés:	6.13 (2009-júl-01)	Letöltés Kiadási információk
Tartalmazza: <i>Aggregator, Block, Blog, Book, Color, Comment, Contact, Filter, Forum, Help, Locale, Menu, Node, OpenID, Path, Poll, Profile, Search, Statistics, System, Taxonomy, Tracker, Trigger, Update status, Upload, User</i>		

Modulok

Administration menu 6.x-1.3	Frissítés elérhető
Ajánlott verzió:	6.x-1.5 (2009-júl-02)
	Letöltés Kiadási információk

117. ábra: Elérhető frissítések

Érdemes megfigyelni, hogy a piros színű *Biztonsági frissítést* igen fontos figyelembe vennünk. A sárga *Frissítés* nem kritikus, de azért ajánlott ezt is megoldani.

A frissítés kivitelezéséről a 17.3. fejezetben olvashatunk.

8.14. Az *Upload* modul

A modul fájlok feltöltését és tartalmakhoz csatolását teszi lehetővé.

Több oka lehet annak, hogy a tartalommal együtt egy vagy több csatolt állományt (azaz csatolmányt) is feltöltsünk. Klasszikus esetben a látogatók számára letölthető állományként szeretnénk elérhetővé tenni (118. ábra).

Programozás II. 4. előadás

Nagy Gusztáv, 2010. 03. 13. 01:36 Programozás II Tantárgyi információ, segédanyag

A segédanyagok letölthetőek.

Csatolmány	Méret
Prog2_levelezo_4ea_02.pdf	57.18 KB
Prog2_levelezo_4ea.zip	11 KB

Nagy Gusztáv oktatói oldalai

118. ábra: Csatolmányok a tartalom alatt

Tipikus eset az is, hogy a tartalom szövege között megjeleníthető képet szeretnénk így a webszerverre juttatni.

8.14.1. A csatolás előfeltételei

A tartalmakhoz történő csatolásnak több előfeltétele van:

- az *Upload* modul engedélyezése (*admin/bulid/modules*)
- a tartalomtípusra engedélyezett legyen a csatolmány feltöltése (*admin/content/node-type/**)
- a tartalom beküldőnek legyen joga csatolmányt beküldeni (*admin/user/permissions*)
- a tartalom beküldő a saját kvótáit ne lépje túl (*admin/settings/uploads*)
- megfelelő méret- és típuskorlátnak feleljen meg (*admin/settings/uploads*)

8.14.2. A csatolmányok feltöltése

Ha több állományt szeretnénk a tartalomhoz csatolni, első lépésként a feltöltésre érdemes koncentrálnunk. Majd ezután változtathatunk az állományok feltöltéskor kialakított sorrendben, a fájlnev helyett beszédesebb szöveget adhatunk meg, vagy a listázást kapcsolhatjuk ki (119. ábra).

▼ Csatolmányok

A változások nem maradnak tartósak, csak a tartalom rögzítése után! Az első olyan fájl, mely a tartalom végén listában is megjelenik, az RSS csatornába is bekerül.

	Törlés	Lista	Leírás	Méret
+	☐	☒	<div>Előadás vázlap</div> <div>http://www.gamf.hu/portal2/sites/default/files/Prog2_levelezo_4ea_02.pdf</div>	57.18 KB
+	☐	☒	<div>gyakorlati példák</div> <div>http://www.gamf.hu/portal2/sites/default/files/Prog2_levelezo_4ea_0.zip</div>	11 KB

Új fájl csatolása:

A maximálisan feltölthető fájl méret 4 MB. Csak a következő kiterjesztésű fájlok tölthetők fel: jpg jpeg gif png txt doc xls pdf ppt pps odt ods odp zip wmf.

119. ábra: Állományok feltöltése

8.14.3. A csatolmányok megjelenése

Hacsak ki nem kapcsoljuk (119. ábra, *Lista* oszlop), a csatolmány közvetlenül látható lesz a csatolmányok letöltéséhez jogosultsággal rendelkező látogatók számára. *Teljes nézetben* felsorolást (118. ábra), míg *Előnézetben* a csatolmányok számát (120. ábra) láthatjuk.

Programozás II. 4. előadás

Nagy Gusztáv, 2010. 03. 13. 01:36 Programozás II Tantárgyi információ, segédanyag

A segédanyagok letölthetők.

63 olvasás 2 csatolmány

120. ábra: Csatolmányok bevezető nézetben

8.14.4. A csatolmányok beállításai

A *Fájl feltöltések* (*admin/settings/uploads*) menüben a már említett globális beállítások láthatók (121. ábra). Ha több felhasználói csoportunk van, akkor a beállítások csoportonként eltérőek is lehetnek.

▼ Általános beállítások

Feltöltött képek maximális felbontása:

SZÉLESSÉGxMAGASSÁG

A maximálisan engedélyezett képméret (például 640x480). Nullára állítva semmilyen korlátozás nem lép életbe. Ha egy képkezelő eszközkészlet be van állítva, a megadott méretnél nagyobb képek átméreteződnek, hogy illeszkedjenek a beállításhoz.

Fájlok megjelenítése alapértelmezésben:

☒ Igen

A tartalom megtekintésekor megjeleníti a csatolt fájlokat.

Alapértelmezésben engedélyezett fájl kiterjesztések:

Azok az alapértelmezett kiterjesztések, amelyeket használva a felhasználók fájlokat tölthetnek fel. A kiterjesztéseket szóközzel kell elválasztani, és nem szabad kiírni a kezdő pontot.

Egy feltöltés maximális mérete alapértelmezés szerint:

MB

A felhasználók által feltölthető fájlok méretének alapértelmezett felső határa. Ha egy képet tölt fel a felhasználó, és azt a maximális felbontás túllépése miatt át kell méretezni, a fájl méretének ellenőrzése csak ezután történik meg.

Az összesített fájl méretek alapértelmezett maximuma felhasználónként:

MB

Az összesített fájl méret alapértelmezett maximuma. Összesen ennyit tölthet fel egy felhasználó.

A PHP beállítások 128 MB méretre korlátozzák a feltöltésenkénti maximális fájl méretét.

121. ábra: Fájl feltöltések beállításai

A feltöltött állományok kezelésével kapcsolatban érdemes a 4.4.2. fejezetet is átnézni.

8.14.5. Jogosultságok

A modul beállítható jogosultságai:

- *feltöltött fájlok megtekintése*: ki láthassa a csatolmányokat
- *fájlok feltöltése*: ki tudjon a tartalma beküldésekor csatolmányokat is feltölteni

8.15. További fejezetekben bemutatásra kerülő alapmodulok

A következő modulokat nem itt, hanem későbbi fejezetekben ismertetjük.

Az Aggregator modul

A modul RSS, RDF és Atom formátumú megosztott tartalmak olvasását teszi lehetővé.

További információk a 11.6. fejezetben olvashatók.

A Blog modul

A modul segítségével könnyen és rendszeresen frissíthető felhasználói blogok hozhatók létre. További információk a 11.4. fejezetben olvashatók.

A Color modul

A modul lehetővé teszi bizonyos smink színeinek átállítását. További információk a 13.2. fejezetben olvashatók.

A Comment modul

A modul lehetővé teszi a hozzászólást látogatók számára. További információk a 10.2. fejezetben olvashatók.

A Forum modul

A modul szálakkal követhető eszmecseréknek biztosít teret.

További információk a 11.2. fejezetben olvashatók.

A Menu modul

A modul lehetővé teszi navigációs menük egyedi beállítását.

További információ a 6. fejezetben található.

A Profile modul

A modul testre szabható felhasználói profilok létrehozását támogatja.

További információk a 11.1. fejezetben olvashatók.

8.16. Részletesen nem tárgyalt modulok

A következő modulokat – kevésbé általános szerepük miatt – nem tárgyaljuk részletesen.

A Blog API modul

A modul lehetővé teszi tartalmak beküldését XML-RPC alapú blog szerkesztő alkalmazásokkal. A gyakorlatban nem terjedt el e szoftverek használata.

Az OpenID modul

A modul lehetővé teszi a felhasználók számára, hogy OpenID-vel is be tudjanak lépni a webhelyre.

A PHP Filter modul

A modul beágyazott PHP forráskódok futtatását teszi lehetővé.

A Ping modul

A modul értesít más webhelyeket a tartalom frissüléséről.

A Syslog modul

A modul a Drupal által kiadott üzeneteket naplózza a rendszer naplóba.

9

FELHASZNÁLÓKEZELÉS

A honlapunk kialakításában eddig egyedüli szereplőként vettünk részt. A látogatók visszajelzéseire számítva, vagy ha nem mindenki számára szeretnénk minden tartalmat publikálni, elengedhetetlen lesz a felhasználók kezelésével foglalkoznunk.

Jelenleg tehát kétféle felhasználóval találkozott az oldalunk:

- Névtelen, nem azonosított felhasználó, aki minden publikus tevékenységet megtehet az oldalon.
- Adminisztrátor felhasználó (mi magunk), aki mindent megtehet az oldallal.

9.1. Felhasználók létrehozása

Először is el kell döntenünk, hogy engedélyezni szeretnénk a felhasználók regisztrációját, vagy a felhasználó létrehozás jogát magunknak akarjuk megtartani. Ezt a *Felhasználó beállításai* (*admin/user/settings*) oldalon tudjuk beállítani. A kettő közötti átmeneti állapot az adminisztrátori elfogadáshoz kötött regisztráció (122. ábra).

Hasznos lehet az is, ha a regisztráció során „kikényszerítjük” (*E-mail cím szükséges...*) egy valódi e-mail cím megadását, hogy szükség esetén meg tudjuk keresni a felhasználóinkat. (Ez esetben az oldalunknak kell tudni levelet küldeni. pl. XAMPP esetén ez nem működik.)

Érdemes kitölteni a *Regisztrációs irányelveket* is a későbbi félreértések elkerülése érdekében.

Ez után különböző, a rendszer által (az adminisztrátor nevében) küldött e-mail üzenetek szövegét fogalmazhatjuk át. A legtöbb esetben erre nincs szükség, az alapbeállítások megfelelőek.

Felhasználó beállításai

Regisztrációs beállítások

Nyilvános regisztráció:

- ☐ Csak a webhely karbantartói hozhatnak létre új felhasználót.
- ☐ A webhely látogatói létrehozhatnak felhasználót adminisztrátori jóváhagyás nélkül.
- ☒ A látogatók regisztrálhatnak új felhasználót, de csak adminisztrátori elfogadással.

☒ Email cím ellenőrzés szükséges új felhasználó regisztrációjakor

A belépés előtt szükséges legyen-e a felhasználói email cím ellenőrzése a megadott címre küldött automatikusan generált jelszóval. Ha nincs bekapcsolva, akkor a regisztrációkor a felhasználó maga választhatja meg jelszavát, és azonnal beléphet.

Felhasználói regisztrációs irányelvek:

Kérlek, hogy **névként a teljes nevedet** add meg! Ellenkező esetben **a regisztrációd el fog húzódni**, hiszen e-mailben kell a nevedet megkérdeznem.

Ez a szöveg jelenik meg a felhasználói regisztrációs űrlap felett. Felhasználható irányelvek leírására, adatvédelmi információk biztosítására használható.

122. ábra: Felhasználó beállításai

A felhasználók egy része barátságos gesztusnak veszi, ha regisztrált felhasználóként személyessé tehetik a felhasználói megjelenésüket. Éppen ezért hasznos lehet a felhasználóknak engedélyezni az aláírásuk megszerkesztését és egy személyes képük feltöltését (123. ábra). Az aláírásunk a hozzászólásaink végén fog megjelenni. Megfelelő jogosultsággal rendelkező más felhasználók is láthatják a fényképünket, de akár a tartalmaink vagy hozzászólásaink mellett is megjelenhet.

Képek

Kép támogatás:

☐ Tiltott

☒ Engedélyezett

A képek útvonala:

pictures

sites/default/files/ könyvtár egy alkönyvtára, ahol a rendszer a képeket tárolja.

Alapértelmezés szerinti kép:

sites/default/files/pictures/avat

Az alapértelmezés szerinti felhasználói kép webcíme. Ez jelenik meg, ha a felhasználó nem töltött fel képet. Üresen is hagyható.

A kép legnagyobb mérete:

85x85

A képek legnagyobb méretei, képpontban.

A kép legnagyobb fájlmérete:

30

A képek legnagyobb mérete (kB).

Útmutató a képekhez:

Arcképként csak **saját** magunkról szóló arckép engedélyezett. Tehát ha nincs megfelelő képed, inkább ne tölts fel semmit.

Az alapértelmezés szerinti útmutató mellett ez a szöveg jelenik meg a képfeltöltő űrlapon. Felhasználható segítségnyújtásra és az irányelvek leírására.

123. ábra: Felhasználó beállításai

9.2. Felhasználók menedzselése

A létező felhasználóink adatait adminisztrátorként bármikor módosíthatjuk.

Ha sok felhasználónk van, hasznos szolgáltatásokat érhetünk el a *Felhasználók* (*admin/user/user*) adminisztrációs oldalon. Itt felhasználókat listázni, szűrni, vagy akár csoportos műveletet végrehajtani is tudunk (124. ábra).

Felhasználók

Lista

Felhasználó létrehozása

A Drupal lehetővé teszi a látogatóknak, hogy felhasználóként regisztráljanak az oldalon, belépjenek, kilépjenek, karbantarthassák a profiljukat stb. Egy látogató sem küldhet be tartalmat a saját nevével, amíg nincs saját azonosítója.

[további segítség...]

Felhasználók szűrése

☐ csoport

d1

☐ jogosultság

adminisztrációs menü €

☐ állapot

aktív

Szűrő

Frissítési lehetőségek

A kiválasztott felhasználók zárolásának megszüntetése

Frissítés

☐	Felhasználói név	Állapot	Csoportok	Ennyi ideje tag	Utolsó aktivitás	Műveletek
☐	Szabó Árpád	aktív	☐ d2	5 óra 20 perc	1 óra 12 perc	szerkesztés
☐	rákóczi ferenc	aktív	☐ d2	22 óra 4 perc	13 óra 39 perc	szerkesztés

124. ábra: Felhasználók

A tartalmaknál megismertekhez hasonlóan itt is lehetőségünk van szűrni és csoportos műveleteket végrehajtani.

9.3. Jogosultságkezelés

A látogatók regisztrációjának legfontosabb oka, hogy az egyes látogatóknak pont annyi jogot tudunk adni, mint amennyire (a honlap tulajdonosa szerint) szüksége van. Mivel egy honlap esetén akár sok ezer felhasználó is lehet, lehetetlen lenne (de kisebb létszám esetén sem lenne célszerű) a jogokat felhasználónként meghatározni. Ehelyett a látogatóinkat csoportonként fogjuk jogosultságokkal ellátni. (Természetesen egy látogató több csoportnak is tagja lehet, ekkor a kapott jogok összeadódnak.)

Alapértelmezésben két csoport létezik a Drupalban, melyek nem is törölhetők:

- *be nem jelentkezett látogató*
- *azonosított felhasználó*

Ezen kívül szerepkörönként újabb csoportokat is létrehozhatunk a *Csoportok* (*admin/user/roles*) oldalon (125. ábra).

Csoportok

A felhasználói csoportok lehetőséget adnak a biztonsági beállítások finomhangolására. A csoportok lehetővé teszik egyazon jogosultsági körrel rendelkező felhasználók együttes kezelését. Csoport lehet például: anonim felhasználók, azonosított felhasználók, moderátorok, adminisztrátorok stb. Ezen az oldalon a csoportok **neveit** lehet meghatározni, a „csoport szerkesztése” oldalon lehet átnevezni és törölni egy csoportot.

Alapértelmezésben két csoport létezik a Drupalban, melyek nem törölhetők:

- Anonim felhasználók: nem regisztrált, illetve nem belépett felhasználók, vagy más néven látogatók.
- Azonosított felhasználók: ebbe a csoportba kerül automatikusan minden regisztrált felhasználó.

Név	Műveletek
be nem jelentkezett látogató	blokkolt jogosultságok szerkesztése
azonosított felhasználó	blokkolt jogosultságok szerkesztése
Szerkesztő	csoport szerkesztése jogosultságok szerkesztése

125. ábra: Csoportok

A tényleges jogokat tehát csoportoknak (vagyis a csoport tagjainak) engedélyezhetjük. A *jogosultságok szerkesztése* link után csoportonként, míg a *Jogosultságok* (*admin/user/permissions*) oldalon az összes csoportnak együtt tudjuk a jogosultságait szerkeszteni (126. ábra).

Érdemes még itt megjegyezni azt az elvet, hogy az azonosított felhasználónak adott jog minden további csoportnak is megadja a jogot, hiszen ezek a további csoportok az azonosított felhasználók részhalmazai. A további csoportok oszlopaiba csak a speciális további jogokat kell bejelölnünk.

Jól látható az is, hogy a jogosultságok modulonkénti bontásban találhatók.

Jogosultságok

A jogosultságok segítségével határozható meg, hogy melyik felhasználó mit tehet a webhelyen. Minden felhasználói csoport (amelyeket a csoportok oldalon lehet létrehozni) egyedi jogosultságokkal rendelkezik. Például az „adminisztrátorok” csoportba tartozó felhasználóknak meg lehet adni a „tartalmak adminisztrációja” jogot, de ugyanezt a jogosultságot az átlagos „authenticated” felhasználó nem kapja meg. A jogosultságok lehetővé teszik, hogy kiemelt felhasználók (például előfizetők) több szolgáltatást érhessenek el. Segítségükkel ráadásul megoszthatjuk forgalmas webhelyünk üzemeltetésének terheit annak megbízható felhasználóival.

Jogosultság	be nem jelentkezett látogató	azonosított felhasználó	Szerkesztő
admin_menu modul			
access administration menu	☐	☐	☐
display drupal links	☐	☐	☐
block modul			
blokkok adminisztrációja	☐	☐	☐
blokk láthatóság beállítása PHP kóddal	☐	☐	☐
comment modul			
hozzászólások hozzáférése	☒	☒	☐
hozzászólások adminisztrációja	☐	☐	☐
hozzászólások beküldése	☐	☒	☐
hozzászólások beküldése elfogadás nélkül	☐	☒	☐

126. ábra: Jogosultságok beállítása

9.4. Jogosultságok

A User modul beállítható jogosultságai:

- *felhasználói profilok hozzáférése*: ki tudja a felhasználók adatlapkait megnézni
- *felhasználói név megváltoztatása*: ki tudja a saját felhasználónevét megváltoztatni
- *jogosultságok szerkesztése*: ki tudja a 126. ábrán látható oldalt elérni
- *felhasználók adminisztrációja*: ki tudja bármelyik felhasználó összes adatát (köztük a csoporttagságát) módosítani

10

BLOG OLDAL KIALAKÍTÁSA

A blog oldal alapvető funkciói közé az időrendben megjelenő bejegyzések és a hozzáfűzött megjegyzések tartoznak. Éppen ezért az oldal kialakításához megfelel akár az alapértelmezett *Írás* tartalomtípus is, esetleg *Bejegyzés*re, *Blogbejegyzés*re vagy *Post*-ra módosítva.

Megjegyzés: Jelen megoldás egy egyszemélyes blog oldal kialakításáról szól, és nem keverendő össze a *Blog* alapmodul használatával (11.4. fejezet).

10.1. Tartalmaink címkézése

Blog oldalak esetén tipikusnak számít a címkék (más néven tagok) alkalmazása. Ennek érdekében az alaprendszer moduljai közül a már megismert *Taxonomy* modult (8.9. fejezet) kell használnunk.

Először is hozzunk létre a *Taxonómia* (*admin/content/taxonomy*) adminisztrációs oldalon egy új szótárat (*admin/content/taxonomy/add/vocabulary*), például *Témák* névvel (127. ábra).

Tartalomtípusok:

☐ Oldal
 ☒ Írás

Azoknak a tartalomtípusok listája, melyek ezt a szótárt használják.

▼ Beállítások

☒ Jelölők

A vesszővel elválasztott kifejezések a tartalom beküldésekor jönnek létre.

☒ Többszörös választás

Engedélyezi a tartalmak számára, hogy több ebbe a szótárba tartozó kifejezéshez kapcsolódjanak (szabad címkézés esetén mindig engedélyezett).

☐ Szükséges

A tartalmaknak legalább egy ebbe a szótárba tartozó kifejezéshez kapcsolódniuk kell.

Súly:

0 ▼

A szótárak a súlyozásuknak megfelelően növekvő sorrendben jelennek meg.

127. ábra: Témák szótár létrehozása

A *Jelölők* és *Többszörös választás* hatására a tartalmaink beküldésekor a *Cím* mező után megjelenő *Témák* mezőbe a kapcsolódó címkéinket írhatjuk be (128. ábra).

Írás beküldése

Cím: *

Témák:

A tartalmat meghatározó kifejezések vesszővel elválasztott listája. Például: móka, kötélugrás, mogyorós csoki, "Cégnév, Kft.".

128. ábra: Címkék megadása

A beírásnál eddig még nem használt címkéket is definiálhatunk, de akár egy korábban használt címkét is kereshetünk. Ez utóbbi esetben elég néhány betűt begépelni a címkénk-ből, és máris elkezd animálni a sor végén található kis (eddig üres kört formázó) képünk.

Megjegyzés: A háttérben aszinkron kérések futnak le a szerver felé, az AJAX technológiát felhasználva.

A találati listából már könnyedén választhatunk.

Érdemes még megemlíteni, hogy a címkéket egymástól vessző karakterrel kell elválasztanunk, és sok más rendszertől eltérően szóközöket is tartalmazhat.

A címkézéssel nem csak egyszerű információt közöltünk a látogatóinkkal, hanem egy újabb navigációs lehetőséget is nyújthatunk: a kész tartalmaink valamelyik címkéjére kattintva a választott címkéhez tartozó összes bejegyzés listája jelenik meg.

10.2. A *Comment* modul

A blog (és közösségi) oldalaknál nagy jelentőséggel bír a látogatók interakciójának lehetősége: ez először is a hozzászólások lehetőségében nyilvánul meg.

Kapcsoljuk be a *Comment* modult, majd konfiguráljuk az egyes tartalomtípusok beállításainál, a *Hozzászólás-beküldési beállítások*nál (129. ábra).

 Hozzászólás-beküldési beállítások

Hozzászólások alapértelmezett beállítása:

- ☐ Tiltott
- ☐ Csak olvasható
- ☒ Olvasható/Írható

A *hozzászólások adminisztrációja* jogosultsággal rendelkező felhasználók az alapértelmezést felülbírálhatják.

Alapértelmezett megjelenítési mód:

- ☐ Egyszerű (csak címek)
- ☐ Egyszerű (teljes)
- ☐ Beágyazott (csak címek)
- ☒ Beágyazott (teljes)

A hozzászólások alapértelmezett megjelenítési módja. A teljes nézet a hozzászólások törzsét is megjeleníti, a szálkövető nézet a válaszokat csoportosítva listázza.

Alapértelmezett megjelenítési sorrend:

- ☒ Dátum - újabbak elől
- ☐ Dátum - régebbiek elől

Alapértelmezett hozzászólás-megjelenítési sorrend új és névtelen felhasználók számára. A sorrend megváltoztatható a hozzászólás-irányítópult segítségével. Regisztrált felhasználók beállításait a rendszer megjegyzi.

129. ábra: Hozzászólás-beküldési beállítások

A beállítások két fő csoportra bonthatók abból a szempontból, hogy milyen hatóköre lesz a beállításoknak. Az első csoport kivételével a beállítások minden, az adott tartalomtípusba tartozó tartalomra fognak vonatkozni. Így e beállítások módosítása utólag is minden tartalomra (esetünkben *Írásra*) vonatkozni fog. Csak a *Hozzászólások alapértelmezett beállítása* lesz az, amelyik csupán alapértelmezése lesz a beküldött tartalmaknak, de ezt tartalmanként, utólag is felülbírálhatjuk egy tartalom beküldésénél, vagy szerkesztésénél.

Megjegyzés: Ezért ha egy tartalomtípusnál elfelejtjük a hozzászólásokat engedélyezni, és így küldünk be valamennyi tartalmat, akkor ezt a beállítást nem csak a tartalomtípusnál, hanem minden egyes tartalomnál utólag, kézzel kell korrigálnunk.

Érdemes szót ejteni a kevésbé triviális középső *Csak olvasható* választási lehetőségről is. E beállítás hatására az eddigi hozzászólások látszanak ugyan, de új hozzászólás már nem tehető. Lényegében tehát a fórumokon szokásos téma lezárásnak felel meg.

A további beállítások többségéről kár lenne a szót szaporítani, a súgó szövegek elegendőek a megértéshez.

Érdemes még megemlíteni, hogy a *Hozzászólások (admin/content/comment)* adminisztrációs oldal alapértelmezett (*Listázás*) fülén hasonló listázási és tömeges módosítási lehetőségek vannak, mint a *Tartalom* adminisztrációs oldalon a tartalmainkra nézve.

10.2.1. Jogosultságok

A modul beállítható jogosultságai:

- *hozzászólások hozzáférése*: ki lássa a hozzászólásokat
- *hozzászólások adminisztrációja*: ki legyen moderátor
- *hozzászólások beküldése*: ki tudjon hozzászólni (ha a következő jog nincs meg valakinek, akkor moderálási sorba fognak kerülni a hozzászólásai)
- *hozzászólások beküldése elfogadás nélkül*: ki tudjon a moderálási sort kihagyva, egyből megjelenő hozzászólást beküldeni

11

KÖZÖSSÉGI OLDAL KIALAKÍTÁSA

A közösségi oldal – jegyzetünk szempontjából – elsősorban a közösségi tartalom-előállítás, és csak másodsorban a közösségi kapcsolatok alakítása köré épülő szolgáltatásokat jelenti.

A közösségi oldalaknál a 10.2. fejezetben bemutatott *Comment* modul alapvető jelentőségű. A következő modulok szintén gyakoriak közösségi oldalaknál.

11.1. A *Profile* modul

Gyakori, hogy a közösségi oldalaknál nem csak az alapértelmezett adatokat (13. ábra) szeretnénk mások számára közzétenni, hanem egyéb információkat is (130. ábra). De az is előfordulhat, hogy nem is a közzététel, hanem éppen privát adatok (pl. számlázási cím) gyűjtése a célunk. E célokat a *Profile* alapmodullal tudjuk megvalósítani.

Nagy Gusztáv	
<hr/>	
Személyes □	
Gyülekezetem	A Kecskeméti Baptista Gyülekezet tagja vagyok
Gyülekezeti aktivitás	Nagy családommal elsősorban a vasárnap délelőtti istentiszteletre tudunk eljutni. Ezen kívül a Helvéciai házi csoportot vezetem. Végül ezt a honlapot is szerkesztem.
Telefonszámom	20/886-0628
Honlapom, blogom címe	http://nagygusztav.hu
<hr/>	
Történet	
Ennyi ideje regisztrált	14 hét 10 óra
<hr/>	

130. ábra: Felhasználói adatok a *Profile* modullal

Az *admin/user/profile* oldalon (131. ábra) tudunk újabb mezőket felvenni, vagy a meglévőket szerkeszteni, törölni a honlap céljainak megfelelően.

Profilok

Ezen az oldalon látható a *Saját adatok* című oldalon megjelenő egyéni profilmezők listája. A hasonló vagy kapcsolódó mezőket közös kategória alá rendelve az oldal rendezettebbé tehető. Új kategória létrehozása (vagy meglévő szerkesztése) egy profilmező szerkesztésével és új kategóriánév hozzáadásával történik. Egy mező kategória-besorolásának megváltoztatása, vagy a kategórián belül a mezők újrendezése „fogd és vidd” módszerrel történik: a bal egérgombbal a Cím oszlopban látható ikonra kattintva és a gombot lenyomvatartva a mező áthúzható az új helyre. A változtatások elmentéséhez a Mentés gombra kell kattintani a lap alján.

[további segítség...]

Cím	Név	Típus	Műveletek
 Gyülekezetem	profile_gyulekezet	selection	szerkesztés törlés
 Gyülekezeti aktivitás	profile_aktiv	textarea	szerkesztés törlés
 Telefonszámom	profile_telefon	textfield	szerkesztés törlés
 Honlapom, blogom címe	profile_honlap	textfield	szerkesztés törlés

Beállítások mentése

Új mező hozzáadása

- ☐ egysoros szövegmező
- ☐ többsoros szövegmező
- ☐ jelölőnégyzet
- ☐ választólista
- ☐ szabad formátumú lista
- ☐ URL
- ☐ dátum

131. ábra: Profil szerkesztése

A mezőtípusok jelentése:

Mező	HTML eredmény	Példák
egysoros szövegmező	<i>text</i> típusú <i>input</i> mező	lánykori név hobbi
többsoros szövegmező	<i>textarea</i> mező	lakcím önéletrajz

Mező	HTML eredmény	Példák
jelölőnégyzet	<i>checkbox</i> típusú <i>input</i> mező	dohányzom
választólista	<i>select</i> mező	iskolai végzettség családi állapot
szabad formátumú lista	<i>textarea</i> mező	kedvenc együtteseim
URL	<i>a</i> elem	honlapom
dátum	<i>input</i> mező dátum megengedett értékkel	születési dátum

Példaként nézzünk meg egy választólista létrehozását (132. ábra).

új választólista hozzáadása

Mező beállítások

Kategória: *

Személyes

A kategória, amelyhez az új mező tartozik. A kategóriák a mezők logikai csoportosítására szolgálnak. Például: „Személyes információk”.

Cím: *

Iskolai végzettség

Az új mező címe, melyet a felhasználó látni fog. Például: „Kedvenc szín”.

Űrlapmező neve: *

profile_iskolai_vegzettseg

Az Űrlapmező neve. Ez a név a felhasználók számára nem látható, csak a HTML kódban és a webcímekben szerepel. A névütközések elkerülése érdekében ajánlott a `profile_` előtag használata a mezőnevek előtt. Kötőjel (-) és aláhúzás (_) kivételével speciális karakterek használata nem engedélyezett, szóközöket sem szabad alkalmazni. Például: „profile_favorite_color”, vagy egyszerűen „profile_color”.

Magyarázat:

A legmagasabb iskolai végzettségét jelölje meg.

A mezőhöz tartozó, a felhasználók számára megjelenő magyarázat. Ha a mező kitöltése egyértelmű, akkor nem szükséges megadni.

Választási lehetőségek:

8 általános
középiskola

132. ábra: Profil mező létrehozása

A felhasználó saját adatainak szerkesztésekor (`user/*/edit`) több fülön láthatjuk azokat. A *Kategória* megadásával a profil mezők nevesített csoportjait hozhatjuk létre. A bevitt szöveg fog a füleken látszani (134. ábra, *főiskola* szó).

Meg kell adnunk egy emberi és gépi azonosítót, és magyarázó szöveget is írhatunk. A példánkban a *Választási lehetőségeket* is meg kell adnunk.

Megjegyzés: Természetesen ez csak listáknál szükséges, más mezőknél nem.

A *Láthatóság* a mező megjelenésének pontos helyét definiálja (133. ábra).

Láthatóság:

☐ Rejtett profilmező, tartalma csak az adminisztrátor által olvasható, illetve modulok és sminkek számára elérhető.

☐ Személyes mező, tartalma csak arra jogosult felhasználók számára hozzáférhető.

☒ Nyilvános mező, megjelenik a profiloldalon, de nem szerepel a tagokat listázó áttekintő oldalakon.

☐ Nyilvános mező, megjelenik a profiloldalon és a tagokat listázó áttekintő oldalakon is.

Oldal címe:

Az ebben a mezőben azonos értéket megadó felhasználók listájának címe. A címben a `%value` kifejezést a megfelelő érték helyettesíti. Például: „Azon felhasználóink, akiknek kedvenc színe %value”. Csak akkor van értelme beállítani, ha a mező nyilvános.

Súly:

0 ▾

A súly határozza meg a mezők kategórián belüli megjelenésének sorrendjét. A könnyebb mezők „felemelkednek” a kategória teteje felé, a nehezebbek „lesüllyednek”.

☐ A mező értéke gépelés közben automatikusan kiegészül.

For security, auto-complete will be disabled if the user does not have access to user profiles.

☒ A felhasználónak meg kell adnia egy értéket.

☒ Látható a felhasználói regisztrációs űrlapon.

133. ábra: Profil mező létrehozása

Külön érdekesség (a példában később ki is használjuk), hogy az *Oldal címe* megadásával még felhasználókat áttekintő oldalakat is kérhetünk. (Példánkban az ugyanazon iskolai végzettségűeket listázhatjuk ki együtt.)

A gépelés közbeni kiegészítés pl. egy lakóhely mezőnél jól jöhet, amikor sok felhasználó azonos települést fog megadni, így már az első néhány betű után választhatunk a megfelelő listából.

Végül a mező kötelező kitöltését, és a regisztrációkor való kitöltés lehetőségét is előírhatjuk.

Érdemes még megemlíteni, hogy egyes beállítási kombinációk nem értelmesek, ezért hibaüzenetet kapunk. Két példa:

- Rejtett profilmezőt nem tehetünk regisztrációs űrlapra, de nem is tehetjük kötelezővé a kitöltését.

- Kötelező mező esetén a regisztrációs űrlapon is mutatnunk kell, hogy ki lehessen tölteni.

A látogató a regisztrációnál, vagy utólagos szerkesztésnél (134. ábra) kiválaszthatja a rá jellemző beállítást.

Nagy Gusztáv

Megtekintés **Szerkesztés** OpenID azonosítók Követés Kapcsolat

Saját adatok **Személyes**

Személyes

Iskolai végzettség: *

8 általános ▼
8 általános középiskola
technikum
főiskola
egyetem

Iskolai végzettségét jelölje meg.

Mentés Törlés

134. ábra: Saját profil szerkesztése

Ha az *Oldal címét* is megadjuk (*Iskolai végzettsége: %value*), akkor a profil oldalon nem csak szöveggént, hanem linkként jelenik meg a beállított érték (135. ábra).

Nagy Gusztáv

Megtekintés Szerkesztés OpenID azonosítók Követés Kapcsolat

Személyes

Iskolai végzettség
főiskola

Történet

Ennyi ideje regisztrált felhasználó
12 hét 6 nap

Blog
Friss blogbejegyzések

135. ábra: Saját profil beállított "Oldal címe" értékkel

A *főiskola* szóra kattintás után az ugyanolyan végzettségűek listáját láthatjuk.

11.2. A *Forum* modul

A *Forum* modul célját talán nem érdemes túlságosan részletezni, a témakörökbe osztható, *Téma* mentén szerveződő többszereplős beszélgetéseket értjük alatta. A *Forum* alapmodul, a *Comment* és a *Taxonomy* modul bekapcsolása szükséges a működéséhez.

A modul engedélyezésekor automatikusan létrejön a *Fórum téma* tartalomtípus, amit céljainknak megfelelően konfigurálhatunk (*admin/content/node-type/forum*).

Ezen kívül létrejön a kategóriák között is egy új szótár *Forums* néven. Ennek a szótárnak a használatával tudjuk meghatározni a klasszikus fórumok működésénél megszokott témakörök rendszerét. A szótárt szerkesztve (*admin/content/taxonomy/edit/vocabulary/**) láthatjuk, hogy a fórum néhány területen korlátozza a szokásos *Taxonomy* beállításokat: például nem engedélyezi egy téma több kifejezéshez kapcsolását, vagy a szabad szavas téma-megjelölést. A szótár nevét mindenképpen érdemes megváltoztatni, pl. *Fórum témára*.

Bár elvileg itt is felépíthetjük a fórum kategóriáinkat, célszerűbb az *Adminisztráció* menü *Fórum* menüpontját (*admin/content/forum*) megkeresni (136. ábra).

Forums

Lista

Csoport hozzáadása

Fórum hozzáadása

Beállítások

Ezen az oldalon a fórumok és csoportok listája látható. A csoportok fórumokat tartalmazhatnak, a fórumok pedig fórumtémákat (a fórumtéma az eszmecsere nyitó bejegyzése). Fórumok és csoportok más fórumokba és csoportokba helyezésével hierarchikus struktúra alakítható ki. A fórumok és csoportok „fogd és vidd” módszerrel is áthelyezhetők: a *Név* oszlopban az ikon fölött bal egérgombbal kattintva és a gombot lenyomva tartva húzható át a fórum vagy fórumcsoport az új helyre. A változtatások elmentéséhez a *Mentés* gombra kell kattintani a lap alján.

[további segítség...]

Név	Műveletek
Még egy csoport vagy fórum sincs beállítva. A csoport hozzáadása és a fórum hozzáadása oldalak használhatóak csoportok és fórumok létrehozásra.	

136. ábra: Fórum témák listája

Itt a *Beállítások* (*admin/content/forum/settings*) fülön néhány – magáért beszélő – beállítást tehetünk meg.

Az igazi érdekesség viszont, hogy a fórumainkat itt listázva megjelenik a csoport (*container*) fogalma. Itt tehát olyan fórum csoportokat tudunk létrehozni, amelyek csak a tartalmazott fórumok miatt vannak, közvetlen témát indítani nem tudunk bennük. (Példának tökéletesen megteszi egy *Állás* csoport, amely a tartalmazott *Állást keres* és *Állást kínál*

fórumokon keresztül lesz használható, de közvetlenül nem.) Az eredmény a *Lista* oldalon (137. ábra) látható.

Név	Műveletek
+ Állás	csoport szerkesztése
+ Állást kínál	fórum szerkesztése
+ Állást keres	fórum szerkesztése

Mentés

137. ábra: Csoport és fórumok létrehozása

Az elkészült fórumunk a *forum* útvonalon máris elérhető (138. ábra). Érdeemes azonban egy menüpontként is elhelyezni egy jól látható helyen.

Fórum téma
 Új Fórumtéma beküldése

Fórum	Témák	Hozzászólások	Utolsó beküldés
Állás			
✉ Állást kínál	0	0	-
✉ Állást keres	0	0	-

138. ábra: Fórum kezdőoldal

11.2.1. A Drupal fórum filozófiája

Érdeemes megjegyezni, hogy a Drupal az egyes nagy fórumokon kialakult, sok ezer megjegyzést tartalmazó áttekinthetetlen és követhetetlen fórum helyett egy sokkal logikusabb megközelítést támogat.

- **új kérdés:** minden újabb felmerülő téma, kérdés egy új *Fórum téma* tartalom beküldésével indul
- **néhány válasz:** sok ezer helyett néhány válasz is elegendő (a sok hozzászólás előbb-utóbb menetrendszerűen elkanyarodik az eredeti témától)
- **szálak a válaszok követésére:** a *Comment* modul beállításaival konfigurálható
- **a hozzászólások lezárhatók:** a *Comment* modul beállításaival (*csak olvasható*)
- **az új témák és hozzászólások követhetők:** ehhez a *Fórum* kezdőoldala (138. ábra) mellett a *Tracker* (114. ábra) is kiváló megoldás.

11.2.2. Jogosultságok

A modul beállítható jogosultságai:

- *fórumok adminisztrációja*: ki tudja a fórum csoportokat, kategóriákat szerkeszteni
- *fórumtéma létrehozása*: ki tudjon új témát indítani (új Fórum téma tartalmat beküldeni)
- *fórumtémák törlése*: ki tudjon egy tetszőleges témát (és a rá érkező hozzászólásokat) törölni
- *saját fórumtémák törlése*: ki tudja a saját témáját (és a rá érkező hozzászólásokat) törölni
- *fórumtémák szerkesztése*: ki tudja bármelyik fórum témát szerkeszteni (vagyis moderálni)
- *saját fórumtémák szerkesztése*: ki tudja a saját fórum témáját szerkeszteni

11.3. A *Poll* modul

A *Poll* modul segítségével klasszikus szavazás bonyolítható le. A modul a Drupal alapmoduljai között bekapcsolható, ezután egy új tartalomtípusként (*poll*) jelenik meg. Küldjünk be egy új szavazást (139. ábra).

A szavazás beküldésekor a szokásos cím mező a *Kérdés* nevet kapja. Alapértelmezetten két válasz lehetőséget adhatunk meg, de ez bővíthető. Érdeemes az ábrán megfigyelni, hogy a szavazási lehetőségek szövegén kívül a szavazatok alapértelmezett számát (0) is módosíthatjuk.

Megjegyzés: Itt nem feltétlenül csúszási lehetőségre kell gondolni, akár egy máshol elkezdett szavazást is lehet ilyen módon folytatni.

A beküldéskor beállíthatjuk a szavazás időtartamát, illetve bármikor kézzel is lezárhatjuk a szavazást, ha utólag szerkesztjük.

Szavazás beküldése

Kérdés: *

Lehetőség	Szavazatszám
<input type="text" value="Igen"/>	<input type="text" value="0"/>
<input type="text" value="Nem"/>	<input type="text" value="0"/>

▼ Szavazás beállításai

Szavazás állapota:

☐ Lezárt
☒ Aktív

Ha egy szavazás lezárt, a látogatók nem voksolhatnak egy lehetőségére sem tovább.

Szavazás időtartama:

▼
 Ezt követően a szavazás automatikusan lezárul.

139. ábra: Szavazás beküldése

A Szavazást (140. ábra) akár címlapra is beküldhetjük, de hasznos lehetősége még a modulnak a *Legfrissebb szavazás* blokk is. Így mindig lesz egy aktuális szavazás az oldalon.

Az ábrán érdemes még megfigyelni, hogy – megfelelő jogosultság esetén – a szavazatok pontos adatait is megtekinthetjük (*Eredmények, node/*/votes*).

Tetszik a honlap?

Tetszik a honlap? Szavazás létrejött.

2009.07.07. 12:22 — Nagy Gusztáv

☐ Igen
☐ Nem

140. ábra: Szavazás beküldve, lehet szavazni

11.3.1. Jogosultságok

A modul beállítható jogosultságai:

- *szavazás létrehozása*: ki tudjon szavazás típusú tartalmat beküldeni
- *saját szavazás törlése*: ki tudja a saját szavazás típusú tartalmát törölni
- *bármely szavazás törlése*: ki tudja bármely szavazás típusú tartalmat törölni
- *saját szavazás szerkesztése*: ki tudja a saját szavazás típusú tartalmát szerkeszteni
- *bármely szavazás szerkesztése*: ki tudja bármely szavazás típusú tartalmat szerkeszteni
- *szavazás*: ki tudjon szavazatot leadni
- *saját szavazat visszavonása*: ki tudja szavazatát visszavonni
- *szavazatok adatainak megtekintése*: ki tudja a szavazatokat visszakövetni felhasználónév vagy (nem regisztrált szavazó esetén) IP cím alapján

11.4. A *Blog* modul

Első ránézésre furcsának tűnhet, hogy a *Blog* modul nem a 10. fejezetben került elő. Ha azonban alaposabban megnézzük a modul szolgáltatásait, akkor jól látszik, hogy olyan oldalak esetén a leghasznosabb, ahol több felhasználó egy oldal keretein belül blogol⁷⁰.

A *Blog* modul engedélyezése után elérhetővé válik a *Blogbejegyzés* tartalomtípus, amit persze kedvünk szerint testre szabhatunk⁷¹, vagy például szótárt hozhatunk létre a címkéhez, végül pedig szabályozhatjuk (*Jogosultságok*), hogy mely csoportok hozhassanak létre *Blogbejegyzést*. A jogosultsággal rendelkező felhasználók máris tudnak bejegyzést beküldeni (*node/add/blog*).

A beküldés után a bejegyzésnél jól láthatóan megjelenik a blogbejegyzésre való utalás is a címkékhez hasonlóan (141. ábra).

⁷⁰ Néhány kiegészítő modullal akár a [HTTP://BLOG.HU](http://BLOG.HU) szolgáltatását is megközelíthetjük.

⁷¹ A [HTTP://WWW.GAMF.HU/](http://WWW.GAMF.HU/) oldalon például *Oktatói oldallá* nevezve, az oktatók tanítási információk közzétételére használhatják.

Dekk | keresztény közösségi oldal

Megtekintés
Szerkesztés
Követés
Vázlat
Clone

By Nagy Gusztáv - augusztus 17th, 2007

Tagged: Honlap ajánló

Miért gondolod, hogy egyedül vagy a hiteddel? „Hé, kölyök! A törzs befogad.”

Általában nem vagyok közösségi oldal párti, de a Dekk | keresztény közösségi oldal felkeltette az érdeklődésemet. Ahogy lesz rá időm, alaposabban megnézem magamnak.

396 olvasás

141. ábra: Blogbejegyzés beküldés után

Természetesen itt is linkről van szó, a *Nagy Gusztáv blogja* linkre kattintva a tulajdonos további bejegyzései is elérhetővé válnak. Ehhez hasonló funkciójú *Friss blogbejegyzések* hivatkozás kerül a felhasználói oldalra is (142. ábra).

Címlap :: Felhasználói adatok

Nagy Gusztáv

Megtekintés
Követés

Történet

Blog

Friss blogbejegyzések

Ennyi ideje regisztrált felhasználó

1 év 9 weeks

Személyes információk

Honlap

<http://nagygusztav.hu>

142. ábra: A blogbejegyzések elérhetők a felhasználói oldalról is

A modulnak az is hasznos szolgáltatása, hogy egyedi RSS csatornát kérhetünk felhasználónként. (Például a [HTTP://KBGY.HU/BLOG/1/FEED](http://KBGY.HU/BLOG/1/FEED) útvonalon.)

11.4.1. Jogosultságok

A modul beállítható jogosultságai:

- *blogbejegyzések létrehozása*: ki blogolhasson
- *bármely blogbejegyzés törlése*: ki moderálhasson
- *saját blogbejegyzések törlése*: ki törölhesse a saját bejegyzését

- *bármely blogbejegyzés szerkesztése*: ki moderálhasson
- *saját blog szerkesztése*: ki módosíthassa a beküldés után a saját bejegyzését

11.5. Tartalmak megosztása RSS csatornákon

Először nézzük meg röviden⁷², mi is az RSS:

„Az RSS webes együttműködésre szolgáló XML állományformátumok családja, mely megkíméli a felhasználókat attól, hogy az ilyen megoldást használó weboldalakat rendszeresen kelljen látogatniuk az új tartalom ellenőrzése miatt, vagy levélben kelljen értesítést kapniuk erről. Egy feed-olvasóként vagy aggregátorként ismert program képes ellenőrizni az RSS-t használó weboldalakat a felhasználó helyett és képes megjeleníteni a frissített cikkeket. (Például a csak hetente-havonta frissülő, de egyébként érdekes blogokat nem kell minden nap meglátogatni, hogy van-e rajtuk új poszt, ha van, akkor az megjelenik a feed-olvasóban.)”⁷³

A kezdőoldalon is megjelenő tartalmaink megosztására könnyedén tudunk szolgáltatást nyújtani. Ennek legegyszerűbb módja a Tartalom megosztása blokk (143. ábra) bekapcsolása, aminek hatására elérhetővé válik egy RSS ikon, amihez az *rss.xml* útvonal van rendelve.

143. ábra: Tartalom megosztás

Ezen kívül bizonyos sminkek (az alapértelmezett *Garland* is) speciálisabb RSS csatornához is adhatnak linkeket, pl. a *Kategóriák* alapján (pl. *taxonomy/term/31/feed* útvonal), vagy a *Blog* modul csoportosítása szerint (*blog/1/feed*).

Megjegyzés: Az RSS csatornákat nem a smink állítja elő, csak az útvonalakat leshetjük el belőle.

11.6. Az *Aggregator* modul

Az *Aggregator* modul lehetővé teszi, hogy a honlapunkon más honlapok RSS kimeneteit automatikusan megjelenítsük.

Nézzük meg a *Hírolvasó* (*admin/content/aggregator*) oldalt (144. ábra).

⁷² Érdemes az [HTTP://ITMEGOLDASOK.HU/BLOG/PLUGIN/TAG/RSS](http://ITMEGOLDASOK.HU/BLOG/PLUGIN/TAG/RSS) cikket elolvasni.

⁷³ Forrás: [HTTP://HU.WIKIPEDIA.ORG/WIKI/RSS](http://HU.WIKIPEDIA.ORG/WIKI/RSS)

Hírolvasó

Lista

Kategória hozzáadása

Hírcsatorna hozzáadása

Beállítások

Webhelyek ezrei (különösen híroldalak és blogok) teszik közzé a legújabb tartalmaik címeit és időnként tartalmát is ilyen szabványos formátumú forrásokban. A hírolvasó az RSS, RDF és Atom szabványokat támogatja.

A rendszerben lévő hírcsatornák listája újabbakkal is bővíthető. Minden csatornához és csatorna kategóriához egy *legfrissebb elemeket* listázó blokk is elérhető, mely bekapcsolható és elhelyezhető valamely régióba a blokk adminisztrációs oldalon.

[további segítség...]

Hírcsatornák áttekintése

Cím	Elemek	Legutóbbi frissítés	Következő frissítés	Műveletek
-----	--------	---------------------	---------------------	-----------

Kategóriák áttekintése

Cím	Elemek	Műveletek
-----	--------	-----------

144. ábra: A Hírolvasó áttekintése

11.6.1. Hírcsatorna létrehozása

A csatorna egyetlen RSS forrás definiálását, a letöltések elvégzését és publikálását teszi lehetővé. Működéséhez *cron* futtatás szükséges, hiszen nem állandóan, csak bizonyos időközönként van szükség (és lehetőség) a távoli szerver meglátogatására, a csatorna tartalmainak letöltésére.

A *Hírcsatorna hozzáadása* linkkel hozzunk létre egy új csatornát (145. ábra). A *Címen* kívül természetesen az *URL*-t és a *Frissítési időköz*t is meg kell adnunk. (Ez utóbbi az az idő, amennyi maximális késéssel az RSS tartalmak megjelennek az oldalunkon.)

Cím: *

Horvátországinfo

A hírcsatorna neve (vagy a hírcsatornát szolgáltató webhely neve).

URL: *

http://www.horvatorszaginfo.hu/rss/hinfo.rdf

A hírcsatorna forrásának teljes webcíme.

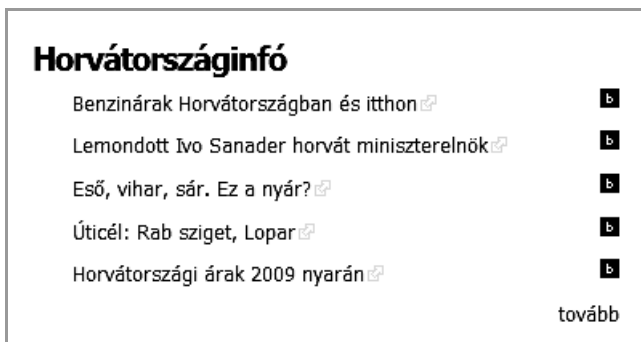
Frissítési időköz:

1 óra ▼

A hírcsatorna frissítései közti idő. (Működéséhez időzített feladatok megfelelő konfigurálása szükséges.)

145. ábra: Hírcsatorna létrehozása

A csatorna kimenetét a hozzá tartozó blokk bekapcsolásával tekinthetjük meg (146. ábra).

146. ábra: Hírolvasó blokk

Ez a blokk igazából csak egy link gyűjtemény a távoli weboldal tartalmaira. De a 146. ábrán érdemes még megfigyelni, hogy megfelelő jogosultságokkal lehetőségünk van egyetlen gombnyomással (*b*) a tartalomra reflektálva saját tartalmat létrehozni is.

További érdekes lehetőségeket nyújt a *kategóriák* használata, amivel több RSS csatorna tartalmát együtt, egy blokkban tudjuk kezelni.

11.6.2. Jogosultságok

A modul beállítható jogosultságai:

- *hírcsatornák hozzáférése*: ki láthassa az aggregált tartalmakat
- *hírcsatornák adminisztrációja*: ki szerkeszthesse a hírcsatornákat és kategóriákat

12

TOVÁBBI MODULOK KIVÁLASZTÁSA, TELEPÍTÉSE

Ahogy az eddigiekben láthattuk, a Drupal alapsomagjában található alap (*core*) modulok segítségével igen sok szolgáltatáshoz jutunk. A Drupal erejét tovább növeli, hogy az 6-os verzióhoz több ezer kiegészítő modul érhető el. Természetesen ezen modulok minőségében nem bízhatunk meg ugyanúgy, „vakon”, mint az alap modulok esetén, de körültekintő alkalmazásukkal igen sok programozói munkától kímélhetjük meg magunkat.

A következő moduloknak csak a szerző által fontosabbnak ítélt beállításai, funkciói kerülnek bemutatásra.

12.1. Bevezető

A fontosabb modulok ismertetése előtt nézzünk meg néhány bevezető témát.

12.1.1. Hogyan válasszunk modult?

A modul jó minőségére utaló jelek, ha

- ez már a sokadik verzió (tehát nem 0.1, hanem pl. 1.6-os)
- van hozzá minél több nyelvi fordítás (vannak, akik annyira jónak tartják, hogy a fordításra időt szánnak)
- a [HTTP://DRUPAL.HU](http://drupal.hu)-n pozitív értelemben utalnak rá
- sokan használják

Most néhány olyan kiegészítő modullal folytatjuk ismerkedésünket, amelyek általánosan használhatóak, és a szerző saját tapasztalatai szerint is megfelelnek az elvárásoknak. Természetesen nagy átfedés van a fejezet és a Drupal közösség által preferált modulok között:

- A legtöbb helyen használt modulok:

[HTTP://DRUPAL.ORG/PROJECT/MODULES?SOLRSORT=SIS_PROJECT_RELEASE_USAGE_DESC](http://drupal.org/project/modules?solrsort=sis_project_release_usage_desc)

- A fejlesztők kedvenc moduljai:

[HTTP://DRUPALMODULES.COM/TOP-FAVORITES](http://drupalmodules.com/top-favorites)

12.1.2. Modulok letöltése

A Drupal hivatalos webhelyén, a [HTTP://DRUPAL.ORG/PROJECT/MODULES](http://drupal.org/project/modules) oldalon igen nagyszámú, és sokféle funkciót megvalósító modult találhatunk. (Ráadásul erre az információ-mennyiségre ráépült [HTTP://DRUPALMODULES.COM/](http://drupalmodules.com/) oldal egy alternatív kereshetőséget is ad.)

A letöltés előtt érdemes megfontolni a következőket:

- a kiegészítő modulok helyes működése nem garantált
- minden ismeretlen modult először egy teszt környezetben próbáljunk ki
- a fejlesztői (*dev*) változatokat csak nagy körültekintéssel érdemes éles környezetben alkalmazni
- a modul letöltése előtt válasszuk ki az alapsomagunkhoz illő verziót
- a modulok között lehetnek ún. függőségek, amelyek miatt egyes modulok csak más modulokkal együtt lesznek használhatóak

12.1.3. Modulok telepítése

A kiegészítő modulokat *.tar.gz* kiterjesztéssel tölthetjük le. E tömörített állomány tartalmát kell a szerverre feltöltött Drupal alkalmazásunk *sites/all/modules*⁷⁴ alkönyvtárába másolnunk.

Ha az oldalunkat nem angol nyelven szeretnénk üzemeltetni, akkor érdemes a legfrissebb (bár általában nem teljes) nyelvi fordításokat is beszerezni és felmásolni a 8.5.2. fejezet alapján.

A legtöbb modul tartalmaz *README.txt* és/vagy *INSTALL.txt* fájlt. Ekkor elsődlegesen e leírás szerint kell eljárunk. A legtöbb esetben a következő lépésekre lesz szükségünk.

A modulunk annak engedélyezéséig még használhatatlan marad. Egy modul működését engedélyezni, vagy éppen letiltani az *admin/build/modules* oldalon tudjuk. (Ténylegesen itt többről is szó lehet, mint engedélyezésről, de a háttérben végbemenő folyamatok ismeretése túlmutat e jegyzet keretein. Részletes információk a modul dokumentációjából és forrásának tanulmányozásából nyerhetők.)

A modul tényleges használata előtt még konfigurálnunk is kell azt. Ez többnyire az Adminisztráció oldalon megjelenő újabb menüpontok segítségével tehetjük meg. Érdemes azon-

⁷⁴ Elvileg a modules alkönyvtár is alkalmazható a célra, de a Drupal hivatalos ajánlását nem érdemes figyelmen kívül hagyni. (Előbb-utóbb úgyis minden kétkedő megtapasztalja ennek hátrányait.)

ban a modulban található *readme.txt* és/vagy *install.txt* fájlokat is alaposan áttanulmányozni, egyes modulok esetén bonyolultabb lehet a beüzemelés folyamata.

12.1.4. Modulok eltávolítása

Igen gyakori hiba, hogy a kipróbált modulokat nem megfelelően távolítjuk el. A lehető legrosszabb megoldás, ha egyszerűen a modul szerverre feltöltött könyvtárát és állományait letöröljük.

A helyes megoldás:

1. Kapcsoljunk *offline* módba az *admin/settings/site-maintenance* oldalon.
2. Kapcsoljuk ki a modult az *admin/build/modules* oldalon.
3. Távolítsuk el (uninstalláljuk) a modult az *admin/build/modules/uninstall* oldalon
4. Teszteljük a helyes működést.
5. Töröljük a modul állományait.
6. Kapcsoljunk *online* módba.

12.2. Az *Administration Menu* modul

Honlap: [HTTP://DRUPAL.ORG/PROJECT/ADMIN_MENU](http://drupal.org/project/admin_menu)

Az adminisztrációs feladatok döntő része az *Adminisztráció* menüből érhető el – többnyire 2-4 oldalletöltés után. Az *Administration Menu* modul lehetővé teszi, hogy az Adminisztráció menü legtöbb szolgáltatása újabb oldalletöltés nélkül bárholn is elérhető legyen. A 147. ábrán jól látható, hogy akár a kezdőoldalról is közvetlenül (egy oldalletöltés árán) el tudunk jutni a *Felhasználó hozzáadása* oldalra.

147. ábra: Az *Administration menu* modul használat közben

A modul telepítése a szokásos módon történik. Az alapbeállításokkal (*admin/settings/admin_menu*) máris működőképes.

12.2.1. Jogosultságok

A modul beállítható jogosultságai:

- *access administration menu*: ki lássa az admin menüt
- *display drupal links*: ki lássa a drupal.org-ra mutató menüpontokat

12.3. A Backup and Migrate modul

Honlap: [HTTP://DRUPAL.ORG/PROJECT/BACKUP_MIGRATE](http://drupal.org/project/backup_migrate)

A modul segítségével manuálisan vagy automatizáltan tudunk biztonsági mentést készíteni az adatbázisunkról.

A *Backup and Migrate* (*admin/content/backup_migrate*) oldalon már csinálhatunk is egy gyors mentést. Csupán azt kell eldöntenünk, hogy egyből letölteni szeretnénk, vagy a szerverten tárolni a mentést (148. ábra).

148. ábra: A Backup and Migrate modul alap felülete

A *Create Schedule* (*admin/content/backup_migrate/schedule/add*) oldalon tudunk automatikus mentést beállítani pl. 1 naponta és az utolsó 5 mentést megtartva (149. ábra). Az automatizált futtatáshoz *cron* szükséges.

Backup and Migrate

BackupVisszaállításDestinationsProfilok**Schedules**

List SchedulesCreate Schedule

☒ Engedélyezett

Schedule Name:

Settings Profile:

Új profil létrehozása

Backup every:

Number of Backup files to keep:

The number of backup files to keep before deleting old ones. Use 0 to never delete backups.
Other files in the destination directory will get deleted if you specify a limit.

Cél:

Choose where the backup file will be saved. Backup files contain sensitive data, so be careful where you save them. Create new destination

149. ábra: Automatizált mentés beállítása

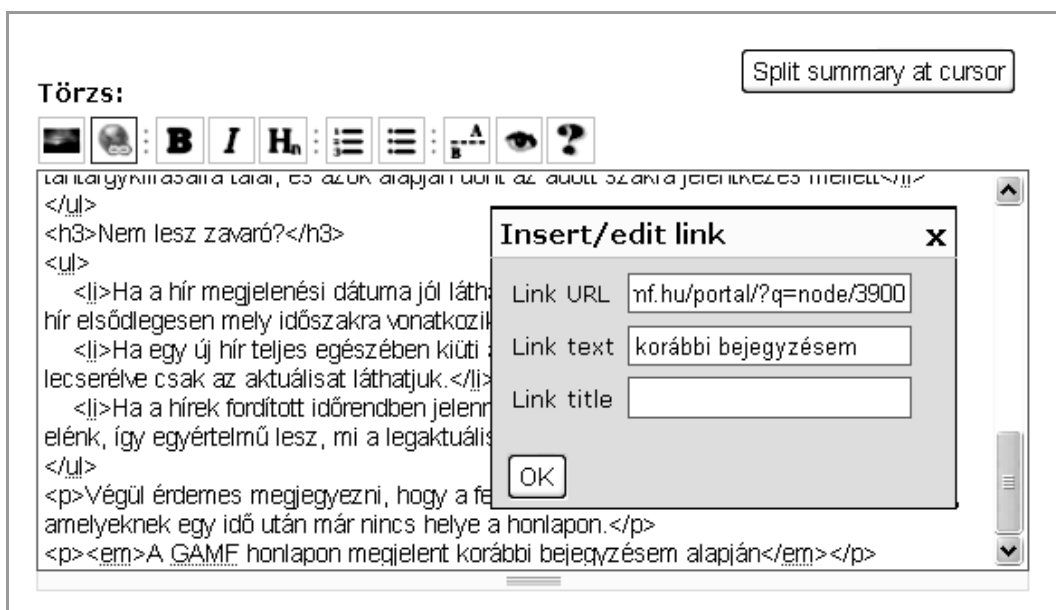
Innentől kezdve akár kézi, akár automatikus mentés készül, és egyetlen tömörített állományként tárolódik a `sites/default/files/backup_migrate/` könyvtárban.

12.4. A BUEditor modul

Honlap: [HTTP://DRUPAL.ORG/PROJECT/BUEDITOR](http://drupal.org/project/bueditor)

A modul segítségével nagyon jó forráskód (HTML) szintű szövegszerkesztőt kapunk. A használojának minimális HTML ismeretekkel kell ugyan rendelkezni, de cserébe a lehető legjobban kontrollálhatjuk a tartalmaink kinézetét (150. ábra).

Megjegyzés: Az ún. wysiwyg szerkesztők a mai napig hagynak némi kívánnivalót.

150. ábra: A BUEditor link készítése közben

12.4.1. Használata

A szerkesztés logikája sok szempontból hasonlít az ismert szövegszerkesztőkre.

1. Mindenképpen célszerű a nyers szöveget előre elkészíteni.
2. Vigyünk a kurzort a kívánt helyre (pl. kép beszúrásához), vagy jelöljük ki a szöveget (pl. egy link készítéséhez). Az ábrán ugyan nem látszik, de az utolsó sorban látható *korábbi bejegyzésem* szöveg lett kijelölve.
3. Kattintsunk a kívánt gombra. Pl. az ábrán piros szegéllyel látszó (második) *link* ikonra.
4. Ha szükséges, töltsük ki értelemszerűen a felugró ablak mezőit. Az ábrán az URL-t kellett beírni.
5. Ha szükséges, utólag javítsunk a HTML kódban.

Jól látszik tehát, hogy itt elsősorban a csupasz HTML kód gépelésében kapunk támogatást, és a HTML alapszintű ismerete nélkül a szerkesztő nem igazán használható.

12.4.2. Konfigurálás

A beviteli formákhoz hasonlóan az editorok is más-más lehetőségeket nyújthatnak a különböző csoportok számára. Az *admin/settings/bueditor* oldalon editor-konfigurációkat állíthatunk össze, amit a csoportokhoz rendelhetünk. Sokszor az alapértelmezett beállítások (151. ábra) is megfelelőek lehetnek.

BUEditor
Available editors

Szerkesztőléc neve	Műveletek
BBCode	Szerkesztés Törlés Másolás Export
Commenter	Szerkesztés Törlés Másolás Export
Default	Szerkesztés Törlés Másolás Export
Lab	Szerkesztés Törlés Másolás Export
Szerkesztőléc hozzáadása Szerkesztőtöfelület importálása Add the default editor	

Role-editor assignments

User role	Assigned editor	Alternative editor	Súly
user #1	Default ▼	nincs ▼	-
d1	nincs ▼	nincs ▼	0 ▼
azonosított felhasználó	Default ▼	nincs ▼	11
névtelen látogató	nincs ▼	nincs ▼	12

151. ábra: A BUEditor alapbeállításai

A *Szerkesztés* linkeken a megjelenő ikonokat állíthatjuk be.

Végül érdemes megemlíteni, hogy a beviteli formákat és az editor beállításokat érdemes egymáshoz igazítani. Mert ugye semmi értelme olyan HTML tagokat beszúrni a szövegbe, amelyeket a beviteli forma úgyis kiszűr.

Az editornak nincs ezen kívül jogosultság-beállítási lehetősége az *admin/user/permissions* oldalon.

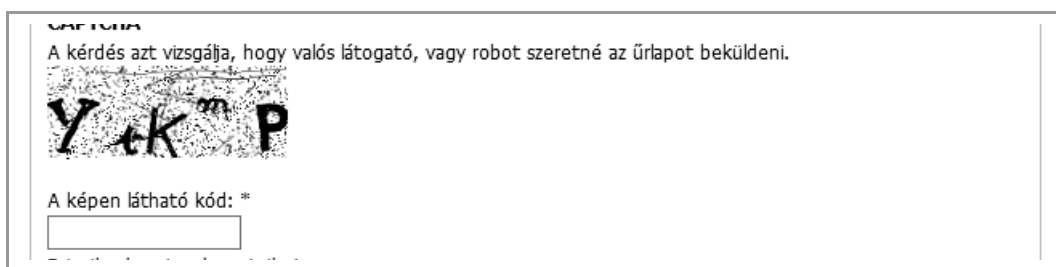
12.5. A *Captcha* modul

Honlap: [HTTP://DRUPAL.ORG/PROJECT/CAPTCHA](http://drupal.org/project/captcha)

A *Captcha* modul megpróbálja megakadályozni, hogy a bot programok regisztrálni, vagy névtelenül hozzászólást beküldeni tudjanak.

Megjegyzés: A spam hozzászólásokat bizonyos intelligenciával rendelkező, ún. bot programok küldik, többnyire zombi gépekről (a gép tulajdonosának tudta nélkül).

A *Captcha* modul telepítésével két modult is kapunk: az alap *Captcha* és az *Image Captcha* modulokat. A modul célja, hogy a honlapokat linkekkel teleszemetelő robotok ellen védelmet nyújtson. Legelterjedtebb megoldása (*Image Captcha*) egy képre generált ellenőrző kód alapján működik (152. ábra), de sokan alkalmazzák a szöveges kérdéseket is.

152. ábra: Az Image Captcha modul működése

12.5.1. Konfiguráció

A konfigurációs oldalon (*admin/user/captcha*) több oldalhoz (pl. regisztráció) beállíthatjuk, hogy melyik *captcha* módot akarjuk használni, vagy akár el is tekinthetünk az oldalon ettől (153. ábra).

Ürlapbeállítások

A feladat típusának meghatározása a felsorolt ürlapokhoz (Az ürlap azonosítása a *form_id* segítségével történik). Tetszőleges ürlap könnyen hozzáadható a táblázat alján található szöveges mező, vagy a lenti „CAPTCHA adminisztrációs hivatkozás hozzáadása az ürlapokhoz” segítségével.

Alapértelmezés szerinti feladattípus:

Ki kell választani az alapértelmezett CAPTCHA feladattípust. Ez felülírható minden ürlapon, ha szükséges.

form_id	Feladat típusa	Műveletek
comment_form	<input type="text" value="[nincs]"/>	törlés
contact_mail_page	<input type="text" value="[alapértelmezés szerinti feladattípus]"/>	törlés
contact_mail_user	<input type="text" value="[nincs]"/>	törlés
forum_node_form	<input type="text" value="[nincs]"/>	törlés
user_login	<input type="text" value="[nincs]"/>	törlés
user_login_block	<input type="text" value="[nincs]"/>	törlés
user_pass	<input type="text" value="[alapértelmezés szerinti feladattípus]"/>	törlés
user_register	<input type="text" value="[alapértelmezés szerinti feladattípus]"/>	törlés
<input type="text"/>	<input type="text" value="[nincs]"/>	

☐ CAPTCHA adminisztrációs hivatkozás hozzáadása az ürlapokhoz
 Ezzel a lehetőséggel könnyebben szabályozható az ürlapokhoz rendelt CAPTCHA. Bekapcsolt állapotban a „CAPTCHA beállítások adminisztrációja” jogosultsággal rendelkező felhasználók egy mezőcsoportot fognak látni az összes ürlap alatt, kivéve az adminisztratív oldalakon.

☐ Engedélyezi a CAPTCHA feladatokat és a CAPTCHA adminisztrációs hivatkozásokat az adminisztrációs oldalakon
 Ez a kapcsoló lehetővé teszi CAPTCHA feladatok hozzárendelését az adminisztrációs oldalak ürlapjaihoz. Az

153. ábra: Captcha beállítások

Ha olyan kiegészítő modult használunk, amely által használt űrlap azonosítóját nem találjuk a *form_id* alatt, akkor érdemes a *CAPTCHA adminisztrációs hivatkozás hozzáadása az űrlapokhoz* jelölőnégyzetet bekapcsolni. Például egy *Webform* modullal létrehozott űrlap (154. ábra) alatt így a következőt látjuk:

Boldogságkeresők IV.:

A negyedik CD arról szól, hogyan győzhetsz a legrosszabb jellemvonásaid fölött is. Az igazi boldogság titkait mind a négy kiadványban megismerhetik az arra vágyók. (a füzet 100 old.)

▼ **CAPTCHA: nincs engedélyezett feladat**

CAPTCHA elhelyezése ide megbízhatatlan felhasználók ellen.

BEKÜLDÉS

154. ábra: Captcha link az űrlap alatt

A *CAPTCHA elhelyezése ide megbízhatatlan felhasználók ellen.* linkre kattintva már könnyedén hozzárendelhetjük valamelyik *captcha* feladatot. Érdemes még visszatérni az *admin/user/captcha* oldalra. A további beállítások (155. ábra) magukért beszélnek.

☒ Leírás hozzáadása a CAPTCHA-hoz
Beállítható leírás hozzáadása, ami elmagyarázza a látogatóknak a CAPTCHA célját.

CAPTCHA leírása

A CAPTCHA beállítható leírása. Az üres bejegyzés elrejtí a leírást.

Magyar nyelven (kód hu):
A kérdés azt vizsgálja, hogy valós látogató, vagy robot sze

Alapértelmezett CAPTCHA ellenőrzés:

☐ Kis- és nagybetűérzékeny ellenőrzés: a válasznak tökéletesen kell egyeznie a feladvánnyal.

☒ Kis-, illetve nagybetűérzékenyen ellenőrzés: a kisbetű és nagybetű hibák figyelmen kívül lesznek hagyva.

Meghatározza a válasz alapértelmezett feldolgozási módját. Fontos megjegyezni, hogy a jelenleg alkalmazott feladatot nyújtó modul ezt nem mindig veszi figyelembe.

Szívósság:

☐ Mindig adja hozzá a feladatot.

☐ Mellőzi a feladatot az adott űrlap mellől, ha a felhasználó egyszer már jól válaszolt.

☒ Mellőzi a feladatot minden űrlap mellől, ha a felhasználó egyszer már jól válaszolt.

Megadható, hogy amennyiben a felhasználó sikeresen megoldott egy feladatot, látogatásának további szakaszában már ne kapjon többet.

☒ Hibás válaszok naplózása
Kerüljön információ a rossz válaszokról a rendszernaplóba. (napló)

155. ábra: További Captcha beállítások

12.5.2. Image Captcha

Az *Image Captcha* beállításait az *admin/user/captcha/image_captcha* oldalon találjuk. Itt nem létezik egyféle jó beállítás, mindenképpen érdemes kikísérletezni a számunkra és a honlapunk számára ideális beállításokat.

12.5.3. Jogosultságok

A modul beállítható jogosultságai:

- *administer CAPTCHA settings*: ki tudja a modult konfigurálni
- *skip CAPTCHA*: kik azok, akik felmentést kapnak az ellenőrzés alól

A szerző véleménye szerint általában elegendő a be nem jelentkezett látogatókat ellenőrizni. Így aki már a regisztrációnál túljutott az ellenőrzésen, azt többször nem kell zavarnunk.

12.6. A Content Access modul

Honlap: [HTTP://DRUPAL.ORG/PROJECT/CONTENT_ACCESS](http://drupal.org/project/content_access)

A tartalmak hozzáférését – elvi szinten – a Drupal finomabban tudja szabályozni, mint ahogy azt a *Jogosultságok* beállításainál eddig láthattuk. Ha az eddigieknél speciálisabb igények lépnek fel, akkor valamilyen kiegészítő modulra van szükségünk. Ezek közül az egyik legismertebb a *Content Access* modul.

12.6.1. Elméleti háttér

A Drupalban kétfajta szinten lehet jogosultságokat állítani: funkcionális és tartalmi szinten.

Ha valamit tiltunk funkcionális szinten, akkor magához a funkcióhoz sem fogunk hozzáférni. Ezért ha pl. egy csoportnak a *tartalom adminisztráció* funkcióhoz nincs jogosultsága, akkor nem állíthat semmilyen más tartalom szintű jogosultságot sem. Ha van joga a funkcióhoz, utána még kell jogosultság a tartalom alapú hozzáféréshez is.

Az alapszerben nincs olyan modul, amivel a tartalom elérési jogosultságokat lehetne állítani, de maga a rendszer működik.

12.6.2. Konfiguráció

A modul bekapcsolása után egy szokatlan üzenetet kapunk:

A tartalom jogosultságok értékeit újra kell építeni.

Ez a művelet minden webhelyen található tartalomhoz kapcsolódó jogosultságokat frissíti, és ez sok időt vehet igénybe. A művelet nem vonható vissza.

A modul beüzemelésének következménye lesz, hogy jelentősen megnőhet az adatbázis mérete, és valamivel lassulhat a rendszerünk.

A modul beállításai alapvetően tartalom típusonként érvényesülnek, így a konfigurációt is a tartalom típusoknál keressük. Pl. az *admin/content/node-type/oldal/access* oldalon az *oldal* típusú tartalmak beállításait tehetjük meg (156. ábra).

Bármely tartalom megtekintése:

☒ névtelen látogató

☒ azonosított felhasználó

☐ d1

☐ d2

☐ dkisv

Saját tartalom megtekintése:

☒ névtelen látogató

☒ azonosított felhasználó

Bármely tartalom szerkesztése:

☐ névtelen látogató

☐ azonosított felhasználó

☐ d1

☐ d2

☐ dkisv

Saját tartalom szerkesztése:

☐ névtelen látogató

☐ azonosított felhasználó

☐ d1

☐ d2

☐ dkisv

156. ábra: A Content access modul beállítása tartalom típusonként

Elvileg van lehetőség (*Enable per content node access control settings*) minden tartalomra külön-külön beállítani a jogokat a tulajdonos által. Ezt a lehetőséget azonban csak indokolt esetben és komoly körültekintéssel érdemes kihasználni.

Érdemes még megjegyezni, hogy a modul csak a már létező tartalmak jogosultságaival foglalkozik, a létrehozás jogát a szokásos módon tudjuk kiosztani az *admin/user/permissions* oldalon.

12.6.3. Jogosultságok

A modul beállítható jogosultságai:

- *grant content access*: ki tudja a tartalomtípusok elérési jogosultságait konfigurálni
- *grant own content access*: ki tudja a saját tartalmi jogosultságát konfigurálni

12.7. Az *External Links* modul

Honlap: [HTTP://DRUPAL.ORG/PROJECT/EXTLINK](http://drupal.org/project/extlink)

Az *External links* modul a honlapról kifelé mutató linkekhez kapcsolódó szolgáltatásokat nyújt. A 157. ábrán látszik, hogy nem csak a tartalmainkban, hanem bárhol található linkeket figyelembe vesz.

<p>▷ Oktatás</p> <p>▷ K+F</p> <hr/> <p>Kiemelt oldalaink</p> <ul style="list-style-type: none"> ◦ BME GAMF Nyelvvizsgahely ◦ ETR[®] ◦ MSDNAA <hr/> <p>Linkek</p> <ul style="list-style-type: none"> ◦ Kecskeméti Főiskola[®] ◦ Kertészeti Főiskolai Kar[®] 	<p>Személyes</p> <hr/> <p>Bemutakozás</p> <p>A József Attila Tudományegyetemen (ma Szegedi Tudományegyetem[®]) szereztem programozó matematikus oklevelet. 1998 óta oktatóként dolgozok, először a felnőttképzésben, most pedig a Kecskeméti Főiskolán.</p> <p>Szakmai munkám jelenleg a webfejlesztésre, webes technológiák alkalmazására és oktatására irányul. A GAMF Kar és egységei honlapját fejlesztem 2003 óta. A tanítás mellett vállalkozói formába webfejlesztő munkát[®] is végzek.</p> <p>Szabadidőmet a családommal[®] - feleségemmel, és négy gyermekünkkel - töltöm.</p> <hr/> <p>Oktatás</p> <hr/> <p>Beosztás, munkakör</p>	
--	--	---

157. ábra: Az *External Links* modul működés közben

A konfigurációja (*admin/settings/extlink*) általában egyszerűen az alapbeállítások megadását jelenti (158. ábra).

External links

☒ Ikon hozzáadása a külső hivatkozásokhoz
Places an icon next to external links.

☒ Ikon hozzáadása az email hivatkozásaihoz
Places an icon next to mailto links.

☒ Consider subdomains internal
If checked, links with the same primary domain will all be considered internal. A link from www.example.com to my.example.com would be considered internal. Links between the [www.](http://www.example.com) and [non-www.](http://non-www.example.com) domain are always considered internal.

☒ Open external links in a new window
Should all external links be opened in a new window?

☐ Display pop-up warnings
Displays a pop-up warning when any external link is clicked.

Pop-up warning text:

This link will take you to an external web site. We are not responsible for their content.

158. ábra: Az External links beállításai

A modulnak nincs beállítható jogosultsága.

12.8. Az FCKEditor modul

Az *FCKEditor*⁷⁵ vizuális szerkesztő Drupal alá illesztésének hagyományos eszköze ez a modul. Sok előnye miatt azonban ma már inkább a *Wysiwyg* modul (12.21. fejezet) ajánlható.

12.9. A Global Redirect modul

Honlap: [HTTP://DRUPAL.ORG/PROJECT/GLOBALREDIRECT](http://drupal.org/project/globalredirect)

A modul megszünteti a *Path* modul használata miatti URL többszörözéseket.

Megjegyzés: SEO szempontból nagyon fontos a többszörös tartalmak kerülése.

Konfigurációt általában nem igényel, az alapbeállítások (159. ábra) megfelelőek.

⁷⁵ [HTTP://WWW.FCKEDITOR.NET/](http://www.fckeditor.net/)

Perjel eltávolítása:

- ☐ Ki
- ☒ Be

Bekapcsolva a kérés végéről a perjel eltávolításra kerül. Így elkerülhető, hogy az `example.com/node/1/` stílusú kérés ne illeszkedjen a beállított útvonal álnévre, ami tartalom kettőződést okozhat. Ha szükséges, hogy bizonyos kérések végén a perjel szerepeljen, akkor a bekapcsolt állapot problémát okozhat, ezért célszerű kikapcsolni.

Hagyományos webcímről rövid webcím:

- ☐ Ki
- ☒ Be

Ha engedélyezett, akkor a hagyományos webcímek átirányításra kerülnek a megfelelő rövid webcímekre (bekapcsolt rövid webcímek használata esetén). Ezáltal megszűnik az 1-es azonosítójú tartalom elérhetősége az `example.com/node/1` és az `example.com?q=node/1` webcímeken is.

A nulla paraméter eltávolítása:

- ☒ Tiltott
- ☐ Csak a szótár kifejezés oldalakon engedélyezett
- ☐ Minden oldalon engedélyezett

Ha engedélyezett, akkor az összes „0” eltávolításra kerül a webcím végéről és így megakadályozza a tartalom kettőződést a „taxonomy/term/1” és a „taxonomy/term/1/0” oldalaknál, ahol a 0 az alapértelmezett mélység. Kiválasztható, hogy ez a funkció csak a szótár kifejezés oldalakon, vagy az összes oldalon engedélyezett legyen. **Alapértelmezésben kikapcsolt, megelőzve a nem várt viselkedést.**

Menü hozzáférés ellenőrzés:

- ☒ Tiltott
- ☐ Engedélyezett

Ha engedélyezett, akkor a felhasználó hozzáférése az oldalhoz még az átirányítás előtt ellenőrzésre kerül. Segítségével nem történik átirányítás védett tartalmakra és megakadályozza a titkos webcímek felfedését. **Alapértelmezésben kikapcsolt, megelőzve a nem várt viselkedést.**

Kis és nagybetű érzékeny webcím ellenőrzés:

- ☐ Tiltott
- ☒ Engedélyezett

Bekapcsolva az aktuális webcím ellenőrzésre kerül a rendszerben eltárolt útvonal álnévvel. Ha akad kis és nagybetű eltérés, akkor a kérés átirányításra kerül a megfelelő webcímre.

159. ábra: Global Redirect alapbeállítások

12.10. A Google Analytics modul

Honlap: [HTTP://DRUPAL.ORG/PROJECT/GOOGLE_ANALYTICS](http://drupal.org/project/google_analytics)

A *Google Analytics*⁷⁶ a Google ingyenes szolgáltatása, ami a weboldal látogatóiról készít és prezentál részletes statisztikát. Fő célkitűzése, hogy a webmesternek segítsen a reklámkam-

⁷⁶ [HTTP://WWW.GOOGLE.COM/ANALYTICS/](http://www.google.com/analytics/)

pányok optimalizálásában, azáltal, hogy megmutatja, a látogatók honnan kattintottak át, mennyi időt töltenek a weboldalon, és földrajzilag hol találhatók.⁷⁷

A modul az *admin/settings/googleanalytics* oldalon konfigurálható. Legfontosabb beállítás a *Google Analytics* oldalon a weboldalhoz kapott azonosító beillesztése (160. ábra).

Google Analytics

A *Google Analytics* egy szabadon felhasználható weboldal statisztika, amely a kitűnő Urchin rendszerre épül. Ez a modul együttműködést biztosít a Drupal és a *Google Analytics* között.

Általános beállítások

Google Analytics azonosító: *

Minden webhelyhez egyedi azonosító tartozik. Ez az azonosító (UA-xxxx-x) megtalálható a *Google Analytics* fióknál, az **Analytics beállításai** oldalon, a megfelelő profilhoz tartozó **Szerkesztés** hivatkozás után megjelenő táblázat jobb felső részén, az **Állapot ellenőrzése** hivatkozásra kattintás után. A szolgáltatás igénybevételéhez regisztrálni kell a *Google Analytics* weboldalán.

▶ Felhasználó által testre szabható követési beállítások

▶ Felhasználói csoportoktól függő követő beállítások

▶ Oldalaktól függő követő beállítások

▶ Felhasználói szegmentálások beállításai

▶ Hivatkozások követési beállításai

▶ Haladó beállítások

160. ábra: A Google Analytics konfigurálása

A további beállítások módosításához a *Google Analytics* szolgáltatás alapos ismerete is szükséges.

12.11. Az *Image* modul

Honlap: [HTTP://DRUPAL.ORG/PROJECT/IMAGE](http://drupal.org/project/image)

Az *Image* modul lehetővé teszi, hogy képeket küldjünk be tartalomként, azokat galériába szervezzük, a képeket más tartalomtípusokhoz kapcsoljuk, vagy akár tömeges importálást

⁷⁷ forrás: [HTTP://HU.WIKIPEDIA.ORG/WIKI/GOOGLE_ANALYTICS](http://hu.wikipedia.org/wiki/Google_Analytics)

is végezhetünk. Ennek megfelelően a modul öt részre osztható: az alap *Image* modulra négy kiegészítő modul épül (*Image Attach*, *Image Gallery*, *Image Import*, *Image Magick Advanced Options*).

12.11.1. Az *Image* alap modul

Az alap *Image* modul engedélyezése esetén a létrejövő *Kép* tartalomtípust használva tartalomként küldhetünk be egy képet. Konfiguráláskor (*admin/settings/image*) egy kijelölt feltöltési könyvtárat, megengedett legnagyobb méretet, valamint különböző megjelenítési módok maximális méreteit állíthatjuk be (161. ábra).

Képek

Fájlok és méretek

Kép csatolása

Kép állomány beállítások

A képek alapértelmezett útvonala:

images

Subdirectory in the directory *sites/default/files* where pictures will be stored. Do not include trailing slash.

A megengedett legnagyobb méret:

1000

KB

Maximum file size for image uploads. When a maximum image dimensions is specified for original images the size is checked after resizing.

Kép méretek

A *kép átméretezés* művelet úgy értelmezi át a képet, hogy az megfeleljen a megadott méreteknak. Ha csupán az egyik méret van beállítva, a másikat a kiindulási méretek (hossz és magasság) aránya alapján számítja ki a program. A *kép átméretezése és vágása* művelet a képet pontosan a megadott paraméterek alapján alakítja át. Ha csupán az egyik méret van beállítva, úgy a kép nem lesz levágva, a művelet egyenértékű a *kép átméretezés* műveletével.

Megjegyzés: a kép első feltöltésekor az 'Eredeti' képméretek lesznek alkalmazva, módosítás nélkül.

Címke	Művelet	Szélesség	Magasság	Hivatkozás
Eredeti	Kép átméretezése			Azonos ablak
Bélyegkép	Kép átméretezése	160	160	Azonos ablak
Előnézet	Kép átméretezése	640	640	Azonos ablak
	Kép átméretezése			Azonos ablak
	Kép átméretezése			Azonos ablak

161. ábra: Az *Image* modul beállításai

A *Jogosultságok* között a tartalomtípusoknál szokásos jogok mellett az eredeti kép megtekintése jogot állíthatjuk még. Ha ez utóbbit nem adjuk meg valamelyik felhasználói csoportnak, akkor csak a kisebb méretű képeket tekintheti meg.

Konfiguráció után a jogosultsággal rendelkező látogatók esetén már nincs akadálya a kép beküldésének sem (162. ábra).

Kép beküldése

Cím: *

—▶ Menü beállítások

Kép:

Tallózás...

Select an image to upload.

☒ Összefoglaló megjelenítése a teljes nézetben is

Törzs:

B *I*   x^2 x_2   Forráskód

Formátum Normál

162. ábra: Kép beküldése

A képet a *Tallózás* gomb segítségével tudjuk feltölteni. Feltöltés után automatikusan létrejönnek a megfelelő méretű (161. ábra) kép változatok is.

12.11.2. Az *Image Attach* modul

Az *Image Attach* engedélyezése esetén a tartalmainkhoz (hasonlóan a csatolt állományokhoz) képeket is csatolhatunk. Itt azonban a képről – alapértelmezés szerint – kis méretben (*Bélyegkép*, 161. ábra) egy kattintható link jelenik meg a szövegbe ágyazva.

Először az egyes tartalomtípusok beállításainál (163. ábra) állítsuk be, hogy akarjuk-e engedélyezni a csatolást, az előnézetben, valamint a teljes nézetben melyik méretben és hol jelenjen meg a kép.

▼ Kép csatolás beállításai

Attach images:
☐ Tiltott
☒ Engedélyezett
Engedélyezve legyen a képek feltöltése ehhez a tartalomhoz?

Maximum number of images:
Korlátlan ▼
The maximum number of images that may be attached to nodes of this type.

Kép mérete a bemutatóban:
Bélyegkép ▼
A kép ezen beállításai adják meg a képtartalom megjelenítését a bemutató oldalon. A 'Rejtett' kép nem fog látszani a lapon.

Bemutató kép súlyozása:
-3 ▼
Ez a beállítás a képek sorrendjét határozza meg a bemutató lapon.

Teljes képtartalom mérete:
Bélyegkép ▼
A képméret beállításai az esetre, amikor a teljes tartalom megjelenik. A 'Rejtett' kép nem fog látszani a lapon.

163. ábra: Az Image Attach beállításai tartalom típusonként

Ezután egy tartalom beküldésekor vagy szerkesztésekor kiválaszthatunk egy már létező kép tartalmat, vagy létrehozhatunk és egyúttal be is illeszthetünk egy újat (164. ábra).

Ez utóbbi esetben a kép tartalom címen kívüli jellemzőit csak utólag tudjuk szerkeszteni.

Attached images

Existing images:

- Nincs -
- BUÉK
- Drahos Gergő - Tihanics Fanni**
- Drahos Gergő - Tihanics Fanni
- Drahos Gergő - Tihanics Fanni2
- Drahos Gergő - Tihanics Fanni3

Ha nincs szükség egy új kép feltöltésére, akkor a meglévők közül is lehet választani.

Upload image:

Kép címe:

A cím a képpel együtt fog látszani.

164. ábra: Kép csatolása tartalom beküldésekor

12.11.3. Az *Image Gallery* modul

A modul a beküldött *Kép* tartalmak galériába szervezését teszi lehetővé.

Előfeltétele a *Taxonomy* modul. A galériák struktúrája tulajdonképpen egy szótár, melyet az *admin/content/image* oldalon kezelhetünk (165. ábra).

Galériák Galéria hozzáadása

Image galleries can be used to organize and present groups of images. Galleries may be nested. To add a new gallery click the "add gallery" tab.

Név	Műveletek
2010-es események	galéria szerkesztése
-- Farsangi félévzáró táncbemutató	galéria szerkesztése
Egyesületi tagok	galéria szerkesztése
2009-es események	galéria szerkesztése
-- IX. Hírös kupa	galéria szerkesztése

165. ábra: Galériák kezelése

A modul megjelenítése *Views* alapokon működik. Így a látványt az *image_gallery* nevű nézet szerkesztésével konfigurálhatjuk. Az alapbeállításokkal a 166. ábrához hasonló eredményt láthatunk.

166. ábra: Image Gallery nézet

A galéria az *image* útvonalon érhető el. Ezt érdemes menüpontként megjeleníteni.

A modul egyetlen jogosultsági beállítása, a *képek adminisztrációja* a beküldött kép galériába illesztését teszi lehetővé.

12.11.4. Az *Image Import* modul

Az *Image Import* modul segítségével képek tömeges importálását oldhatjuk meg. Ehhez először is a *Kép importálás* (*admin/settings/image/image_import*) oldalon be kell állítanunk azt a könyvtárat, amelyikbe FTP eléréssel a képeket fel akarjuk tölteni, majd a *Kép importálás* (*admin/content/image_import*) oldalon folytassuk az importálást (167. ábra).

Itt egy listát kapunk a könyvtárban talált fájlokról (amit az FTP kapcsolatunkkal közben feltöltöttünk), amiből kiválaszthatjuk, hogy melyeket akarjuk importálni, melyik galériába kerüljenek a képek, és szövegeket is kapcsolhatunk a képeinkhez. Itt is beállíthatjuk a leendő kép tartalmak alapjellemzőit, a kiválasztott galériát.

Ha túl sok nagy képet próbálunk egy lépésben importálni, akkor a PHP memória elfogyhat. Emiatt érdemes egy lépésben csak néhány tucat képpel próbálkozni.

Kép importálás

Import multiple image files and save them as image nodes. The files will be moved from their location into the image module's files directory. Searching for image files in `/home/baptista/domains/webprog.hu/public_html/dev/juharisi/sites/default/import`.

☐	Név	Méret	Felbontás	Cím	Törzs
☐	bankut_01.jpg	23.36 KB	457x343	<input type="text" value="bankut_01"/>	<input type="text"/>
☐	bankut_02.jpg	20.82 KB	457x343	<input type="text" value="bankut_02"/>	<input type="text"/>
☐	bankut_03.jpg	23.92 KB	457x343	<input type="text" value="bankut_03"/>	<input type="text"/>

Galéria:

167. ábra: FTP-vel feltöltött képek importálása

12.12. Az IMCE modul

Honlap: [HTTP://DRUPAL.ORG/PROJECT/IMCE](http://drupal.org/project/imce)

Az IMCE modul a fájlok feltöltéséhez, kezeléséhez, és speciálisan képek feldolgozásához használható nagyszerű modul. Alapvetően elérhető vele, hogy a felhasználók a szerveren elkülönített saját könyvtárukba feltölthessenek állományokat (168. ábra). A feltöltött fájlok többféle módon felhasználhatóak. Például lehetőség van egy feltöltött képet átméretezni, és később akár több oldalba is beilleszteni a kép újabb feltöltése nélkül.

Help!		Upload	Thumbnails	Resize	Send to FCKEditor	
Navigation		File name	Size	Width	Height	Date
<div>files</div> <div>guests</div> <div>guests1</div>		images2.jpg	3.51 KB	150	150	14/08/2008 - 22:04
		Winter.jpg	9.63 KB	240	180	28/08/2008 - 02:01
		ban_right6.gif	13.7 KB	211	80	26/08/2008 - 06:06
		 107_0.JPG	832 bytes	10	30	27/08/2008 - 15:22
		 porcupineb:	2.89 KB	100	75	02/09/2008 - 10:37
		 images2_40x40_	759 bytes	10	10	02/09/2008 - 03:45
		450-338.jpg	12.96 KB	240	180	22/08/2008 - 15:30
		 homer_20x20.j	878 bytes	20	20	20/08/2008 - 00:32

168. ábra: IMCE működés közben

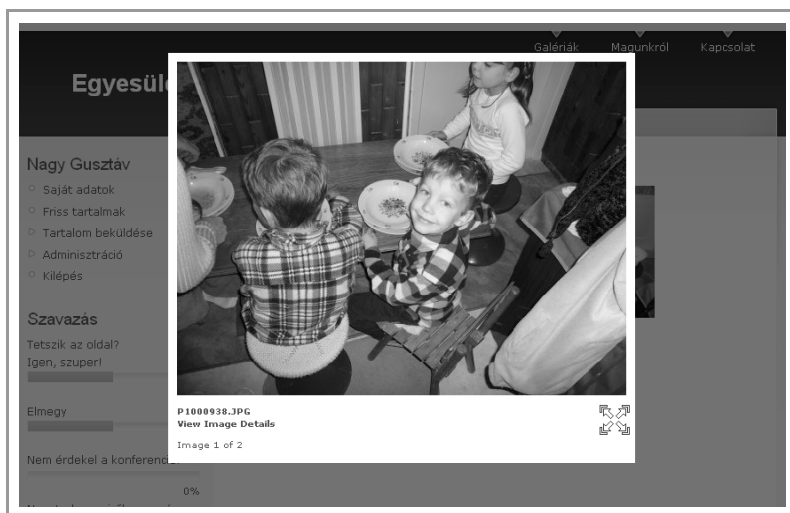
A felhasználók számára tárterület-kvótát is alkalmazhatunk. A saját tárterület alapvetően a *Saját adatok*-nál érhető el.

Igen gyakori, hogy az *IMCE* modult a vizuális szerkesztővel integráltan is használjuk. Erre a vizuális editorok natív (és a *Wysiwyg* modul miatt elavult) illesztő moduljaival is kapcsolatot építhetünk ki, de az *IMCE Wysiwyg API bridge* modullal lehetőség van a *Wysiwyg* modullal (12.21. ábra) való együttműködésre is.

12.13. A *Lightbox2* modul

Honlap: [HTTP://DRUPAL.ORG/PROJECT/LIGHTBOX2](http://drupal.org/project/lightbox2)

A *Lightbox2* modul segítségével képeink megjelenítését a látványos *Lightbox*⁷⁸ effektussal fűszerezhetjük.

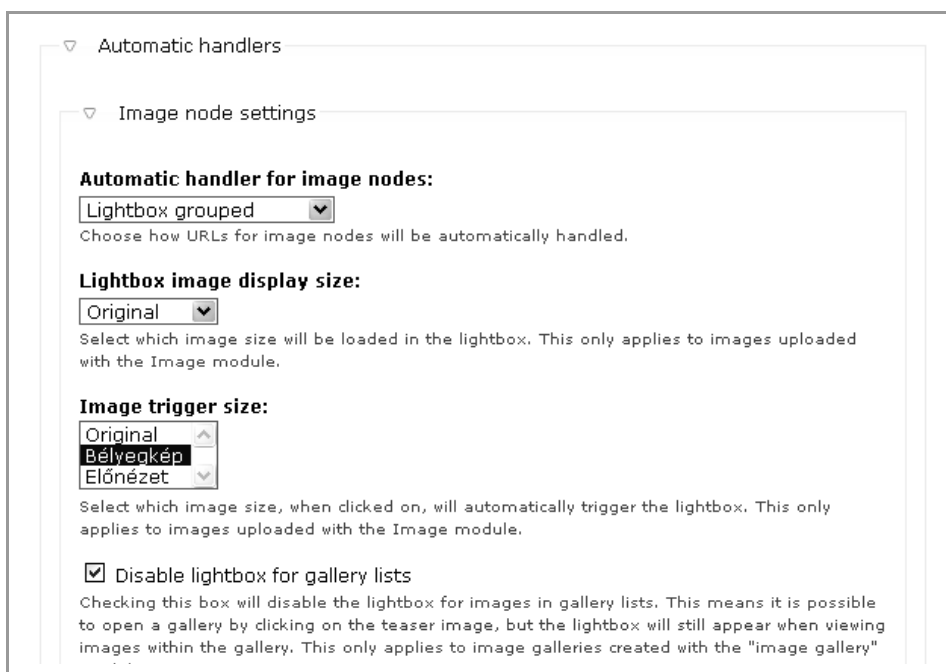

169. ábra: A *Lightbox2* működés közben

A konfigurációja (*admin/settings/lightbox2*) igen összetett. Itt most egyedül az *Image* modullal való együttműködést nézzük meg.

Az *admin/settings/lightbox2/automatic* oldalon adhatjuk meg a modulnak, hogy a képek hogyan is kerültek az oldalunkra. Itt az *Image node settings* doboz egyetlen beállítását kell mindenképpen megtennünk: az *Automatic handler for image nodes* értékét állítsuk *Lightbox grouped*-re (170. ábra).

78 [HTTP://WWW.HUDDLETOGETHER.COM/PROJECTS/LIGHTBOX2/](http://www.huddletogogether.com/projects/lightbox2/)

Automatic handlers

Image node settings

Automatic handler for image nodes:
Lightbox grouped
Choose how URLs for image nodes will be automatically handled.

Lightbox image display size:
Original
Select which image size will be loaded in the lightbox. This only applies to images uploaded with the Image module.

Image trigger size:
Original
Bélyegkép
Előnézet
Select which image size, when clicked on, will automatically trigger the lightbox. This only applies to images uploaded with the Image module.

☒ Disable lightbox for gallery lists
Checking this box will disable the lightbox for images in gallery lists. This means it is possible to open a gallery by clicking on the teaser image, but the lightbox will still appear when viewing images within the gallery. This only applies to image galleries created with the "image gallery"

170. ábra: A Lightbox automatikus beállításai

12.14. A Pathauto modul

Honlap: [HTTP://DRUPAL.ORG/PROJECT/PATHAUTO](http://drupal.org/project/pathauto)

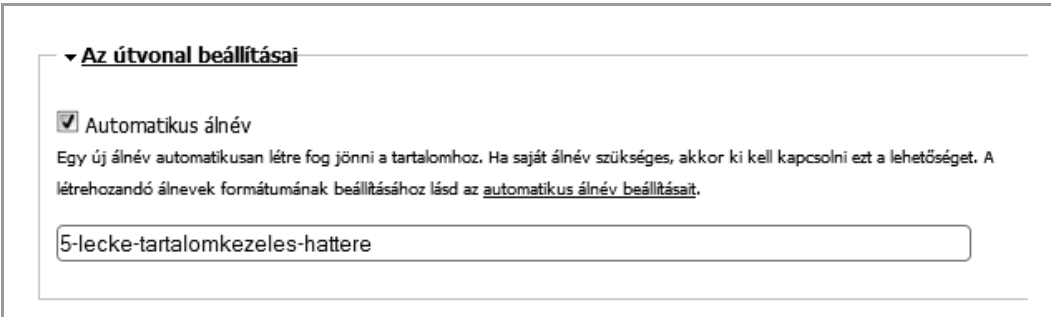
A tartalmaink útvonalának (pontosabban útvonal álneveinek) egységes kezelése nem egyszerű feladat: sok-sok gépelésre ítélt bennünket. E modul igen sokféle módon teszi lehetővé az útvonal álneveink automatikus előállítását.

Ha a tartalom beküldőnek nincs útvonal álnevek létrehozása jogosultsága, akkor neki nincs is jogosultsága az útvonal beállítására. Akinek pedig van, annak sem kell kézzel kitölteni, hiszen a *Pathauto* modul automatikusan létrehozza azt. Az álnév a tartalom beküldésekor még nem látszik, de utólagos szerkesztéskor megfigyelhetjük, vagy kikapcsolva kézzel is megadhatjuk (171. ábra).

A modul működésének alapelve, hogy a cím – vagy egyéb tartalmi információ – alapján generál kisbetűs és ékezetek nélküli útvonalat. Ehhez a modul könyvtárában található *i18n-ascii.example.txt* állományt *i18n-ascii.txt* névre kell rövidítenünk, hogy a benne található megfeleltetések alapján tudja az ékezetes betűk ékezet nélküli verzióit meghatározni.

Megjegyzés: E megfeleltetések nem minden esetben megfelelőek. Például e verzió az *ő* és *ű* betűket *oe* és *ue* betűkre cseréli. Az UTF-8 kódolású fájl megfelelő editorral (pl. Notepad++) szerkeszthetjük.

Az *admin/build/path/pathauto* oldal (ami az *Útvonal álnevek* oldal alá épül be) igen sok beállítást tartalmaz, néhány lényegesebbet nézzünk meg.

▼ **Az útvonal beállításai**

☒ Automatikus álnév

Egy új álnév automatikusan létre fog jönni a tartalomhoz. Ha saját álnév szükséges, akkor ki kell kapcsolni ezt a lehetőséget. A létrehozandó álnévek formátumának beállításához lásd az [automatikus álnév beállításait](#).

5-lecke-tartalomkezes-hattere

171. ábra: Automatikus útvonal álnév beállítások

Az *Általános beállítások* alatt két dolgot érdemes minimum beállítani:

- Az ékezetes karakterek korrekt kezeléséhez kapcsoljuk be: *Transliterate prior to creating alias*, és kapcsoljuk ki: *Reduce strings to letters and numbers from ASCII-96*
- A törlésre javasolt rövid angol szavakat is érdemes eltávolítani (*Strings to Remove*).

A *Node path settings* alatt nézzünk meg pár tipikus beállítást, ami alapján a további beállítások kikövetkeztethetők.

- alapvetően a tartalmak esetén: *[title-raw]* a címet fogja alapul venni
- blog esetén: *blog/[user]* a felhasználói nevet helyettesíti a *blog/* után
- fórum esetén: *[vocab]/[catpath]* a fórum szótár és a fórum téma nevét fogja alapul venni
- felhasználó esetén: *felhasznalo/[user]* a felhasználói nevet helyettesíti a *felhasznalo/* után

Figyelembe lehet venni a generáláskor pl. a dátumot is.

Több részben van lehetőség használni a *Bulk generate aliases* kapcsolót. Ebben az esetben az összes olyan útvonal automatikusan generálásra fog kerülni, ahol még nincs álnév.

A *Create feed aliases* segítségével az RSS csatornák generálását írhatjuk elő.

Végül a generált *Útvonal álnévek* listáját az *admin/build/path* oldalon tekinthetjük meg.

12.15. A Poormanscron modul

Honlap: [HTTP://DRUPAL.ORG/PROJECT/POORMANSCRON](http://drupal.org/project/poormanscron)

A *Poormanscron* modul lehetővé teszi időzített feladatok futtatását akkor is, ha a szolgáltató egyébként nem nyújt cron futtatási lehetőséget. Az időzített feladatokból ugyanis kisebb, még nem zavaró részletekben a felhasználói kéréseket terheli meg.

Szabályozhatjuk a két futtatás közötti minimálisan eltelt időt a *Webhely-információk* (*admin/settings/site-information*) oldalon (172. ábra).

Időzítő automatikus indítása:

3 óra ▼

Ha engedélyezve van, akkor a webhely ellenőrizni fogja, hogy az időzítő lefutott-e a beállított időszakban, és ha kell, akkor automatikusan futtatni fogja a következő oldallekéréskor. További információk a állapotjelentési oldalon találhatók.

172. ábra: A Poormanscron modul beállítása

12.16. A Simplenews modul

Honlap: [HTTP://DRUPAL.ORG/PROJECT/SIMPLENEWS](http://drupal.org/project/simplenews)

A modul segítségével a (regisztrált vagy névtelen) látogatók fel tudnak iratkozni a honlap egy vagy több hírlevelére. A látogató egy blokkban, vagy a *Feliratkozások karbantartása* (*newsletter/subscriptions*) oldalon tud fel-, vagy leiratkozni a hírlevelekre (173. ábra).

Feliratkozások karbantartása

Feliratkozásaim karbantartása

Ki kell választani legalább egy hírlevelet, amelyre fel- vagy leiratkozás történjen.

☐ Enterprise Europe Network hírlevél

email: *

Feliratkozás Leiratkozás

173. ábra: Feliratkozások karbantartása névtelenül

A regisztrált látogatók kissé eltérő űrlapon jelentkezhetnek, mivel az e-mail cím megadása ilyenkor nem szükséges (174. ábra).

A modul beüzemelése során egy új *Newsletter issue* tartalomtípus és *Newsletter* szótár jön létre. Ezeket a szokásos módon testre szabhatjuk (pl. magyaríthatjuk).

174. ábra: Feliratkozások karbantartása bejelentkezve

Az *admin/settings/simplenews* oldalakon az általános beállításokat (*Általános*, *Hírlevél*, *Feliratkozás*, *Levél küldése*), az *admin/content/simplenews* oldalakon a hírlevelekkel kapcsolatos napi feladatokat (*Elküldött kiadások*, *Vázlatok*, *Hírlevelek*, *Feliratkozások*) végezhethjük el.

12.17. A *SpamSpan* modul

Honlap: [HTTP://DRUPAL.ORG/PROJECT/SPAMSPAN](http://drupal.org/project/spamspan)

A *SpamSpan* modul a szövegekben megjelenő e-mail címek elrejtéséért felelős.

A használata esetén szemlátomást a böngészőben semmi különbség nem látszik, de ha az oldal forrását megtekintjük, hasonló HTML kódot fogunk látni:

```
<span class="spamspan"><span class="alma">gamf</span> [fereg]  
<span class="korte">gamf [dot] kefo [dot] hu</span></span>
```

A modul szerver oldalon így „elrontja” az e-mail címeket, hogy a böngészőben JavaScript segítségével „kijavítsa” azokat. Ebből a látogató semmit nem vesz észre, de a spam robotok munkáját jelentősen megnehezíti.

A modul működése beviteli szűrőként történik, így a *Beviteli formáknál* tudjuk konfigurálni is (175. ábra).

▼ SpamSpan email cím kódoló szűrő

Figyelem: Ezek általános beállítások, nem függenek a beviteli formától. A változások minden beviteli formában jelentkezni fognak. Normál esetben ezeket a beállításokat nem kell megváltoztatni.

Felhasználónév osztálya: *

A elem (CSS) osztályneve, mely körülzárja a cím „@” előtti részét.

Domain név osztálya: *

A elem (CSS) osztályneve, mely körülzárja a cím „@” utáni részét.

„@” helyettesítése: *

Helyettesítse a „@” jelet ezzel a szöveggel, ha a javascript tiltott.

☐ A „@” grafikus helyettesítésének használata

A „@” jelet a grafikus megfelelőjével helyettesíti, ha a javascript tiltott (és figyelmen kívül hagyja a fenti „@ helyettesítése” beállítást).

175. ábra: A Spamspan modul beállítása a beviteli formánál

Érdemes az alapbeállításokat lecserélni, hogy ezzel is nehezítsük a robotok dolgát.

12.18. A Tagadelic modul

Honlap: [HTTP://DRUPAL.ORG/PROJECT/TAGADELIC](http://drupal.org/project/tagadelic)

A 8.9.3. fejezetben bemutatott navigációt kicsit tovább viszi a *Tagadelic* külső modul. Ennek lényege, hogy a címkéket egy (tartalomjegyzékhez hasonló, ún. címkefelhő) oldalra összegyűjti, és a címkékhez tartozó bejegyzések számosságát betűmérettel szimbolizálja (176. ábra).

Témák

Drupal nappali levelező
Jézus Krisztus gyakorlat
előadás Linux ismeretek
referencia szakdolgozat Web
programozás | jegyzet Java
programozás Java Ubuntu Web
programozás Planet Drupal.hu számonkérés
Web programozás II oktatás Programozás II
további témák

176. ábra: Tagadelic blokk

Nézzük meg a *Tagadelic* modul beállításait is (*admin/settings/tagadelic* oldal, 177. ábra). Megadhatjuk, hogy milyen szempont alapján történjen a rendezés, hány tag jelenjen meg maximálisan az oldalon, és hány szintre tagolódjon a címkék mérete.

Tagadelic beállítások

Tagadelic sorrendezés:

- ☐ súly szerint csökkenő sorrendben
- ☐ súly szerint növekvő sorrendben
- ☐ cím szerint növekvő sorrendben
- ☐ cím szerint csökkenő sorrendben
- ☒ véletlenszerűen

A címkék megjelenítési sorrendjét határozza meg.

Amount of tags on the pages:

The amount of tags that will show up in a cloud on the pages. Amount of tags in blocks must be configured in the block settings of the various cloud blocks.

Szintek száma:

A legnépszerűbb és legkevésbé népszerűbb címkék között kialakítandó szintek száma. Az eltérő szinteken lévő címkék más CSS stílust kapnak.

177. ábra: A *Tagadelic* modul beállításai

12.19. Az *Ubercart* modul

Honlap: [HTTP://DRUPAL.ORG/PROJECT/UBERCART](http://drupal.org/project/ubercart)

Az *Ubercart* modul segítségével komplex elektronikus kereskedelmi szolgáltatáscsomaggal bővíthetjük Drupal weboldalunkat.

12.19.1. Modulok

Az *Ubercart* modul elemei négy csoportba rendezve találhatók meg az *admin/build/modules* oldalon. Az *Ubercart – core* részben találjuk a legalapvetőbb modulokat:

- *Cart*: bankkártyák kezelése
- *Conditional Actions*: Feltételes akciók kezeléséhez
- *Order*: Rendeléstől kezdve a vásárlási folyamat vezérlése
- *Product*: termékek kezelése
- *Store*: a „bolt” menedzselése

További hasznos alap modulok:

- *Attribute*: ha különböző tájékoztató információkat is szeretnénk a termékekről tárolni (hasonlóan a CCK mezőkhöz)
- *Catalog*: ha katalógus-szerűen akarjuk a termékeinket csoportosítani, bemutatni (a Taxonomy-hoz hasonlóan)
- *File Downloads*: ha letölthető fájl formájában akarunk tájékoztató anyagot kapcsolni a termékeinkhez
- *Payment*: fizetési módok kezelése
- *Reports*: összesítő kimutatások a termékekről, vevőkről és a vásárlásokról
- *Roles*: vásárlói csoportok megkülönböztetéséhez
- *Shipping*: szállítási módok kezelése
- *Tax Report*: adóösszesítés
- *Taxes*: különböző adók kezelése

Ezen kívül az *Ubercart* modulra épülő kiegészítő modulok is használhatóak.

De az adminisztráció megismerése előtt nézzük meg, milyen felülettel találkozik a vásárló.

12.19.2. Mit szeretnénk elérni?

A modul komplexitása miatt csak néhány alapvető cél elérésére szolgáló webáruházat tudunk bemutatni. Példaként egy pizzéria online rendelési folyamata fog szolgálni.

Étlap (a termékek) megtekintése

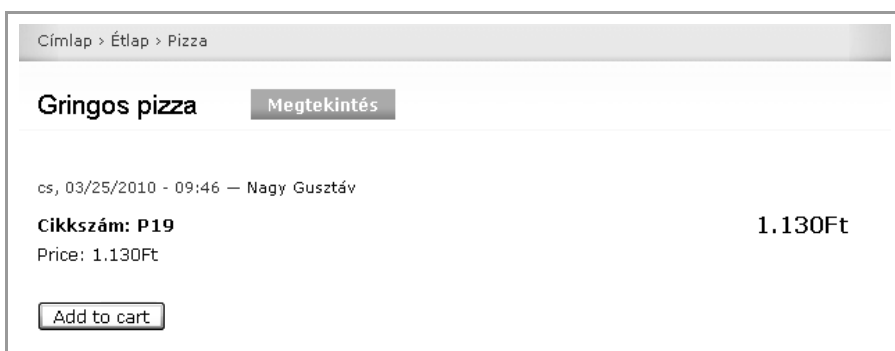
A vevő a termékek választékát szeretné először megtekinteni (178. ábra).

Címlap > Étlap		
Pizza		
Név ▲	Price	Add to cart
Gombás pizza	990Ft	<button>Add to cart</button>
<u>Gringos pizza</u>	1.130Ft	<button>Add to cart</button>

178. ábra: Termékek listázása

Akár a listázó oldalon, akár a termék megtekintése után (179. ábra) rendelhetünk (180. ábra) az adott termékből.

Címlap > Étlap > Pizza	
Gringos pizza	<button>Megtekintés</button>
cs, 03/25/2010 - 09:46 — Nagy Gusztáv	
Cikkszám: P19	1.130Ft
Price: 1.130Ft	
<button>Add to cart</button>	

179. ábra: Termék részletesebb adatai

Rendelés

Kosár

Gringos pizza added to your shopping cart.

Remove	Products	Menny.	Total
☐	Gombás pizza	<input type="text" value="2"/>	1.980Ft
☐	Gringos pizza	<input type="text" value="3"/>	1.130Ft
			Subtotal: 3.110Ft

Rendelés folytatása

Kosár frissítése

Fizetés

180. ábra: Termékek rendelése

Ha befejeztük a rendelésünk összeállítását, a *Fizetés* gombbal jelezhetjük a végleges szándékunkat. Megadhatjuk a számlázási, szállítási cím adatainkat (181. ábra).

Még utoljára áttekinthetjük a megrendelésünket (182. ábra).

Fizetés

A kosár tartalma

Qty	Products	Price
2×	Gombás pizza	1.980Ft
3×	Gringos pizza	3.390Ft
		Subtotal: 5.370Ft

Vevőinformáció
Order information will be sent to your account e-mail listed below.

E-mail cím: nagy.gusztav@gmail.com (szerkesztés)

Szállítási adatok
Enter your delivery address and information here.

*Név:

*Street address:

*Település:

181. ábra: Szállítási és számlázási adatok megadása

A kosár tartalma	
2× Gombás pizza	1.980Ft
3× Gringos pizza	3.390Ft
Vevőinformáció	
Email cím: nagy.gusztav@gmail.com	
Szállítási adatok	
Address: NAGY GUSZTÁV ÓVODA U. 5. HELVÉCIA, N/A	
Telefon: 20/886-0628	
Számlázási adatok	
Address: NAGY GUSZTÁV ÓVODA U. 5. HELVÉCIA, N/A	
Telefon: 20/886-0628	
Order comments	
Hozzászólás: Ide leírom, hogy mi a trükk a kiszállításnál.	
<input type="button" value="Back"/> <input type="button" value="Submit order"/>	

182. ábra: Utolsó áttekintés

Üzemeltetés

A webáruház üzemeltetői – a megrendelőhöz hasonlóan – e-mail értesítést kapnak a megrendelésről. Ekkor a rendelések áttekintésére, kezelésére szolgáló oldalon (*admin/store/orders*) tudják a rendelés adatait áttekinteni, a rendelési folyamatot kezelni. A 183. ábrán a feldolgozott, lezárt rendelésünk látszik.

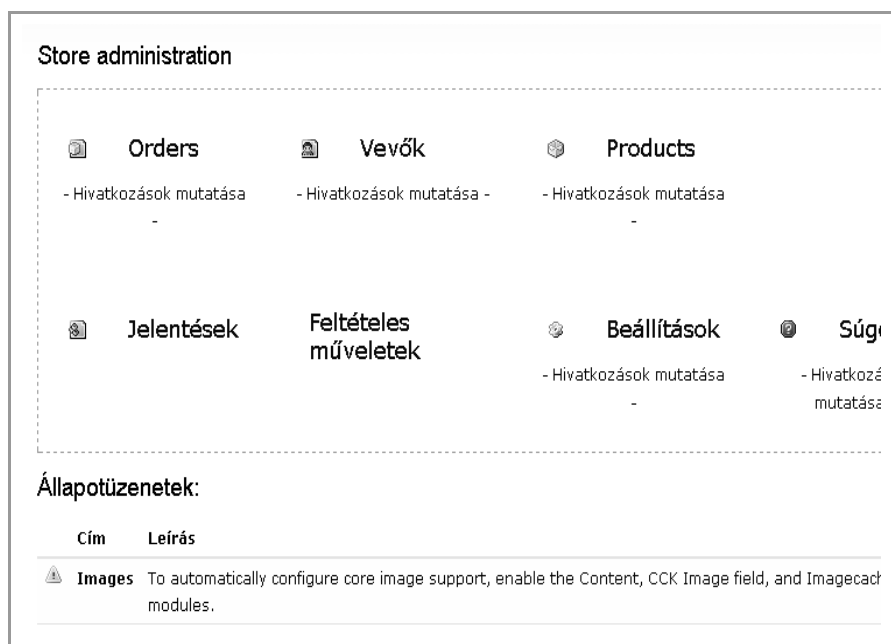
Orders						
View order:		Megtekintés állapot szerint:				
<input type="text"/>		Aktív rendelések ▼				
Akciók	Order ID	Customer	Total	Vásárlás dátuma	Állapot	
<input type="button" value="🔍"/> <input type="button" value="✎"/> <input type="button" value="✖"/>	1	Nagy Gusztáv	5.370Ft	2010.03.25.	Completed	

183. ábra: Megrendelések áttekintése

Nézzük meg, milyen beállítások is kellenek az áruház ilyen működéséhez.

12.19.3. Egyszeri beállítások

A komplex adminisztráció az *admin/store* oldalról kiindulva vezérelhető (184. ábra).

184. ábra: Az Ubercart modul admin oldala

A webáruház beindításához érdemes az általános beállításokat elvégezni. Következzék néhány beállítás a teljesség igénye nélkül.

Bolt beállítások (185. ábra):

Bolt beállítások
Áttekintés
Szerkesztés

Kapcsolat beállítások
Megjelenítési beállítások
Formátum beállításai

Az áruház neve:
Saloon Pizzeria

Az áruház tulajdonosa:

Email cím:
nagy.gusztav@gmail.com

☒ A bolt nevének megjelenítése az e-mailek feladó sorában.
May not be available on all server configurations. Turn off if this causes problems.

Phone number:
76/495-437

Faxszám:

185. ábra: Bolt beállítások

Fizetési beállítások (186. ábra):

Fizetési beállítások Áttekintés Szerkesztés

Fizetési beállítások Checkout panes Fizetési üzenetek Címmezők

Általános fizetési beállítások

☒ Fizetés engedélyezése (csak abban az esetben van értelme tiltani, ha harmadik fél által nyújtott fizetési szolgáltatás használva, mint amilyen PayPal Expressz Fizetés).

☒ Név nélküli fizetés engedélyezése (a felhasználók fizethetnek bejelentkezés nélkül is.)

☒ Szállítási adatok elrejtése nem szállítható termékeket tartalmazó kosár esetén.

A fizetési tábla megjelenítésének lehetőségei

☐ Továbbblépés gombbal ellátott kiterjeszthető fizetési táblák használata.

☒ A tábla összezárása a továbbblépés gombra való kattintásakor.

A fizetés befejezésének beállításai

☒ Saját fiók adatai elküldése az új vevőnek e-mailben.

☐ Automatikus beléptetés a fizetéskor létrejött felhasználók esetén.

☒ Az új felhasználói fiókok aktívak lesznek.

Kijelölés visszavonása esetén az új fiókok létrejönnek, de blokkolva lesznek.

186. ábra: Fizetési beállítások

Kosár beállítások

A vásárlás folyamán érdemes a látogatónak megjeleníteni a bevásárlókosár állapotát egy blokk formájában. A szokásos blokk beállítások mellett itt is láthatunk speciálisabb lehetőségeket (187. ábra).

„Kosár” blokk

▼ Blokkspecifikus beállítások

Blokk címe:

Az alapértelmezett cím felülbírálása. A `<none>` jelzés használható a cím törléséhez, üresen hagyható az alapértelmezett blokk megjelenítéséhez.

☐ Blokk elrejtése üres kosár esetén.

☒ Display the shopping cart icon in the block title.

Kosár megnevezése:

This name will be displayed when using the default block title.
Leaving this blank defaults to the translatable name "Shopping Cart."

☒ Make the shopping cart block collapsible by clicking the name or arrow.

☒ Display the shopping cart block collapsed by default.

☐ Display small help text in the shopping cart block.

A kosár súgója:

Megjelenítés, ha a fenti jelölőnégyzet be van jelölve.

187. ábra: A Kosár blokk beállításai

Ez után jelenítsük meg valamelyik régióban a blokkot a szokásos módon.

12.19.4. Katalógus kialakítása

Az *Ubercart* modul – a *Forum* modulhoz hasonlóan – önálló tartalomtípust és szótárat használ a termékek leírásához. A szótár működéséért a *Catalog* modul felelős. A szokásos *Taxonomy* beállítások előtt a modul beállításait érdemes átgondolni (188. ábra).

Címlap > Adminisztráció > Store administration > Beállítások

Katalógus beállítások

Áttekintés Szerkesztés

Katalógus beállítások Product grid settings

The taxonomy vocabulary *Catalog* is set as the product catalog.

▼ Legfelső szintű katalógus

Catalog vocabulary:

Catalog ▼

A termékkatalógusként használatos taxonómia-szótár.

☒ Display the catalog breadcrumb

☐ Display node counts in the catalog breadcrumb

☒ Alkategóriák megjelenítése a katalógus megtekintésekor

Oszlopok száma a kategóriák rácshálójában:

3 ▼

▼ Katalógus terméklista

Termékek oldalanként:

12

188. ábra: Katalógus beállítások

Ezután készen vagyunk a termékek felvitelére.

12.19.5. Termékek felvitele

A termékek beküldése hasonló más tartalmak beküldéséhez, de további adatok megadása is szükséges (189. ábra).

Termék beküldése

Név: *

Leírás: Összefoglaló elválasztása a kurzornál

Enter the product description used for product teasers and pages.

▶ Beviteli forma

▶ Menü beállítások

▼ Termékinformáció

SKU: *

Cikkszám/modellszám.

List price: <input type="text" value="0"/> <small>A listázott MSRP.</small>	Cost: <input type="text" value="0"/> <small>Beszerzési ár.</small>	Sell price: * <input type="text" value="1130"/> <small>Eladási ár.</small>
--	---	---

☒ A termék és tartozékai szállíthatóak.

189. ábra: Termék beküldése

A termékek tömeges importálása, vagy tömeges módosítása elég komplex feladat, túlmutat jelen jegyzetünk lehetőségein.

12.20. A *Webform* modul

Honlap: [HTTP://DRUPAL.ORG/PROJECT/WEBFORM](http://drupal.org/project/webform)

A *Webform* modul olyan felhasználóktól származó adatok gyűjtésére használható, amely adatok nem a honlap részeként funkcionálnak, hanem külső felhasználásra szántak. Tipikus példa a különböző jelentkezések lebonyolítása (189. ábra).

Örömhírek jelentkezés

k, 07/14/2009 - 22:03 — Nagy Gusztáv

bevezető...

Személyes

Név: *

Becenév:
Nem: *

☐ nő

☐ férfi

Születés

Ország: *

Város: *
Dátum: *

190. ábra: Jelentkezési űrlap Webform modullal

A modul telepítése után egy *Űrlap* nevű tartalomtípus jön létre.

Minden egyes űrlap összeállítása egy új *Űrlap* típusú tartalom beküldését (*node/add/web-form*) jelenti. Itt néhány általános beállítással kezdhetünk (191. ábra).

Űrlap beküldése

—▷ Menü beállítások

▽ Űrlapok beállításai

Cím: *

Leírás:

Az a szöveg, amely bevezetőként jelenik meg az űrlap előtt.

Beküldés utáni üzenet vagy URL az átirányításhoz:

Message to be shown upon successful submission or a path to a redirect page. Preface message with `message:` for a simple message that does not require a page refresh. Redirect pages must start with `http://` for external sites or `internal:` for an internal path. i.e. `http://www.example.com` or `internal:node/10`

191. ábra: Űrlap beküldése

Megadhatjuk, hogy melyik felhasználói csoportok tagjai tölthetik ki az űrlapot (*Űrlapok hozzáféréseinek szabályozása*), és megadhatjuk a jelentkezésekkor küldendő e-mailek alapvető adatait (192. ábra). Sajnos az ábrán az is látszik, hogy a magyar fordítás ennél a modulnál elég gyenge színvonalú, egyes szövegek kimondottan hibásak vagy félrevezetők lehetnek.

▼ Űrlapok beállításai

Az email címzettje:

A beküldött Űrlapok erre az email címre lesznek elküldve. Ha erre nincs szükség, akkor üresen kell hagyni.

— ▷ Conditional e-mail recipients

Az email feladój:

☐ Alapértelmezett: *Jelentkezés*

☒ Egyedi: Nagy Gusztáv

☐ Összetevő: Név

After adding components to this form any email, select, or hidden form element may be selected as the sender's name for e-mails.

Az email feladójának címe:

☒ Alapértelmezett: *nagy.gusztav@gmail.com*

☐ Egyedi:

☐ Összetevő: Nem

After adding components to this form any textfield, select, or hidden form element may be selected as the sender's e-mail address.

Az email tárgya:

☐ Alapértelmezett: *Űrlapbeküldő Űrlap*

☒ Egyedi: Örömhírek jelentkezés

☐ Összetevő: Név

After adding components to this form any textfield, select, or hidden form element may be selected as the subject for e-mails.

192. ábra: Űrlap beküldése

Mentés után az űrlap mezőit definiálhatjuk az *Összetevők* (*node/*/edit/components*) fülön. A mezők típusai sok hasonlóságot mutatnak a profilok mezőivel (193. ábra).

Beállítások

Összetevők

This page displays all the components currently configured for this webform node. You may add any number of components to the form, even multiple of the same type. To add a new component, fill in a name and select a type from the fields at the bottom of the table. Submit the form to create the new component or update any changed form values.

Click on any existing component's name to edit its settings.

Név	Típus	Érték	Szükséges	Email cím	Műveletek
<div>+</div> Személyes	fieldset	-			Szerkesztés Másolás Törlés
<div>+</div> Név	textfield	-	☒	☒	Szerkesztés Másolás Törlés
<div>+</div> Becenév	textfield	-	☐	☐	Szerkesztés Másolás Törlés
<div>+</div> Nem	select	-	☒	☐	Szerkesztés Másolás Törlés
<div>+</div> Születés	fieldset	-			Szerkesztés Másolás Törlés
<div>+</div> Ország	textfield	Magyarország	☒	☒	Szerkesztés Másolás Törlés
<div>+</div> Város	textfield	-	☒	☒	Szerkesztés Másolás Törlés
<div>+</div> Dátum	date	-	☒	☒	Szerkesztés Másolás Törlés
<div>+</div> Család	fieldset	-			Szerkesztés Másolás Törlés
<div>+</div> Családi állapot	textfield	-	☒	☒	Szerkesztés Másolás Törlés
<div>+</div> Gyermek száma	textfield	-	☐	☒	Szerkesztés Másolás Törlés

193. ábra: Az Űrlap mezői

Ha úgy gondoljuk, hogy az űrlap kész, akkor közzétehetjük, akár menüpontot is hozhatunk létre a számára. Ezután a látogatók már használhatják az űrlapot.

Megfelelő jogosultsággal a beküldött adatok megtekinthetők, vagy le is tölthetők további felhasználásra (194. ábra).

Örömhírek jelentkezés

Megtekintés

Szerkesztés

Eredmények

Űrlap-eredmények

Analízis

Táblázat

Letöltés

Törlés

Showing all results.

#▲	Elküldve	Felhasználó	IP cím	Műveletek
There are no submissions for this form. View this form.				

194. ábra: Űrlap eredmények

Letöltéshez a táblázatkezelők és adatbázis-kezelők által ismert CSV formátum használható.

Megjegyzés: a modul csupán adatgyűjtésre használható. Az adatok utólagos menedzselésére nem alkalmas.

12.21. A Wysiwyg modul

Honlap: [HTTP://DRUPAL.ORG/PROJECT/WYSIWYG](http://drupal.org/project/wysiwyg)

Ha fontos számunkra a szövegek gyorsan formázhatósága, akkor nem mondhatunk le valamilyen vizuális szerkesztőről sem (195. ábra). A modul a korábban elterjedt módszerek-nél (pl. *FCKEditor* modul, *TinyMCE* modul) könnyebb telepíthetőséget és nagyobb rugalmasságot tesz lehetővé az elterjedtebb vizuális editorokhoz.

Megjegyzés: Jelenleg a következők támogatottak: FCKeditor 2.6, jWYSIWYG 0.5, markItUp 1.1.5, NicEdit 0.9.0, openWYSIWYG 1.4.7, TinyMCE 3, TinyMCE 2, Whizzywig 55, WYMeditor 0.5, YUI editor 2.7.0

195. ábra: Az *FCKEditor* működés közben

Az editor használata hasonlít az ismert szövegszerkesztők működésére, de azért a felhasználók részéről gyakorlási időt is rá kell szánni, és nem hátrány a HTML nyelv alapszintű ismerete sem.

A modul telepítése után legalább egy editort le kell töltenünk, és kicsomagolt formában a *sites/default/libraries* könyvtárba tenni. Ez után a konfigurálást az *admin/settings/wysiwyg* oldalon kezdjük (196. ábra).

Ha semelyik editort nem tettük még fel a megfelelő helyre, ebben is segít az oldal a *Telepítési útmutató* részben.

A *Telepítési útmutató* részletesen leírja, hogy a kiválasztott editort honnan tudjuk letölteni, és hova kell felmásolnunk. Ha ezt megtettük, az oldal frissítése után az egyes *Beviteli formákhoz* beállíthatjuk a kívánt editort, majd finomhangolhatjuk a *Szerkesztés* linkekre kattintva.

Wysiwyg

Az egyes Wysiwyg profilokat különböző beviteli formátumokhoz lehet társítani. A Wysiwig profil meghatározza, hogy milyen ügyfél-oldali szerkesztő legyen betöltve, milyen nyomógombok és sminkek legyenek elérhetők a szerkesztőben, hogy jelenjen meg a szerkesztő és néhány egyéb, szerkesztő-specifikus funkciókat.

Beviteli forma	Szerkesztő	Műveletek
Szűrt HTML	FCKeditor 2.6.4 ▼	Szerkesztés Eltávolít
Full HTML	Nincs szerkesztő ▼	
Videó + Views szűrő	Nincs szerkesztő ▼	

▼ Telepítési útmutató

WYMeditor (Letöltés)
Nincs telepítve.

Az archívumból kicsomagolt összes fájlt egy új könyvtárba kell másolni az alábbi helyre:
sites/all/libraries/wymeditor

So the actual library can be found at:
sites/all/libraries/wymeditor/wymeditor/jquery.wymeditor.min.js

markItUp (Letöltés)
Nincs telepítve.

196. ábra: A Wysiwyg modul beállításai

A legtöbb beállítás magáért beszél, igényünknek megfelelően konfigurálhatjuk. Példaként az *FCKEditor* néhány beállítását nézzük meg (197. ábra).

FCKeditor profile for Szűrt HTML

Szerkesztés

Eltávolít

▼

Alap beállítás

☒

Alapértelmezés szerint engedélyezett

Az alapértelmezett szerkesztő állapot lehetővé teszi a felhasználók hozzáférését ehhez a profilhoz. A felhasználók felülírhatják ezt az állapotot, ha a következő lehetőség engedélyezve van.

☐

Alapértelmezés megváltoztatásának engedélyezése

Ha ez engedélyezett, akkor a felhasználók megváltoztathatják szerkesztőjük alapértelmezett állapotát a felhasználói profiljukban.

☒

Mutassa a szövegszerkesztő engedélyezése / tiltása kapcsoló hivatkozást.

Megjelenjen a szövegszerkesztő engedélyezése / tiltása hivatkozás a szövegmező alatt, avagy sem. Ha nem engedélyezett, akkor a felhasználói beállítás vagy a globális alapértelmezés lesz alkalmazva (lásd fent).

Nyelv:

hu

▼

A szerkesztő felületén használandó nyelv. A nyelvkódok alapja az ISO-639-2 formátum.

▼

Nyomógombok és bővítmények

☒

Vastag

☒

Dőlt

☐

Aláhúzott

☐

Áthúzott

☐

Balra zárt

☐

Középre zárt

☐

Jobbra zárt

☐

Sorkizárt

☒

Felsorolás

197. ábra: A Wysiwyg modul beállításai

A *Nyomógombok és bővítmények* részben kiválaszthatjuk, hogy az *FCKEditor* melyik funkcióit akarjuk engedélyezni. A szerző véleménye szerint általában a következőket célszerű alkalmazni:

Nyomógombok és bővítmények	Beviteli formánál engedélyezendő elem
Vastag	<i>strong</i>
Dőlt	<i>em</i>
Felsorolás	<i>ul, li</i>
Számozott lista	<i>ol, li</i>
Hivatkozás	<i>a</i>
Hivatkozás eltávolítása	
Horgony	<i>a</i>

Nyomógombok és bővítmények	Beviteli formánál engedélyezendő elem
Kép	<i>img</i>
Forráskód	
Szöveg beillesztés	
Blokkok mutatása	
Formázás eltávolítása	
HTML blokk formázása	<i>h3, h4, h5, h6, div, p, br</i>
Táblázat, Table *	<i>table, tr, th, td</i>
Bevezető töréspont	

Általában célszerű az alapértelmezéseket meghagyni (198. ábra).

Tisztítás és kimenet

☒ **HTML ellenőrzése**
Ha ez engedélyezett, akkor lehetséges a hibás kódok, mint például a <HEAD> tag eltávolítása a HTML elemekből.

☒ **Előre formázott**
Ha ez engedélyezett, akkor a szerkesztő TAB karaktereket fog beszúrni, és megőriz más helyőrző karaktereket, mint ahogy a PRE elem teszi a HTML-ben.

☒ ** tagek átalakítása a stílushoz**
Ha ez engedélyezett, akkor a HTML jelölők határozzák meg a betűméretet, a betűtípust, a betű-, és háttérszínt a beágyazott CSS stílus helyett.

☐ **Sortörések eltávolítása**
Ha ez engedélyezett, akkor a szerkesztő eltávolítja a felesleges sortöréseket a szövegből. Letiltásával elkerülhető az ütközés más beviteli szűrőkkel.

☒ **Forrás formázás alkalmazása**
Ha ez engedélyezett, akkor a szerkesztő újra fogja formázni a HTML forráskódot. Letiltásával elkerülhető az ütközés más beviteli szűrőkkel.

☐ **Kényszerített tisztítás beszúrásakor**
Ha ez engedélyezett, akkor az alapértelmezett beszúrás művelet (CTRL-V vagy SHIFT-INS) viselkedése hasonló lesz a „beszúrás Wordből” művelethez.

198. ábra: A Wysiwyg modul beállításai

A további beállítások értelmezéséhez HTML és CSS ismeretekre van szükség.

12.22. További modulok

A következő modulokról csak egy rövid leírást tudunk adni.

Modul név	Leírás
<i>Advanced Forum</i>	Az alap <i>Forum</i> modul leváltása.
<i>Automatic Nodetitle</i>	A tartalmak címét kötelező kitölteni. De ezzel a modullal ezt generálhatjuk is.
<i>Avatar Selection</i>	Saját profil kép helyett előre beállított avatarok használata.
<i>Bibliography Module</i>	Tudományos publikációk komplex kezelése.
<i>Booktree</i>	Egyedi útvonalon egy könyv teljes tartalomjegyzékét láthatjuk fa-struktúrában.
<i>Calendar</i>	Napi, heti, havi és éves naptár nézeteket (<i>Views</i>) hozhatunk létre. Tartalmakat rendelhetünk hozzá.
<i>Calendar Block</i>	Naptár blokkot jelenít meg. (A <i>Calendar</i> tal szemben nem rendelhetünk hozzá semmilyen járulékos információt.)
<i>Comment Notify</i>	A regisztrált látogató e-mailt kérhet, ha egy tartalomhoz új hozzászólás érkezik.
<i>Contact Forms</i>	Egy alternatíva, ha a <i>Contact</i> modul nem megfelelő.
<i>Content Templates</i>	Smink testreszabásához egy érdekes alternatíva.
<i>Content Profile</i>	A felhasználóhoz hozzá tudunk kapcsolni egy tartalomtípust, amelyik profil-szerűen működik. Csak egy példányt hozhat létre. Egy példa az önéletrajz.
<i>Content Taxonomy</i>	A szótár kifejezéseire egy tartalomtípust rendelhetünk. Így a kifejezéshez CCK-val további mezőket kapcsolhatunk.
<i>Custom Breadcrumbs</i>	A kenyérmorzsa menü újabb szituációkban fog hasznosan működni.
<i>Diff</i>	Megfelelő jogosultsággal egy tartalom verzióit hasonlíthatjuk össze. Wiki oldalakon szokásos funkció.
<i>Email Registration</i>	Felhasználónév helyett e-mail címmel lehet regisztrálni, majd belépni.

Modul név	Leírás
<i>Faceted Search</i>	Alap <i>Search</i> modul leváltása.
<i>Fivestar</i>	Tartalmakra lehet értékelést leadni. Az értékelés alapján blokkokat jeleníthetünk meg.
<i>Flag</i>	Tartalmak, felhasználók, megjegyzések megjelölésének lehetősége különböző célokból. Pl. könyvjelző szerűen saját célra, vagy oda nem illő szövegek bejelentése a moderátor számára.
<i>Freelinking</i>	A beviteli szűrőként működő modul a folyó szövegben gyárt linkeket egyes szavakra.
<i>Front Page</i>	Egyedi kezdőoldal készítése.
<i>GeSHi Filter</i>	Forráskód színezett megjelenítése.
<i>Hierarchical Select</i>	Többszintű kategóriák esetén speciális funkciók.
<i>Internationalization</i>	Többnyelvű oldalakhoz további funkciók. Pl. szótár, menü, blokk fordítások megoldása.
<i>ImageAPI</i>	Képekhez kapcsolódó funkciók.
<i>ImageCache</i>	Képek kezelése (pl. átméretezés).
<i>Invite</i>	Meghívó küldése barátok részére.
<i>LoginToboggan</i>	A beléptetést több ponton módosíthatjuk.
<i>Mass Contac</i>	E-mail küldés regisztrált felhasználói csoportok részére.
<i>Meta tags</i>	A HTML meta tagok (kulcsszavak, leírás) kezeléséhez.
<i>Mollom</i>	<i>Captcha</i> alternatíva.
<i>Nice Menus</i>	Lenyíló menük létrehozása.
<i>Node Clone</i>	Tartalmak gyors másolása.
<i>Node Import</i>	Tartalmak tömeges importálása CSV fájlból.
<i>Notify</i>	E-mail értesítés a honlap változásairól.
<i>Organic groups</i>	Csoportok szervezése. Igen sokféle szolgáltatást nyújt.
<i>Page Title</i>	A HTML oldal <i>title</i> tagjának beállítása.
<i>Panels</i>	Összetett szerkezetű oldalak (tipikusan címlap) készítéséhez. Blokkok alternatívája bizonyos esetekben.
<i>Profile Permission</i>	Egyes profil mezők elrejtése a felhasználó előtt.
<i>Protected Node</i>	Jelszóval védhető tartalom.

Modul név	Leírás
<i>Quotes</i>	Véletlenszerű idézetek blokkban.
<i>RealName</i>	Valódi név megadható (itt lehet ütközés, szemben a felhasználónévvel).
<i>Scheduler</i>	Tartalmak időzített közzététele vagy elrejtése.
<i>Shoutbox</i>	Rövid üzenetek egy blokkban.
<i>Site map</i>	Automatikus site map készítése.
<i>SMTP</i>	SMTP levélküldés használata.
<i>Storm</i>	Projektek menedzselése.
<i>SWF Tools</i>	Flash lejátszó beépítése audio és videó fájlok lejátszásához.
<i>Taxonomy Access Control</i>	Taxonómia alapú jogosultságkezelés
<i>Taxonomy Access Control Lite</i>	Taxonómia alapú jogosultságkezelés
<i>Taxonomy hide</i>	Taxonómia kifejezések eltávolíthatók a tartalom megjelenítésekor.
<i>Taxonomy Image</i>	A kifejezések listázó oldalához kép illesztése.
<i>Taxonomy List</i>	Kifejezések listázása.
<i>Taxonomy Manager</i>	Kifejezések kezelése gyorsabban, tömeges műveletek stb.
<i>Taxonomy Menu</i>	Menü (és blokk) létrehozása szótár alapján.
<i>Tell a Friend</i>	Barátok meghívása egy közösségi oldalra.
<i>TinyMCE</i>	Wysiwyg szövegszerkesztő.
<i>Transliteration</i>	A feltöltött állományok nevében található speciális karaktereket használhatóakra cseréli.
<i>Upload path</i>	Feltöltött fájlok szétválogatása alkönyvtárakba.
<i>User registration notification</i>	E-mail értesítés regisztráció esetén.
<i>Userpoints</i>	Pontok adományozása felhasználói aktivitásért.
<i>Workflow</i>	Munkafolyamat-kezelés állapotok és állapotátmenetek definiálásával.
<i>XML sitemap</i>	Keresőrobotok számára oldaltérkép.

13

SMINKEK HASZNÁLATA

Egy Drupal oldal vizuális megjelenítését a smink határozzák meg. A smink lecserélésével vagy módosításával az egész honlap minden oldalának új megjelenést adhatunk.

Megjegyzés: Ezt talán legegyszerűbben úgy lehet megérteni, ha a [HTTP://THEMEGARDEN.ORG/DRUPAL6/](http://THEMEGARDEN.ORG/DRUPAL6/) oldal *Next Theme* gombjával más-más sminkekkel nézzük meg ugyanazt az oldalt.

Mielőtt a sminkekkel való ismerkedésbe belekezdünk, érdemes az adminisztrációs sminket beállítanunk.

13.1. Az adminisztrációs smink

Az *admin/settings/admin* oldalon a *<Rendszer alapértelmezés>* helyett váltsunk *Garland* sminkre, hogy egy sminkkel való esetleges problémák könnyebben elháríthatók legyenek (199. ábra).

Adminisztrációs smink

Adminisztrációs smink:

Garland ▼

Az adminisztrációs oldalak megjelenítéséhez használt smink. A „rendszer alapértelmezés” kiválasztása esetén a webhely más részein használt smink lesz az adminisztrációs oldalak megjelenítője is.

☐

Az adminisztrációs smink használata tartalom szerkesztéshez

Új tartalmak beviteléhez és meglévő tartalmak szerkesztéséhez is a kiválasztott adminisztrációs smink használata.

Beállítások mentése

Visszaállítás alapértelmezésre

199. ábra: Az Adminisztrációs smink beállítása

Azért is előnyös adminisztrációs sminket használni, mert a publikus smink szerkezete sokszor nem teszi lehetővé (pl. túl keskeny) az adminisztrációs oldalak nagy táblázatainak kényelmes használatát.

13.2. A *Color* modul

Egyes sminkek (így az alapértelmezett *Garland* is) a bekapcsolt *Color* alapmodullal képes lesz arra, hogy különösebb munka nélkül is tudjon módosítani a honlap megjelenésén, annak átszínezésével (200. ábra).

Sminkek

Lista

Beállítás

Általános beállítások

Garland

„garland” smink beállításai, melyek csak ennek a sminknek a használatakor érvényesek. A „visszaállítás az alapértelmezettre” gombra kattintva állhatunk vissza az általános beállítások oldalán beállított értékekre.

Színséma

Színkészlet:

Belgian Chocolate ▼

Alapszín:

#d5b048

Link színe:

#6c420e

Fejléc felső része:

#331900

Fejléc alsó része:

#971702

Szövegszín:

#494949

Előnézet

Ez azonban sokszor nem elegendő a weboldal egyedi arculatának kialakításához.

13.3. A sminkek telepítése

A modulokhoz hasonlóan külső sminkeket is telepíthetünk Drupal honlapunk alá. Ehhez a letöltött smink állomány tartalmát a *sites/all/themes* alkönyvtárba kell másolnunk, majd a sminket engedélyezni az *admin/build/themes* oldalon.

Több más hely körött a <http://drupal.org/project/Themes> oldalról is letölthetünk sminkeket. Itt is figyelni kell a moduloknál ismertetett minőségi jellemzőkre és a készítő által megfogalmazott jogi lehetőségekkel.

Megjegyzés: Elég gyakori, hogy a sminkek készítői a saját oldalukra mutató link eltávolítását megtiltják a használók számára.

Jó tudni, hogy a sminkek minősége jelentősen eltérhet egymástól. Itt nem csak a vizuális megjelenésre, vagy a HTML/CSS szabványosságra, hanem további tipikus hibákra is érdemes felkészülni. Például:

- nem lefordítható szövegek kerültek a sminkbe
- bizonyos (a Drupal által generált) kimeneti információkat nem jelenít meg (pl. az ún. kenyérmorzsa menü)
- a beépített *Dátum beállításokat* nem veszi figyelembe
- bizonyos moduloktól a smink szétesik

A megfelelő smink kiválasztása után a sminkünket testre is szabhatjuk (201. ábra).

Sminkek Lista **Beállítás**

Általános beállítások Garland

Az itt beállított értékek az egész weboldalra, minden smink esetén érvényesek mindaddig, amíg az adott smink beállításánál azt felül nem bíráljuk.

Megjelenés választó
Egyes összetevők megjelenésének engedélyezése.
☒ Logó
☒ A weboldal neve
☐ Jelmondat
☒ Misszió
☐ Felhasználó képe a tartalmai mellett
☐ Felhasználó képe a hozzászólásai mellett
☒ Keresés doboz
☒ Webhely ikon
☒ Elsődleges linkek
☒ Másodlagos linkek

Beküldési információk kijelzése
Engedélyezi a „Kovács József, 2008. március 11.” formában megjelenő beküldésre vonatkozó információ kijelzését a választott tartalomtípusokra.
☒ Hír
☒ Könyvlap
☐ Oldal

201. ábra: Sminkek beállításai

A sminkek nem minden (egyébként a Drupal által konfigurálható) tartalmi elemet tudnak figyelembe venni. A fenti ábrán például látszik, hogy a *Garland* smink nem tudja a felhasználó képét megjeleníteni se a tartalma, se a hozzászólása mellett.

Az ábra jobb oldalán látható, hogy tartalomtípusonként lehet a beküldési információk (név, dátum) megjelenítéséről dönteni. (Például hírek esetén megjeleníteni, de oldalak esetén nem.)

Egy tetszőleges sminket az oldalhoz (többek között) a következők segítségével tudjuk igazítani:

- logó cseréje
- webhely ikon cseréje
- *Webhely információk* oldalon a honlap nevének beállítása

Természetesen ezzel még csak alkalmaztuk, és nem szabtuk személyre a sminket.

13.4. Jogosultságok

A *System* modul beállítható, ide kapcsolódó jogosultsága:

- *más smink választása*: több engedélyezett smink esetén kinek legyen joga saját sminket beállítani

13.5. Sminkek módosítása

Az alapsomagban szereplő vagy más által készített sminkek gyakran nem felelnek meg a megrendelő és/vagy a látogatók igényeinek. Ezért két lehetőségünk van:

- saját sminket hozunk létre⁷⁹, vagy
- egy meglévő sminket módosítunk.

Nézzünk néhány egyszerűbb lehetőséget az utóbbira.

Azt érdemes még itt megjegyezni, hogy **a következő egyszerű megoldások inkább csak a tanulás kezdő lépéseinek tekinthetők**, komolyabb honlap esetén nem járható ez az út. Ha hosszabb távon üzemeltethető, karbantartható oldalt szeretnénk, akkor **semmiképpen nem módosíthatjuk** a letöltött sminket. Ehelyett a 13.6. fejezet útmutatását kell követnünk.

13.5.1. Képek cseréje

Szükséges előismeret: képszerkesztő program alkalmazása.

Sok smink tartalmaz egy fő dekorációs képet (202. ábra), amely alap webes ismeretekkel cserélhető, és ezzel a smink a honlap témájához illeszthető.

⁷⁹ A sminkek létrehozásához vagy módosításához a [HTTP://DRUPAL.ORG/THEME-GUIDE/6](http://drupal.org/theme-guide/6) oldalon találhatunk elegendő információt.

202. ábra: Egy Smink kék tónusú dekorációs képpel

A következő lépéseket kell elvégeznünk:

1. Keressük meg a dekorációs kép pontos helyét a böngészőnk segítségével: a képen jobb egérgombot nyomva, a helyi menüből válasszuk ki a *Háttérkép megjelenítése* (vagy hasonló) menüpontot. Ez a szerző által korábban használt *GlossyBlue*⁸⁰ smink esetén a *sites/all/themes/glossyblue/images/header-bg.jpg* (180. ábra).
2. A böngészőből, vagy az FTP kapcsolatunkkal töltsük le a képet a saját gépünkre. (Készítsünk biztonsági másolatot is róla!)
3. Képszerkesztő programmal módosítsuk igényeinknek megfelelően, vagy hozzunk létre ugyanakkora és ugyanilyen nevű, típusú képet.
4. Töltsük fel a képet, felülírva az eredetit.
5. Frissítsük a böngészőnkben az oldalt.

Ezzel a módszerrel persze egyes további képek is lecserélhetők. Mindig meg kell azonban győződnünk arról, hogy a kép tényleg eredeti méretében fog-e minden esetben megjelenni.

Megjegyzés: a webes tartalmak többlepcsős (böngésző, proxy stb.) gyorsítótárazása miatt előfordulhat, hogy a kép látszólag nem cserélődik. De a *Ctrl + F5* vagy *Ctrl + R* billentyűkombinációk rövid időn belül segíteni szoktak. Szintén hasznos a böngésző gyorsítótárát törölni, pl. Firefox 3.6 esetén az *Eszközök / Előzmények törlése* ablakban *minden* és *gyorsítótár*.

13.5.2. CSS formázás

Szükséges előismeret: HTML és CSS.

Kisebb módosítások bármelyik smink esetén eszközölhetők, de komolyabb módosításra olyan sminket érdemes választani, amelyik direkt a CSS szintű továbbmódosításra lett kialakítva⁸¹.

1. Keressük meg a sminkünk könyvtárában a *style.css* fájlt

80 [HTTP://DRUPAL.ORG/PROJECT/GLOSSYBLUE](http://drupal.org/project/glossyblue)

81 Például Framework, Zen, Artists C01, Hunchbaque.

2. Szerkesszük a CSS szabványnak megfelelően
3. Töltsük fel a sminkhez készített képeinket is a megfelelő (tipikusan images nevű) alkönyvtárba
4. Teszteljük az oldalak újratöltésével

Tesztelni több, különböző jellegű (egy tartalmat megjelenítő, tartalmakat listázó és űrlapokat tartalmazó) oldalon, és több elterjedt böngészőben is érdemes.

Megjegyzés: az egyes sminkek CSS alapú átalakításához általában szükség van a gyermek-szelektorok működésének alapos ismeretére. A legtöbb smink ugyanis elég kevés *id* és *class* értéket generál a HTML kimenetbe.

13.5.3. Szerkezeti átalakítás, hibák javítása

Szükséges előismeret: PHP, sablonrendszerek.

A szerkezeti átalakítás egyszerűbb esete, ha a smink által előállított HTML oldal szerkezete nem megfelelő a számunkra. Ekkor a smink *page.tpl.php*, esetleg *block.tpl.php*, *box.tpl.php*, *comment.tpl.php* vagy *node.tpl.php* állományának átszerkesztésére van szükség.

A következőkben a fenti állományok alapértelmezett verzióiba nézünk bele a teljesség igénye nélkül. Az egyes sminkek ezeket az alapértelmezett kódokat váltják le, ezért az egyes sminkek módosításához ezekre az alapismeretekre lesz szükségünk.

Forrás: [HTTP://API.DRUPAL.ORG/API/FILES](http://api.drupal.org/api/files)

page.tpl.php

Az állomány a minden oldalon egységesen megjelenő HTML keretet és a változó tartalmak beillesztését megvalósító PHP nyelvű kódokat tartalmazza.

```
<?php
// $Id: page.tpl.php,v 1.25.2.2 2009/04/30 00:13:31 goba Exp $
?><!DOCTYPE html PUBLIC "-//W3C//DTD XHTML 1.0 Transitional//EN"
"http://www.w3.org/TR/xhtml1/DTD/xhtml1-transitional.dtd">

<html xmlns="http://www.w3.org/1999/xhtml"
lang="<?php print $language->language ?>"
xml:lang="<?php print $language->language ?>"
dir="<?php print $language->dir ?>">
```

A nyelvi beállítások hatással vannak a HTML kimenetre.

```
<head>
  <meta http-equiv="Content-Style-Type" content="text/css" />
  <?php print $head ?>
```

Pl. a generált meta tagok.

```
<title><?php print $head_title ?></title>
```

Az oldal címe és a weboldal neve.

```
<?php print $styles ?>
<?php print $scripts ?>
</head>
```

CSS stílusok és Javascript fájlok.

```
<div class="hide">
  <a href="#content" title="<?php print t('Skip navigation') ?>."
    " accesskey="2"><?php print t('Skip navigation') ?></a>.
</div>
```

Böngészőben nem látszó, felolvasó programoknak szóló link a navigációs részek átugrására. Érdemes megfigyelni, hogy a *Skip navigation* szöveg fordítható, tehát ideális esetben itt a látogató nyelvének megfogalmazott szöveg lesz.

```
<table id="primary-menu" summary="Navigation elements." border="0"
cellpadding="0" cellspacing="0" width="100%">
```

Az elsődleges linkek menü megjelenítése egy táblában.

```
<tr>
  <td id="home" width="10%">
    <?php if ($logo) : ?>
      <a href="<?php print $front_page ?>"
        title="<?php print t('Home') ?>"
        " border="0" /></a>
    <?php endif; ?>
  </td>
```

Ha a logó megjelenítése be van állítva, akkor ez a kód a logó képét a címlapra mutató linkként jeleníti meg.

```
<td id="site-info" width="20%">
  <?php if ($site_name) : ?>
    <div class='site-name'>
      <a href="<?php print $front_page ?>" title="<?php
        print t('Home') ?>">
        <?php print($site_name) ?></a></div>
    <?php endif;?>
```

Ha a weboldal nevét meg kell jeleníteni, akkor szintén megjelenik linkként.

```
<?php if ($site_slogan) : ?>
  <div class='site-slogan'>
    <?php print($site_slogan) ?></div>
  <?php endif;?>
</td>
```

Ha a jelmondatot meg kell jeleníteni, akkor megjelenik.

```
<td class="primary-links" width="70%"
  align="center" valign="middle">
  <?php print theme('links',
    $primary_links,
    array('class' => 'links', 'id' => 'navlist')) ?>
</td>
</tr>
</table>
```

Az elsődleges linkek a táblázat végén jelennek meg.

A másodlagos linkek kódja hasonló.

Az egyes régiók megjelenítése függ attól, hogy az adott régióban van-e blokk. Például a *left* régió:

```
<?php if ($left != ""): ?>
<td id="sidebar-left">
  <?php print $left ?>
</td>
<?php endif; ?>
```

A többi régió megjelenítése hasonló.

A tartalmat közvetlenül körülölélő kód a következőket tartalmazza:

```
<div id="main">
  <?php if ($title != ""): ?>
    <?php print $breadcrumb ?>
```

Kenyérmorzsa menü.

```
<h1 class="title"><?php print $title ?></h1>
```

Az oldal címe.

```
<?php if ($tabs != ""): ?>
  <div class="tabs"><?php print $tabs ?></div>
<?php endif; ?>
<?php endif; ?>
```

Fülek.

```
<?php if ($show_messages && $messages != ""): ?>
  <?php print $messages ?>
<?php endif; ?>
```

Üzenet (pl. sikerült a tartalom mentése).

```
<?php if ($help != ""): ?>
  <div id="help"><?php print $help ?></div>
<?php endif; ?>
```

Súgó szöveg.

```
<!-- start main content →
<?php print $content; ?>
```

A tényleges tartalom (a *node.tpl.php* alapján generálódik).

```
<?php print $feed_icons; ?>
<!-- end main content →
</div><!-- main →
```

Az esetleges RSS ikonok.

Hasonlóan következik a lábléc is.

```
<?php print $closure;?>
</body>
</html>
```

Végül az oldal lezárásához szükséges kódok generálódnak. Pl. a *Google Analytics* modul használata esetén emiatt kerül be a következő kód a kimenetbe.

node.tpl.php

Az állomány a *node* tartalmát körül vevő tartalmi részeket határozza meg.

```
<div class="node"><?php if ($sticky) { print " sticky"; } ?>
<?php if (!$status) { print " node-unpublished"; } ?></div>
```

Ha kiemelt, vagy nem közzétett egy tartalom, akkor ahhoz CSS class szelektorokat generál.

```
<?php print $picture ?>
```

A szerző képe.

```
<?php if ($page == 0): ?>
<h1 class="title"><a href="<?php print $node_url ?>">
<?php print $title ?></a></h1>
<?php endif; ?>
```

Ha az oldal tartalma nem jelenik meg, csak a címe, akkor a címet egyszerű linkként készíti el.

```
<span class="submitted"><?php print $submitted ?></span>
```

Beküldési adatok (tipikusan a dátum és a beküldő neve).

```
<div class="taxonomy"><?php print $terms ?></div>
```

Taxonomy kifejezések.

```
<div class="content"><?php print $content ?></div>
```

A node tartalma (amit a beviteli forma szűrői előállítottak).

```
<?php if ($links): ?>
<div class="links">&raquo; <?php print $links ?></div>
<?php endif; ?>
</div>
```

A záró linkek (pl. tovább, megjegyzések száma, stb.).

comment.tpl.php

Az állomány a megjegyzések megjelenítését határozza meg.

```
<div class="comment"><?php print ' '. $status; ?></div>
```

Ha van speciális státusz, megjeleníti.

```
<?php if ($picture) : ?>
<?php print $picture ?>
<?php endif; ?>
```

Ha van kép, akkor megjelenik.

```
<h3 class="title"><?php print $title ?></h3>
```

A megjegyzés címe.

```
<div class="submitted"><?php print $submitted ?>
  <?php if ($comment->new) : ?>
    <span class="new"> *<?php print $new ?></span>
  <?php endif; ?>
</div>
```

Beküldő adatai. Ha új, akkor jelezzük.

```
<div class="content">
  <?php print $content ?>
```

A megjegyzés szövege.

```
<?php if ($signature): ?>
  <div class="clear-block">
    <div></div>
    <?php print $signature ?>
  </div>
<?php endif; ?>
</div>
```

Ha van aláírás, megjelenik.

```
<!-- BEGIN: links →
<div class="links">&raquo; <?php print $links ?></div>
<!-- END: links →
</div>
```

Linkek (pl. *Válasz*) megjelenik.

block.tpl.php

Ez a fájl a régiókban megjelenő blokkokat definiálja.

```
<div id="block-<?php print $block->module .'-'. $block->delta; ?>"
  class="block block-<?php print $block->module ?>">
```

Speciális id és class értékeket generál a blokkokhoz.

```
<?php if ($block->subject): ?>
  <h2><?php print $block->subject ?></h2>
<?php endif; ?>
```

Ha van címe, akkor megjelenik.

```
<div class="content">
  <?php print $block->content ?>
</div>
</div>
```

A blokk törzse.

13.6. Új sminkek létrehozása

Az előző fejezetben bemutatott módszerek komolyabb honlap esetén **nem alkalmazhatóak**. Ennek oka, hogy a sminkek egy újabb verziójának közzétételekor komoly problémákba

ütköznénk, hiszen a frissítéshez le kellene törölnünk a módosított sminket, és helyette az újabb verziójú (módosítatlan) sminket tudnánk használni. Ezért már a kezdetektől fel kell arra készülnünk, hogy a smink frissítése zökkenőmentesen megoldható legyen.

Először nézzük meg a sminkek felépítését a 203. ábra segítségével⁸².

Az ajánlott megoldás tehát az, hogy a kiválasztott sminket (legyen az egy egyébként véglegesnek, vagy éppen továbbfejlesztésre szánt smink) nem változtatjuk meg, hanem al-sminket hozunk létre. Egyes sminkeknél, mint pl. a *Zen*, speciális megoldást ír elő a smink készítője, de a sminkek nagy részénél a következő megoldást alkalmazhatjuk.

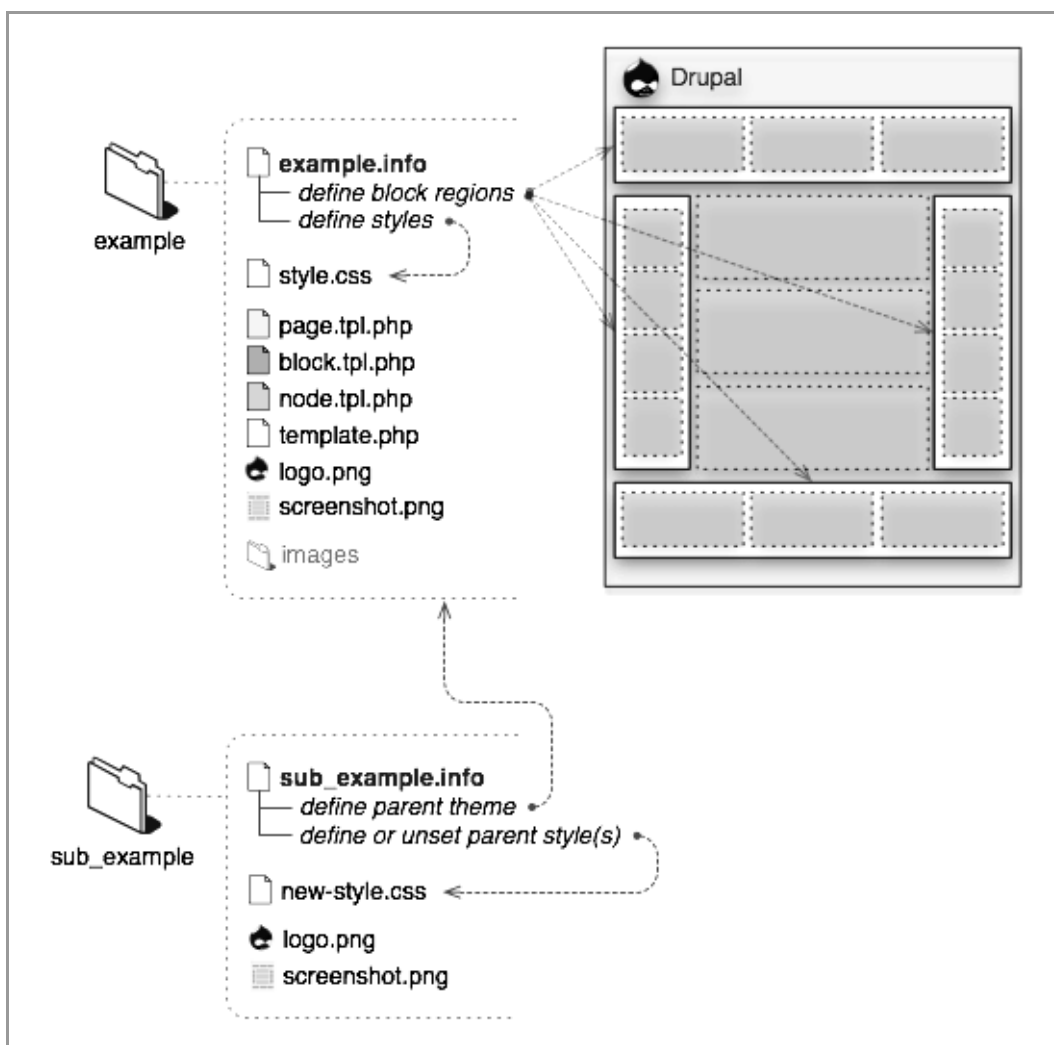
A fejezet további részében a *960 Robots*⁸³ sminkhez fogunk al-sminket létrehozni. Ez a smink a *960 Grid System*⁸⁴ alapjaira építve a dizájnerek álma. Az aprólékos kivitelezés helyett többnyire csak a lényegesebb dolgokkal kell foglalkoznunk.

Jelen példánkban az al-smink létrehozásának oka a speciálisabb régió-használati igények: a címlapon egymás mellett kisebb blokkokat szeretnénk megjeleníteni.

⁸² Forrás: [HTTP://DRUPAL.ORG/NODE/171194](http://drupal.org/node/171194)

⁸³ [HTTP://DRUPAL.ORG/PROJECT/NINESIXTYROBOTS](http://drupal.org/project/ninesixtyrobots)

⁸⁴ [HTTP://960.GS/](http://960.gs/)

203. ábra: A sminkek működése

13.6.1. A smink könyvtára

Először is el kell neveznünk az új sminkünket mind emberi, mind gépi azonosításra. Az egyszerűség kedvéért a továbbiakban a *GAMF* (*gamf*) nevű sminket fogjuk létrehozni.

A `sites/all/themes` vagy a `themes` könyvtárnak tartalmaznia kell a kiválasztott szülő sminket is.

gamf.info⁸⁵

Általában érdemes a szülő smink *.info* állományát lemásolnunk, és azt tovább szerkeszteni.

Esetünkben a következő adatokat kell megadnunk:

- *name*: a smink neve
- *core*: a drupal verziószáma, amelyikhez a smink készül
- *engine*: melyik smink motorra épít (szinte kizárólag *phptemplate* szokott lenni)
- *base theme*: melyik smink tekinthető szülőnek

Nézzük a konkrét megoldást:

```
; $Id: gamf.info,v 1.0 2009/08/18 12:20:00 add1sun Exp $

name = GAMF
description = 960 Robots alapú alsmink a GAMF honlapja számára
core = 6.x
php = 5.2.0
engine = phptemplate
base theme = ninesixtyrobots
```

Négy új régiót hoztunk létre:

```
regions[content_top_1] = Content top 1
regions[content_top_2] = Content top 2
regions[content_top_3] = Content top 3
regions[content_bottom] = Content bottom
```

A szülő sminkhez képest néhány apróbb CSS változtatást a

```
stylesheets[all][] = css/gamf.css
```

sorral tudjuk hozzávenni.

Sablon (template) állományok

A 13.5.3. fejezetben ismertetett *.tpl.php* állományok közül azokat kell létrehoznunk, és az ott ismertetetthez hasonló tartalommal ellátnunk, amelyek esetén a szülő megoldása nem megfelelő a céljainknak.

Esetünkben a *page.tpl.php* állomány az új régiókat is meg kell, hogy jelenítse:

```
<?php if (!empty($content_top_1) or
!empty($content_top_2) or
!empty($content_top_3)): ?>
<div id="content_top" class="grid_12">
  <div class="grid_4"><?php print $content_top_1 ?></div>
  <div class="grid_4"><?php print $content_top_2 ?></div>
  <div class="grid_4"><?php print $content_top_3 ?></div>
</div>
<?php endif; ?>
```

⁸⁵ Forrás: [HTTP://DRUPAL.ORG/NODE/171205](http://drupal.org/node/171205)

Így – némi CSS kiegészítéssel – a blokkjaink a megfelelő helyeken megjeleníthetők.

template.php⁸⁶

Ezt az állományt olyan esetben kell létrehoznunk, ha a smink alapértelmezett működését jelentősen módosítanunk kell. Példaként egy tipikusnak tekinthető űrlap módosítási problémát érdemes áttanulmányozni a [HTTP://DRUPAL.HU/NODE/10301](http://drupal.hu/node/10301) címen.

További állományok

Igen jellemző, hogy a szülő smink *style.css* állománya mellett vagy helyett a sajátunkat szeretnénk használni. De a dekorációs képeket is el kell helyeznünk a megfelelő helyen, többnyire a sminkünk *images* alkönyvtárában.

Drupalban a sminkeléssel igen jelentősen bele tudunk avatkozni a Drupal működésébe. Ennek ismertetése azonban túlmutat a jegyzetünk lehetőségein.

További ismereteket szerezhethetünk a sminkelésről, ha az általunk jól ismert sminkek forrás-kódját tanulmányozzuk.

86 További információk: [HTTP://DRUPAL.ORG/NODE/11811](http://drupal.org/node/11811)

A VIEWS MODULOK

A *Views* modul a tartalmak, felhasználók, hozzászólások, csatolt fájlok, kifejezések stb. listázására szolgál.

Egyes Drupal funkciók (pl. a címlap) leválthatók, majd módosíthatók a nézetek segítségével. De teljesen új területen is használhatjuk ezt a komplex modult.

14.1. Views alapmodulok

Honlap: [HTTP://DRUPAL.ORG/PROJECT/VIEWS](http://drupal.org/project/views)

A modul telepítéséhez kapcsoljuk be a *Views* modult, hogy nézeteink lehessenek, és a *Views UI* modult, hogy a nézeteket szerkeszthessük, újakat hozhassunk létre. Ez utóbbi modulra csak a fejlesztés idejére lesz szükségünk, a nézetek elkészülése után javasolt kikapcsolni. A *Views exporter* modul nézetek más honlapra másolásakor lehet segítség, szintén csak ideiglenesen érdemes bekapcsolni.

14.1.1. Nézetek áttekintése

Az *admin/build/views* a nézeteink kezelését és létrehozását lehetővé tevő oldal (204. ábra).

Egyelőre a modul nincs semmilyen hatással az oldalunkra. Az ábrán is látható nézetek, amelyek alapvető Drupal funkciókat ki tudnak váltani, vagy gyakran használt egyéb funkciókat megvalósítani, nincsenek engedélyezve. Az első működő nézetünkhöz vagy engedélyezni kell a kiválasztott gyári nézetet, vagy egy teljesen újat létrehozni.

Nézetek
Lista
Hozzáadás
Import
Tools

Not sure what to do? Try the "Getting started" page.

Storage: <All>
Típus: <All>
Tag: <All>
Displays: <All>

Sort by: Név
Order: Fel
Alkalmaz

Alapértelmezett Tartalom view: **archive** (default) Enable

Title: Monthly archive
Path: archive
Blokk, Page

Display a list of months that link to content for that month.

Alapértelmezett Hozzászólás view: **comments_recent** (default) Enable

Title: Friss hozzászólások
Path: comments/recent
Blokk, Page

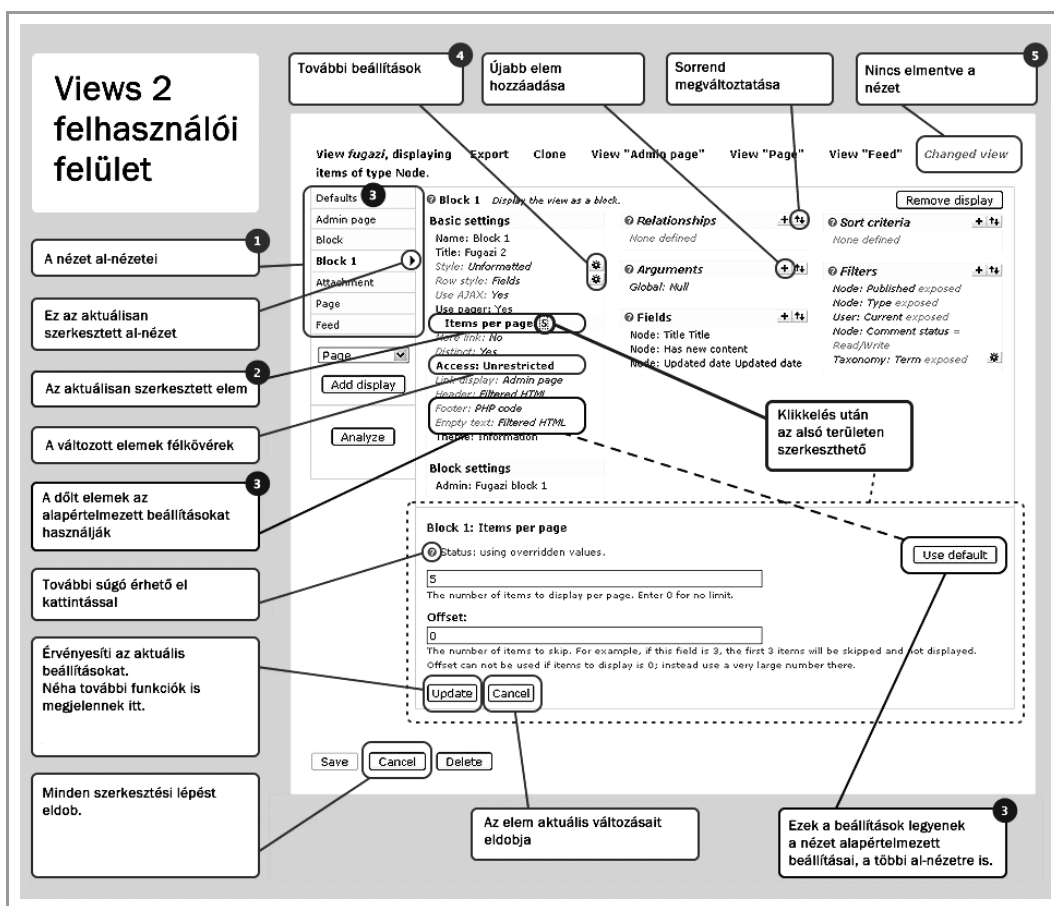
Contains a block and a page to list recent comments; the block will automatically link to the page, which displays the comment body as well as a list of the users who commented.

204. ábra: Nézetek listája

14.2. A Views UI felépítése

A súdo ábráját nézzük meg bevezetéként (205. ábra). Az oldal teljesen AJAX működésű, így a kezelése jelentősen eltér a legtöbb korábbi oldalétól. A logikája alapvetően fentről lefelé, és balról jobbra érthető meg.

Először is az 1-es részben mindig a *Defaults* látszik. Itt ugyanis egy nézet több al-nézetet (*display*) is tartalmazhat. A *Defaults* az alapbeállításokat tartalmazza, a legtöbb alatta levő csak néhány dologban fog ettől eltérni. Amelyik ezek közül ki van választva, annak a részletei látszanak a tőle jobbra levő területen.

205. ábra: A Views UI felépítése

A következő példákat ennek fényében érdemes tanulmányozni.

14.3. A Simple views modul

Az ismerkedéshez nem nélkülözhetetlen, de hasznos, ha kipróbáljuk a *SimpleViews* modul szolgáltatásait is. Ez a modul néhány tipikus esetben legyártja a nézetünket anélkül, hogy a Views modult komolyabban ismernénk.

Az *admin/build/simpleviews* oldalon a *Simple views* modullal létrehozott nézetek listáját, és egy új nézet létrehozására használható *Add View* linket láthatjuk (206. ábra). Később ugyanitt a lista elemei szerkeszthetők, törölhetők lesznek.

Cím	Útvonal	Műveletek
No items have been added.		

206. ábra: A Simple views lista

14.3.1. Tartalmak listázása

Az *admin/build/simpleviews/add* oldalon hozzunk létre egy *Tartalmak* című nézetet az Oldal típusú tartalmak fordított időrendben történő listázására (207. ábra).

Simple views Lista Add view

Cím:

Útvonal:

Display:

Sorted:

As a:

☒ Let visitors filter the page

By:

☒ Add an RSS feed

☒ Create a sidebar widget

207. ábra: Egyszerű nézet generálása a Simple views modullal

A tartalmak útvonalon ki is próbálhatjuk a listát: a címlaphoz hasonló módon, de pontosan az *Oldal* tartalmak listázódnak ki. A nézet tartalmaz RSS csatornát és blokk nézetet (kicsit furcsa elnevezéssel *sidebar widget*) is.

Nézzük meg, milyen nézetet generált a *Simple views* modul (208. ábra).

208. ábra: Oldalakat listázó nézet

Page al-nézet

Önálló útvonalon és önálló tartalommal megjelenő nézet (a dőlt részek az alapértelmezett *Defaults* beállításoktól öröklődtek).

Basic settings

Legalapvetőbb beállítások:

- *Név: Page*, vagyis alapvetően ezen a néven fogjuk látni
- *Cím: Tartalmak* az összes nézetben
- *Style: Unformatted*, vagyis alapértelmezett megjelenítés (lehetne még *HTML*, *Rács* vagy *Táblázat*)

- *Row style: Tartalom*, vagyis nem valami speciális, hanem a korábban megszokott előnézet vagy teljes nézet (emiat a *Fields* nem is szerkeszthető)
- *Use AJAX: Nem*, vagyis hagyományos oldal-újrátöltődéssel működik
- *Use pager: Igen*, vagyis ha sok elem van, lapozható lesz
- *Items per page: 10*: Ennyi tartalom kerül egy oldalra maximum
- *Distinct: Nem*, vagyis ha egy elem többször jelenne meg, nem szűri ki
- *Access: Unrestricted*, vagyis nem korlátozzuk a láthatóságát
- *Caching: Nincs*, vagyis nincs gyorsítárazva
- *Exposed form in block: Nem*, vagyis nem kérünk blokk nézetet
- *Fejléc, Lábléc: Nincs*, nem jelenítünk meg a nézet elején és végén szöveget
- *Empty text: Nincs*, vagyis nincs speciális szöveg beállítva, ha a nézet egyetlen elemet se tudna megjeleníteni
- *Theme: Information*: ha a nézetünket sminkelni akarjuk, itt kapunk segítséget

Page settings

Csak oldal al-nézetnél jelenik meg.

- *Útvonal: tartalmak*, vagyis ezen az útvonalon érhető el a nézet
- *Menü: Normal*, vagyis hagyományos módon, egy menüben jelenítjük meg

Sort criteria

Milyen sorrendben jelenjenek meg:

- *Tartalom: Post date desc*, vagyis a beküldés dátuma szerint, csökkenő sorrendben

Szűrők

Az összes *node* közül melyeket jelenítse meg

- *Tartalom: Közzétett = Igen*, vagyis a rejtett tartalmak nem jelennek meg
- *Tartalom: Típus = Oldal*, vagyis csak ilyen típusú tartalmakat listázunk

A Block al-nézet

A Block nézet kicsit máshogy épül fel, hiszen más is a célja. A fontosabb eltérések:

Basic settings

- *Style: HTML List*, vagyis HTML (ul-li) lista készül

- *Row style: Fields*, vagyis a *Fields* részben felsorolt mezőket fogja mutatni
- *Items to display: 5*, vagyis egyszerre 5 elemet jelenítsen meg.
- *Link display: Page*, vagyis a címre kattintva a node-ra jutunk

Block settings

- *Admin: Tartalmak*, ez lesz a blokk azonosítója
- *Caching: Do not cache*, vagyis nincs gyorsítárazva

Fields

- *Tartalom: Cím*, vagyis csak a cím fog megjelenni linkként

Végül a *Feed* al-nézet hasonló.

14.4. Gyári nézetek

Ahogy azt a 204. ábrán láttuk, vannak nem aktivált, de működőképes nézeteink. Mivel ezek céljai jól ismertek, sokat tanulhatunk ezek vizsgálatából is.

Ha ezeket bekapcsoljuk (*Enable*), akkor az adott szolgáltatást megvalósítását átveheti a Drupal egyéb moduljaitól. Természetesen ennek akkor lesz igazán haszna, ha módosítani szeretnénk az alapértelmezett működésen.

14.4.1. A *frontpage* nézet

A *frontpage* nézet eredménye ugyanaz, mint amit a címlapon szoktunk látni. Szerkesztésével (sok mindent még nem fogunk változtatni) újabb betekintést nyerhetünk a nézetek működésébe. Nézzük meg, hogyan is állítható elő az alapértelmezett kezdőoldalunk (209. ábra).

Először is az alap beállításokat (*Defaults*) láthatjuk, szerkeszthetjük, de már most látszik az is, hogy a *frontpage* kétféle megjelenítést valósít meg: *Page* és *Feed*. Előbbit a kezdőoldalt böngészőből nézve, utóbbit pedig RSS olvasóval olvasva érhetjük el.

Mi jelenik meg a nézetben?

Ha semmi egyéb beállítás nem szerepelne, akkor a nézetben minden létező tartalom (*node*) megjelene. Kezdőoldalra viszont nem mindent kell kitenni, csak azt, ami a feltételeinknek megfelel. A Szűrők dobozban látszik a két feltételünk:

- *Tartalom: Címlapra kerül = Igen*
- *Tartalom: Közzétett = Igen*

Vagyis csak a mindkét jelzőt kipipálva beküldött tartalmakat jeleníti meg a nézet.

Edit view "frontpage" Lista Add **Szerkesztés** Import Tools

View *frontpage*, displaying items of type **Tartalom**. Export Clone View "Page" View "Feed"

Defaults **Defaults** *Default settings for this view.*

Page
Feed

Oldal ▼
Add display
Analyze

View settings
Tag: default

Basic settings
Név: Defaults
Cím: None
Style: Unformatted ⚙️
Row style: Tartalom ⚙️
Use AJAX: Igen
Use pager: Igen
Items per page: 10
More link: Nem
Distinct: Nem
Access: Unrestricted
Link display: Page
Fejléc: None
Lábléc: None
Empty text: None
Theme: Information

Relationships + ↕️
None defined

Arguments + ↕️
None defined

Sort criteria + ↕️
Tartalom: Sticky asc
Tartalom: Post date asc

Szűrők + ↕️
Tartalom: Címlapra kerül True
Tartalom: Közzétett True

Click on an item to edit that item's details.

Mentés Mégsem

Live preview

Display: Defaults ▼ **Arguments:** Előnézet

Separate arguments with a / as though they were a URL path.

209. ábra: A frontpage nézet szerkesztése

Persze ilyen tartalomból is sok lehet, ezért fontos a rendezési sorrend (*Sort criteria*):

- *Tartalom: Sticky = desc*
- *Tartalom: Post date = desc*

Vagyis a kiemelt tartalmak elől, a többi utána; és mindkét csoporton belül a beküldés dátuma szerint csökkenő sorrendben.

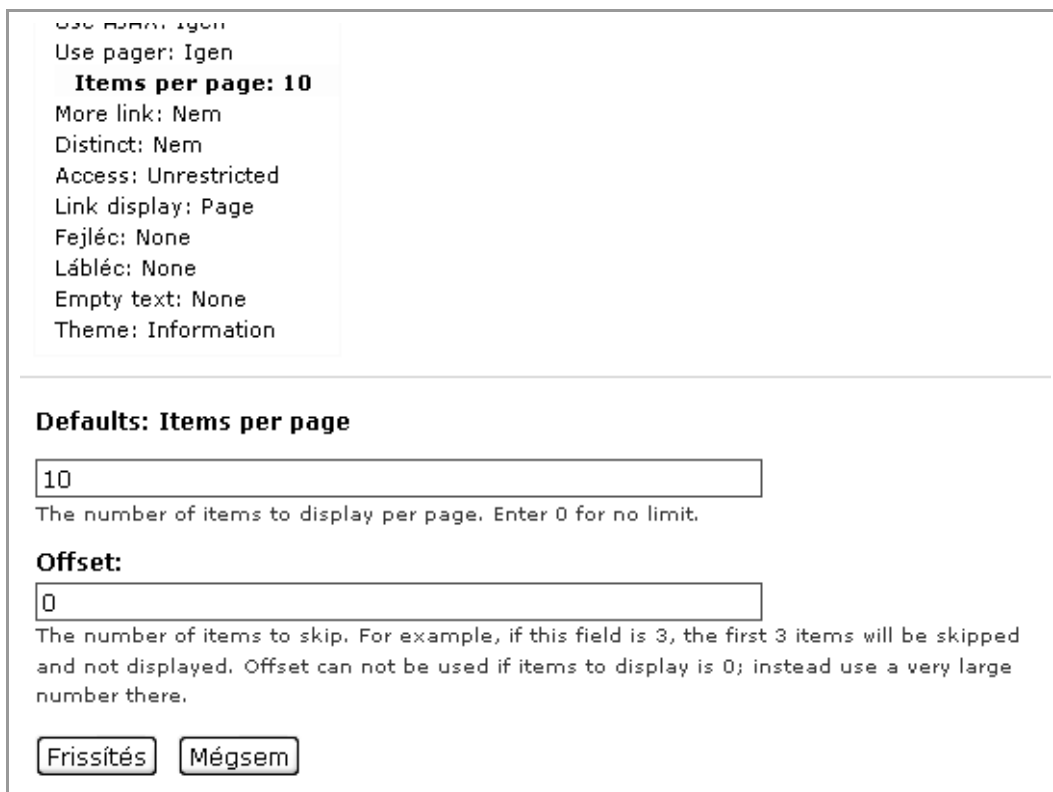
A *Basic settings* alatt még az

- *Use pager: Igen*

■ *Items per page: 10*

érdekesebbek számunkra: 10 tartalmanként, lapozóval fog megjelenni.

Természetesen e jellemzőket meg is változtathatjuk, pl. állítsuk 20-ra az előbbi számot: a 10-es számra klikkelve megjelenik a szerkesztő felület (210. ábra).

Use pager: Igen
Use pager: Igen
Items per page: 10
More link: Nem
Distinct: Nem
Access: Unrestricted
Link display: Page
Fejléc: None
Lábléc: None
Empty text: None
Theme: Information

Defaults: Items per page

10

The number of items to display per page. Enter 0 for no limit.

Offset:

0

The number of items to skip. For example, if this field is 3, the first 3 items will be skipped and not displayed. Offset can not be used if items to display is 0; instead use a very large number there.

Frissítés Mégsem

210. ábra: Views tulajdonság szerkesztése

Az *Offset* értékével néhány tartalmat kihagyhatunk a listázásból. Például az első öt hírt hagyományos módon, a következő tizet csak címmel szeretnénk megjeleníteni: ekkor két hasonló nézetet hozunk létre, a másodiknak ötös *Offset* értéket beállítva. Végül a két nézetet valamilyen módon egymás alatt jelenítjük meg.

A *Page* al-nézetre váltva jól látszik, hogy ezt a nézetet a *frontpage* útvonalon érhető el. Ha igényeinknek megfelelően testre szabtuk, akár a címlapra is tehetjük az *Alapértelmezett címlap* beállításával (47. ábra).

14.4.2. Az *archive* nézet

Ezzel a nézettel a blogoknál szokásos havi archívum listát készíthetünk az *archive* útvonalra (211. ábra), vagy blokkba.

Monthly archive

- július 2009 (2)
- június 2009 (1)

211. ábra: Az archive nézet

A nézet *Page* al-nézetén (212. ábra) a legfontosabb beállítások a következők:

The screenshot shows the configuration interface for a Drupal Views view named 'Monthly archive'. The left sidebar contains a 'Defaults' section with a 'Page' display selected, and an 'Analyze' button. The main configuration area is divided into several sections:

- Page**: A summary box stating 'Display the view as a page, with a URL and menu links.' with a 'Remove display' button.
- Basic settings**:
 - Név: Page
 - Cím: Monthly archive
 - Style: Unformatted
 - Row style: (icon)
 - Tartalom: Use AJAX: Nem, Use pager: Igen, Items per page: 10
 - Distinct: Nem
 - Access: Unrestricted
 - Caching: Nincs
 - Exposed form in block: Nem
 - Fejléc: Nincs
 - Lábléc: Nincs
 - Empty text: Nincs
 - Theme: Information
- Relationships**: None defined
- Argumentumok**:
 - Tartalom: Created year + month
 - Style: Lista
- Sort criteria**: Tartalom: Post date desc
- Szűrők**: Tartalom: Közzétett Igen
- Fields**: The style selected does not utilize fields.

At the bottom, the **Page settings** section shows 'Útvonal: archive' and 'Menü: No menu'.

212. ábra: Az Archive nézet beállításai

Minden közzétett tartalom megjelenik (*Szűrők*) fordított időrendben (*Sort criteria*).

A nagy újdonság az eddig még nem ismertetett *Argumentumok* doboz. Ennek segítségével további információt tudunk a nézethez rendelni. Enélkül nem csoportosítva, hanem listázva látnánk a tartalmakat.

Az ábrán a *Created year + month* linkre a következőt láthatjuk (213. ábra).

Page: Configure Argument
Tartalom: Created year + month

? Status: using default values.

Override

Cím:

%1

The title to use when this argument is present. It will override the title of the view and titles from previous arguments. You can use percent substitution here to replace with argument titles. Use "%1" for the first argument, "%2" for the second, etc.

Breadcrumb:

The Breadcrumb title to use when this argument is present. If no breadcrumb is set here, default Title values will be used, see "Title" for percent substitutions.

Action to take if argument is not present:

☐ Display all values
 ☐ Hide view / Page not found (404)
 ☐ Display empty text
 ☐ Summary, sorted ascending
 ☒ Summary, sorted descending
 ☐ Provide default argument

Wildcard:

all

If this value is received as an argument, the argument will be ignored; i.e, "all values"

Wildcard title:

Minden

The title to use for the wildcard in substitutions elsewhere.

Validator options

Validator:

<Basic validation>

Action to take if argument does not validate:

Hide view / Page not found (404)

213. ábra: Az *archive* nézet argumentuma

Két beállítást érdemes alaposabban megnéznünk:

- A *Cím: %1* beállítás az elnevezéseket határozza meg.
- A *Summary, sorted descending* beállítás a csoportosítást írja elő.

14.4.3. A *comments_recent* nézet

A *comments_recent* nézet a legfrissebb hozzászólásokat (és linkként a *node*-jukat) jeleníti meg blokk vagy oldal nézetben (214. ábra).

214. ábra: A `comments_recent` nézet beállításai

Először is érdemes megfigyelni, hogy az előző ábrák node alapúak voltak (*Tartalom:...*), míg itt többnyire *Hozzászólás: ...* látható, vagyis itt hozzászólás alapú nézetet láthatunk.

Újdonság még a *Relationship* doboz, amely a node linkeléséhez szükséges ebben az esetben.

14.4.4. További gyári nézetek

A *glossary* nézet

A *glossary* nézet az összes publikus tartalmat a címe kezdőbetűje szerinti csoportosításban listázza. Csak oldal nézetet tartalmaz, amely a *glossary* útvonalon érhető el.

A megoldás itt is az *Argumentum* alapján készült.

A *taxonomy_term* nézet

A *taxonomy_term* nézet a *Taxonomy* kifejezéseire tartozó listázó oldalakat tudja helyettesíteni.

A *tracker* nézet

A *tracker* nézet a tartalmak és hozzászólások követését lehetővé tevő *Tracker* modul áttekintő oldalát helyettesíti.

14.5. Nézetek létrehozása

Ennyi példa után nézzük meg, hogyan tudunk új nézetet létrehozni. (Az SQL SELECT parancs ismerete hasznos lesz a nézetek összeállításánál).

Az `admin/build/views/add` oldalon két fontos információval kell kezdenünk. Meg kell adnunk a nézet belső nevét, és a típusát (215. ábra). A típust utólag már nem változtathatjuk meg.

View type:

☒ Tartalom

Nodes are a Drupal site's primary content.

☐ Felhasználó

Users who have created accounts on your site.

☐ File

Files maintained by Drupal and various modules.

☐ Hozzászólás

Comments are responses to node content.

☐ Node revision

Node revisions are a history of changes to nodes.

☐ Term

Taxonomy terms are attached to nodes.

☐ Access log

Stores site access information.

The view type is the primary table for which information is being retrieved. The view type controls what arguments, fields, sort criteria and filters are available, so once this is set it **cannot be changed**.

215. ábra: Nézet létrehozása, a típus kiválasztása

Mivel *Tartalom* típusú nézetet már jó néhányat láttunk, inkább egy *Felhasználó* alapú nézetet hozunk létre.

14.5.1. Felhasználók listázása

Cél: Hozzunk létre egy olyan listát, amely a regisztrált látogatókat listázza. (Ezt igény szerint tesztre szabhatjuk, pl. csak az utolsó héten belépettek legyenek rajta.)

A nézet neve *felhasznalok*, típusa *Felhasználó* legyen.

Egyszerűbb esetekben a következő lépéseket érdemes követnünk:

1. A Mezők dobozban vegyük fel (+) a táblázat oszlopait

A *Groups* listát érdemes *Felhasználó*-ra szűkíteni, majd kiválasztani a következőket (216. ábra).

Defaults: Add fields

Groups:

Felhasználó ▼

- ☒ Felhasználó: Aktív
Whether a user is active or blocked.
- ☐ Felhasználó: Aláírás
The user's signature.
- ☒ Felhasználó: Created date
The date the user was created.
- ☐ Felhasználó: Csoportok
Roles that a user belongs to.
- ☐ Felhasználó: Delete link
Provide a simple link to delete the user.
- ☒ Felhasználó: Edit link
Provide a simple link to edit the user.
- ☒ Felhasználó: Email cím
Email address for a given user. This field is normally not shown to users, so be cautious when using it.
- ☐ Felhasználó: Kép
The user's picture, if allowed.
- ☐ Felhasználó: Last login
The user's last login date.
- ☒ Felhasználó: Név
The user or author name.
- ☐ Felhasználó: Uid
The user ID
- ☐ Felhasználó: Utolsó aktivitás
The user's last access date.

216. ábra: Felhasználó mezők kiválasztása

Az *Add* gomb után minden egyes kiválasztott mezőt lépésről lépésre konfigurálhatunk. Általában elfogadhatjuk az alapbeállításokat, utólag úgyis lesz lehetőségünk javítani. A címkéket – ha kell – fordítsuk le.

Az oldal alján, a *Live preview* cím alatt láthatjuk a listánkat eléggé ömlesztett, nehezen áttekinthető módon.

2. A *Basic settings* alatt állítsuk be a legfontosabb dolgokat

■ Cím: Felhasználók

■ Stílus: Táblázat

Itt beállíthatjuk, hogy melyik oszlopok legyenek rendezhetők, és melyik legyen az alapértelmezett rendezés (217. ábra). Lehetőségünk lenne még csoportosításra (*Grouping field*) valamelyik mező szerint, és beállíthatjuk a rendezési sorrendet (*Default sort order*) csökkenőre (*Descending*).

Defaults: Style options

Place fields into columns; you may combine multiple fields into the same column. If you do, the separator in the column specified will be used to separate the fields. Check the sortable box to make that column click sortable, and check the default sort radio to determine which column will be sorted by default, if any. You may control column order and field labels in the fields section.

Mező	Column	Separator	Sortable	Default sort
Aktív	Aktív		☐	☐
Regisztráció	Regisztráció		☒	☒
Felhasználó: Edit link	Felhasználó: Edit link			
Email cím	Email cím		☐	☐
Név	Név		☒	☐
None				☐

Grouping field:

<None>

You may optionally specify a field by which to group the records. Leave blank to not group.

☒ Override normal sorting if click sorting is used

☒ Enable Drupal style "sticky" table headers (Javascript)

(Sticky header effects will not be active for preview below, only on live output.)

Default sort order:

Descending

If a default sort order is selected, what order should it use by default.

217. ábra: Táblázat stílusú nézet beállítása

Az előnézetünk máris sokkal barátságosabb.

Még néhány beállítás a dobozból:

- *Items to display: 25*
- *More link: Igen*
- *Access: Role*, hogy csak a kiválasztott adminisztrátor csoportok láthassák ezt a nézetet.

3. A mezők sorrendjét állítsuk be véglegesre

A Mezők doboz nyílás gombjával hívjuk elő a sorrendezési lehetőséget (218. ábra). Állítsuk be a kívánt sorrendet.

Cím: Felhasználók	
Stílus: Táblázat	
Use AJAX: Nem	
Use pager: Nem	
Items to display: 25	
More link: Igen	
Distinct: Nem	
Access: tulajdonos	
Exposed form in block: Nem	
Fejléc: None	
Lábléc: None	
Empty text: None	
Theme: Information	

Mezők

- Felhasználó: Aktív Aktív
- Felhasználó: Created date Regisztráció
- Felhasználó: Edit link
- Felhasználó: Email cím Email cím
- Felhasználó: Név Név

Defaults: Rearrange fields

+ Felhasználó: Created date Regisztráció*	
+ Felhasználó: Név Név*	
+ Felhasználó: Email cím Email cím*	
+ Felhasználó: Aktív Aktív	
+ Felhasználó: Edit link	

218. ábra: Mezők sorrendjének beállítása vonszolással

4. Szűrők definiálása

A feladat szerint nekünk az utolsó héten belépett látogatók kellenek. Ehhez a *Szűrők* „+” gombjával adjunk hozzá egy új szűrőt: *Felhasználó: Last login* (219. ábra).

Defaults: Configure szűrő Felhasználó: Last login

This item is currently not exposed. If you **expose** it, users will be able to change the filter as they view it. Expose

Operator:

- ☐ Is less than
- ☐ Is less than or equal to
- ☐ Is equal to
- ☐ Is not equal to
- ☐ Is greater than
- ☐ or equal to
- ☒ Is greater than
- ☐ Is between
- ☐ Is not between

Value type:

- ☐ A date in any machine readable format. CCYY-MM-DD HH:MM:SS is preferred.
- ☒ An offset from the current time such as "+1 day" or "-2 hours and 30 minutes"

Érték:

219. ábra: Csak az utolsó hét nap alatt belépett felhasználók szűrése

5. Page al-nézet hozzáadása

A fontosabb dolgokkal kész vagyunk, végül adjunk hozzá egy *Page* al-nézetet, hogy elérési utat adhassunk hozzá, és menübe helyezhessük a nézetet (220. ábra).

Defaults

Oldal Remove display

Oldal ▼

Add display

Analyze

Oldal *Display the view as a page, with a URL and menu links.*

Basic settings

Név: Oldal

Cím: Felhasználók

Stílus: Táblázat ✱

Use AJAX: Nem

Use pager: Nem

Items to display: 25

Distinct: Nem

Access: tulajdonos ✱

Exposed form in block: Nem

Fejléc: None

Lábléc: None

Empty text: None

Theme: Information

Relationships + ↑ ↓

None defined

Arguments + ↑ ↓

None defined

Mezők + ↑ ↓

Felhasználó: Created date

Regisztráció

Felhasználó: Név Név

Felhasználó: Email cím

Email cím

Felhasználó: Aktív Aktív

Felhasználó: Edit link

Sort criteria + ↑ ↓

None defined

Szűrők + ↑ ↓

Felhasználó: Last login >

-7 day

Page settings

Útvonal: None

Menü: No menu

Oldal: The menu path or URL of this view

This view will be displayed by visiting this path on your site. You may use "%" in your URL to

220. ábra: Oldal nézethez útvonal rendelése

Ezzel el is készültünk.

14.6. Kapcsolódó kiegészítő modulok

Modul név	Leírás
<i>Advanced Help</i>	Egyes modulok több – szituációtól függő – súgó információt tudnak vele megjeleníteni.
<i>Editablefields</i>	Olyan nézetet tudunk vele létrehozni, ahol egyes mezők nem csak listázódnak, hanem szerkeszthetők is. Így akár több tartalmon is módosítást végezhetünk egy oldalon.
<i>Insert View</i>	<i>Node</i> szövegébe be tudunk szúrni egy nézet eredményét. Beviteli szűrőként működik.
<i>Simple Views</i>	Egyszerűbb nézetek generálását oldhatjuk meg vele.
<i>View Reference</i>	Nézetre való hivatkozás <i>CCK</i> mezőt hozhatunk létre.
<i>Views Bonus Pack</i>	További nézet elrendezéseket alkalmazhatunk, kiváltva pl. a <i>Panels</i> modult.
<i>Views Bulk Operations</i>	A listázott elemekkel műveleteket is végezhetünk.

15

A CCK MODULOK

Honlap: [HTTP://DRUPAL.ORG/PROJECT/CCK](http://drupal.org/project/cck)

A CCK modulcsalád a tartalomtípusok lehetőségeit kibővíti. A Drupal alapsomaggal létrehozott tartalomtípusok csak két mezőt tartalmaznak: a címet és a törzset. A CCK (egész pontosan a *Content*) modul legfontosabb szolgáltatása, hogy lehetővé teszi a tartalomtípusok bővítését további mezőkkel. Az egyes mezők speciális típusokkal és jellemzőkkel írhatók le.

15.1. Elméleti háttér: Egyed-kapcsolat modell

A CCK használatához igen hasznos, ha adatbázis-kezelési, azon belül is elsősorban egyed-kapcsolat modell alapismeretekkel rendelkezünk.

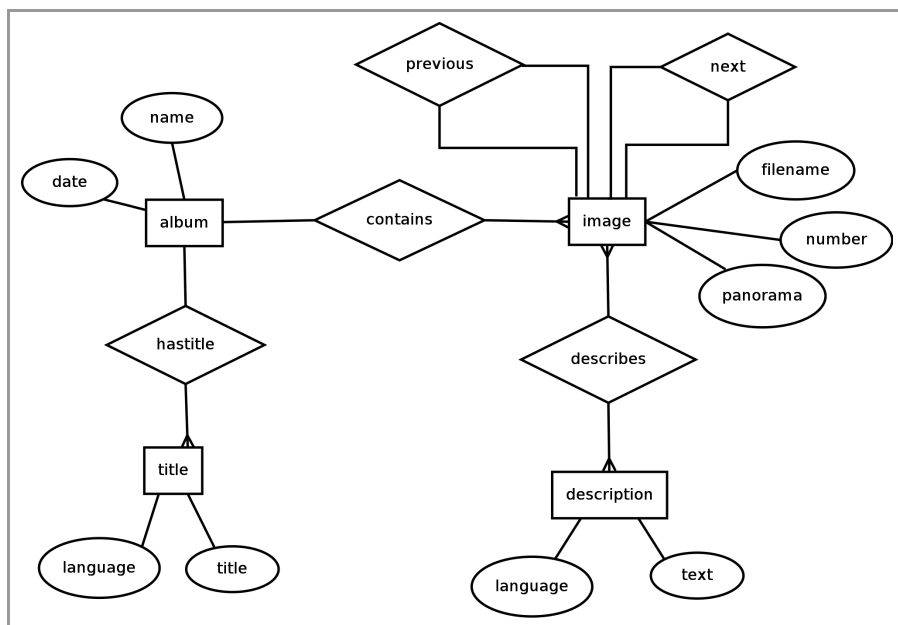
Az *egyed-kapcsolat (E-R) diagram* a tárolandó adatok és kapcsolataik grafikus ábrázolására szolgál. Segítségükkel könnyen áttekinthető rendszervázlatot készíthetünk. Az egyed-kapcsolat diagram háromféle összetevőt tartalmaz:

- egyedek
- attribútumok
- kapcsolatok

Példaként egy többnyelvű képgaléria felépítését nézzük meg (221. ábra). A képeket albumokba rendezzük, a képeknek leírásuk, az albumoknak pedig a címük lehet többnyelvű is. Végül a képek sorrendje is fontos lesz.

Egyedek

Azok a természetben megtalálható elemek vagy elvont fogalmak, amelyek tulajdonságait (attribútumait) szeretnénk tárolni. Az ábrán *title*, *album*, *image* és *description* stb. Az egyedeket egy téglalappal ábrázoljuk, melyben megjelenik az egyed neve.

221. ábra: Több nyelvű képgaléria ER diagramja

Az egyedek az azonos tulajdonságokkal (attribútumokkal) bíró csoportot jelképeznek.

Az egyed Drupalban egy tartalomtípus lesz.

Tulajdonságok vagy attribútumok

Az egyedeket az attribútumaikkal írjuk le. Az attribútum a legkisebb egység, amely az egyed egy tulajdonságát tárolja, pl. *language title*, *date*. Ellipszisszel jelöljük, benne a tulajdonság nevével.

Az egyed attribútumait egyszerű vonallal kapcsoljuk az egyedhez.

Az attribútum a tartalomtípus egy mezője lesz.

Kapcsolatok

Kapcsolat (többnyire) két különböző típusú egyed között lehetséges. Pl. az *album* tartalmaz (*contains*) képeket.

Amíg az egyedek megnevezésében általában főneveket használunk, addig a kapcsolat leírására általában igét használunk. A kapcsolatok három típusát különböztethetjük meg:

1 : 1

Az **egy az egyhez** kapcsolat esetén az egyik egyed egyik példányához egy és csak egy példányát kapcsoljuk a másik egyednek. Pl. *previous*, *next*, stb.

A Drupal megvalósítás esetén azt kell eldönteni, hogy a kapcsolat melyik iránya fontosabb. Ha ez egyértelműen megadható, akkor ahhoz a tartalomtípushoz érdemes a másik

egyed referenciáját felvenni. Esetleg az is megoldás lehet, ha mindkét irányban felvesszük a kapcsolatot.

1 : n

Az **egy a többhöz** kapcsolat esetén az egyik egyed egyik példányához nulla vagy több példányát kapcsoljuk a másik egyednek. Pl. *hastitle*, *contains*.

A CCK megvalósítás esetén szintén érdemes eldönteni, hogy melyik kapcsolat a hangsúlyos.

n : m

A **több a többhöz** kapcsolat egy egyed példányaihoz egy másik egyed több példányát rendel. Pl. *describes*.

A CCK megvalósítás esetén nincs mérlegelési lehetőség: mindkét irányban fel kell venni a kapcsolatot. Bizonyos esetekben egy bonyolultabb megoldás is elképzelhető, sőt nélkülözhetetlen: ekkor a kapcsolatot egy kapcsoló tartalomtípus bevezetésével két 1:n kapcsolattá bonthatjuk.

Előfordulhat, hogy egy egyed példányi között áll fent kapcsolat. Ezt rekurzív kapcsolatnak nevezzük. Ilyen lehet például a munkahelyi főnök-beosztott kapcsolat, és az ábrán ilyen a *previous* és a *next* is.

A kapcsolatoknak is lehetnek attribútumai.

Ennyi bevezetés után kezdjük bele a modulok megismerésébe.

15.2. Telepítés

Az alap CCK modulok telepítését a szokásos módon kezdjük: másoljuk a letöltött és kitömörített *cck* könyvtárat a *sites/all/modules* alkönyvtárba.

Először nézzük át röviden az egyes alap CCK modulok feladatait.

- *Content*: Minden további modul függ a *Content*-től, ezért ezt mindenképpen engedélyeznünk kell.
- *Content Copy*: tartalomtípusok importálása, exportálása végezhető el vele. Ez pl. más weboldal alá költöztetéshez lehet praktikus.
- *Content Permissions*: Mező szintű jogosultság beállítási lehetőségeket kapunk.
- *Fieldgroup*: Mezők vizuális csoportosítására lesz lehetőségünk.
- *Node Reference*: Másik tartalomra való hivatkozást valósíthatunk meg. Ezzel valósíthatjuk meg az E-R diagramban leírt kapcsolatokat.
- *Number*: Szám típusú mezőket definiálhatunk.

- *Option Widgets*: Legördülő lista, rádió gomb típusú beviteli mezőket hozhatunk létre.
- *Text*: Szöveges mezőt hozhatunk létre.
- *User Reference*: Felhasználóra való hivatkozást hozhatunk létre.

Értelemszerűen a számunkra szükséges modulokat érdemes bekapcsolnunk. Ha a mezőtípusok lehetőségeit szeretnénk megismerni, akkor a *Content Copy* és *Content Permission* modulok kivételével mindegyiket bekapcsolhatjuk.

15.3. Használható mezőtípusok és felületi elemek

Mezőtípus	Felületi elem
<i>Egész szám, vagy Lebegőpontos</i>	<i>Szövegmező</i>
	<i>Legördülő lista</i>
	<i>Jelölőnégyzetek/választógombok</i>
	<i>Egyszerű be/ki jelölőnégyzet</i>
<i>Hivatkozás felhasználóra, vagy Tartalomra hivatkozás</i>	<i>Legördülő lista</i>
	<i>Jelölőnégyzetek/választógombok</i>
	<i>Automatikusan kiegészülő szöveges mező</i>
<i>Szöveg</i>	<i>Legördülő lista</i>
	<i>Jelölőnégyzetek/választógombok</i>
	<i>Egyszerű be/ki jelölőnégyzet</i>
	<i>Szövegmező</i>
	<i>Szövegdoboz (többsoros)</i>

Az új mező létrehozásakor ezek közül a lehetőségek közül választhatunk.

További CCK modulok telepítésével újabb mezőtípusok is elérhetővé válnak: például dátum, link, kép (15.5. fejezet).

15.3.1. Telefonkönyv példa

Példaként nézzünk meg egy vállalati telefonkönyv jellegű alkalmazást, amelynek minden mezője egyszerű szöveg.

Megjegyzés: Kissé talán furcsa lehet ez a megközelítés, hiszen józan paraszti ésszel a telefonszám inkább szám kellene legyen, ahogy a neve is mondja. Érdeemes feltenni azonban a kérdést, hogy akarunk-e matematikai értelemben számolni (pl. összeadni, szorozni) vele? Ha nem, akkor inkább szöveges mező legyen.

Első lépésként hozzunk létre egy új tartalomtípust (5.3. fejezet). Ezután a *Mezők kezelése* (*admin/content/node-type/*/fields*) oldalon hozzuk létre a szükséges mezőket (222. ábra).

Munkatárs
Szerkesztés
Mezők kezelése
Mezők megjelenítése

Mezők és csoportok hozzáadása a tartalomtípushoz, valamint a tartalom megjelenésének és szerkesztő űrlapjának elrendezése.
A mezőt úgy lehet egy csoporthoz adni, hogy a csoport neve alá, majd egy kicsit jobbra kell húzni.

Címke	Név	Típus	Műveletek
+	Név	Node modul űrlapja.	
+	Menü beállítások	Menu modul űrlapja.	
+	Könyv	Book modul űrlapja.	

Hozzáadás

+

Új mező

Munkakör
Címke

field_katars_munkakor
Mező neve (a-z, 0-9, _)

Szöveg
A tárolandó adat típusa.

Szövegmező
Űrlap elem az adat szerkesztéséhez

+

Új csoport

Címke

group_
Csoport neve (a-z, 0-9, _)

222. ábra: Mező hozzáadása – 1. lépés

A *Címke* a látogató számára is meg fog jelenni, a *Mező neve* viszont csak a fejlesztőnek érdekes. A szerző véleménye, hogy érdemes a mezőnévben a tartalomtípus nevét is felvenni (az ábrán *field_munkatars_munkakor*), elsősorban a *Views* modul későbbi alkalmazása miatt.

A következő lépésben finomítsuk a mező jellemzőit (223. ábra).

Munkatárs beállításai

Ezek a mezőn (*Munkakör*) végzett beállítások csak ebben a tartalomtípusban jelennek meg: *Munkatárs*.

A szövegmező mérete: *

Súgó szöveg:

A felhasználók számára az űrlap szerkesztéskor a mező alatt megjelenő útmutató.
Megengedett HTML elemek: `<a>` `` `<big>` `<code>` `` `` `<i>` `<ins>` `<pre>` `<q>` `<small>` `` `` `<sub>` `<sup>` `<tt>` `` `` `` `<p>` `
` ``

—▷ Alapértelmezett érték

Általános beállítások

Ezek a mezőn (*Munkakör*) végzett beállítások minden olyan tartalomtípusban megjelennek, amelyben a mező megjelenik.

☐ Szükséges

Értékek száma:

A felhasználók által a mezőbe írható értékek maximális száma.
„Korlátlan” esetén a felhasználóknak megjelenik egy „Újabb elem hozzáadása” nyomógomb, amellyel annyi értéket adhatnak hozzá, amennyit csak akarnak.

Figyelem! Már létrehozott adatok esetén ezeknek a beállításoknak a megváltoztatása az adatok elvesztésével jár!

Szövegfeldolgozás:

☒ Egyszerű szöveg

☐ Formázott szöveg (a felhasználó választja ki a beviteli formát)

Maximális hossz:

A mező karakterben mért maximális hossza. Üresen hagyva nincs korlátozva.

—▷ Megengedett értékek

223. ábra: Mező hozzáadása – 2. lépés

Munkatárs beállításai

- A *szövegmező mérete* a begépelhető szöveg hosszát maximalizálja.
- A *Súgó szöveg* a tartalmat beküldőnek lesz magyarázat.
- Az *Alapértelmezett érték* meg fog jelenni a tartalom beküldésekor a beviteli mezőben.

Általános beállítások

- A *Szükséges* mezővel kötelezően kitöltendőnek jelöljük a mezőt.
- Az *Értékek száma* konstans (alapértelmezetten 1) vagy akár *Korlátlan* is lehet.

- A *Szövegfeldolgozás Egyszerű* vagy *Formázott* lehet. Az utóbbi esetben a szövegszerkesztő modulok és a beviteli formák is működni fognak a mezővel kapcsolatban.
- A *Maximális hossz* szintén a hosszat maximalizálja, A *szövegmező méretéhez* hasonlóan.
- A *Megengedett értékek* felsorolása korlátozza a beviteli lehetőségeket.

Végül érdemes megfigyelni, hogy a két csoport (*Munkatárs beállításai*, *Általános beállítások*) más hatókörrel rendelkezik. Ennek hátterében az áll, hogy egy mezőt akár több tartalomtípushoz is használhatunk. E lehetőséggel azonban igen körültekintően érdemes élni. Ezzel a módszerrel több szöveges mezőt (és két csoportot) felvive a következő eredményt kaphatjuk (224. ábra).

Munkatárs							
Szerkesztés				Mezők kezelése			
Főszám	Mellék	Mikro	Mobil	Munkakör	Rövid szám	Szervezet	Telephely
<p>Mezők és csoportok hozzáadása a tartalomtípushoz, valamint a tartalom megjelenésének és szerkesztő űrlapjának elrendezése.</p> <p>A mezőt úgy lehet egy csoporthoz adni, hogy a csoport neve alá, majd egy kicsit jobbra kell húzni.</p>							
Címke	Név	Típus			Műveletek		
+ Név	Node modul űrlapja.						
+ Munka	group_munkatars_munka	Alapvető csoport			Beállítás Eltávolít		
+ Munkakör	field_munkatars_munkakor	Szöveg			Beállítás Eltávolít		
+ Szervezet	field_munkatars_szervezet	Szöveg			Beállítás Eltávolít		
+ Telephely	field_munkatars_telephely	Szöveg			Beállítás Eltávolít		
+ Telefon	group_munkatars_telefon	Alapvető csoport			Beállítás Eltávolít		
+ Főszám	field_munkatars_tel_foszam	Szöveg			Beállítás Eltávolít		
+ Mellék	field_munkatars_tel_mellek	Szöveg			Beállítás Eltávolít		
+ Mikro	field_munkatars_tel_mikro	Szöveg			Beállítás Eltávolít		
+ Rövid	-	- -			-		

224. ábra: A Munkatárs mezői

Más típusú mezőknél a lépések kissé eltérhetnek, de a súgó szövegek, valamint kipróbálás segítségével megismerhetők.

15.4. Mezők megjelenítése

A mezők létrehozása után a *Mezők megjelenítése* (*admin/content/node-type/*/display*) oldalt is érdemes megnéznünk (225. ábra).

Munkatárs Szerkesztés Mezők kezelése **Mezők megjelenítése**

Alap Keresés Nyomtatás RSS Simplenews

A tartalomtípus mezőinek és címkéinek megjelenítési beállítása, amikor megtekintik előnézeti és teljes oldal módban. A „Kizárás” jelölőnégyzet használatával az elem kizárható a tartalom sablonnak átadott \$content értékből.

Mező	Címke	Bevezető	Kizárás	Teljes tartalom	Kizárás
Munka	Felette	mezőcsoport	☐	mezőcsoport	☐
Munkakör	Felette	Alapértelmezett	☐	Alapértelmezett	☐
Szervezet	Felette	Alapértelmezett	☐	Alapértelmezett	☐
Telephely	Felette	Alapértelmezett	☐	Alapértelmezett	☐

225. ábra: Mezők megjelenítése

Minden egyes mezőt (illetve mezőcsoportot) külön tudunk szabályozni. Az egyes oszlopok jelentése:

Címke (pl. a *Munka* szó)

- *Felette*: A címke a mező felett jelenik meg
- *Beágyazó*: A címke a mező előtt (beágyazottan) jelenik meg
- *< Rejtett >*: Nem jelenik meg

Bevezető és Teljes tartalom egy Mezőcsoport esetén

- *formázás nélkül*
- *egyszerű*
- *mezőcsoport* (alapértelmezés)
- *mezőcsoport – összezsukható*
- *mezőcsoport – összezsukva*
- *< Rejtett >*

Bevezető és Teljes tartalom egy Mező esetén

- *Alapértelmezett*
- *Egyszerű szöveg*: HTML tagok nélkül
- *Levágva*: csak egy bizonyos hosszúságú szakasz
- *< Rejtett >*

Ezen beállításokkal – a sminknek megfelelően – igen precízen meg tudjuk jeleníteni a kívánt tartalmat. Nézzünk egy *Teljes tartalom* példát, amely alapértelmezett beállításokat alkalmaz (226. ábra).

Ebédlő Megtekintés Szerkesztés Vázlat Követés

2009. aug. 04. 12:57 — Nagy Gusztáv

Munka

Szervezet:
Vízszolgáltatási ágazat

Telephely:
Kiskunfélegyháza üzemmérnökség (Tölgyfa u.)

Telefon

Főszám:
466-622

226. ábra: Teljes nézet megjelenítése alapbeállításokkal

Ahogy az ábrán is látszik, a tartalom beküldésekor ki nem töltött mezők nem jelennek meg.

A következő fejezetekben más mezőtípusokkal kapcsolatos példákat is be fogunk mutatni.

15.5. További, CCK-ra épülő modulok

Igen hasznos lehetőség, hogy a CCK alapmodulra is építhetünk további modulok szolgáltatásaival.

Először nézzük meg azokat a modulokat, amelyek újabb mezőtípus(ok) kezelését teszik lehetővé.

Modul név	Leírás
<i>Computed Field</i>	Számított értékeket állíthatunk elő más mezők alapján.
<i>Date</i>	Dátum típusú mezőt hozhatunk létre.
<i>E-mail Field</i>	E-mail cím mezőt hozhatunk létre.
<i>FileField</i>	Állományt csatolhatunk mezőként.
<i>ImageField</i>	Képek csatolása mezőként, <i>Filefield</i> alapon.
<i>Link</i>	Link mezőt hozhatunk létre.
<i>View Reference</i>	Nézetre való hivatkozás mezőt hozhatunk létre

Mindegyik modul ismertetése hasznos lenne, de a *Date* kivételével a használat kipróbálás alapján könnyen megtanulható. A *Date* modullal háromféle mező típus közül választhatunk⁸⁷:

- *Date*: Varchar(20)-ként tárolódik. Töredék dátumok (csak hónap, nap), vagy i.sz. 1000-nél régebbi dátumok esetén érdemes használni, egyébként nagyon lassú vele dolgozni.
- *Datstamp*: UNIX időbélyeg. Gyorsan, egyszerűen lehet vele dolgozni és széles körben támogatott, viszont csak 1901-től 2038-ig terjedő dátumokhoz használhatjuk.
- *Datetime*: A MySQL saját dátumkezelő formátumát használja. Általában ez az ajánlott megoldás.

Még néhány, CCK modulhoz kapcsolódó modul:

Modul név	Leírás
<i>Autocreate Node Reference</i>	Automatikusan létrehozhatunk egy új kapcsolódó tartalmat.
<i>Content Taxonomy</i>	<i>Taxonomy</i> kifejezésekkel összekapcsolt mezők.
<i>Node Convert</i>	A tartalom típusát változtatja meg.

87 Illyés Edit leírása alapján. Forrás: [HTTP://EDITHI.COM/NODE/40](http://edithi.com/node/40)

16

ESETTANULMÁNY

Ebben a fejezetben a GAMF honlap⁸⁸ 2009-es újratervezésének főbb dokumentumai tekinthetők meg.

Érdemes azt is megjegyezni, hogy a megoldások nem teljesek és nem is feltétlen a legjobb megközelítést alkalmazzák.

16.1. Miért kell új verzió?

Honlapok frissítése, külső-belső megújítása időnként elengedhetetlen az Interneten való megjelenés aktuális követelményeinek megfelelően. A **redesign** tartalmazza a jelenlegi honlap információinak kiértékelését, továbbá átszerkesztését annak érdekében, hogy jobban megfeleljen a célközönség igényeinek.

Konkrét okok a megújításra:

- Két év folyamatos működés során felmerültek olyan igények, amelyek a korábbi tervezés során nem látszóttak. Emiatt a rendszerbe csak elég nehezen lehetett ezeket beilleszteni.
- A hírek 4 látogatói csoportba osztását közös kezdőoldalon kellene megvalósítani. A kezdőoldalon jóval több információnak kellene szerepelni.
- Az előző verzióban jelentős szerepet betöltő szervezeti felépítés várhatóan jelentős átszervezést fog megélni. Másrészt a látogatók zömét inkább zavarja, mint segíti a szervezeti megközelítés.
- A tantárgyakhoz kötődő tartalmak közül a tantárgykiírások az ETR-be kerülnek át. Célszerű az egyéb tantárgyi anyagokat inkább az oktatókhoz kapcsolni.
- Az oktatók a korábbi struktúrában nem tudják módosítani saját személyes adataik tartalmát (pl. fogadóóra). A tervek szerint az oktatók a saját személyükhöz és tan-

tárgyaikhoz kapcsolódó anyagokat maguk tudnák kezelni, elősegítve a friss információk közzétételét.

- A honlapot működtető Drupal rendszer (Drupal 5) jelentősen elavult, az újabb verzió (Drupal 6) további hasznos lehetőségeket tartogat.
- A dizájn átgondolása a tartalom fényében szintén szükséges.

16.2. Látogatói csoportok

A honlap célja a Kecskeméti Főiskola GAMF Karának lehető legsokoldalúbb bemutatása, a sokrétű információhalmaz áttekinthető navigációja minden látogató számára.

A következő látogatói csoportokra számíthatunk:

- **Potenciális hallgatóink, felvételizők**
Számukra általános alap információk és felvétellel kapcsolatos információk eljuttatása a célunk.
- **Hallgatóink**
Számukra a saját helyzetüknek megfelelő információk nyújtása a cél. Pl. a gólyák számára gólyatábor, az órára járó, vagy éppen zh-ra készülő hallgatók számára a letölthető előadásvázlatok, a szakdolgozók számára a szakdolgozat-készítés aktuális információi, a levelező hallgatók számára az órarendjük megtalálása lesz a legfontosabb. A szorgalmi- és vizsgaidőszak minden pillanatában érdekes lehet még a szakok, tantárgyak, oktatók információinak megtalálása.
- **Vállalatok**
A kar igen sok céggel áll kapcsolatban. Nyári gyakorlatosok keresése, végzősöknek állásajánlat, bérmentések a GAMF műhelyeiben, vagy egy céges tanfolyam szervezése csak néhány példa. Természetesen a vállalatok számára a kar munkatársaival való kapcsolat lehetősége és a fentihez hasonló információk a leghasznosabbak.
- **Munkatársak**
Egy vállalat vagy szervezet belső életéről nem szokás információkat közzétenni, mégis lehetnek olyan esetek, amikor az információ mégiscsak érdekes lehet mások számára is, és vállalati titoknak se minősíthető.
- **Más felsőoktatási vagy kutató intézmények**
A kutatás, de az oktatás területén is igen gyakori az intézmények közötti együttműködés. Valószínűleg az e csoportnak szóló információk nem fognak egy helyen koncentrálni az oldalon.
- **Magyarul nem beszélő látogatók**
Gyakorlatilag az előző kategóriák speciális esetének is tekinthető pl. egy vendégfélévet nálunk hallgató külföldi hallgató, a kutatási témájához partnert kereső kutató,

egy külföldi cég (pl. a Mercedest gyártó Daimler AG) számára fontos, hogy legalább angol nyelven és legalább alap információkat el tudjon érni.

Ezek a látogatói csoportok egyes esetekben jól szétválaszthatók, máskor jelentős átfedések lehetnek. Emiatt a hírek megfelelő struktúrában tálalása rendkívül fontos a kar honlapján.

Mit szeretnénk a honlapon bemutatni?

Az információk két fő csoportra oszthatók:

- időponthoz kötött hírek, amelyek rövidebb-hosszabb időn belül elavulnak
- általánosabb (legalább egy félévre vonatkozó) oldalak

Az előző pont elsősorban a hírek struktúrájáról, de azért az oldalakkal szemben támasztott igényeinkről is sokat elmond.

Az információ-központú célok miatt igen fontos, hogy jól kihasználjuk a többféle navigáció nyújtotta lehetőségeket. Úgy, mint kenyérmorzsza (más néven halszáлка) menü, címkék, szűrhető, rendezhető listák, stb.

Kisebb súllyal ugyan, de látogatói interakcióra is fogunk lehetőséget nyújtani, pl. szavazás, kapcsolatfelvételi űrlap, vagy éppen keresések, szűrések formájában.1 formájában.

16.3. Felhasználói csoportok

Az elmúlt két év tapasztalatai mutatják, hogy a publikus regisztráció nem érte el a célját, ezért azt célszerű megszüntetni. Helyette az oktatók regisztrációjára koncentrálunk.

A következő csoportok nem egymást kizáróak, egy felhasználó több csoportnak is lehet tagja.

Munkatársak (oktatók)

A honlap látogatói számára a munkatársak azon köre fontos kiemelten, akikkel az oktatás vagy egyéb adminisztratív okból kell, hogy kapcsolatot tartsanak. Ilyen értelemben nem feltétlen cél, hogy minden, a karon dolgozó munkatárs szerepeljen a honlapon.

Legfontosabb célok, lehetőségek:

- Friss kapcsolati adatok megjelenése
- Tudományos információk megjelenítése (pl. kutatási területek, publikációs lista, vagy akár egyes publikációk melléklettel is)
- Tantárgyi információk (tipikusan előadásvázlatok, feladatkiírások stb.)

Cél, hogy minden oktató a saját anyagait tudja kezelni, feltölteni, módosítani.

Ezek az anyagok nem a címdoldalon jelennek meg.

Hírszerkesztők

A kar sok részéről érkezhetnek olyan hírek, amelyek a címlapon kell, hogy megjelenjenek. Ezen hírek alapvetően időrendben, a hír címével, dátumával és feladójával fognak megjelenni.

Hír feladó	Példa hír
Oktatási Iroda	Felvételi tájékoztató
BME Nyelvvizsgahely	Nyelvvizsgák terembeosztása
Kollégium	Az új első évesek kollégiumi jelentkezésének mente
Könyvtár	Nyári nyitva tartás
Bizottságok	Lakhatási támogatás
Szakcsoportok, intézmények	Matematika - Fizika Felkészítő Tanfolyam, vagy egy intézeti szeminárium
Események, versenyek	Mikroelektronika tanulmányi verseny
ECDL vizsgaközpont	Következő vizsga információk
Hallgatói Képviselő	GAMF napok programja

A hírek jelentős része besorolható a következő négy látogatói csoport valamelyikébe. Ezen csoportokban a hírek gyakorisága nem egyforma, így a megfelelő dobozok eltérő számú hírt tartalmaznak majd.

- Felvételizőknek (kb. 5 hír)
- Hallgatóknak (kb. 10 hír)
- Vállalatoknak(kb. 5 hír)
- Munkatársaknak (kb. 5 hír)

Ezen kívül vannak olyan témakörök, amelyek kezelése kiemelten fontos lehet:

- Levelezők hírei
- Szakdolgozati hírek
- Záróvizsga hírek

E csoportok átgondolása a honlap tervezésének egyik legkritikusabb része. Célszerűnek látszik többféle navigációt kidolgozni, és választhatóvá tenni.

Webmester

A honlap további oldalai, amelyek nem igazán hír jellegűek, a webmester által karbantartottak.

A következőkben néhány érdekesebb megoldást mutatunk be, különösen a CCK és Views modulok kapcsán.

16.4. Hírek és címloldal

A *Hír* (eredetileg *Story*) tartalomtípus két szótárral is kapcsolatban van:

- *Látogató*, amely a hír címzettjeit határozza meg (pl. *Hallgatók*, *Felvételezők*)
- *Hír feladó*, amely a kar szervezeti egységei (mint pl. *Informatika Szakcsoport*, *Oktatási Iroda*), mint hír feladó leírására szolgál

A beküldött hírek esetén egy látogatói csoport választható ki, vagy üresen is hagyható a mező. Ez dönti el, hogy a beküldött hír a címloldal melyik blokkjában jelenjen meg (227. ábra). Az üresen hagyott hírek fognak az *Egyéb hírek* alatt megjelenni.

Felvételezőknek	Hallgatóknak	Levelezőknek	Jubileumi honlap
Szakirányú továbbképzési (szakmérnöki) szakok 2009. aug. 07. 07:34 <hr/> Pótfelvételi tájékoztató 2009. júl. 26. 22:00 <hr/> további hírek	Könyvtári olvasószolgálat új helyszínen 2009. szept. 01. 06:02 <hr/> Kötelező nyelvi szintfelmérő 2009. aug. 28. 14:57 <hr/> Kíváncsiak a főiskolások véleményére is 2009. aug. 07. 08:39 <hr/> Az új első évesek kollégiumi jelentkezésének menete 2009. aug. 02. 22:00 <hr/> Gólyatábor 2009. júl. 30. 07:51 <hr/> Könyvtári szolgáltatások szünetelése 2009. jún. 23. 22:00 <hr/> Matematika - Fizika Felkészítő Tanfolyam 2009. máj. 27. 22:00 <hr/> további hírek	Könyvtár szombati nyitva tartása 2009. szept. 01. 06:09 <hr/> Vizsgaterv, pótlások levelezősöknek 2009. május-június 2009. máj. 15. 12:26 <hr/> Könyvtár szombati nyitvatartás 2009. máj. 09. 22:00 <hr/> további hírek	
Vállalatoknak		Munkatársaknak	Kar
Szakképzési szerződés-minta 2009. jún. 16. 22:00 <hr/> Támogatóink 2008. nov. 11. 23:00 <hr/> további hírek		Felsőoktatási Dolgozók Szakszervezete 2009. jún. 30. 22:00 <hr/> Prof. Dr. Stoyan Gisbert : Bevezetés a végelem módszerbe 2009. ápr. 22. 22:00 <hr/>	Dékán és munkatársai <hr/> Nyitvatartási idők <hr/> Oktatási Iroda <hr/> BME GAMF Nyelvvizsgahely <hr/>
Egyéb hírek			

227. ábra: A GAMF címlapja

A blokkokat egyetlen nézet al-nézetei (228. ábra) gyártják, a blokkok pedig a 13.6. fejezetben bemutatott smink régiókba kerültek, csak a címloldalon (<front>) megjelenítve.

A blokkok lábléceibe helyezett *további hírek* linkek a *hirek_oldalai* nézet oldal alapú al-nézeteire mutatnak, ahol a korábbi hírek is megtekinthetők.

Edit view *hírek*
Lista
Hozzáadás
Szerkesztés
Import
Eszközök

View *hírek*, displaying items of type **Tartalom**.
Export
Klónozás

Hírek

- Felvételizőknek
- Hallgatóknak
- Levelezőknek
- Munkatársaknak
- Vállalatoknak
- Egyéb
- Szervezetek hírei

Oldal
Add display
Analyze

Hírek *Default settings for this view.*

View settings
Címke: Nincs

Basic settings
Név: Hírek
Cím: Hírek
Stílus: HTML List
Row style: Mezők
Use AJAX: Nem
Use pager: Nem
Megjelenítendő elemek: 3
More link: Nem
Distinct: Nem
Access: Unrestricted
Caching: Nincs
Exposed form in block: Nem
Fejléc: Nincs
Lábléc: Nincs
Empty text: Szűrt HTML
Theme: Information

Relationships
None defined

Argumentumok
Taxonómia: Kifejezés azonosító

Mezők
Tartalom: Cím
Tartalom: Beküldés dátuma
Taxonómia: Term

Sort criteria
Tartalom: Beküldés dátuma desc

Szűrők
Tartalom: Címlapra kerül Igen
Tartalom: Közzétett Igen
Taxonómia: Szótár = Látogató
Taxonómia: Term or Felvételizők, ...

228. ábra: A hírek és al-nézetei

16.5. Szervezetek

A kar oktatói és nem oktatói egységekkel is rendelkezik. Ezek legfontosabb jellemzői, hogy

- vezető, adminisztrátor és egyéb munkatárs is köthető hozzá
- hírek feladója lehet

Az előbbiek miatt különböző számosságú *User reference* mezőket, az utóbbi miatt pedig *View reference* (külső modul) mezőt vettünk fel (229. ábra).

BME GAMF Nyelvvizsgahely

Vezető:

Dominekné Nagyh...

Adminisztrátor, ügyintéző:

Patayné Almási ...

Államilag elismert általános kétnyelvű nyelvvizsgák

Elérhetőség:

6000 Kecskemét, Izsáki út 10., II. em. 216.

Tel.: 76/516-321

Fax: 76/516-399

Hírek:

- Az augusztusi nyelvvizsgák terembeosztása
2009. júl. 16. 22:00
- Hétvégi vizsgatréning
2009. jún. 24. 22:00

-
- Jelentkezés, díjak
 - Társalgási témák
 - Különljárési díjak
 - Letölthető nyomtatványok
 - Nyelvvizsga eredmények

229. ábra: Szervezeti egység

A *View reference* mező egy erre a célra létrehozott nézet argumentummal specifikált al-nézetét (228. ábra, *Szervezetek hírei*) illeszti be a *node* mezőjeként.

16.5.1. Oktatók és oktatói oldalak

A honlap előző verziójában az oktatók önálló tartalomtípus példányai voltak. *CCK* modulal további egyedi mezőket, *Views* modullal pedig különböző listázásokat tudtunk megoldani. Problémás volt viszont az oktatók saját anyagainak elhelyezése.

Az új verzióban az oktatók regisztrált felhasználók (a *munkatárs* csoport tagjai). A saját alapjellemzőiket *Profile* mezőkkel oldottuk meg. Így pl. a fogadóóráját minden oktató magának állíthatja be. A listázásokra továbbra is a *Views* modult használjuk.

A blog modul magyar szövegeit kissé átfogalmazva (pl. *Oktatói oldal* a tartalomtípus neve) elértük azt, hogy az oktatók saját oldalakat küldhessenek be, ezek közvetlenül elérhetőek az oktató adatlapjáról, stb. Így az egyes tárgyakhoz kapcsolódó anyagok is egységesen, az oktató oldaláról érhetőek el (230. ábra, *Oktatói oldalak listája*).

Nagy Gusztáv

Személyes

Bemutakozás

Szakmai munkám jelenleg a webfejlesztésre, webes technológiák alkalmazására és oktatására irányul. A GAMF Kar és egységei honlapját fejlesztem 2003 óta. A tanítás mellett vállalkozói formába webfejlesztő munkát is végzek.

Oktatás

Beosztás, munkakör

tanszéki mérnök

Kapcsolat

Telefon

76/516-419

Iroda helye

4/114.

Oktatási és kutatási tevékenység

Oktatói oldalak

Oktatói oldalak listája

Kapcsolódó tartalom

Szervezet

- Informatika Szakcsoport
- Beiskolázási Bizottság

230. ábra: Oktató oldala

17

ADMINISZTRÁCIÓS FELADATOK

Drupal alapú honlapunk létrehozásával még nem értek véget feladataink. (A java csak most következik :-)

Saját honlap esetén a honlap tartalmának előállítása, a honlap menedzselése lesz komoly feladat. Ha más(ok) számára hoztuk létre az oldalt, akkor a tulajdonos, a tartalom előállítók betanítása, folyamatos segítése lesz nagy feladat. Bármelyik esetről legyen is szó, az oldal karbantartása mindenképpen rendszeres feladatot fog jelenteni. Következzenek tehát a karbantartási funkciók.

17.1. Biztonsági mentés

A biztonsági mentés célja, hogy egy esetleges meghibásodás esetén a biztonsági mentés felhasználásával az elmentett állapot reprodukálható legyen. (Meghibásodás oka lehet a szolgáltatónál előálló hardver hiba, egy hacker támadás, egy vírustámadás, de akár az adminisztrátor egy „rossz mozdulata” is.)

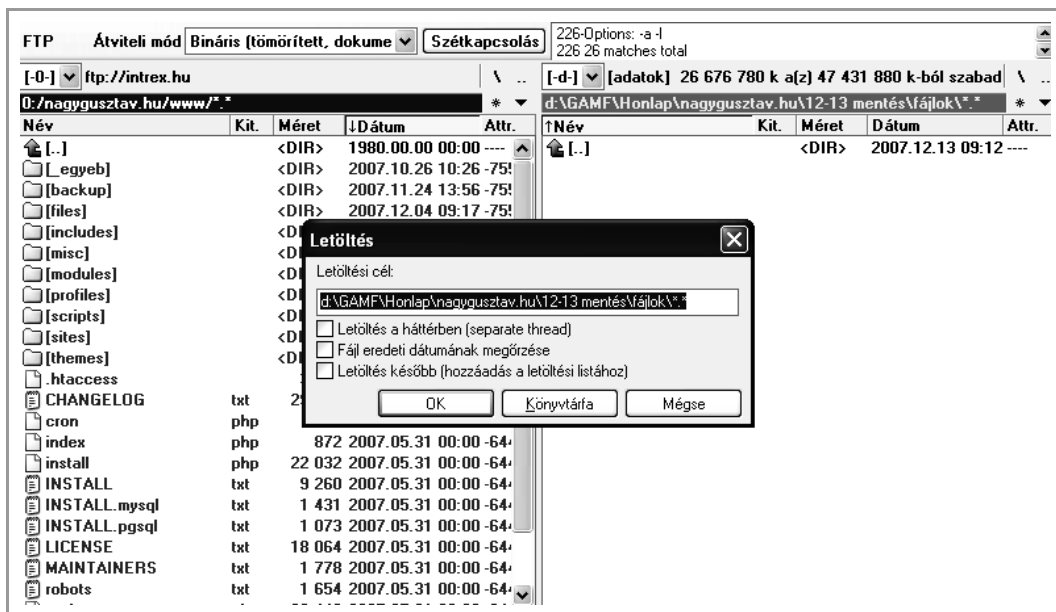
Ideális esetben a tárhelyszolgáltató gondoskodik a rendszeres biztonsági mentésről. Sok esetben azonban az adminisztrátor feladata ennek elvégzése. Hasonló lépéseket kell akkor is követnünk, ha a honlapunkat át akarjuk költöztetni egy másik tárhelyre (például a lokális gépünkről egy ingyenes tárhelyszolgáltatóhoz). Ezért e fejezet azok számára is hasznos lehet, akinek más készít biztonsági mentést.

A biztonsági mentés idejére érdemes a honlapot *offline* állapotba kapcsolni, erről pedig a látogatókat előzetesen értesíteni.

A fájlok elmentése

A fájlok mentéséhez az FTP kliensünkkel (például Total Commander) ugyanúgy csatlakozunk a szolgáltatónkhoz, mint a telepítésnél, majd az összes ott található fájlról készítsünk egy másolatot (231. ábra). (Ha jobban belegondolunk, a telepítéskor felmásolt állományok

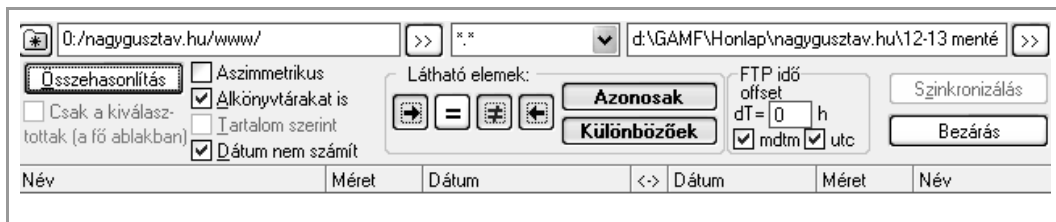
– a *sites* alkönyvtár kivételével – változatlanok, így azokat nem kell feltétlenül lemásolnunk.)

231. ábra: Fájlok biztonsági mentése

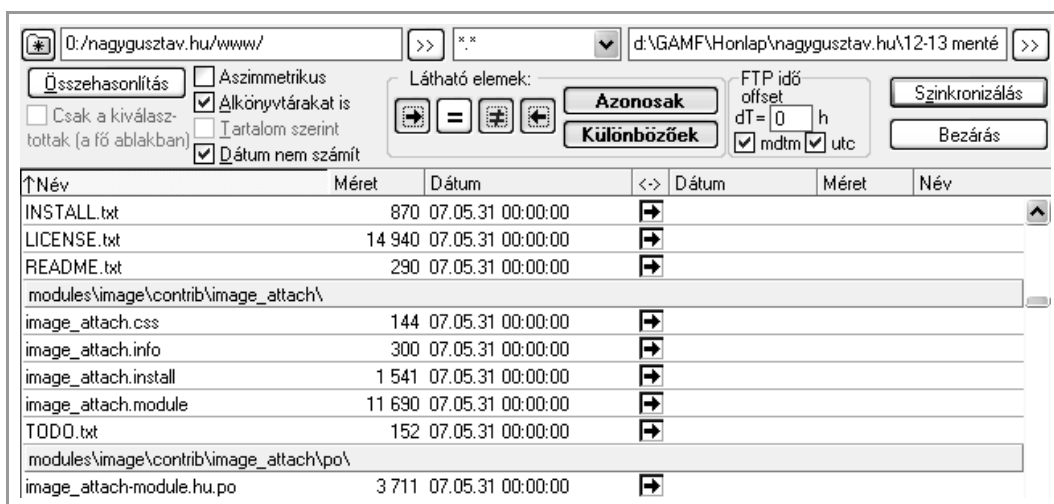
Ha nem első alkalommal készítjük a mentésünket, akkor nem kell feltétlenül mindent újból lemásolnunk: a Total Commander kiváló szolgáltatást nyújt nekünk a *Parancsok/Könyvtár-szinkronizálás* menüponttal, hogy csak az újabb állományokat töltsük le.

A két panel megfelelő beállítása után keressük meg a fenti menüpontot, majd kezdjük el az összehasonlítást a következő beállításokkal (232. ábra).

232. ábra: Könyvtár-szinkronizálás

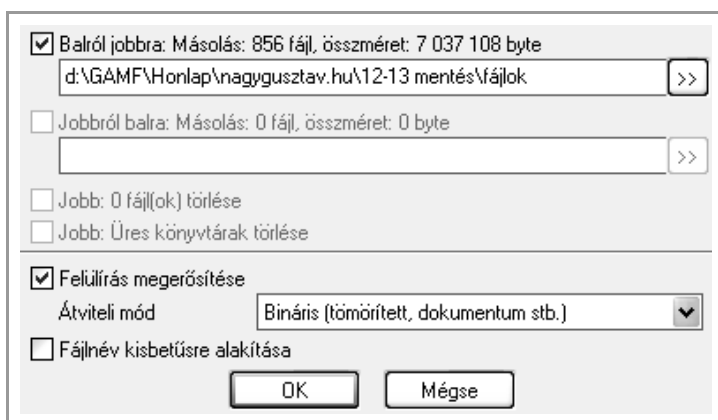
Az *Összehasonlítás* gomb lenyomása után egy teljes összehasonlítás történik, amiről a következőhöz hasonló eredményt kell kapnunk (233. ábra).

233. ábra: Az Összehasonlítás eredménye

Érdemes megfigyelni, hogy a *Látható elemekkel* összhangban van a találati lista megjelenítése.

Következő lépésként a *Szinkronizálás* gombra kattintsunk. Ennél a lépésnél különösen legyünk óvatosak, mert itt is tönkretehetjük az oldalunkat (234. ábra).

234. ábra: Szinkronizálás

A másolás irányaként érdemes csak a szerver felől a mentés helye szerint (az ábrán *Balról jobbra*) engedélyezni a másolást, és a *Felülírás megerősítését* is meghagyni.

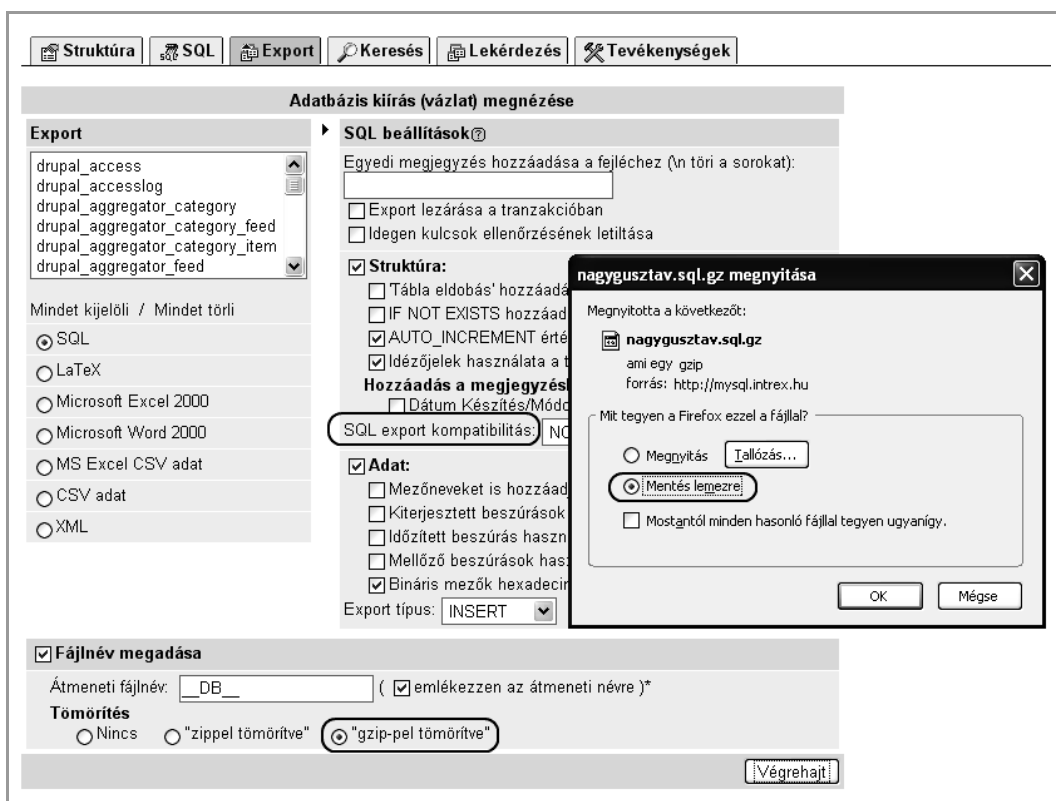
A másolás megtörténte után a Total Commander ismét összehasonlítja a két oldal tartalmát. Ha esetleg valamilyen ok miatt a két fájl nem egyezik meg, akkor még inkább fontos tisztában lennünk azzal, hogy melyik irányban kell másolnunk.

Az adatbázis mentése

Legtöbb tárhelyszolgáltató az adatbázishoz való hozzáférést a *phpMyAdmin* segítségével teszi lehetővé.

Az adatbázis kiválasztása után az *Export* fület kell keresnünk. Itt biztonsági mentés esetén az alapbeállítások többnyire megfelelőek, költöztetéskor azonban probléma forrása lehet például az eltérő verziójú szoftver. (Ekkor először az *SQL export kompatibilitás*-t érdemes kipróbálni.)

A *Végrehajt* gombra kattintás előtt érdemes még a *gzip-pel tömörítve* lehetőséget is kijelölni. Így egyetlen tömörített fájlt kell letöltenünk a teljes adatbázis mentéséhez (235. ábra).

235. ábra: Adatbázis exportálás

Végül érdemes megjegyezni, hogy a mentés akkor tekinthető sikeresnek, ha a mentés alapján egy másik helyen (pl. a lokális gépünkön) az oldal hiba nélkül beüzemelhető.

17.2. Honlap átköltöztetése, visszaállítása

Akármelyik esetről is legyen szó, az utolsó biztonsági mentésünket kell elővennünk. A legegyszerűbb esetben mindössze két vagy három egyszerű lépést kell követnünk.

A *settings.php* szerkesztése

Átköltöztetés esetén itt adhatjuk meg az új szerver környezet azon adatait, amire a PHP-nek az adatbázis eléréséhez van szüksége.

Keressük meg a *sites/default/settings.php* állományt. Szerkesszük egy tetszőleges programozói editorral⁸⁹, amelyik megfelelően tudja a Unix sortöréseket kezelni.

Keressük meg az a sort, amelyik így kezdődik: *\$db_url*. Például:

```
$db_url = 'mysql://root@localhost/gamf4';
```

Néhány sorral fentebb láthatjuk a magyarázó szövegben, hogy hogyan kell módosítanunk ezt a sort. A minta:

```
$db_url = 'mysql://username:password@localhost/databasename';
```

Természetesen a szöveg mind az öt részét (*mysql*, *username*, *password*, *localhost*, *databasename*) a saját szerverünknek megfelelően kell módosítanunk.

A fájlok feltöltése

Total Commander a szokásos módon nagyon egyszerűen megoldja a feladatot. (A telepítéskor megtett lépéseket érdemes mintául venni.)

Az adatbázis importálása

A phpMyAdmin SQL fülét keressük meg. A korábban lementett *.gz* kiterjesztésű állományunkat kell a *Tallózás*-sal megkeresni. A beállítások után pedig *Végrehajthatjuk* az importálást. (Ha esetleg az állományt mérete miatt nem tudjuk feltölteni, akkor is lehet megoldást keresni, de ez már túlmutat a jegyzetünk keretein.)

17.3. Frissítés

A honlap elkészítése, beüzemelése után sem hagyhatjuk magára a honlapot. Nem ritka, hogy a Drupal alaprendszer, vagy valamelyik kiegészítő modulnak újabb verziója jelenik meg.

Az új verzió megjelenésének két fő oka lehet:

⁸⁹ Megfelel például a Notepad++, letölthető: [HTTP://NOTEPAD-PLUS.SOURCEFORGE.NET/HU/SITE.HTM](http://notepad-plus.sourceforge.net/hu/site.htm)

- Hibajavítás esetén az új kiadás az előző verzióban talált hibát javítja. Ekkor – értelemszerűen – alapvető biztonsági cél a frissítés elvégzése.
- Új funkcionalitás esetén a szolgáltatási kör bővülése, valamint az újabb modulok verzió-igénye miatt lesz a frissítés előbb-utóbb elengedhetetlen.

Amennyiben van rá lehetőségünk, érdemes a szerver rendszergazdáját/üzemeltetőjét „elérhető közelségben” tudni.

Minden Drupal alapsomag tartalmazza az *UPGRADE.txt* állományt, ami a frissítés javasolt menetét mutatja be. A fontosabb lépések:

1. Készítsünk biztonsági mentést az adatbázisról és a fájlokról.
2. Lépünk be adminisztrátorként a honlapra.
3. Kapcsoljuk a Drupalt *offline* állapotba.
4. Kapcsoljuk ki a kiegészítő modulokat, és váltsunk vissza az alapértelmezett smink-re.
5. Töröljük a korábbi verzió állományait, kivéve a *sites* könyvtárat.
6. Futtassuk az *update.php* fájlt értelem szerűen.
7. Kapcsoljuk be a modulokat.
8. Kapcsoljuk vissza a sminket.
9. Kapcsoljuk a Drupalt online állapotba.

Ideális esetben a frissítés hiba nélkül megtörténik.

HOGYAN TOVÁBB?

Ha eddig eljutottál – és nem csak hátralapoztál –, kedves Olvasó, akkor Téged már alaposan megfertőzött a Drupal. Én pedig veszem a bátorságot, és – nem tiszteletlenségből, hanem mint szakmabelit – tegezni foglak.

A könyv alapos tanulmányozása után a következőket kell tenned:

1. Lépj be a [HTTP://DRUPAL.HU](http://drupal.hu) aktív tagjai közé!

Segítsd azokat, akik nálad kevesebbet tudnak, és tedd fel a kérdésedet, ha biztos vagy abban, hogy már mindent megtettél a válasz megtalálása érdekében.

A legfontosabb tanács: **ha kérdésed van, tedd fel új kérdésként!**

2. Kapcsolódj be a Drupal fejlesztésébe!

Ahogy azt a 1.10.2. fejezetben olvashattuk, a Drupal nem ingyenes. Sok ember nagyon sok munkájába került. A szabad szoftverek világa egy olyan kosárra hasonlít, amelyből kedvedre vehetsz, de bele is kell tenned a saját részedet, hogy a kosár ne ürüljön ki.

Gondold át, mivel tudod segíteni a Drupal közösséget, és ne habozz: tedd is meg!

3. Térj át a Drupal 7-re!

Mire ezzel a könyvvel végeztél, valószínűleg megjelent a Drupal 7-es végleges változata, és a népszerűbb modulok jelentős része is elkészült, vagy gőzerővel készül a 7-es verzió alá.

A könyv ismeretében – valószínűleg – könnyen fogod venni ezt az akadályt is. Ha mégis kérdésed merülne fel, lépj vissza az 1. pontra, és tedd fel a kérdésedet!

Sok sikert kívánok!